

EDEBİYAT DİZİSİ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi

4.Hikâye Yarışması

Kayseri Büyükşehir Belediyesi
Kültür Yayınları

Kayseri Büyükşehir Belediyesi
4.Hikaye Yarışması

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları
EDEBİYAT DİZİSİ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kùltür Yayınları No:167

Serbest Hikâye Yarışması (Kayseri Büyükşehir Belediyesi IV. Hikaye Yarışması)

Bu kitap KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'nin bir kùltür hizmetidir.
Eserin tüm hakları saklıdır. Yazılar ve görsel malzemeler izin alınmadan kullanılamaz.

Birinci Baskı: Aralık 2020

ISBN: 978-605-9117-41-8

Editör: Erkan KÜP

Tasarım: Selvinaz YILMAZ

Kapak: Selvinaz YILMAZ

Baskı ve Cilt: Orka Matbaacılık, İncik Mah. Çırağan Sk. No:4

Melikgazi / KAYSERİ /info@orkamatbaa.com

T: +90 352 322 17 00

Adres: Kayseri Büyükşehir Belediyesi

Kùltür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı

T: +90 352 220 70 90

Kayseri Büyükşehir Belediyesi

4.Hikaye Yar  ması

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları
EDEB YAT D Z S 

YAYIN SAHİBİ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları

YAYIN YÜRÜTME KURULU

Erkan KÜP

Mustafa ERDOĞDU

Maide GÜZELOĞLU

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Salih ÖZGÖNCÜ

SEÇİCİ KURUL

Prof. Dr. Atabey KILIÇ / Erciyes Üniversitesi Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Mehmet Narlı / Balıkesir Üniversitesi Öğretim Üyesi

Güray SÜNGÜ /Hikayeci

Necip Tosun / Hikayeci -Eleştirmen

Abdullah Harmancı / Hikayeci -Eleştirmen

Hüdaverdi Aydoğdu / Hikayeci

Cemal Şakar /Hikayeci

Nurkal Kumsuz / Hikayeci

Serdar Öztürk / Kayseri Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı

Salih Özgöncü / Kayseri Büyükşehir Belediyesi

Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanı

Takdim

Sevgili Kitapseverler!

Hayal etmenin ve özgürlüğün kaynağı, başarının sırrı, geçmiş deneyimlerin bilgisi ve hakikat arayışı okumaktan geçmektedir. Okumak ve kitap gönülden gönüle yoldur.

Okumakla aralanır perdeler, açılır ufuklar, aydınlanır karanlıklar, çözülür sırlar, anlaşılır insanlar. Okumak, bizi cehaletin karanlığından bilgeliğin felahına çıkarır. Yepyeni ufukları bize açan kitaplarla kültürel mirasımızı ve başka dünyaları okuruz.

Her bir kitap yolculuğu ile zamanımızı ve dilimizi en doğru şekilde kullanıp hayattan ve zamandan kazanmış oluruz.

Kitap, tarihi bağlamda bir hafıza, kültürel anlamda bir geleneğin tevarüsü, sanatsal bakımdan insanlığa bırakılan mirasın geleceğe taşınması, medeniyet açısından ise zamanı ve mekânı belirleme unsurudur. Kitabı ve eseri olanlar insanlık tarihini yazarlar.

İlk çağlarda dahi taşlara, mağaralara yazan insanın amacı kendini ifade etmek ve iz bırakmaktır. Gerek tahtalara, ağaçlara, derilere yazılı olsun gerekse iki kapak arasında sahifelere yazılsın kitap, kültürel bir mirastır, toplumun hafızasıdır.

İlk emre muhatap olan insan, okur Yaratan Rabbi'nin adı ile kâinatı, kendini, Rabini ve kitabı. Bu yönüyle kitap vahiydir, hakikattir, dünya ve ahiret mutluluğunun rehberidir.

“Eğitimi önemsiyoruz çünkü cehaletin düşmanınız.” sloganıyla hareket ettiğimiz güzel şehrimizde ulaşım, yol, su gibi ihtiyaçları şehircilik anlayışıyla görüp giderdiğimiz gibi, sosyal ve kültürel ihtiyaçları da dikkate almaktayız. Kitapları ve kitap yuvaları olan kütüphanelerimizi hemşehrilerimize sunma gayreti göstermekteyiz. Kayseri Büyükşehir Belediyesi olarak, siz kitapseverleri kitaplarla buluşturmak için elimizden geleni yapıyoruz. Gerek basılı, gerek e-kitaplar ile hayal etmeniz ve hayallerinizi gerçekleştirmeniz için kütüphanelerimize bekliyoruz.

Tarihsel ve coğrafi anlamda medeniyetlerin beşığı olan Kayseri’de tarihimizi, geleneğimizi, kültürümüzü ve sanatımızı yansıtan eserleri yayımlayarak halkımıza ulaştırma kaygısı taşıyoruz. Biliyoruz ki yayımladığımız eserler geleceğe bıraktığımız mirasımız, hoş bir sedamızdır. Açtığımız her bir kütüphane ve kültür merkezi, yayımladığımız her dergi ve kitap, memleketimize olan saygı ve sevgimizin somut bir göstergesidir. Akif’in dediği gibi: “Okuyorsa ahali, yapılamayacak ne var...”

Hayal eden, merak eden, araştıran ve okuyan neslimiz gelecek adına ümit vaat etmektedir. Kütüphanelerimizin raflarında okurlarıyla buluşmayı bekleyen her bir kitap bu anlayışla hareket eden hemşehrilerimizi beklemektedir. Unutmayalım ki bir insanın hayatta kendisine yapabileceği en büyük iyilik; iyi bir okur olmaktır.

Bir kütüphanenin rafında, bir kitabın sayfalarında, bir yazının satırlarında gönüllerimizin buluşması dileğiyle...

DR. MEMDUH BÜYÜKKILIÇ
KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI

Takriz

Kayseri Büyükşehir Belediyesince, Başkanımız Sayın Dr. Memduh BÜYÜKKILIÇ Beyefendi'nin himâyeleriyle 2020 yılında dördüncüsü düzenlenen hikâye yarışması, rahatlıkla söyleyebilirim ki hem geleneksel hâle gelme hem de süreklilik arz etme bakımından ülkemizde dikkat çeken önemli kültür faaliyetleri arasında yer almaktadır. Görev icâbı bulunduğum çeşitli bilim ve kültür faaliyetleri için ülkemizin çeşitli şehirlerine gittiğimde, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Hikâye yarışmasının hemen her seferinde mevzû edildiğini, gerek yarışmadaki ciddiyet, gerek değerlendirme safhasındaki titizlik, güven ve gerekse yarışmaya katılan hikâyelerin önemli bir kısmının bazı düzenlemelerden geçirildikten sonra muhakkak yayımlanıyor olması, şahit olduğum kadarıyla meraklı ve muhataplarının ilgisini fazlasıyla çekiyor. Söyleyebileceğim kadarıyla ülkemizde, burada ismini veremeyeceğim birkaç şehir belediyesinden yetkili kişiler, ki aralarında büyükşehir belediyeleri de var, bu zor ve ciddî sıkıntıları olan böyle-sine güzel bir faaliyetin üstesinden nasıl gelindiğini, yarışmanın usûl ve erkânının nasıl belirlendiği ve yürütüldüğü gibi pek çok husus hakkında fikir sâhibi olmak için bilgi talebinde bulundular. Kendilerinin de böyle bir faaliyet yapmak istediklerini, fakat bazıları daha başından gördükleri aksaklıklar ve müşküller sebebiyle vazgeçtiklerini veya vazgeçirildiklerini, bazıları da belli bir merhale kat ettikten sonra yaşadıklarından dolayı bu işi bırakmak zorunda kaldıklarını ifade ettiler. Bu bakımdan, şahsım ve şehrim adına dördüncüsü gerçekleştirilen bu güzel faaliyetten dolayı gurur duyduğumu gönül rahatlığıyla ifade edebilirim.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Hikâye Yarışması'nın birincisi, bu şehrin güzel ve güler yüzü Emir Kalkan (1947-2015) adına 2017 yılı Mayıs'ında düzenlenmişti. 2000 civarında hikâye ve hikâyecinin başvurduğu bu yarışma vesilesiyle, bu toprakların gür ve güçlü sesi merhûm Emir Kalkan bir kez daha anılmıştı.

Hikâye yarışmasının ikincisi ise, bir yıl sonra 2018 yılında, yine Kayseri'de yetişip Türk Edebiyatı'nda da kendine has bir yere sahip olan Mustafa Miyasoğlu (1946-2013) adına düzenlenmişti.

Hikâye yarışmalarının üçüncüsü, kesintiye uğramadan, 2019 yılı içerisinde, yine şehrimizin önemli isimlerinden şâir, roman yazarı, tiyatro yazar ve oyuncusu olarak dikkat çeken Hasan Nail CANAT (1943-2004) hâtırasına düzenlenmişti.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi 4. Hikâye Yarışması'na, belirlenen süre zarfında 1200 hikâye gönderilmiş, bunların her biri, ön jüri tarafından titizlikle değerlendirildikten ve sayısı 45'e indirildikten sonra, Prof. Dr. Atabey KILIÇ, Prof. Dr. Mehmet NARLI, Necip TOSUN, Cemal ŞAKAR, Güray SÜNGÜ, Abdullah HARMANCI, Nurkal KUMSUZ, Hüdaverdi AYDOĞDU, Serdar ÖZTÜRK ve Salih ÖZGÖNCÜ

olmak üzere alanlarında söz sahibi seçkin kalemlerden oluşan seçici kurul üyeleri tarafından derecelendirilmiştir.

Buna göre, birinciliği ‘Yılıktan Uyanmış Demir Atlar’ adlı hikâyesi ile İzmir’den katılan Hakan Unutmaz; ikinciliği ‘Leylekler Bu Yıl Da Gelmedi’ adlı hikâyesi ile Adana’dan Aysel Kaymaz, üçüncülüğü ise ‘Odalarda’ adlı hikâyesi ile İstanbul’dan Ahmet Hakan Karataş elde etti.

Mansiyon ödüllерinin sahipleri de ‘İmsak Vakti’ adlı hikâyesi ile İzmir’den Caner Çaylak, ‘Alışıyoruz’ adlı hikâyesi ile Kayseri’den Deniz Longa ve ‘Kelebekler Ölmeyin’ adlı hikâyesi ile Mersin’den Adalet İlteniz Sezer olmuştur.

Daha öncekilerde de olduğu gibi dördüncü yarışmaya gönderilen hikâyelerin genel olarak kısa hikâye sınıfına girebilecek türden olduğu söylenebilir. Eserlerin çoğunda, günümüz insanının ortak kaygı ve sıkıntıları, gündelik hayatın meşgale ve cıvılları, çoğumuzun yaşadığı büyük zorluk, sıkıntı ve güçlükler, bazen de olağan üstü olaylar konu edilmiştir. Geçen yıllardaki üç yarışmamıza gönderilen hikâyelerdeki gelenek âdetâ devam eder gibi görünmektedir. Gönderilen her bir hikâyeye, okuyucuyu düşündürdüğü gibi dimağında farklı bir tat da bırakmaktadır. Anadolu insanının yaşadıklarını, hayata ve diğer insanlara karşı mücadelelerini, dostluk, vefâ, anlayış, sabır, kanâat, yalnızlık ve benzeri unsurları ihtiva eden hikâyeler, geçmişten gelen ve hâlen canlı bir şekilde devam eden güçlü bir anlatı geleneğine de işaret etmektedir. Yarışmada dereceye giren ilk 26 hikâyeden oluşan bu kitabı, özellikle bu gözle de okumanızı istihâm ediyoruz.

İnsanımızın en belirgin vasıflarından olan yaşadığını türkû, masal, fıkra, çeşitli oyunlar ve hikâyelerle dile getirme, anlatma ve ifade etme yönü, bu tür yarışmalarla bir nebze de olsun canlı tutulacak, bu ifade etme arzusuna güzel bir kapı açılacaktır diye düşünüyoruz. Her zaman güçlü bir hâmî ve destekçi olarak görülen Kayseri Büyükşehir Belediyesini, başta Başkanımız Sayın Dr. Memduh BÜYÜKKILIÇ olmak üzere emeği geçen her kademedeki kıymetli çalışanlarıyla tebrik etmek, edâ edilmesi gereken bir vazife olmalı. Hikâyelerin derlenip toparlanmasından değerlendirme safhasına kadar gelen pek çok aşamadaki ismi anılan anılmayan, mütevâzı bir duruşla mesafeyi koruyan, fakat bildiğimiz kadarıyla canla başla çalışan muhterem emek sahibi dostlarımıza da şahsen ve şehrimiz adına müteşekkîr olduğumuzu, kendilerini minnettârlıkla andığımızı ifade etmeliyiz. “Makarr-ı Ulemâ”, yani “âlimlerin/bilenlerin karar ettiği/durduğu yer” Kayserimizde bu tür güzel faaliyetlerin karâr etmesi niyâzıyla...

Prof. Dr. Atabey KILIÇ
20 Ekim 2020 KAYSERİ

İçindekiler

DERECEYE GİREN ÖYKÜLER

YILKIDAN UYANMIŞ DEMİR ATLAR*	18
Hakan UNUTMAZ	
LEYLEKLER BU YIL DA GELMEDİ*	25
Aysel KAYMAZ	
ODALARDA*	29
Ahmet Hakan KARATAŞ	
İMSAK VAKTİ	37
Caner ÇAYLAK	
ALIŞIYORUZ	48
Deniz LONGA	
KELEBEKLER ÖLMESİN !	55
Adalet İLDENİZ SEZER	

YAYIMLANMAYA DEĞER BULUNAN ÖYKÜLER

IŞIK VE GÖLGE	61
Ramazan OLGUN	
CABÜLSA	68
Murat TAPAR	
KARİKATÜRİST	77
Yusuf ARAZ	
Çİ_Çİ	80
Oğuzhan İNCE	

ANNEM İLE FATİMA’NIN RÜZGÂRA BIRAKILMIŞ SAÇLARI	95
Rahmi KARA	
ÜÇ ANADOLU	104
Sebahattin GÜNDAY	
KAYIP HİKÂYE.....	112
Şule TAŞKIRAN KALA	
SELASET AYİNİ	122
Aynur ALTAŞ	
SOKAK VE EKMEK	128
Tunahan ATALAY	
AŞK VAR OLUŞLA BÜTÜNLEŞİNCE	136
Rahmi ÖZEN	
YEDİ TUĞLA	148
Hakan YAŞAR	
YA SESSİZLİK YA ÇIĞLIK	156
Cevriye OYMAK	
KANSIZLIĞIN HARFLERİ	158
Aydın ZEYFEOĞLU	

NAL	161
Halise ÇETİN ÖZTÜRK	
ŞAİRİN ÖLÜMÜ	167
Yaşar Bedri ÖZDEMİR	
KURBAN ve KASAP	178
Dursun Ali EMİR	
“ŞAHLANIŞ”	184
Oğuzhan Mert EKİM	
MEVSİM DEĞİŞTİ ÇÜNKÜ SEN GELDİN	202
Habib Umut KAYGISIZ	
MEZARLIKTA BİR FİLM!	208
Seher COŞKUN	
İSİMLER KADER MİDİR?	217
Ayşe ARMAĞAN	

Dereceye Giren Öyküler

Yılıkdan Uyanmış Demir Atlar*

HAKAN UNUTMAZ

Sis... Beyazın çağrısı reddedilecek cinsten değil. Yaşarmamıza düşen aklık, bizi kendine çekiyordu. Çağrıya uyduk, beyaza doğru ayaklandık.

Daha ısımayan ve böyle giderse ısıması zor olan bir günün sabahında bütün köylü benim için toplanmıştı. Bütün dediysem de köyün ederi on yedi hane, haneler içinde seksen üç nefes... El öpmeye önce dedemden başladım. Sırasıyla babam, dayım, emmim, anam, muhtar ve diğerleriyle devam ettim. Huş Süleyman, elini öptürmedi. “İstasyona varınca...” dedi, “nasılsa helalleşeceğiz. Acelen nedir?” Karı daha kurumamış, çiyi canlı arabaya tam atlayacaktım ki babam yine sarılıverdi. Sabah tütünün genzinde aktığı nefesle kulağıma eğilerek:

“Paramı üstündeki püsküde unutayım deme! Takımı geçirince hemen ona aktar. Pancarı okutur okutmaz postaneye binlik daha çıkartırım. Kusuruma kalma, idare et.” dedi.

Huş Süleyman dehledi. Rüzgârsız buluttan daha yavaş hareket ediyorduk sanki. Köyün çıkışına vardığımızda saatler geçmiş gibi geldi. Evhamlandım.

“Huş ağam.” dedim, “Tren kalkmadan varabiliriz değil mi?”

Közü ağızlığa varmış tütününü temizledi. Gözleriyle alaya vurdu:

“Beygir ölmezse varırız.”

Ata baktım. Demini isteyen çaydanlık suyu gibi tıslıyordu. Burun deliklerinden adeta hayalimdeki lokomotifin dumanı çavlıyordu. Sağrısından kaymayı unutmuş olan ter damlacıkları beni daha da üşüttü, ürpertti.

“Terziye de uğrayacağız, biliyorsun ya!”

Bir kez daha sırtıttı Huş Süleyman. Sarımını ağızlığına yerleştirdi. Kibritini vurabilmek için elindeki dizginleri bana uzattı. Kavlanan suratında alayı hâlâ açıktan belliydi.

“Bana ne diye ‘Huş’ derler, bilir misin?” “Bilmem, ağaçtan ötürü mü?”

“Ne ağacı?”

“Huş diye bir ağaç var ya, salkımlı... Söğüde benziyor. Bizim buralarda pek yetişmez.”

“Bizim burada yetişmezse ne bilirim ben! Bir tek tûba dallarını duymuşum görmediğim, kökü ters. Okumadık ki senin gibi.”

“Ne diye ‘Huş’ derler o zaman?”

“Aslı ‘Hızlı Kuş’tur. Ebemin eli göbek bağımı asıldığından beri, aklımı bildim bileli arabacılık yaparım. O zamanlar köyde ikiye araba. Biri Tabaklar Rüstem’in. Rüstem, Çivril’in pazarına varana kadar ben ikinciye koşardım beygiri.

Islığım ta Cabar’dan duyulurdu, köye girmeden. Islığı öttüre öttüre gelince ‘kuş gibi’

demişler. Hem uçuyor hem ötüyor. Hızır'ın kuşu ola ki hızlı kuş işte. Dillene dillene dilde 'Huş' kaldı adımız. O yüzden dertlenme. Basmayı, pazeni pazardan köye uçuran; köyün velinimetini yetiştirir elbet."

Köyün velinimetiymişim. Son günlerde herkes böyle konuşur olmuştu. Ne yapmıştım da bu nimet büyüklüğüne erişivermişim? Yüksek tahsiline devam eden tek kişi olmam-dandı bu nimetlik. Oysa lisedeyken çok da başarılı sayılabilecek bir öğrencilik hayatım olmamıştı. Sivaslı'daki liseye köyden dört kişi gitmiştik. Şansım mı yaverdi?

Üniversite için girdiğim sınavın sonuçları postayla elime tutuşunca afallamıştım. Sevinçle üzüncü bir arada yaşadım. Bu puanla iyi bir fakülteye girilebilirdi ama ya eldeki parayla... "Üç öğün pancar kemirecek olsam da gideceksin." demişti babam, "olur da büyür gelersen senle köy meydanında şöyle bir gezelim, yeter." Tercihleri Sivaslı'da yaptık. Sonuçlar geldi: Ege Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü. Bölümün ne olduğunu, ne gibi çalışmalar yaptığını köy kahvesindeki ihtiyarlara anlatmakta hayli güçlük çektim. Çoğuna göre yasal defineciydim. Öyle böyle derken beş yılda okulu bitirdim. Şans bu ya şimdi de askerlik için aynı şehre yollanıyordum. Yedek subayların ilk altı ay para almayacağı söyleniyordu. Acemilikmiş. Beş yıl dış tırnakla beni aç koymayan babama karşı bir de bu mahcubiyet doğmuştu. Otobüsle önce Uşak'a, oradan da her zamanki gibi İzmir'e geçeyim derken şubat karı düşümü kesiverdi. "Tren," dediler, "Çivril'den var Sütlaç'a. Sonrasında yata yata İzmir. Demir, tekerden yeğdir." Bahsedilen demir atlara o güne değin hiç binmemiştim.

Heyecanlandım, direnmedim.

İğdir başında bulunan yokuşun ucundan ova gözüktü. Bu gözükmeye bir atın soluları da artmış oldu. Kayıyorduk. Huş Süleyman, öyle bir gayretle toparlıyordu ki arabayı, yüzümüzü jiletleyen poyrazı bile avuçlanacak bir yelmiş gibi evcilleştiriyordu. "Sen bilmezsin." dedi ıslıklı sesiyle, "nereden bileceksin ki! Ben bile unuturum arada. Demirci Mehmet geldiğinde, Mehmet Efe, ayağı dizden kopmuş bir civanı aynı böyle havada Işıklı'ya yetiştirdim ben. O zamanki yol böyle mi ya! Daha çetin. Dönüp varınca başımı okşadı Demirci. Hızımı sevdi. Beni de kucaklayıp yanına katmak istedi. Babamın yalvar yakardığını sadece o vakit gördüm. 'Tek oğlandır, ufaktır, eyleme Mehmet Efe'm! Beni al Sülo yerine,' diye dövündü. Yavuz adamdı Demirci ama herhalde babama acıdı. Alıkoymadı beni. Üç gün babama içten yanıp ağladığımı bilirim. Bir vakit sonra Demirci'yle çetesi Denizli'ye baskın vermişler. Duyuldu. Söven de oldu sayan da. İyi ki göndermemiş babam. Huş yerine tuş olmak da vardı. Ya, korkma o yüzden. Demirci süvarisinin yapamadığını el kadarken yaptım ben. Yokuş bana bal gelir."

"Adama ne oldu?" "Hangi adama?"

"Hani sıhhiyeye yetiştirdiğin, ayağı dizden kopuk cengâvere?"

"O mu? Koyup gittiler herhalde. Ne olduğunu inan bilmem. Ölmüştür."

Millî Mücadele'nin hikâyelerini çocukluğumdan beri dinlerdim. Hemen her hikâye bir şekilde döner dolaşır Cabar'a ya da Demirci Mehmet Efe'ye varırdı. Bazen de tren girer

devreye. Katar şefi Fadıl Bey'in Yunan kurşununu yemesi...

Korkumun geçmesiyle çam sırtlarını aşmamız bir oldu. Düzlükte hava ılıktı. Anlaşılan poyraz, çukuru sevmiyordu.

Okulu bitirmemin ve yedek subay olarak askere varacak olmamın şerefine babamın terziye ismarladığı takım elbiseyi aldım. Lacivert, ince çizgili... Beklemedim, ütüsü hazır gömleğimle bir sırtıma geçirdim. İzmir'e varınca da güzel bir şapka ile kendimi tamamlamayı düşünüyordum. İstasyona vardığımızda Huş Süleyman'la helalleştik. Kurşuni demir atın önüne geldim. Dişlerini okşadım. Uzun zamandır beklediğim yolculuğum başlıyordu. Sanırım kuşamımdan olacak kondüktörün abartılı bir ilgisiyle yerleştim. Yerleştiğim kompartıman boştu. Bir yandan rahatça kitabımı, gazetemi okuyacağımı düşünsem de yolculuk için muhabbet eri de aramadım değil. Er kişi çabucak yetişti. Su yeşiline çalan yeşil bir palto içinde ince bıyıklı, etli suratlı, tahminimce ellili yaşlarda olan bir beyefendi kapıdan içeri girerek beni selamladı. Şapkasını özenle başından alıp şöyle bir silkeledi, yanına iliştirdi. Palto düğmelerini açtı, ceketinin iç cebinden çıkardığı gazete tomarını eline aldı, bacak bacak üstüne atarak gazetesini okumaya başladı. Kendisini biraz soğuk gördüm, buna üzüldüm. Dalmışım. Tren yorgunca hareket eder etmez dalgınlığımı bıraktım. Dışarıyı izlediğimde onlarca bakışla karşılaştım. Rengi atmış cama yapışan karşılıklı bakışlar... Camın rengi olur da atar mı ya? Meğer rengi de olurmuş, atarmış da. Aynı tip insanlar, farklı düşler... Her birini camdan okuyabildim. Demir atın şahlanması, buruklukla izleniyordu. Demir at... Nereden gelmişti ki bu tamlama aklıma?

"Hatırlamıyor musun." dedi karşımdaki beyefendi, "oysaki hatırlaman lazım gelirdi."

"Efendim! Bana mı seslendiniz?"

"Elbette."

"Neyi hatırlamam gerekiyor, anlayamadım." "Trenleri niçin demir atlara benzettiğini..."

Şaşırdım, korktum. Sanırım korku daha ağır basmıştı. Düşüncemi seslendirmemiş olduğumdan emindim. Yoksa kara trene ilk kez binmenin heyecanı ile düş sesimi dudaklarımdan dökmüştüm de bunu fark etmemiş miydim? Ayıp olmasın diye, biraz da konuyu tellendirmek için sordum:

"Trenleri niçin demir atlara benzetiyorum sizce?"

"Aslında tamlamanın doğrusu 'Demir Beygir'dir. Sanat Telakkisi. 'Ben değişmem/en halisüd-dem arap atına;/saatte 110 kilometrelik sür'atini/demir raylarda koşan/demir beygirim./' Senin gibi okumuş adamlarda tren dalgınlığı gördüğümde bu dizeleri duyduğunuzdan emin oluyorum. İnsan bir şekilde belleyip atıyor zihninin köşelerine. Ondan sonra her tren bir demir at, demir beygir oluveriyor."

Bu dizeleri daha önce duydum mu yoksa duymadım mı bunu anımsayamadım ama beyefendinin içtenliğinden zevk almış gibiydim. Tanışmaya giriş şekli beni çekivermişti.

"Okumuş olduğumu nereden anladınız peki?"

Gülümsedi. Oturağımın kıyısındaki kitabı göstererek:

“Kemal.” dedi, “Kemal Bekir Manav. Kaçaklar. Çoğu Çivrilili Manav’ın hemşerisi olduğunu bilmez, özellikle düzenli okuma yapmayanlar. Bu düzen de genelde fakülte sıralarından yadigâr kalıyor. Çıkarımda bulunarak tahminimin tutma olasılığını yükselttim. Tuttu.”

“İyi bir gözlemcisiniz.” dedim ikram sigarasını yakarken.

“İşim bu. Babam kadar olmasa da ona yakın keşfetmem gerekiyor ayrıntıları. Bir Katar Şefi’nin oğlu olmak insana bunu yüklüyor. Hele bir de o şef, Sarayköylü Fadıl’sa...”

“Sarayköylü Fadıl? Yunan işgalinde halkı korumak adına kurşun yiyen Şef Fadıl Bey’den mi bahsediyorsunuz?” “Tek başına siper olmadı elbette. Ardında en güvendiği dostu, demir atı, Çivril’in kara treni vardı. Evet, bendeniz Sarayköylü Katar Şefi Fadıl Ayan’ın oğlu Ethem Ruhi Ayan. Havacı kurmay subay olarak görev yapmaktayım. Keşke babam gibi demirden atları kontrol etseydim ama orduda böyle bir nişanımız yok. Ben de demir kuşlarımla avunmaya çalışıyorum.”

Gülüşümü tutamıyordum, bıraktım. Yıllardır Millî Mücadele’nin ufkumu saran hikâyelerinde adı geçen kahramanlarından birinin kanlı canlı mirasıyla karşılaşmamdan ötürü tarif edilemez şekilde keyiflendim. Hem bu karşılaşma zorlanmadan meydana gelmişti. Kendimi uçtan tanıtmaya gereği duydum:

“Memnun oldum, gerçekten çok memnun oldum. Tahmininizi boşa çıkarmayacağım. Arkeolog olarak çalışıyorum. Daha doğrusu daha çalıştığım söylenemez. Mesleğe hiç başlamadan ara verdim diyebilirim. Asker sayılırım. Bu yüzden size rahatlıkla ‘komutanım’ diye hitap edebileceğim. Anlayışla karşılayacağınızı umuyorum.”

İçtenliği yüzüne yansıyor. İkimiz de rahatlamış gözüküyorduk ki aniden yere uzanıp kulağını tabana dayadı. İrkilmiştim.

“Ne oldu ki komutanım?”

Başını kaldırmadan “Yat.” dedi, “Ömerli’deki duraktan binen olmadı. İnceköy’e varıyoruz. İstasyona girmek üzereyiz. Bak, dinle!”

Taklit ettim. Kulağımda, uğultuyla işleyen beş dövmeli bir ritim vardı. Memetçik Memet, Memetçik Memet, Memetçik Memet... Üç tam, durak, iki tam... Başka da bir şey duyamadım. Meraklandım:

“Ne duymam gerekiyor komutanım?”

“Kırılma. Bozuk paraların kırılması... Eskiden daha fazla olurdu burada. Günden güne eksiliyor. Çocuklar mı kayboluyor, ne? Yakında azalır bu köy, demedi deme!”

Ayaklandık. Komutanın davranışını açıkçası tuhaf karşılamıştım. Önceki oturuş şeklimizi aldık. Gazetesine uzandı, yine onu okumaya başladı. Yaklaşık yarım dakika sessizlikle izledim onu. İzleyişimi de yine onun sessizliği bozdu. Bu seferki bozuş beni de titretti:

“Hatırlamıyor musun? Oysaki hatırlaman lazım gelirdi.”

Önceden duyduğum bu cümlelere karşılık bir cevap vermekten korkuyordum. Merak... Ağzımdan tizce bir “Neyi?” sorusu düştü.

“Dönüş seslerini niçin ‘Memetçik Memet’ diye kodladığını...” Aynı sahneleri tekrar

yaşıyorduk.

“Niçin öyle kodluyormuşum komutanım?”

“Ritimle birlikte dinle o zaman. ‘Ve teker teker/kesilmeden tekrarlıyor tıkırdayan tekerlekler/(gitgide daha çabuk, gitgide daha sert):/Memetçik, Memet/Memetçik, Memet./’ Hatırladın mı şimdi?”

Bilmiyordum. Belki de insanüstü şekilde zihin okuma yetisi vardı. Konuyu değiştirmek istedim:

“Eskiden daha fazla bozuk para kırıldığını söylediniz. Ne kadar eski? Sık sık biner misiniz bu trene?”

“Doğduğumdan beri. Hatta ondan da öncesi... Bu trende doğduğumu söylesem, inanır mısınız? Babama, gelişim raylarla müjdelenmiş. Kulağını aynı bizim gibi dayamış ama kompartıman zeminine değil, raya. Dinlemeyi ondan öğrendim.

Öyle ya, makasçının ekmeği kulağındadır.”

“Fadıl Bey, şeflik yapmadan önce makasçıydı demek ki.”

“Fadıl Bey? Ha, Fadıl amcadan bahsediyorsun. Babamın ahretlik dostuydu. ‘Böğründen kurşunu söktüm, yarasını basa basa bağladım, Dinar’a kadar gık bile demedi.’ diye bahsederdi babam onun için. Güzel insanmış rahmetli. Beni onun oğlu zannettiniz ha, ilahi! Bir bakıma da oğlu sayılırım. Babacan davranmıştır. Ben, Salih Günay’ın oğlu İzzet’im.

Makasçı Salih.”

Ne diyeceğimi bilemiyordum. Belli ki karşımdaki bir meczuptu. Trenin tarihini çok iyi bilen bir meczup... Sundurlu’ya vardığımızda kendimi gölü izlemeye vermişken beyefendi daha konuşmak istediğini belli etti: “İstakozu bitirdiler. Turna da kalmadı hiç. Ne diyordunuz siz turnaya? Dişli miydi?”

“Evet, dişli.”

“Kesin onları da bu trenle kaçırmışlardır!”

“Neyi kaçırmışlar, balığı mı? Trenle neden balık kaçırsınlar ki?”

“Genç adam, çok da safsın. Neler kaçırdılar bu trenle neler! Beycesultan’ın ortasındaki dev kanalda bulunanlar nereye gitti? Ya Laodikya? Asıl oradan koptu kopan. Bir de arkeolog olmuşsun. Bunu tahmin etmemeni sana hiç yakıştıramadım.”

“Saçmalamayın.” diye çıktım. Hiç başlamamış gözükssem de mesleğimle ilgili bu şekilde konuşulmasına tahammül edememiştim.

“Hemen celallenme.” diye sırtarak karşılık verdi, “hatırlamaman normaldir. Yıllarca köylerden, özellikle sizin oralardan kesilen meşeler taşındı bu trende. Peki, sadece meşe için ya da üç beş biletli için bunca masrafa girer mi İngiliz? Ha, diyeceksin ki Çivril o kadar da kör noktada değildir; Uşak’a kadar varaktı yol ama Afyonlu Vekil Ali, Çivril’in Denizli’ye bağlanmasını vefasızlık saydı ve ceza niyetine yol kazıklarını söktürdü. Hak veririm biraz ama yine de bir düşün bakalım. Delikanlı, ben ilk ağızdan dinledim kaçırılmayı; babamdan! ‘Bizim Beyce’ninki hep bilgidir, bizi çalsalar ne olur ama Hierapolis hep bulgudur. Çok şey götürdüler,’ dedi.” “Bu sefer kimdi babanız?”

“James Mellaart! Çivril’e resmî kazmayı ilk vuran adam... Mellaart’ın oğlu bilmeyecek de kim bilecek! Babamla meslektaş olduğundan bu küstahlığını mazur görüyorum.”

İş çıkırından çıkmaya başlamıştı. Alay edip Sütlaç’a kadar dayanmaktan başka çarem yoktu. “Peki.” dedim, “Acaba şu aralar neler kaçırılıyor bu trenle, bilginiz var mı?”

Kollarını iki yana verdi, yayıldı. Suratındaki ifade gayet ciddiye:

“Ben kaçırılıyorum!”

Kahkahamla camlar inledi. Yol arkadaşım, istifini bozmadan devam etti:

“Sökeli Ali Efe’yi duydun mu? Mutlaka duymuşsundur. Demirci’nin emriyle Rum erkeklerini tehcir için Denizli’ye varmıştı. Halletti de bu işi. Sonra da kendi halloldu.”

“Duydum. Çocukluğumda büyükler hep anlatırdı.”

“İşte, Sökeli Ali’yi vuran benim babamdı. Babamın ayak bileğine Somak tarafından ilerlerken bir kaya parçası düşmüş. Bilek parçalanmış. Ölü eti kesip almış Demirci. Sonra da yükünü hafifletmek için civarın en hızlı arabacısını buldurmuş. Ufacık bir çocuk... Çocuk, babama acımış. Onu ocağın iyi edemeyeceğini, hastanenin yararlı geleceğini düşünmüş.

Çivril’den trene, bu demir ata bindirmiş. Oradan Denizli’ye geçmiş bizim topal. Cebinde üç beş altını varmış babamın. Şehirde biraz idare etmiş, eşrafla dost olmuş ama eşkıyalığını gizlemiş. Bir zaman, Sökeli’nin geleceği duyulmuş şehre. Kendisini yüzüstü koydukları için kini var onlara, fırsat bu fırsat ya. Pusu atıp vurmuş Sökeli Ali’yi. On-
dan sonrası kıyamet işte! Demirci’nin çocukları beni buldular. Nasıl atladım bilmiyorum, tren beni sahiplendi. Tıpkı zamanında babamı sahiplendiği gibi... Anlayacağın beni kaçırıyor kara tren. Belki de tren benim, kendi kendime yol alıyorum.”

Huş Süleyman’ın anlattığı geldi aklıma, dondum kaldım. Donukluğum, karşımdaki gözlerin içine bakarak devam etti. Aniden yine yere kapaklandı adam, kırılan bozuk para seslerini dinledi.

“Varmak üzereyiz.” dedi, “Hadi, bana müsaade!”

Elini bile sıkamadım, öyle hızlı çıktı kapıdan. Sütlaç İstasyonu kalabalıktı, onu bulamadım. Zaten hemen kalkmak üzere olan İzmir trenine yetişmem gerekiyordu.

Askerden dönerken aynı tren hattını kullandım ama dostumdan eser yoktu. Huş Süleyman’ın ölüm haberini önceden almıştım. Çivril-Sütlaç, Sütlaç-Çivril, Çivril-Sütlaç... Defalarca tekrarladım bu eylemimi. “Belki de tren benim.” deyişi aklıma geldi. Hat, 1988’de kapanana kadar dostluğumuz devam etti. Zarar, dediler; onu benden çekip kopardılar.

Bir sabah, memleketteki dostlardan birinden haber aldım. “Senin treni geri getiriyorlarmış.” dedi ses, “Ama süs için. Anıt. Sefer falan yapmayacakmış.” Değişiklik olsun anlayışıyla kızım, damadım ve yeni dillenen torunum da katıldı yolculuğuma. Her şeyin başladığı yere vardık. Eski istasyonun önüne yerleştirmişler onu, güzelce boyamışlar. Baharla bir uyanmış yilkı atları tazeliğindeydi. Yorgun ama dimdik... Gövdesine kula-

ğımı dayadım, ritmi dinlemeye çalıştım. Aynı harekete torunum da yeltendi. Tesadüf ki yan tarafımızda bulunan çay bahçesinden tanıdık sözleriyle bir ezgi yükseldi:

“Vagonların kırk kişilikse de yapısı Seksen Memet yüz Memet dolu hepsi Memetçik Memet, Memetçik Memet.”

Ağladığımı gören torunum gözyaşlarımı silmeye durdu. Trenin, kayıp dostumun adını öğrenmiştim sonunda. Aslında bu ad hep yanı başımdaydı: Memet. “H” sesi eksik. Belki de total kalan babasına dayanak olarak kaldı o ses. Çağrıya uydum, ben de sustum.

Leylekler Bu Yıl Da Gelmedi*

AYSEL KAYMAZ

“Leylekler bu yıl da gelmedi mi Nimet?”

Leylekler göçeli çok oldu oysa. Kışın en zemheri vakti. Hava buz gibi soğuk. Değil leylekler, serçelerin bile kuytulardan çıktığı yok. Kuru bir ayaz dışarı. İlk cemreye hayli zaman varken, şimdi bunları Nilüfer Hanım’a tek tek anlatmak, bu saatte hem de tam da yemek hazırlığı vaktinde, ne kadar meşakkatli. Kendisi cevaplıyor sorusunu Nilüfer Hanım:

“Leylekler bu yıl da gelmedi Nimet.”

Oysa daha var gelmelerine. Oysa gelseler de nereden bilecek Nilüfer Hanım geldiklerini. Hangi leylek gelip bu, şehrin en kalabalık muhitlerinden birinde, gelininin evinde kendisine ayrılmış odanın camını tıklatır? On beş yıldır leyleklerin gelip gelmediğini artık bilmeyen Nilüfer Hanım, yine de her ay birkaç kez aynı soruyu gelinine tekrarlar:

“Leylekler bu yıl da gelmedi mi Nimet?”

İlk zamanlar sabırla verilen cevaplarla bir süre oyalanmıştır yaşlı kadın.

“Hayır anneciğim, daha gelmediler. Kış bitmedi henüz. Hele bir bitsin, gelirler elbet.”

“Geldiler anne. Ama buralara gelmiyorlar. Kim bilir hangi tarlaya, göle tünemişlerdir. Buraya gelmezler.”

Sabır da zamana yenik düşer elbet. Nimet gelin de bunca izaha rağmen ertesi gün de aynı sorularla karşılaşınca vazgeçmiştir kayınvalidesinin sorusunu yanıtlamaktan. Anlamıştır ki leylekler artık hiçbir zaman Nilüfer Hanım’ın baharına göç etmeyeceklerdir. Zaman hüzüngahtır. İnsanın bedenine ve ruhuna usul usul iğnelerini batıran görünmez terzileri vardır zamanın. Herkesin içine ve dışına başka başka elbiseler dikerken hepsine yaşlılıkları boyu yetecek hüznün yamaları diker. Gençlik sevinçlerinden arta kalan dönülmez söküklerinin gün ışığını sızdırsa çıldıracaklarını bilir çünkü. O söküklerden sızan sıcak ya da soğuk, canını çok yakar yaşlıların. Hüznün, belki de onlar üzülmesinler diye kalplerini biraz dinginleştirdiği bir armağanıdır zamanın. Kalbin zayıfladığı vakitlerin kalkanıdır biraz.

Mollaarap Camii’nin karşısındaki iki katlı evin üst pencerelerinden sadece birinden görünüyor ışıklı leylek. Akşam çökmeye başlar başlamaz, o hafif karanlıkla beraber leylek, gövdesinden daha büyük iki kanadını bir yukarı bir aşağı çırpmaya başlıyor. Sabahın ilk ışıklarına kadar sürecektir bu kanat çırpma merasimi geç vakitlere dek birkaç

kez de Nilüfer'in kan çanağına dönmüş gözlerine rağmen sabaha dek, devam ediyor. Çocukluğunda pencereden şehri seyredirken yakaladığı leyleğin bir bankanın reklam panosu olduğunu öğrendiği gün ilk şiirini yazdı Nilüfer. "Mavi Kanatlı Leylek" Kim ne derse desin o leyleğin bir gün oradan uçup muhakkak gökyüzünde süzüleceğine de inandı. Kendisi gibi. Her akşam, ama istisnasız her akşam, hava kararır kararmaz, kesilmiş yaka artıklarının tıklandığı daracık odanın penceresinden o leyleğin kanatlarını çırpışını seyretti. Annesi çağırana dek.

- Nilüfer, neredesin yine?

Okul önlüklerinin üstüne takılan beyaz yakaları yere serilmiş kumaşa iğneleyip onlardan yeni yakalar kesip biçmeyi leylekten çok önce öğrendi. Babasının eve getirdiği eski gazetelerden kese kâğıdı yapmayı da. Bir gün babasıyla yakaları Setbaşı'ndaki Ahmet Amca'nın dükkânına götürdüklerinde penceresinden her akşam hayranlıkla kanat çırpışını beklediği leyleğin tam da orada, dükkânın hemen yanındaki köşe başında, bankanın kapısının üstünde öyle cansız, hareketsiz durduğunu gördü. Babası söyledi. Her akşam gövdesinden büyük kanatlarını ışıklar içinde havaya kaldıran, sonra gövdesine yapıştıran mavi leylek buydu işte. Binanın duvarındaki beyaz bir levhanın üzerinde öylece duruyordu. Şaşırdı Nilüfer. Demek evlerindeki o pencere tam da buraya bakıyordu. Demek o her akşam uçsun diye beklediği leylek buydu. Şaşırdı ama onu yine her akşam beklemekten vazgeçmedi. Elbet bir gün uçacaktı.

"Leylekler gelmedi mi Nimet?" "Gelmedi anne."

Nişanlısının öldüğü günün gecesi sabaha kadar pencereden ayrılmadı. Çok mu sevmiştii Nazmi'yi, bilmiyordu. Sevmiştii. İyi bir gençti Nazmi. Kapalıçarşı'nın kuyumcu esnafından Orhan Amca'nın kalfasıydı. Babasının asker arkadaşı olan Orhan Amca Nazmi'ye kefilidi. Nilüfer kızımızın da evlilik vakti gelmişti. Her şey hemen oldu, bitti. Nazmi'yi ilk gördüğünde kanı öyle hemen kaynamadı Nilüfer'in. Güzel çocuktü aslında ama ne bileyim, öyle okuduğu aşk romanlarındaki gibi çarpılmadı Nazmi'ye. Annesi, bütün ömrünü önlük yakası biçip dikerek, bir de şu pencereden akşamları leyleği seyrederek geçirmeyi mi düşündüğünü sorduğunda kabul etti Nazmi'yle evlenmeyi. Ona kalsa mavi leyleği ömrünce şuradan seyrederdi. Garip bir tutkuya dönüşmüştü pencereden izlediği ışıklı kanatlar. Ola ki eve bir misafir gelse, muhakkak bir bahaneyle, azıcık da olsa pencereye koşuyordu. Leylekle kendi ömrü arasında bir kader birliği vardı Nilüfer'e göre. O da kanatlarını çırpıyor ama bir türlü üstüne konduğu duvardan uçup gidemiyordu.

Setbaşı'nın bir köşesine tutsak edilen koca leylek, Mollaarap'ın bir penceresine kendini tutsak etmiş Nilüfer'in kader ortağıydı. Nişanlısının ölüm haberini aldıkları gece annesi ağıtlar yakarken o, pencerenin kıyısına yerleştirdiği sandalyede oturdu. Mavi ışıklı leylek kanatlarını çırpıyordu.

"Nimet, gelmedi mi Leylekler?"

On beş yıldır beklenen leylekler gelmedi. Nilüfer Hanım'ın oğlu doktorların da tavsiyesi

üzerine anacığını bilumum leylekleri görebileceği yerlere birkaç kez götürdü. Bursa'nın şehirden artakalmış ovalarına, Gölyazı'nın sulak kıyılarına, hatta hayvanat bahçesine. Ama olmadı.

“Bak anacığım, leylekler gelmiş.”

“Leylekler daha gelmedi mi oğlum?”

Belleğine zamanın kalemiyle yazılmış anılar yine zamanın silgisiyle yavaş yavaş sili-nirken Nilüfer Hanım gördüğü hiçbir leylekle sorusundan vazgeçmiyordu. Hal böyle olunca oğlu annesini her bahar leylekleri görsün diye çayıra çimene çıkarmaktan, gelini de tekrar eden soruları cevaplamaktan vazgeçti. İnsanlık haliydi hepsi. Yaşamak, unutmamak, unutmamak, yine yaşamak, ölmek... Kimseye de mavi ışıklı leyleği anlatamadı. Bölük pörçük hatıralarının arasındaki çoğu zamanla daha küçük parçalara ayrılıyor ve Nilüfer Hanım'ın hafızasında artık hatırlanamayacak kadar küçülüyordu hepsi sadece mavi kanatlı leylek ölmüyordu.

“Leylekler daha...”

Halit Bey'le evlenmeyi kabul edişinin en büyük nedeni Setbaşı'na gelin gidecek oluşuydu. Karısını çocuğunu doğururken kaybetmiş olan Halit Bey, eşin dostun tavsiyesi ve aracılığıyla Nilüfer'e talip oldu. Annesinin bütün karşı çıkmalarına rağmen Halit'i kabul etti. Oğlunu büyüttü. Oğlan, Nilüfer'i kendi anası bildi. Nilüfer, mavi kanatlı leyleğin yanı başında yaşlandı. Ama hiçbir zaman o küçücük pencereden gördüğü gibi göremedi onu. Annesi ölene, öldükten sonra evleri satılana kadar ara ara gidip kanatlarını çırpışını seyretti. Kendini bildi bileli bir duvarın üstünde uçmak için çırpınıp duran leylek onu bağlayan bütün zincirlerine rağmen asla vazgeçmiyordu. Bir gün muhakkak uçacaktı. Bunca kanat çırpış elbet boşuna değildi.

“Leylekler Nimet. Gelmeyecekler mi bu sene?”

Genç kızlık hayallerinde aşk, mahalle arkadaşı Zeynep'in okuması için verdiği pembe dizi romanlarındaki duygulardı. İlk görüşte mi olurdu, insan sonra sonra mı, tanıdıkça mı aşık olurdu birine, bilmiyordu. Nazmi'ye aşık olur muydu yaşasaydı? Halit Bey, epey büyüktü kendinden. Nilüfer'i incitmemişti ama çok da sevmemişti belki. Nilüfer de bilmemişti hiç sevip sevmediğini. Öyle okuduğu romanlardaki gibi sevmemişti ya da. Oğlunu sevmişti ama. Çocukları hep sevmişti Nilüfer. Bu, anacığını hiç koklyamamış sübyanı da hemencecik bağına basmış, bir tek emzirememiş, sarıp sarmalamıştı. Oğlan da çok düşküncü anasına. Onun analığı olduğunu öğrendiğinde de düşküncü. Sonrasında da. Kader ki başka da çocuğu olmadı Nilüfer'in. Allah, belki de tüm annelik sevgisini bu öksüze versin diye başka evlat vermedi ona. Böyle inandı Nilüfer. Şükretti.

“Leylekler?”

Gelmedi Nilüfer Hanım.

Binlerce leylek geldi geçti ömründen. Kimini gördün, kimini görmedin. Geldiler, senin de ömrüne dokunan baharları, yazları tükettiler ve gittiler. Ama senin o mavi kanatlı, ışıklı leyleğin gelmedi. Gelmeyecek Nilüfer Hanım. Çocukluğunun, genç kızlığının, sevinçlerinin, hayal kırıklıklarının, hüznünün akşam karanlığı tanığı yok artık yerinde. Olsaydı da o vakitlerin yoldaşlığını yapabilir miydiniz birbirinize, kim bilir. Hafızanın en kuytu yerinde tek diri kalan o leylek bilmiyorsun ki sen o pencereden gidince uçtu. Bazen kader aynı bahtı kurar birbirinden uzakta olanlara. Bazen de bambaşka tahtlar sunar yan yana, dip dibe olanlara. Kader sorgulanmaz. İnsan da ömrünün bir yerinde, tek bir ana, o anda bir şeye takılır kalır işte. Orada yaşar, orada ölür kimse de bilmez. Bir aşkta, bir acıda, bir vedada, bir kayıpta... Ya da bir daha hiç göz göze gelemeyeceği bir leylekte. Sizin kaderiniz leylekte düğümlenmiş Nilüfer Hanım. Dağın yamaçlarında bir evin penceresinde göz göze geldiğiniz gün düğümlenmiş. Bütün ömrünüzün özeti gibi kalakalmışsınız o leylekte.

Dünyanın bütün leylekleri gelse o leylek gelmez artık Nilüfer Hanım. Hiç gelmez. Ama siz de hiç gelmeyeceğini bilmezsiniz. İnsan zaten öleceğini de bilmez. Unutur. Belki unutmasa yaşayamaz.

“Leylekler geldi mi Nimet?” Gelmedi.

Gelmeyecekler Nimet Hanım.

Odalarda*

AHMET HAKAN KARATAŞ

Çok geniş bir oda düşün. Düşündün mü? İyi. Sekiz yılının burada geçtiğini, normale göre birazcık geniş bir aile olduğunuzu. Annen Hanife, baban Fatih, abin Ömer, abinin karısı Hatice, yani görümcen. Abin evlenince eşini sizin eve getirdi. Annen de Hatice de dünden razıydılar buna. Hatırladın mı? Onu çok sevdin fakat belli edemedin. Ne çıkar? Ama o anladı senin kendisini sevdiğini. Bağışlasak yetmez mi birbirimizi? Bir düşün, kocaman oda ve sen. 1973 yazı. Sen daha küçüksün o zaman. Yaşın dokuz. Annenle baban genç. İstanbul alev gibi yanıyor. İnsanlar akşamları kentin sokaklarında ferahlamak ümidiyle dolaşıyor. Camları açmak yetmiyor ve siz de iki katlı bir binada yaşıyorsunuz. Üstte ev sahibinin dairesi, altta kömürlük var. Daireniz sanki dört yüz oda ve yüz salon. Odalar sana çok büyük geliyor. Üç beden büyük olmasına rağmen giydiğin elbiseler gibi. Yine de seviyorsun o elbiseleri. Büyük müyük, kimin umurunda? Oturma odası içlerinden en büyüğü. Daha iki ay evvel kaldırılan sobanın yarattığı boşluk, odaya başka bir atmosfer katıyor. Abin de on yaşında. Sünnet olmuş, aynı odanın köşesine konuşlandırılmış ranzanın alt katında boysuz boyuyla uzanıyor.

Etrafına tül çekmiş annen, sinekler rahatsız etmesin ve abin ilk bakışta görülemez diye. Abine kalsa bu sinek kategorisine seni de rahatlıkla dahil eder. Ranzanın ikinci katına çıkarken çok gürültü ettiğin için sineklerden farklı olmadığını düşünüyor ve sana acıdan içine kaçmış incecik sesiyle bağıyor. Vızz. Abine benzeyen bir sinek mi geçti? Tepeden aşağıya eğilip tülün ardından onun yüzünü seyretmek ne keyifli. Birbirine girmiş yüz çizgileri, iki makas darbesinden peyda olan anlamsız ifadeler. İnliyor olduğu yerde. Normal şartlarda kafasında durması gereken şapka, sünnetlik bölgeyi bir kale gibi koruyor. Ha ha ha. Eyvah! Kahkaham duyuldu. O zaman bir kere daha: Ha ha ha.

— Oraya gelirse kötü olur ama.

— Gelsene. Ha ha ha.

Bir avazda çıkan incecik bir feryat. Tabi o zamanlar, ileride abinin karısı olacak Hatice'den haberin yok. Hatice'den haberin var da karısı olacağından haberin yok. Teyzenin kızı Hatice. Sarışın, incecik. Hep hayalindeki zayıflık, ulaşamadığın. Güzel mi güzel. Abine belli belirsiz bir hayranlık besliyor. Sık sık size gelip gider. Abinin sünnetinden sonra her gün uğruyor. Ona gelme de gitme de demiyorsun. Diyemiyorsun. Hem bana mı düşer? Düşmez tabii annen dururken. O da git demiyor; hep gel diyor. Ama sen yine de bir düşün. Kocaman oda. Bir ucunda inim inim inleyen abin, kasıklarında

bir şapka. Ha ha ha. Allah'tan bu kez içimden güldüm de duymadı. Ertesi gün evin içi hengâme. Kalabalık, hıncahınç, yoğun, mesafesiz, havasız. Bütün eş dost, konu komşu sizde. Tabi Hatice ve kuzenler de. Abinin yatağı arı kovanı. Tüm çocuklar onun etrafını sarmış. Özellikle kızlar. Herkes o yaşlarda akrabalık terimlerinden bihaber. Yani kuzen olduklarını unutanlar, yabancı bir nesneye bakar gibi yüzlerini ekşitip, buruşturup, bü-züştürüp bakıyorlar abine.

Tüm bu çirkin kızların ileride senden güzel olacağından habersiz kendine özgü şuhlu-ğunla onlarla konuşuyorsun. Bir düşün sekiz sene. Ne konuşulabilir ki o kadar? Susu-labilir mi? İnsan kafayı yer. Sessizlik. Kalabalık. Curcuna.

Normal bir düğün gibi sünnet düğünlerinin de olmazsa olmazı takıdır. Bunu herkes bilir ve bir şey takar. Kimi akrabalar abinin düğününe hazırlıksız yakalandıklarından şikâyet ediyorlar. Bazıları büyük kâğıt paralardan taktılar abine, abinin sesi çıkmıyor, yazık. Üstelik evde herkesin önünde bir tabildotta yemek. Abin onlardan da mahrum. Kıyamam. Ancak günün sonunda yiyebilecek. Burnumdan getirdiklerinin acısı çıkıyor işte, gör sen. Kıyıda köşede birikmiş olanlar altınlarını özene bezene sardıkları bezden sıyırdılar ve öyle geldiler tabi. Teyzenden abinin yakasına asılan bir çeyrek; abinden teyzenin kulaklarını yırtan bir bağırıtı. Havada birbirine giren iki mermi. Her şey aزیyla çoğıyla karşılıklı. Senden de ikisine ha ha ha. Ver elini kıymalı pide, kıymasız şeyler ve cacık.

— Acaba bu sesler abimin kafasından mı geliyordur Hatice? Kih kih kih.

— Öyle demesene Zehra, yazık çocuğa. Acı çekiyor.

— Nasıl bir acı?

— Bilmem ki.

Hatice'nin yalın kat bir yaklaşımla abini koruması sana garip geliyor. Oysaki abin ne kadar da çekilmez bir insan. Tahammülsüz. Koskoca sekiz sene. Düşünmeye değer. Yaşamaya bile değmiş. Kocaman oda. Tıka basa insan. Karınları da öyle. Annen, o zamana dek yakın çevrede görülmemiş bir şeyin peşinde. Ranzanın yanına bir sehpa ve onun üzerine de büyükçe bir ajanda koydu. Herkes iyi dileklerini yazacak. Yalnızca iyi dilekler mi? Bırakın kötü dilekler sizinle mezarlarınıza kadar gelsin. Annen bu ajandayı saklayacak ve o da diğer her şey gibi -anılar, acılar, insanlar, fotoğraflar, pideler, pilavlar, cacıklar, kalabalıklar, sıcak havalar- bir süreliğine unutulacak. Takısını takan, davete icabet etmekte hazırlıksız yakalananlar, sayfalara birkaç cümle yazıp kenara çekiliyor ve yemeye kaldığı yerden devam ediyor. Abinin yüzünde manasız bir ifade. Sanki çok tuzlu cacık tadı. Üzerinden kıyması alınmış pide gibi hayat. Ha ha ha. Sekiz yıl. Bir düşün.

› Dört x iki = Sekiz

› Sekiz yıl – sekiz ses

- › Kalan: 0
- › 0 = hayat

Sahi, sekiz yılını nasıl geçti o koskocaman ve o dapdar evde? Ev mi dardı yaşanılanlar mı? Düşünmeye değer. Bulunduğunuz semitten pek de dışarıya çıkmadın. Baban bir kere Beyoğlu'na; birkaç kere de diğer semtlere götürdü sizi. Tabi o zamanlar Hatice yok. Sen, baban, abin, annen. Beyoğlu, seni büyülemişti. Aklında ona dair bir iki şey vardı. Birincisi Galata ve köprüsü; bir diğeri İstiklal Caddesi. Her yer kalabalıktı: Kafeler, apartman önleri, iş yerleri, alışveriş mağazaları, kitapçılar. Bu kadar insan nerden gelip nereye gidiyorlardı böyle. Nasıl dayanıyorlardı bu koşturmacaya.

1972 yazıydı. Havanın sıcaklığı insanın iliklerine kadar işliyordu. Bu kadar sıcakta bile İstanbul'un kalabalığı dinmiyordu. Rüzgâr yok, dalga yok. Yalnızca dilinde mayhoş bir dondurma tadı.

Bir gözün hatıralarda bir gözün de Hatice'nin üzerinde. Abine uzaktan nasıl baktığını görüyorsun. Sanki dilinin ucunda bir sırrı taşıyor. Yahut o sırrı taşıyan dil, sırrını açıklamadan kopmuş. Her yanda oda. Birinden çıkıp ötekine gitmen zaman alıyor. Kuzenler, arkadaşlar, akrabaların akrabaları, ilk defa gördüğün insanlar, son defa göreceğin insanlar, görmediğin insanlar. Bir günde evinize bu kadar insanın nasıl gelebildiğine şaşırılmış bir vaziyettesin. Hepsini bir köşeyi tutmuş. Her köşede beyaz bir bayrak sallıyor anılar. Seni içine davet ediyor. Sen yanında ruh gibi Hatice'yle dolaşıyorsun evde. Birinden birine atlıyorsun maceraların. Onun da aklında bambaşka bir şey.

- Ne zaman iyileşir sence Zehra?
- Bilmem ki? Neden sordun?
- Hiç, merak ettim sadece.
- Tabii, kesin öyledir. Hah hah hah.

Misafir odasında abin meyve bıçağını bir sinirle nasıl da fırlatmıştı sana. Havada bir milim şaşmayan bıçak, bir mermi gibi diz kapağının biraz üstüne girmişti. Vücudunda bir gerilme mi var? Evet. Dizin mi sızlıyor? Hayır, sızlayan anılar. Düşündün mü? Neyi? Sekiz seneyi. Ah evet... Sekiz sene... Ne hızlı ne de yavaş. İnsanın yaşı ilerledikçe zaman algısı değişir mi? Belki de... Her şey geriye sarmaya başlar. Geriye doğru ileriye. Hatıralara doğru sıkışın lütfen. Her köşede bir anıya merhaba deyip evi baştan sona gezerken ve yaşlılarınızla vakit geçirirken zaten akşam olmuştu. Misafirler evi bir bir terk ediyorlardı. Anılar seni bir bir terk ediyorlardı. Ama rahatlıyordun yükün azaldıkça. En son teyzen gitti.

Beraberinde Hatice de. Ah Hatice, canım Hatice. Sen her şeyinle bir Hatice'sin. Sarışın güzelliğinle ve çürüyüp düşen eksik dişlerinle. Ama ağzının içindeki eksiklikle biraz daha komik bir Hatice'sin hepsi bu. Yoksa elbette yenisi çıkacak dişlerinin ve hiçbir şey senin güzelliğini gölgeleyemez. Elinden her iş gelir. Bir tek, bu evden ayrılmayı becere-

mezsın. Nedeni belli. Ranzanın yanında abimle bir şeyler konuşman halen belleğimde kayıtlı. Herkesin bir şeyler yazdığı deftere tek satır yazmaman da öyle. Hâlbuki... Ne bileyim. Bir şeyler yazarsın sanmıştım. Bir şeyler yazar olmadı sayfayı yırtar yanına alırsın ama yine de yazarsın öyle değil mi Hatice? Değil Zehra. Öyle be Hatice. Canım Hatice.

Abinin sünnet düğünü çok gerilerde kalmıştı artık. Belleğinin gerilerindeydi, sıkış tepişti fakat yine de oralarda bir yerlerdeydi. Albümlerdeki fotoğraflar... Ne ara çekilmişti. Abinin neredeyse bütün akrabalarla birer fotoğrafı vardı. Hepsı de hemen hemen aynı açıdandı. Ve senin de elinde pideyi dişlerken ve cacıktan bir kaşık alırken yanında öylesine duran Hatice'yle birkaç fotoğrafın... Zaten albümler ailelerin dahili ve harici hafızalarıdır. Annenin bir çantaya alalacele doluşturduğu albümler. Bir de ajanda tabi. Çantada olduğu, hatta sünnet düğününde gelenlerce yazıldığı bile unutilan ajanda. Sekiz senede unuttur be insan hak verin bana. Hak verilir be sana Zehra. Sekiz sene bu. Boru değil. İstanbul'un eski, köy gibi bir semtinde, mahallesinde, caddesinde, sokağında geçen onca sene. Nasıl da sığmış bir albüme akıl sır ermez. O evden sonra taşındığınız eve de taşınalı sekiz sene olmuş öyle değil mi? Öyle. Sene 1981. Daha yeni, daha temiz, daha insancıl bir beldeydi taşındığınız. Sanki her zaman burada oturmuşsunuz da başka bir yere kıpırdamamışsınız gibi geçen sekiz sene. Genişleyen arkadaş, daralan akraba çevresi ve diğer çehreler. Büyüdükçe küçülen dünya. İçine sığılmaz olan dünya. Yatak odasında, bazanın altında bir şeyler ararken bulduğun o içinden çıkılmaz dünya... Eh be dünya! Çocukluğumuzu unutmuşuz burada. Olacak şey değil. Elinin tersiyle silinen tozlu sayfalar. Kocaman geniş kırmızı çantanın içinden çıkan bir de ajanda. Kimler kimler vardır şimdi. Belki de yoktur. Yaşını başını alanlar bir köşeye çekilmiştir. Gençler büyümüş, büyüyemeyenler aynı kalmıştır.

Yarışmaya teyzeler kategorisinden katılanlar: Mehtap, Aygöl, Firdevs. Yarışmaya amcalar kategorisinden katılanlar: Ergül, Ufuk, Selami.

Yarışmaya kuzenler kategorisinden katılanlar: Melda, Selda (kardeşler), Elif, Beril.

Yarışmaya kuzen olup aynı zamanda büyük oldukları için abi kategorisinden katılanlar: Berkan, Mustafa, Ahmet, Hakan (ikizler).

Hangi kategoriye girdiği kestirilemeyen isimler: Furkan, Mücahit, Funda, Hümeysra, Hayrunnisa, Tarık.

Ve daha kategorilere ayrılamayacak kadar insan. Kim ki bunlar? Şöyle demeli belki de: Kimdi? Hatırlamıyorsam ne önemi var? Doğrusun be Zehra. İnsan hatırlamıyorsa, aklına getiremiyorsa, bir mendil gibi tıkanıyorsa.

Bir süre abin hakkında yazılanları okudun.

Ömercim Allah düğününü de görmeyi nasip etsin inşallah.

İmza: Mehtap Sanıgüzel

İşte şimdi gerçek bir erkek oldun Ömer. Tebrik ediyorum seni. İmza: Ergül Karayel
 Ömer abi babam da yakında beni sünnet ettirecek çok korkuyorum.
 İmza: Kader ortağın

Sünnet esnasında ne kadar cesur davrandığını anlatıyorum herkese. Benim oğlumun ne kadar güçlü, cesur ve dayanıklı olduğunu herkes bilmedi öyle değil mi evlat?
 İmza: Baban

Ömer biz seni çok seviyoruz biraz kötü bir el yazım var umarım okuyabilirsin bu deftere dört kişi adına yazıyorum aksi halde hepsini tek tek okuman gerekecekti biz de kızlarla böyle bir karar aldık buraya yazdıklarımı hep beraber düşünüp kararlaştırıyoruz neyse kısa sürede iyileşmeni ümit ediyoruz en çok ben ediyorum (burayı kendi başıma ekleme kararı aldım) hemen aramıza katıl daha bir sürü oyun oynayacağız sensiz tadı olmuyor hem de kızlar hep mızıkçılık yapıyor (burası da benden) diyeceklerimiz bu kadar kızlar saçımı çekiştiriyor sana şahsi dileklerimi ilettiğim için bana kızgınlar görüşürüz Ömer.

İmza: Beril (yazıyı yazan benim), Melda, Selda, Ayşe Sana çok gıcık kapıyorum Ömer.
 İmza: Ömer, sana bakınca çok da uzak olmayan geçmişimizi görüyoruz Hakan'la. Biliyor musun? Sünnet olmaya götürüldüğümüz o gerici ortam bizi ister istemez ağlamaya sevk etmişti. Sünnetçinin hangimizi önce çağıracağını bekliyorduk, oturduğumuz yerde ayaklarımız titriyordu. Korkudan birbirimize sarılmıştık, ölüme yürüyen korkak iki askerdik. Bizim için acınası ama dışarıdan bakan herkes için komik bir andı. Yıllar sonra ise bizim için de komik birer anı oldu, senin için de böyle olacak, üstelik sen bizden çok daha yürekli bir askersin biliyoruz. Hayatın boyunca bunu hiç yitirmemeni ümit ediyoruz.

İmza: Ahmet ve Hakan Karataş

Bir düşün sekiz + sekiz sene. Onca iyi dilek, onca sahte dilek, onca bilmem neler. Abin kaç kere okudu bu satırları sayamazsın. En çok da Ahmet ve Hakan abilerinin yazısından etkilendi. Ona teselli veren ve güçlendiren bir yazıydı, ömrü boyunca hatırlayacaktı. Ya diğerleri? Öylesine yan yana getirilmiş birkaç kelimedenden ibaretti. Bir büyüsü, etkisi yoktu, ruhsuzdu en nihayetinde. Unutulmaya mahkûmdu. Bir düşün. Yeni eviniz eskisine göre daha küçüktü. Küçücük, kutu kadar. Ötekiyle kıyaslanamaz. Bahçe katı. Masmavi bir ev. Capcanlı. Kim bilir ferforjelerinde kaç çiçek yetiştirildi. Eski ev kiraydı, bu ise sizin. Burada da sekiz sene kaldınız, abinle okullar değiştirdiniz, arkadaşlar değiştirdiniz hepsi bu. Sekiz seneniz bu evin içinde, şu caddelerde, şu sokak aralarında kaldı. Bakkalda para üstü yerine verilen sakız gibi başka birine verildi. Çehreler, mahalledeki binalar gibi değişti. Binaların kat sayıları arttı. Bahçeler azaldı. Bahçe katında adamakıllı ev bulmaksa büyük şans. Siz o şanslı insanlardan birisiniz. Nice bitkiler, ağaçlar büyüdü o sekiz senede. Sen ve abin büyüdünüz, annenle baban biraz daha ol-

gunluğa erişti. Sanki bu ev bahçesiyle ve insanın kanını ısıtan rengiyle cennetten bir köşeydi. Mahalledeki diğer evler ise hapishane. Sokaklar ile pencereler arası bir metre var yok. Caddeler ile evler arasında bir yaşam var yok. Nasıl geçtiğini anlamadın. Zaman, hiçbir şeyin anlaşılmaması için elinden gelen her şeyi en iyi şekilde yaptı. Küçük odalar arasında hızla bir o tarafa huzura, bir bu tarafa kargaşaya götürdü. Sen, Zehra; yaşam ile yaşantısızlık arasında gidip gelen Zehra, o iki taraf arasında da sıkça gidip geldin. Abine daha çok yakınlaştın, sekiz sene önceki çocukluklar ufak ufak geride kaldı. Hatice gitgide daha az gelmeye başladı çünkü o, ailesiyle birlikte hep aynı yerde kaldı. Dikildiği topraklarda büyüüp kök salan ve yine orada çürüyen ağaçlar gibiydi. Bir adım bile öteye gitmediler. Yaşam onların bir yerden bir yere sürüklenmesini gerektirmedi. Babansa sağdan soldan bir şekilde bulup buluşturduğu paralarla aldı bu evi, daha iyi daha nezih ve hoş. Hatice daha az gelse de aylarca hiç gelmese de abine karşı olan hisleri değişmedi. Elinde tuttuğu değerli bir şey gibi korudu kolladı abini ve sevgisini. Yitirmedi hiçbir zaman.

Hatice'nin gelemeyeceği yerlerde abin gitti onlara, çoğu zaman seni de çağırdı beraber gitmek için. Sense kabul etmedin, böyle iyi dedin, iyi miydi sahi? Hatice'ye nasıl davranacağını bilemiyordun, ona karşı ne hissettiğini. Senin açıdan her şey zamanla daha iyi oldu. Kıskaçlıklar, genç kız olmanın verdiği havayla geri planda kalıyor ve unutuluyordu. Sen, evinizin bahçesindeki en güzel çiçek olacakken sulanmayıp çürüyen bir çiçek oluyordun. Hayat dediğin de bu değil miydi? Ama sekiz sene. Bir düşün. Buna değer. Kaybıyla ve kazancıyla.

Son oturduğunuz ev ise diğer semtlerden çok daha güzeldi: Beyoğlu. İstanbul denince akla gelen birkaç semtten biri. Baban, yıllarca burada oturmanın hayalini kurdu. Eski evinizi aldığı paranın çok çok üzerinde bir fiyata sattı. Biraz da borç harç derken şimdi İstiklal'e yakın bu evi aldı. Almasaydı olmaz mıydı? Baban, asıl İstanbul burada diye düşünüyordu. Asıl yaşam burada. Görünen yüzünde; güzellik, rahatlık, ulaşım kolaylığı, insan kalitesi, lüks. Ara sokaklarında; açlık, sefalet, fakirlik, üzüntü, kargaşa... Her şey buradaydı. Yaşam da yaşantısızlık da. Seninse aklında Beyoğlu'na ailecek gittiğiniz 1972 yazı. Şimdi ise sene 1989. İstanbul, sıcaklığından hiçbir şey kaybetmedi. Kalabalık gitgide arttı. On altı senede değişen şeyler vardı. Cafe dé Boulevard'a öyleleri geliyordu ki insan şaşırıyordu doğrusu. Abim, ben ve Hatice yazılarımızı hep o kafede geçirmeye başlamıştık. Arkadaş çevremiz ve onların da arkadaş çevreleri hep oradandı. Bir şekilde okuldan veya başka ortamlardan tanıştığımız arkadaşlarımız ne olursa olsun yazlarını o kafede geçirmeye çalışırlardı. Biz de öyle. Yılın kalan zamanlarında şehir dışına giden, oralarda çalışan arkadaşlarımızın olmasına rağmen yazın, Beyoğlu'nun en güzel kafesi olan Cafe dé Boulevard'da buluşurduk. Modern bir havası vardı oranın. Üstelik o hava serin mi serin esirdi. Kafenin her yanı vantilatörlerle doluydu. Duvarlarında pek çok sanatçının resimleri vardı. Buranın çalışanları, çizimlerin usta bir ressamla yaptırıldığını söylüyordu. Sense bir şekilde o ressamla tanışmayı düşlüyordun. Kafe iki katlıydı, İstiklal Caddesi'ne yakın bir yerdeydi. Biz üstte olurduk. Bir ayağımız ise yıllar önce benim hafızamda kalıcı bir yer edinen Galata'da olurdu. Onun çevresinde

irili ufaklı çay ocakları vardı. Oralarda da epey zaman geçirirdik ama favori mekânımız belliydi. Sanki bizi o kafeye bağlayan bir şey vardı. Havası mı? Müzikleri mi? Yahut orada tanıştığımız insanlar mı? Belki tamamı. Bizle beraber pek çok turist de geliyordu kafeye. Fransızca konuşuyorlardı daha çok. Arada biz de konuşuyorduk okulda yahut şurda burda öğrendiğimiz kadar. Ama kimi zaman ne dedikleri anlaşılmıyordu, o kadar hızlı konuşuyorlardı ki anlam vermek mümkün değildi. Konuşma biçimleri de yaşamlarının bir ürünüydü ne de olsa. Bir anda parlayıp sönen kibrittiler. Yani bizler gibi. Yeni semtimiz olan Beyoğlu bende bir ev ve Cafe dé Boulevard’la yaşıyordu. Kalabalık ve sıcakla yaşıyordu. İstiklal’le, Haliç’le ve Galata’yla yaşıyordu. Sanki bir ben onlarda yaşamıyordum. Yeni evimiz ise bizim olduğu kadar Hatice’nindi. Annenin ve abinin imdadına hızır gibi yetişen ama kendine gelince tekleyen Hatice’nin. Sarışın, dişleri beyaz, inceliğini koruyan Hatice’nin. Sanki senden çok onundu bu ev. Evin iki odasına göre biraz daha büyük olan salonunda T E K başına yatan sendin. Herkes bir köşede puslar içinde uyurken odanın orta yerinde dımdızlak kalan sen. Zavallı Zehra, acınası Zehra, eh be Zehra!

Artık her yer gibi buraya da alıştıkça işler senin için çıkılmaz bir hale geliyordu. On altı sene bir düşün. Buna değer. Sana koskoca gelen odalardan içine sığılmaz odalara. Üç beden büyük kıyafetlerden içine giremediğin kıyafetlere. Yaşam nasıl da değişiyor. Belki de abini ve eşini kolundan tuttuğun gibi Cafe dé Boulevard’a götürmen bu yüzdendi. Bütün seneni üniversite sıralarında geçirip yazları oraya koşman bu yüzdendi. Eve tıkmak istemiyordun çünkü. Çok katlı yaşamlara sığamıyordun. Daralıyordun. Önceki eve nazaran şimdi bir bahçeniz yoktu. Çıkıp hava alacağın, rahatlayacağın bir yer yoktu. Bir çanta vardı. Çantada sünnet düğünündeki albümlere benzeyen başka albümler vardı. Onların birinde, geçen sene abinin düğününden kalma bir sürü de fotoğraf. Bu kez olan sahici düğün. Acısız, tasasız. Sadece mutluluk ve ondan kaynaklı hüznün var, gözyaşı var, kalabalık var. Karelere sığmayan sevinç, gelip hayatlarımıza konuyordu o gün. Hatice’yi ne kadar sevdiğimi daha iyi anlıyordum. Aynı yaşta olmamıza rağmen bir abla bir kardeş gibi yakındı bana. Evimizin içindeki herhangi biri değildi de canımızdan biriydi. On altı sene önce ona karşı yaklaşımım tamamen kıskançlık ve hayranlıktan ibaretti. Gözlerimi abimin ranzasındaki tül gibi bir şey kaplamıştı. Hakikati ikimizden de saklamaya çalışıyordu ama bu yeterli değildi. Şimdi ise hiçbir şeyin eskisi gibi olmadığını Cafe dé Boulevard’da oturduğumuz bir sırada belki biraz da kendimizden geçmiş bir şekilde çalan şarkıya eşlik ederken Hatice’nin kulağıma fısıldadığı sözcükleri iştirken daha iyi kavırıyordum. Bir düşün, diyordu. Düşün ki bir düşün içindeyiz. Ne uyanmak mümkün ne de sonsuza kadar uyumak. Sekiz sene, on altı sene, düğünler, İstanbul, Galata, Cafe dé Boulevard uyanırken gördüğüm bir rüya.

Yazın sıcağından bunaldığın bir anda serinlik aramak adına depoya indiğinde buldun o çantayı ve içindekileri ve geçmişi ve her şeyi. Sonra evin salonuna taşydın. Bir köşeye koydun. Karıştırdın. Koskoca bir yaşam. Hayatın senin için devam etmiyormuş gibi

ettiği bir anda, elinde o ajandayla uzanıyordun çekyattan bozma yatağında. Belki de onlarca kez dolaştığın sayfaların arasında bir şey fark ettin. Bir düşün. Nasıl oldu da daha önce fark edemedin? Ajandanın ortalarında bir yerlerde bir sayfa yırtılmış. Belki de yanlış yazılmış olduğu için yırtılmış bir sayfa da olabilirdi. Ama öyle değildi. Hatice'nin sayfası olduğunu sonraları öğrendin. Bir gün Hatice, odasından elinde o kâğıtla çıktığında öğrendin. Sana o satırları okuttuğunda. O zamanlar bile ne de çok seviyormuşsun abimi Hatice. Güzelim Hatice. Eh be Hatice! Bir düşün sekiz sene. Sonra bir sekiz sene daha.

U u u u u u u u u p u z u n Kıpıkısa.

Yaşamaya değer. Düşünmeye değer. Bir düşün ne on altı senen geçti ne de koskocaman, daracık odalarda yaşadın.

İmsak Vakti

CANER ÇAYLAK

Birinci gün

“...Musa Efendi...” Gözleri titredi.

“...Uyan...”

Uykusu dağıldı.

“...Namaz vaktidir...”

Ses dayanılmaz hafifliği ile doldurmuştu içeriyi. Yankılanıyor gibiydi. Açmadı gözlerini. Sesin kulaklarında kalan tınısını yitirmek istemedi. Bir yandan korkuyor, sırtı ürperiyordu. Bir yandan göğsü huzurla doluyor, içi genişliyordu. Kapalı duran göz kapaklarının ardında geniş, uçsuz, gamsız ve hafif şekiller belirliyordu. Ses kulaklarında yankılanıyor, kalbine iniyor, ruhunu bedeninden ayırıyordu. Hafifledikçe güzelleşiyor, başka türlü hisler, başka iklimlerden nefeslerle doluyordu. Yükseliyor, ayrılıyor ve besleniyor gibiydi ruhu.

Uysal ışıklar doluşuyordu göz kapaklarının içine. Vakit çıkmak üzereydi. Gözlerini açtı. Engellemediği bir tebessüm vardı yüzünde. Edebini bozmadan açtı yorganı üzerinden. Kalktı. Duvarlara, duvardaki süslere, yerdeki kilime, kilimdeki şekillere, sesin değdiği her yere, sesi duyduğuna şahit olan her şeye selam verdi.

Parmak uçlarında yürüyerek, sese muhalif ve şefkatli tınısına aykırı sesler çıkarmaktan korkarak abdest aldı.

...

Namazdan sonra, içi sabah ışığından da güzel ışıklarla dolu olarak pencere kenarındaki divana oturdu. Dışarıyı seyre daldı. Bahar aylarıydı. Çiçeklerle dolmuştu meyve ağaçları. Hassas, alıngan, nazik çiçeklerin üzerinde geziniyordu sabah ışığı. Kazılmış topraktan nemli bir bereket buğusu tütüyordu. Topraktan yükselen buhar, meyve çiçeklerinde gezinen güneş ışığını titretiyor, gören gözlerin aklını başından alıyordu.

Ayak seslerini duydu annesinin. Elinde sini ile girdi içeriye. Divanın üstüne, Musa'nın yanına bıraktı. Oğlunun sabahları konuşmadığını bildiği için gülümseyerek baktı sadece. İhtiyar eklemlerinden çıkan çıtırtılarla geri dönüp gitti.

Sabahları konuşmuyordu. Perdelerin arkasından gelen sesin asudeliği ile öğle vaktine kadar kimseyle konuşmuyordu. Büyü bozulsun istemiyordu.

Sofraya baktı. Peynir bitmişti. Çayın buharı davetkârdı. Ekmek cana yakın, zeytin sıcakkanlıydı. Bal ise işveli ışık zerrelere saçıyordu etrafa. Açıl sofra açıl, dedi, otur şöyle gün ışığı, başımın üstünde yerin var, açıl sofra açıl, esirgeyen ve bağışlayan rabbimin

adıyla, dedi, bir yudum çay içti.

Kapının sesini duydu. Dışarıya çıkmıştı annesi. Elinde süt güğümleri vardı.

...

Kavaflar Çarşısı'nın en sonundaydı Musa'nın dükkânı, bir sığınak gibi. Çarşının ortasında bir cami ve bitişiğinde bir medrese güven verici gövdeleriyle bütün ağırlığını koruyordu. Taş döşeli sokağın üzerine çınar ağaçları ilgiyle eğiliyordu, dert dinliyor gibi. Sabahları, açılan kepenk seslerine bir mermer serinliği, yorgun bir öksürük sesi karışıyordu. Çıraklar çınar yapraklarını süpürüyordu. Güneş vurmamıştı henüz taş duvarlara, mermerlere, çınar gövdelerine. Uykudaydı henüz, üşengeç bir şehzade gibi.

Dükkânın kapısını açtığı anda kitaplar uyanmıştı. Kâğıt ve deri kokusu hürmetle toplanıp içeriye buyur ettiler Musa'yı. Gaz lambası iyi huylu bir eş gibi uysal bir edayla aydınlattı içeriyi. Önce babasının kitabına dokundu.

Babasını her yatsı vaktinde, koltuğunda hep aynı kitapla eve girerken hatırlıyordu. Babasından kalan yegâne hatıraydı bu kitap. Tezgâhının başköşesinde saklıyordu.

Medresedeki hocası Yahya Efendi kitaplara olan ilgisini fark etmiş, medrese eğitimi bittikten sonra bu dükkânı tutmasına ön ayak olmuş ve nazı geçen bütün dostlarını kitaplarını ciltlemesi için Musa'ya göndermişti.

İlk ciltlediği kitap babasının kitabıydı.

...

Bu sene ilk defa farklı bir şekilde yapılmıştı peynir. Komşu kadınlar sütlerini birleştirmiş, peynir yapmayı iyi bilenler bu toplanan sütlerden müşterek peynir yapmıştı. Kesilip paylaşırma işi yapılacaktı bugün.

Kadınlar gelmiş, Musa'nın annesi Hatice ablayı bekliyorlardı. Beklemekten sıkılmıştı içlerinden bazıları;

-Nerede kaldı bu Hatice abla?

-Nerede olacak, oğlunun başını bekliyordur. Bebek gibi bakıyor koskoca adama.

-Evlendiremedi gitti Musa'yı.

-Kız duydun mu, Musa duvarlarla konuşuyormuş. Bizim Gülcan teyze duymuş geçen sabah.

-Zaten hep biraz tuhaftı Musa. Medrese okuduğundan beri garipleşti. Yabanlaştı. Kimseyle konuşmaz oldu.

Yokuşu çıkmakta zorlanmış, soluk soluğa girmişti içeriye Hatice abla. Konuşulanları duymadığı anlaşılınca ferahlamıştı hepsi. Yüzlerine masum bir ifade takınmış, peyniri kesip paylaştırmaya koyulmuşlardı.

Göz kararı bölünüp herkese paylaştırıldıktan sonra ortalığa bir dedikodu dürtüsü sinmişti. Çekiştirme ve yakıştırmanın tadı içlerinden birkaçının damağında kalmıştı. Sürdürebilmek için can atıyorlardı.

-Hatice abla, yazık değil mi sana, bu yaşta oğlunun hizmetini görüyorsun. Evlendirsene artık.

-Etrafta herkesin ağzına sakız oldu Musa. Erkekliğinden şüphesi mi var yoksa diye ko-

nuşuluyor. Bak haberin olsun. Gülüştüler.

Gözleri birden dolmuştu Hatice ablanın. İçerlemişti duydukları karşısında. Kadınlar-
dan birisi yatıştırmak ister gibi devam etti;

-Halamın köyünde bir kız var. İstersen bir gidip görelim. Beğenirsen istemeye de gideriz
ardından.

...

İkinci gün

“...Musa Efendi...” Gözleri titredi.

“...Uyan...”

Uykusu dağıldı.

“...Namaz vaktidir...”

Ses dayanılmaz hafifliği ile doldurmuştu içeriyi. Yankılanıyor gibiydi. Açmadı gözlerini. Sesin kulaklarında kalan tınısını yitirmek istemedi. Bir yandan korkuyor, sırtı ürperi-yordu. Bir yandan göğsü huzurla doluyor, içi genişliyordu. Kapalı duran göz kapakla-rının ardında geniş, uçsuz, gamsız ve hafif şekiller belirliyordu. Ses kulaklarında yankı-lanıyordu.

Beliren şekiller kalbine iniyor, ruhunu bedeninden ayırıyordu. Hafifledikçe güzelleşiyor, başka türlü hisler, başka iklimlerden nefeslerle doluyordu. Yükseliyor, ayrılıyor ve bes-leniyor gibiydi ruhu.

Aynı hafiflik ve güzelliklerle kıldıktan sonra sabah namazını, aynı pencerenin önüne geçip oturdu.

Fakat bir başkalık vardı annesinin ayak seslerinde bu sabah. Gülümseyişi de yoktu yü-zünde. Siniyi bıraktıktan sonra geri dönüp gitmedi. Diğer ucuna oturdu divanın. Derin soluğunu bıraktı.

-Musa evladım, ne kadar ömrüm kaldığını bilmiyorum. Ahir ömrümde son isteğim seni evlendirmektir biliyorsun. Komşulardan birinin köyünde bir kız varmış. İnat etme de bir gidip göreyim.

Yeni kesilen peynirden bir lokma almıştı. Annesinin sözleri içine bir burukluk doldur-du. Sabahın esenliğinden ve güzelliğinden alıp zihnini fani uğraşlara vermeyi sevmiyor-du. Bu gayretler, bu talepler ve beklentiler ilahi asudeliklerden alıp gönlünü, günlük uğraşlarla dolduruyordu. İstemiyordu. Saklıyordu. Söyleyemiyordu. Neden evlenmek istemediğini söyleyemiyordu annesine. Yerinden kalktı. Kırışık ellerini öptü annesinin.

-Üzülme sen, dedi sadece.

Medrese yıllarından beri, bir gün dahi kesintiye uğramadan hep aynı ses ile uyandırıl-mıştı sabah namazına. Benzersiz bir lütuf ve şükri imkânsız bir ihsan olarak kendisine verilen bu sesi yitirmekten korkuyordu. Evlenip de cismani zevkler ve endişelerle oya-lanmaktan ve o sesi kaybetmekten korkuyordu.

Kaybetme korkusu dahi iştahını kesmişti. Bir lokma peynirden başka bir şey yememişti. Pencereden dışarıya baktı. İçti sızladı. Yüreği ezildi.

...

Dükkâna giderken yol boyunca düşünceliydi. İhtiyar duvarları selamsız bırakmış, ağlamaklı mermer sütunlar ardından ağız bükmüş, soğuk çeşmeler gönül koymuştu. Annesine yük olmak, bu yaşta hizmetini gördürüyor olmak vicdanına dokunmuştu. Belli ki annesi de yorulmuştu.

Üzülmüştü. Sabahın serinliğine basıp geçmişti. Çınar yaprağının kokusu hayretler içindeydi. Hiç böyle yapmazdı Musa. Düşünceler içindeydi. Annesi iyice ihtiyarlamıştı. Sofrayı kurup kaldırırken dizleri, bilekleri çıtırdıyordu. Dükkânlar bir bir açılıyor, hevesli bereketler içeriye doluşuyordu. Musa'nın zihnini 'acaba'lar istila ediyordu. Cömert bir şüphe aklına kelimeler, hevesler, ihtimaller saçıyordu. Dükkânına gelmiş olduğunu anlamayacaktı, rüzgâr yolunu kesip yakasına yapışmasa. Bir kurt zihnini kemiriyordu, gelmiş miydi aile kurmanın zamanı yoksa?

Dükkânına girdi. Kitaplarına baktı. Duvarlara, tezgâhtaki bıçaklara, deri parçalarına, iplere, iğnelere. Babasının kitabının kapağını araladı. Kelimeler güneşe koşmak, dışarı çıkmak istedi.

Taburesine oturdu. Yanılgı içinde miydi? Tutunduğu fikirleri birer saplantıdan ibaret olabilir miydi? Evlilik engel olmayabilir miydi sesi duymasına, hissetmesine, sindirmesine? İyice yaşlanan annesine bakabilir miydi tek başına? Kendi işini kendisi görebilir miydi? İçine bir sıcaklık yayılmıyor muydu düşününce? Evlilik sünnet değil miydi? Çocuk cıvıltısını, kadın itinasını hak etmiyor muydu?

Bir ayak sesi dağıtıp kaçırdı düşünceleri. Medrese talebeleri gelmişti. Ciltlenmek üzere çeşitli kitaplar getirmişlerdi. Selam verdiler;

-Yahya Efendi'nin selamını getirdik.

-Aleykümselam.

Kitapları tezgâhın üstüne bırakıp çekildiler sessizce aynı yere.

-Haftaya aynı gün gelip alabilirsiniz.

...

-Duydun mu, Hatice abla kızı söylemiş ama Musa görmek istememiş.

-Kötü kadınlara mı gidiyor yoksa bu Musa?

-Besbelli ki gidiyor. Yoksa niye kaçsın evlenmekten?

-Ortalığa uğursuzluk getirecek.

-Benim adamla çocuklara söyleyeyim de selamı sabahı kessinler.

...

Üçüncü gün

Bir ışık titretti kirpiklerini.

Boşluk.

Şüphe.

Korku.

Yırtar gibi açtı gözlerini birden. İnanamadı. İtiraz etmek istedi. Yorganı attı üzerinden. Doğrulup kalktı. Ses yoktu.

Duymamıştı. Uyandırılmamıştı. Namaz vaktini kaçırmıştı. Gözleri doldu. Güneş doğmuş, vakit çıkmıştı. Elleri titredi. Büyük bir suçtu sanki bu. Ağır bir vebaldi sanki bu. Dizleri çözüldü. Divanın üstüne, pencere kenarına çöktü. Yüzünü ellerinin arasına sakladı. Utanıyordu.

Üryan olmuş gibi, üzerinden örtü çekilmiş gibi hissetti. Örtünmek, korunmak, yere kapanmak istedi. Çaresiz hissetti, üzerinden kabuğu çalınmış tesirsiz bir böcek gibi hissetti. Güçsüzdü, yerle bir olmak istedi. Yüzünü ellerinin arasına sakladı. Saklanmak istedi. Başaramamış, görevi yerine getirememiş gibi hissetti. Sıratı geçememiş gibiydi, ayaklarını suçlamak istedi. Günahkâr, zalim, nankör hissetti. Dizlerini yumrukladı.

Öfkelenmek istedi. Bağırıp çağırmak, koşup sesi yakalamak istedi. Dil döküp yalvarmak, ikna etmek, vazgeçirmek istedi. İçeride umursamazca gezinen güneşi yerdeki halıdan söküp atmak, evden kovmak istedi. Her şey onun suçuymuştu. O getirmişti içeriye bu destursuz sabahı.

Azledilmiş bir memurun vicdan azabını duyuyordu içinde. Her şey aynıydı hâlbuki. Dışarıdaki toprak, buğu, güneş ışığı, meyve çiçekleri, kuşlar ve duvardaki, halıdaki ışıklar. Fakat içindeki düğüm çözülüp gevşemiş, su çekilmiş, büyü bozulmuş gibiydi. Aklını kaçırmak üzereydi. Tövbe etmek, arınmak, temizlenmek istedi. Daha büyük bir günaha girmekten korkuyordu. Kollarını ve paçalarını sıyırdı. Abdest alacaktı.

Annesi sofrayı bırakıp gitmişti. Sabah namazını kıldıktan sonra tekrar uyuduğunu zannetmiş olmalıydı Musa'nın.

...

Medrese'den hocası Yahya Efendi'ye gitti.

Yahya Efendi'nin dükkânı Saraçlar Çarşısı'ndaydı. Ayakkabı yaparak geçimini sağlıyordu. Uzun yıllardır öğleye kadar dükkânda duruyor, öğleden sonra medresede dersler veriyordu.

Saraçlar Çarşısı'na ulaştığında vakit kuşluk yerindeydi. Mahmurluğunu henüz üzerinden atamamış olan güneş dükkânın içinde tevazu ile geziniyordu. Yahya Efendi görünürde yoktu. Namazlarını kıldığı iç odadan kahve kokusu geliyordu.

Kapısını açtı iç odanın. Yahya Efendi'nin eli havada, henüz pişirdiği kahveyi uzatıyordu Musa'ya. Gülümsüyordu. Bakışları Musa'nın henüz girdiği kapının ardına bakıyordu sanki:

-Derdimiz bırakmaz peşimizi.

Kahveyi aldı. Mahcup olmuş bir halde oturdu karşısına hocasının. Kapının arkasını gösterdi eliyle Yahya Efendi:

-Derdini de çağır içeriye. Buraya kadar taşımışsın. Kapının arkasında beklemesin. Çare değil. Birazdan kendisi gelecek, tırmanacak zaten omuzlarına.

Oyunlardan ağlayarak dönen bir çocuk gibi hissediyordu kendisini. Biraz beceriksiz, biraz şefkate muhtaç, biraz yorgun. Daha önce olmayan bir karanlık vardı içeride. Pencereyi tahta parçaları ile kapatmıştı hocası. Tahtaların arasından sızan güneş ışığı içerisinde toz zerrelere uçuşuyordu. Yahya Efendi'nin ayaklarına düşüyordu ışık. Bir

gölge oyunu izler gibi izlediler tozların ışık içerisindeki çırpınmalarını. Kaçıp kurtulmak yerine ışığın keyfini sürmek ister gibiydi toz zerreleri. Dakikalar geçti.

Hep aynı dinginlikteki sesiyle konuştu Yahya Efendi;

-Toz zerreleri bize, gitgide büyüyen tefekkür dalgaları halinde ışığı, tahta parçalarını, pencereyi, dışarıdaki günü ve nihayet güneşi anlatmaya çalışırlar. Musibetler de böyledir. Çırpınıp dururlar bize bir şeyler anlatabilmek için.

Bir sırı fısıldar gibi alçalttı sesini. Ses alçalınca tesiri yükseldi:

-Kerametini de bilirim, derdini de. İkisi de dökülmez bir namustur ortalığa. Yoksa ilelebet alınır elinden, verildiği gibi. Sustu bir süre. Sessizlik bir sargı avuntusuyla sardı açık yaralarını Musa'nın. Güneş ışığına dalıp gitmiş, dakikalar erimiş, buzlar çözülmüş, elleri ve yüzü gevşemişti. Ortada duran sehpayı tırmanmıştı nihayet güneşin ışığı. Bunu beklermiş gibi, güneşin düştüğü yere bıraktı kahve fincanını Yahya Efendi. Teşhis koyan bir hekim gibi şefkatle ve anlaşılacak ister gibi tane tane konuştu:

-Her sofraya oturduğunda... İbrahim Ethem'i düşün... Sofrana gelenleri... Boğazından geçenleri düşün... Tekrar sustu. Sindirmesini bekledi Musa'nın bu demir ilaçları, bu acı şifaları.

Sessizliğe, ışığa ve toz zerrelere maruz bıraktı kendisini Musa. Işık, güneşin ağır ağır dönüşüyle birlikte ayaklarına düşmeye başlamıştı. Güneşleri düşündü. Baharları ve kışları. Geceyi ve yağmuru düşündü. Sultanları düşündü, sultanları ve evliyalı. Evliyalığı makbul bir sultandı İbrahim Ethem. Tacı tahtı terk etmiş, seneler sonra sonra Belh şehrine geri dönmüştü. Kimse tanımamış, herkes yüzünü unutmuştu eski sultanlarının. Çok soğuk ve yağmurlu bir gecede, kendi yaptırdığı camide yatsı namazı kılmış ve caminin bir köşesine geçip kıvrılmış, sabahı beklemek istemişti. Müezzin gelip kızmıştı. Rica etmişti İbrahim Ethem, müsaade istemişti camide uyumak için. Müezzin ise dinlememiş, bacasından sürükleye sürükleye, kafasını merdivenlere vura vura dışarıya atmıştı. Çaresiz, şehre gitmiş ve sadece açık bir fırın bulmuştu. Fırına girip sabaha kadar oturma müsaadesi istemişti. Fırında tek başına çalışan işçi sabah ezanına kadar konuşmamıştı misafiriyle. Sabah ezanı okunduktan sonra sormuştu kim olduğunu, nereden gelip nereye gittiğini. İbrahim Ethem de neden sabah ezanına kadar konuşmadığını sorunca; "Ben bu fırında işçiyim. İki çocuğum var, iki de yetime bakıyorum. Ben onlara şimdiye kadar haram lokma yedirmedim. Senin geldiğin vakit benim mesai saatim dâhilindeydi. Ezan okundu, mesaim bitti. Seninle istediğin kadar konuşabiliriz, şimdi kazancıma haram karışmaz." demişti. İbrahim Ethem; "Sen ne güzel adammışsın. Hiç Allah'tan dilediğin bir şeyin olmadığı oldu mu?" diye sormuştu işçiye. "Ben Allah'tan ne istediysem verdi. Tek bir şey dışında. İbrahim Ethem'i görmeyi çok istemiştim, o da olmadı." deyince "Onu da bacasından sürükleye sürükleye, kafasına vura vura getirdi ve sana gösterdi." demişti İbrahim Ethem.

...

Dördüncü gün:

Gözlerini yırtar gibi açtı. Yine duymamıştı sesi. Yatağında doğrulup oturdu. Ağlayaca-

ğını hissetti bir an. Merdivenden yükselen şefkatli gıcırtilar bu kez odasına kadar geldi. Kalkıp oturdu pencere kenarına. Annesi dizlerindeki çıtırtılarla ve yorgun soluğuyla gelip oturdu diğer ucuna divanın. Telaşlanıyordu Musa için;

-Evladım iki gündür bir şey yemiyorsun. Bir derdin sıkıntın mı var?

Yahya Efendi'nin yaptığı gibi kapının ardına doğru baktı. İçeriye çağırdı derdini. İçti sıra geçirdi; "Derdimiz bırakmaz peşimizi."

-Bizim kimseye borcumuz var mı ana?

-Yok elbette. Olsa sen bilmez misin?

-Çerçilerden bir şey alıp parasını geciktirdiğin oldu mu?

-O nasıl söz evladım!

-Komşulardan akrabalarından yemeklik bir şeyler aldın mı hiç bu aralar?

-Nerden çıktı şimdi bu? Almadım elbette. Senin aklını kurcalayan bir şeyler var belli ki. Çıkar bakayım ağzındaki baklayı.

-Ana demem o ki başkalarının ekmeğinden aşından bizim sofraya karışan oldu mu?

-Komşularla beraber yaptığımız sadece peynir var. Yukarıdaki mahallenin kadınları geçen sene peynirlerini müşterek yapmışlar. Biz de bu sene öyle yaptık.

-Nasıl müşterek yaptınız?

-Herkes sağdığı sütü getirdi. Birleştirdik. Hepsini beraber peynir yapıp sonradan bölüştürdük. Kolaylık oldu bize de. İtiraz etmek isteyen bir bulantı başladı midesinde. Hak edilmemiş bir lokma damar damar sirayet etti her zerresine. Parmaklarına baktı, dizlerini sıktı, ayak parmaklarını büzüştürdü. İşgal edilmiş, iğfal edilmiş bir şehir gibiydi. Direnmeye gücü yoktu.

-Musa evladım, iyi misin? Bir hal oldu sana!

-Ana, kurban olayım başkalarından bir damla bile karışmasın bizim soframıza.

Bir yıkıntı halindeydi Musa'nın yüzü. İçeriye doluşan sabah ışıklarının altında ortaya çıkmış bir yalan gibi hissetti kendisini. Gizlenmeye yüzü yoktu. Evlerin hakkı birbirine karışmıştı. Yediği bir lokma peynir yüzünden uyandırılmamıştı sabah namazına. Artık emindi. Hak serseri bir şüphe halinde dolaşıyordu şimdi içinde. Lekeli bir muamma, tuhaf bir belirsizlik halindeydi. Çekip çıkarmaya imkân yoktu. Bahçede gezinen deli ışıklar teslim almak üzereydi aklını.

...

-Duydun mu, Musa dört gündür hiçbir şey yememiş!

-Başına bela olacak Hatice ablanın.

-Çarpılmış olmasın sakın bu Musa!

...

Sekizinci gün:

Yatsı namazını kıldığından beri aynı yerde, pencere kenarında duruyordu. Gözleri yanıyordu, iğneler batıyordu uykusuzluktan. Umursamıyordu. Midesi açlıktan iki büküm katlamaya çalışıyordu gövdesini. Direniyordu. Dışarıdaki karanlığa dikmişti bakışlarını saatlerdir. Gece tükenmek üzereydi.

Karanlığın iplik iplik sökülmeğe başlayacağı vakti bekliyordu. İmsak vaktinin şehre

bir Fatih gibi gireceği vakitlerde hürmetli bir misafirin özlemiyle o sesi bekliyordu. O sesi yeniden duymaya layık olduğuna, layık görüldüğüne kendisini inandırabilmek için bekliyordu.

Dışarıda, karanlığın içinden sis dalgaları geçiyordu. Çocukluğunda babasını beklediği günler geliyor gözünün önüne. Her gece ürpererek uyanıyor, yatağından, çıkıyor, aynı pencere kenarına oturuyordu. İmsak vaktine kadar uykusuzluktan ve soğuktan titreyerek bekliyordu babasını. Bahçedeki karanlığın içinde türlü şekiller görüyordu, korkmuyor, umursamıyordu. Israrla babasını bekliyordu. Ezan okununca uyanan annesi uzun uzun dil dökerek, sarılıp göğsüne bastırarak yeniden yatırıyordu Musa'yı.

Babası gelmiyordu bir türlü.

Güneş umursamazca doğuyordu. Çocuk yaşta güneşe küsüyordu. Uyandığında babasını göremeyince güneşe küsüyor, öğleye kadar konuşmuyordu.

İşte yeniden sırtında bir ürperti yayılıyor. Ezan okunuyor uzaktan uzağa. Karanlık titriyor, ağaçlarda çiğ damlaları uyanıyor. Sabah ezanı insanın ruhunu sarmalıyor. Ruhunun da uyandırılmasını bekliyor. Laciverte dönen karanlığın içinde gezdiriyor arayan, sorgulayan bakışlarını. Sesi gelişini arıyor. Bir ışığı, bir rüyayı, bir rüzgârı yakalamak ister gibi sesi duyup yakalamayı bekliyor. Bir yandan titriyor, açlıktan ve soğuktan bedenine söz geçiremiyor.

Gecenin rengi git gide açılıyor, ortalık ağarıyor.

Annesi bir battaniye ile çıkıp geliyor. Sırtına örtüyor.

-Kendini helak ettin be oğlum. Ne derdin varsa anlatsana bana. Gözleri nemlendi, boğazı düğümlendi. Bekledi. Toparlandı.

-Hiç, diyebildi sadece.

...

Annesi sofrayı getirdiğinde sabah namazını kılmış ve dükkâna gitmek için hazırlanmıştı. Kitapları dizlerine koymuş, pencereden dışarı bakıyordu yine. Güneşli bahar havası gitmiş, kasvetli bulutlar çökmüştü ortalığa. Annesi sofrayı divana bırakıp yanına oturdu Musa'nın;

-Evladım, bari benim hatırım için bir iki lokma ye. Hem bugün açma dükkânı. Uykusuzsun. Dinlen biraz.

Sofraya baktı Musa. Peyniri gördü. Midesi ile beraber vicdanı ve izanı da bulandı. Haram yemişti. Pencereden bir rüzgâr esti. Gri bulutlar alçalıyordu. Yağmur yaklaşıyordu. Haram lokma içinde dolaşıyordu. Hazmedemiyordu şuuru bir tek lokmayı. Sabah namazına uyandırılmıyordu. Pencere kenarından sızıyordu rüzgâr. Umutsuz bulutlar alçalıyor, arz küçülüyordu. Sıkışıyor, daralıyordu hayat. Kucağındaki kitaplar korkuyordu. Ortalıkta bir kasvet dolaşıyordu. İlim ve ahlak ağlamaya hazırlanıyor, yağmur yaklaşıyordu.

-Kitapları almaya gelecekler bugün medreseden.

Duvardan tutunarak kalktı. Pencereden sızan rüzgâr elini ısırmaya yeltendi. Sırtını doğrultamıyordu. Kemikleri parçalanmış, yeniden yapıştırılmış gibi ağrıyordu dik durmaya çalıştıkça. Midesindeki açlık, bir girdap gibi döne döne kendine çekiyordu bütün be-

denini. Şemsiyesini aldı. Kitapları korumak zorundaydı. Annesinin elini öptü çıkarken. Peynirle göz göze geldi. Kitapları arkasına sakladı. Peynirden yayılan kızgın vebalden korumak istedi hassas kelimeleri. Teskin edip susturdu korkudan titreyen sayfaları.

...

Annesinin endişeli bakışları ve ısrar eden şefkatine rağmen dışarıya çıktı. Ayakları güçsüz düşmüştü. Bir ihtiyar gibi yürüyordu. Duvarlardan ve ağaçlardan tutuna tutuna güç bela ulaştı dükkânına.

Bulutlar git gide çökmüş, ortalık kararmıştı.

Gaz lambasını yaktı. Yağmur başladı. Kitap kokusu, gaz lambasının titreyen ışığı ve yağmurun sesi, tezgâhına oturduğu yerde az da olsa sakinleştirmiş ve gevşetmişti sinirlerini. Babasının kitabını aldı. Elinde tuttu. Hissetti. Açıp okudu.

Yağmur damla damla babasının sesini taşıdı içeriye. Yağmurun sesi harfleri döktü sokaklara. Okudu. Gözleri yorulana kadar okudu. Gaz lambası eşlik etmekten yorulup fitili eriyene kadar okudu. Göz kapakları ağırlaştı. Bitkin hissediyordu. Bir parça uyumak istedi. Gaflete düşmüş olmayacak kadar, kimsenin hor görmeyeceği ölçüde, Gayretullaha dokunmayacak bir süre uyumak istedi. Teslim edeceği kitapların başına bir iş gelmesinden korktu. Oturduğu yerde kitapları sağ dizinin üstünde eliyle muhafaza etti. Gözlerini kapattı. Yağmurun sesi kaldı en son kulaklarında.

...

Kapının ürkekçe vurulmasıyla uyandı. İki medrese talebesi sırlıklam girdi içeriye. Gördüğü rüyanın etkisiyle uzun bir süre baktı talebelere. Saçlarından ve yüzlerinden sular akıyordu.

-Selamünaleyküm.

-Aleykümselam, deyip dizinde tuttuğu kitapları tezgâhın üstüne koydu. Önce bir beze üç kat sarmaladı. Ağaçtan yaptırdığı kitap sandığına koyup kilitledi. Talebelere teslim ederken köşede duran şemsiyesini gösterdi;

-Şemsiyeyi de alın, kitaplar ıslanmasın.

Talebe cebinden mühürlü bir zarf çıkardı. Tezgâhın üstüne bıraktı. Şemsiyeyi ve kitap sandığını aldı.

Talebeleri yağmurun içinde gözden kaybolana kadar izledi. Zarfı aldı. Kitapların parası vardı içinde. Gördüğü rüyanın tesiri sıcaktı henüz. Bir zırh yapıyordu rüyasında kâğıtlardan, üzeri yazılı kâğıtlardan.

...

Hatice abla öğle namazını henüz kılmış, tespih çekmiş, dua ediyordu kapı vurulduğunda. İhtiyar dizlerini, zorlaya zorlaya açtı kapıyı. Musa'yı sırlıklam karşısında görünce telaşlandı.

-Şemsiyen nerede evladım? Çabuk!... Çabuk içeri gir...

Duvardan tutunarak içeri girdi. Paltosunun cebinden mühürlü zarfı çıkardı. Açtı. Annesine verdi paraları.

-Bu paraları al ana. Peyniri kimlerle kestiysen hepsine paylaştı.

...

- Duydun mu, Musa durup dururken para göndermiş herkese!
- Hatice abla bize de getirdi. Yoksa kumar parası olmasın, böyle açıktan dağıtıyor!
- İyi ki evlendirmemişler bu Musa'yı. Evlendirseydi evini de geçindiremezdi.
- Kim bilir kimlere yedirirdi, har vurup harman savururdu evinin parasını!

...

Gece teselli edici bir yorgan gibi örtülmüştü insanların üzerine. Fakat Musa'nın bedeni bir harp meydanına dönmüştü. Açlık ve uykusuzluğun zaten yıprattığı bedenini yağmur devirmişti. Titriyordu. Gece ağırdı. Annesi başında bekliyordu. Ateşi git gide yükseliyordu, yakıp kavurmak istediği bir şeyler varmış gibi.

Gece sessizdi ve yüksek ateş bir çeşit göz bağıydı. Türlü şekiller, türlü aldatmacalarla dolduruyordu etrafı. Gözlerinin önüne çocukluk günlerini getiriyordu. Babasını bekliyordu sanki yeniden. Koltuğunun altında kitaplarla dönmesini, bahçe kapısını açıp girerken öksürmesini, elini duvara dayayıp öksürmesini, öksürüğü yankılanırken gözünde giderek büyümesini bekliyordu. Gece ağırdı. Ateşi yükseliyordu. Dili damağı kurumuştur, gırtlğından içeriye yakıcı bir kuruluk iniyordu. Hissedebiliyordu. Elini kaldırıp annesine dokunmak istiyordu. Ateşi müsaade etmiyor, yeniden yükseliyor, azgın bir istila gibi çöküyordu üzerine, yakıp kavurmak istediği bir şeyler varmış gibi.

Gece yalancıydı. Umut dağıtıyor. Çocuk ruhu Musa'nın titreye titreye babasını bekliyordu. Belki gelirdi. Bahçedeki ağaçtan erik koparıp başucuna bırakırdı Musa'nın belki de. Babasını görünce yatağı girip uyuyormuş gibi yapacaktı. Fakat babası günlerce, gecelerce öksürmüştü. Ciğerleri kurumuş gibi öksürmüştü. Ciğerleri kurumuş gibi nefesi tıkanıyordu şimdi Musa'nın. İçi kavruluyordu. Bedeni bir yangın yerine dönüyordu. Annesini hissediyordu. Üzerine eğiliyor, bir şeyler söylüyordu. Ateşi yükseliyordu yeniden, müsaade etmiyor, despot bir muhafız gibi kırbaç vuruyordu zihninin ve duyduklarının üstüne. Ateşi inatla yükseliyordu, yakıp kavurmak istediği bir şeyler varmış gibi. İmsak vakti yaklaşıyor, babası dönmüyor, titremesi artıyor, annesi korkuyor, gece ağırlaşıyor, direnci tamamen düşüyor, annesi sirkeli su getirmek için kalkmaya çalışıyor, gaz lambasını arıyor, çocukluğunda bir gece, bir imsak vakti, annesi sırtına battaniye örttükten sonra gaz lambasını yakıyor, yanına oturuyor, titremesi artıyor, titreyişin sarsmasıyla açıyor gözlerini, yanmış yakılmış dudaklarını aralamaya çalışıyor, ölümcül bir gayret ile "eşhedü..." diyor, sürdüremiyor, olmuyor, titreyen elleriyle annesini arıyor, çocukluğunda bir gece annesi gaz lambasını yakıp yanına oturuyor, Musa'yı göğsüne bastırıyor, ağlıyor, "Baban gelmeyecek" diyor. "Baban öldü" diyor, imsak yaklaşıyor, titremesi ve ateşi, Yecüc ve Mecüc, azgın, aç ve korkak kavimler gibi önüne çıkan her şeyi yakıp yıkıyor, göğsü kilitleniyor, "eşhedüenla..." nefesi tıkanıyor...

...

Dokuzuncu gün

İmsak vakti içeriye, beklenmedik inşirahlarla gelmişti. Kucak dolusu mağfiret ve edilecek dualara icabetle gelmişti. İmsak vakti içeriye genç bir anne ve itinalı bir sevgili gibi gelmişti. Kalem parmaklarıyla derleyip toparlamış, iyimserliğiyle güzelleştirmişti

içeriye. Pencereleri açmış, umutsuzluğu ve karamsarlığı süpürüp atmıştı. İmsak vakti içeriye bir ses ile girmişti;
“...Musa Efendi...” Gözleri titredi.
“...Uyan...”
Uykusu dağıldı.
“...Namaz vaktidir...”
Ses dayanılmaz hafifliği ile doldurmuştu içeriye.

Alışıyoruz

DENİZ LONGA

Alışamadı.

Hala dışarı çıkmadan önce işaret parmağını yalayıp pencereden dışarı çıkartıyor. Üşürse parmağı kalın giyiniyor. Biliyorum. Alışamadı. Ama alışacak. Biliyorum.

Bir ay oldu. Bu süre de sığır vurulan saçlar uzar. Bir demet papatya solar. Yeni dikilen tohum filizlenir. Ölenlerin etleri kemiklerinden ayrılır. Hazan'ın ki de ayrılmıştır. Artık toprak onu özümsemiştir. Tanımıştır, kabul etmiştir.

Babam yıllar evvel köyünü bırakıp şehre çalışmak için geldiğinde Hazan'ın annesi Hazan'a hamileymiş. Babamın haberi yokmuş böyle bir durumun olduğundan. Babam altı ay köye dönmeyince Hazan'ın annesinin karnı iyice belirginleşmiş. Laftan sözden korkan ailede bir akrabayla evlendirmişler kadını. Babam bir yılın sonunda köye dönünce sevdiği kızı başkasıyla evli görmüş, çekmiş gitmiş alıştığı şehre. Uzunca bir zaman kendine gelememiş. Annemle tanışınca da ikinci kez âşık olduğunu anlamış. Bu sefer işi şansa bırakmadan evlenmişler. Hazan yıllarca babası bilmiş babalığını. Ama çocuk yaşta onu da kaybetmiş.

Annemin haberi yoktu Hazanla annesinden. Hiç olmadı da. Ben de on altı yaşındayken köyden gelen dayımın oğlundan öğrenmiştim bu durumu.

Ağzından kaçırmasından çok bunu söylemek için gelmişti bize. “Havva’ dedi. “Senin bir ablan olsaydı ne güzel olurdu be!”

“Olmaz mıydı Arif abi” dedim. “Benden küçük de olsaydı olurdu. Kardeşim olsaydı keşke.” “Ne biliyorsun Havva belki vardır.” demişti. Üstüne çok varmadan da anlatıvermişti.

Hazan'ın annesi yollamışmış Arif abimi bize. Çok sonraları öğrendik tabi. Hastalanıp sonra da ölünce bir tanecik kızının geleceğini düşündüğünden haklı olarak bilinsin istemiş.

Peşine düşülse de gelmek istemedi Hazan şehre. Köyde doğup, köyde büyümüş, köyden biriyle de evlenmiş ablam.

Ablam derken bile dilimde keskin bir acı var. Sanki ufacak bir yara var ucunda ve dilimi oynatırken kanıyor gibi geliyor bana.

Affetmedim babamı uzun zaman. Sonra ikna oldum. Haberi hiç olmamış bir bebeği olacağından. Olsaymış izin verir miymiş sevdiğini bir başkasıyla evlendirmelerine? İşte o zaman biraz kalbim ıldı.

Babam çok uğraştı onu İstanbul'a yanımıza getirmek için. Hatta ayrı bir ev tutup ayrı geçen zamanları telafi etmeyi istedi. Kaç kez gittiğini biliyorum köye onları getirebilmek için. Alışık olmadığım yerde yaşayamam ben demiş. Kocası da kendi de. Yardım etmeyi de denedi tabi babam. Onu da kabul etmedi Hazan. Üstelik deli gibi de ihtiyaçları varken paraya. Ara ara telefonla ulaşmaya çabaladık. Bende aradım ama açık telefonu yüzümüze kapattı çoğu kez. Ne söyleyeceğimizi bile merak etmedi.

Gelmek istemeyince babamla aramızda sağlam bir sır olarak kaldı ablam. Anneme duyurulmadı. Kalbinden gem vuran hassas ruhu bu macerayı kaldıramazdı. Geçmişe takılıp kalmazdı annem ama babamın kendinden önce bir bebek yapabilecek kadar başka bir kadınla bu denli yakınlaşması ağırlığı giderdi Hatice Sultanın, zira gönlümüzün hanımefendisiydi kendisi. Hastalandığında bile kaşlarını aldırırdı bana. "Baban beni hiç böyle görmedi." derdi. Bıyıklarım da çıkmış mı bir baksana, iyice bak büyüten ay-nadan.

Kendini aynanın büyültülmüş tarafından gördükçe solan yüz rengini de gördü annem. Küçülen alnını da, kemoterapiyle dökülen saçlarını da...

Annemin yokluğuna babam hala alışmadı. Yokluğunu unutmak isterken tüm geçmişi de zamanla silindi zihninden. Yavaş yavaş da ilerledi unutkanlık hastalığı.

Biliyorum alışmadı hala o da, ama alışacak.

Şimdi bir yanımda yitirdiği aşklarıyla yaşamayı öğrenmeye çalışan babam var, diğer tarafımda da Hazan'ın elime öylece tutuşturduğu oğlu Kerem.

İkisi de birbirlerine o kadar çok benziyorlar ki. Birine hatırlatmaya çabalıyorum ayakta durmayı, diğerine en baştan öğretmeye çalışıyorum ayağa kalkmayı.

Ben de alışmadım. Ama alışacağım biliyorum.

Kerem, yıllar sonra doğmuş. Evliliklerinin on birinci yılında kavuşmuşlar bebeklerine. Doğduğundan beri aşı yaptırtmanın dışında köyden değil evden dışarı çıkartmamışlar Kerem'i. Yıllar sonra kucaklarına aldıklarından olacak her şeyden ve her şerden sakınmışlar kendilerince. Anaokulunun mecburi tutulduğu zamana denk gelince de yaşlı, hasta diye rapor almışlar ilçeden. Böylece ev hapsi devam etmiş Kerem'in.

Bebekleri büyümeye başlayınca para yetmediğinden köyden Almanya'ya işçi götüren bir gurubun peşine takılıp gitmiş Hazan'ın kocası. İki yıl olmuş üç yıl geçmiş ne para gönderen olmuş ne arayıp soran.

Kerem altısına basıp okul çağı gelince köyde kalmak istememiş Hazan. Esasen kocasından hayır gelmeyince kararını vermiş. O da elinde ne var ne yoksa satmış İstanbul'a gelmeyi koymuş kafasına. İstanbul'a az bir zaman kala kaza yapmış otobüsleri. Kerem'in burnu bile kanamamış. İşte o gün bugündür ben bakıyorum ona.

Kazanın hemen sonrasında bir telefon geldi bana. Ablamın durumu kritikmiş. Hemen oraya gitmem gerekiyormuş çünkü benden başka kan bağı olan kimsesi yokmuş. Bunların hepsini Hazan anlatmış hemşireye. Benim için kardeşim demiş.

Babamı saymamış.

Kendine gelmesi için uzun süre bekledim başında. Sonra gözlerini açtı ve hızlıca konuş-

maya başladı. Zamanının yetemeyeceğini o da anladı.

Kerem refakatçi koltuğunda mışıl mışıl uyurken anneciği bana onu emanet ediyordu. Laf arasında sıkıştırıyordu onu benim hayatıma. Biraz utanarak, biraz mecburiyetten. Köy diyordu ev diyordu şehir diyordu İstanbul diyordu. Nasıl olur bilmem diyordu. Sen bekârsın diyordu. Anne değilsin de diyordu. Alışamazsa diyordu. Daha birçok şey söyledi. Ben sadece dinledim onu. Oysaki bana, kardeşi olduğumu yeni kabul ettiği bana, biricik evladını emanet ediyordu. Ablamın varlığına alışamamışken küçücük bir çocuğun sorumluluğuna hazır mıyım? Ya da bu soruyu sormak için kendime artık çok mu geçti bilemiyorum.

Taniyabilseydim eğer Hazan'ı neden beni daha önce bulmadığını sorardım ona. “Kardeş olmanın aynı karında yatmaktan çok beraber büyüme olduğunu” söyledi bana. Gözlerindeki o kini unutamıyorum. Babasının onu bırakıp gittiğini anlatmış annesi. Babamın bir çocuğu olduğundan haberinin olmadığını söylememiş. Çalışmaya gidip para kazanınca köye dönüp evlenmekmiş planları babamla onun annesinin. Olmamış. Yarım kalmış hikâyeleri.

Hazan'da bana bakarken babasını elinden aldığını düşündü belki de. Ama seçme şans verilmeyi ona ve bana. Verilseydi eğer ayrı yerlerde büyümezdik belki. Kardeş demenin ne demek olduğunu anlardık. Belki çok iyi anlaşırdık.

Sözleri bittiğinde bu kes ben sordum ona. “Neden” dedim “sana yardım etmesine müsaade etmedin babamın? Babanın? Neden daha önce gelmedin buraya? Nenden izin vermedin sana dokunmamıza?”

‘Hayat’ dedi.

İnsan hayat yanıtını alınca istemsizce susuyor. Alışık değilim susmaya. Birçok davamda savcıdan daha fazla konuşmuşluğum var. Hatta hâkimin beni susturmuşluğu da. Ama insan ailesi karşısında bazen sessizliğin birçok anlamını kavrayabiliyor. Hele de yaşamamışlıklar girmişse araya işte o zaman sukut her dem biraz da ‘ah’ yerine geçiyor.

Keşke demiştim o bunları bana anlatırken. Bir aile olabilseydik. Keşke onu bir erkeğin kafa karışıklığına teslim etmeseydik. Keşke oğlunu beraber büyütebilseydik. Belki birlikte atardık mezuniyette kepimizi havaya. Bana tanınan şans ona tanınmamıştı, belki bilerek belki bilmeyerek. Saklanmıştı önceki ve sonraki hayatı ondan ve bu, adaleti bulmaya çalıştığım mesleğimde bana, adaletin bazen istense de sağlanamayabileceğini öğretmişti.

Sonra öldü.

Bana bunları söyledi, beni biraz dinledi ve sabaha karşı bu dünyada onu hiçbir zaman unutmayacak olan oğlunu bırakıp öldü. Hiçbir zaman tam olamayacak oğlunu bırakarak... Tüm mutlulukları hep eksik kalacak olan Kerem'i birkaç saattir tanıdığı kardeşine bırakarak öldü.

Kazandığım an kaybetmiştim ablamı. Defin işlemlerini hallederken nereye gömüleceğini bile bilemedim. Annemin yanına yatırdık genç bedenini. Babam toprağa bıraktığımız kişinin kızı olduğunu biraz anladı ağladı, sonra unuttu. Unutunca “ölen yakının mıydı?” diye sordu bana. Ben bazen ablam dedim ona, bazen de komşumuz...

Zaman geçti. Kimine göre yeterliydi geçen süre kimine göre az. Ama bana göre sancılı ve acemice idi.

Kerem bana emanet edileli bir ay üç gün oldu. Köyden hiç çıkmamış bir çocuğu İstanbul gibi on beş milyonluk bir şehre sokmak çok zordu. Seslerden ürktü. İnsan çokluğundan ürktü. Yaşadığımız apartmandan ürktü. Işığı gören bıldırcınlar gibi şehrin coşkusunu gördükçe kısılarak büzüldü küçücük bedeni. Daha da kaçtı içine.

Avcunun içinde, dizinin dibinde büyüttüğü oğlunu şimdi onca insanın ortasında görseydi Hazan ne hissederd bilmiyorum. Kızarmıydı bana? Ya da onu kalabalıklara sokarak kendi başına yetebilmeyi öğretmeye çalışmamı takdir mi ederdi?

Bir ay içinde zamanla evden dışarı çıkarmaya çabaladım onu. Bir gün markete gittik bir gün karşı yolun sonundaki fırına ve bir gün de İstiklal Caddesi'nin iğne atsan yere düşmez sokaklarına. Kademe kademe tenhalıktan kalabalığa soktum onu.

Önce elimi hiç bırakmadı yürürken. Sımsıkı tutuyordu parmaklarımı. Azıcık çeksem elimi elinden, hemen koluma sarılıyordu. Zavallı bebeğim benim. Korkak bedeni ruhunu da korkutuyordu. Sonra otobüse bindirdim onu. Biletleri verdim eline, gösterdim hepsini tek tek nasıl yapılacağını. "Niye yapıyoruz ki bunları?" dedi bana. Araba kapının önünde dururken toplu taşımayı kullanmak ona da mantıksız gelmişti. Ama öğrenecekti oda bu şehirde yaşamayı. İster otobüsle gitmeyi, isterse de tek başına yürümeyi İstanbul sokaklarında. Onu bu şehre alıştıracaktım.

Bir gün de adliyeye götürdüm Kerem'i. Okulunda toplantısı olan her öğrenci gibi o da evde anneciğiyle kalıp akşama kadar çizgi film izleyip mısır yiyebilirdi.

Oysa o, teyzesiyle adliyenin koridorlarında etrafa bakınmakla yetiniyordu. Arabama bindirirken çocuk koltuğuna oturmak istememiş, emniyet kemerini ben taksam da o çıkarmayı başarmıştı.

"Kerem" dedim "bak senin için aldım o lacivert koltuğu. Kimseye özel koltuk yok arabada sadece sana özel." "Ben ona oturmam" dedi somurarak. Çok az çıkan sesi yine az çıkmıştı ama en azından itiraz etmeyi öğrenmişti. İstemediği bir şeye hayır diyebilmişti. Oluyor mu acaba dedim kendi kendime? Becerebiliyor muyum?

İlk kez geçti bir güvenlik kapısından. İlk defa gördü kocaman binaları. Ayağını nasıl atacağını bilemedi yürüyen merdivenlere. Bana tutundu. Kafasından sarılıp gövdeye yasladım onu. Merdiven bitince tutunduğu gövde de bitti. Elini elime alıp yürüdüm koridorlarda.

Ben izin alınca Aslı anlatmış olan biteni diğerlerine. Bürodaki yokluğum fark edilmeyecek gibi olunca söylemek zorunda kalmış insanlara. Babamın bakımından sonra şimdi de altı yaşındaki bir çocuğun sorumluluğu eklenince üzerime artık iyice evlenmez demişler ardımdan.

Atilla'dan sonra kimseye karşı bir şeyler hissedemediğimi bilenler pek oralı olmadılar.

Bir iki tane istekli oldu olmasına da, “aşk” dedim bende. Hazan’ın “hayat” demesi gibi. Sustular onlarda.

Aşk duyulunca cevaba gerek kalmadı zannımca.

Öğleye kadar devam yoktu. Ben de Kerem’in eline bir kaç kâğıt kalem verdim. Çizdi, boyadı. Meraklı ve acıyan gözlerle ona bakan abla ve abilerine yanıt vermedi. İstemezsen konuşmazsın dedim bende. Başını tamam anlamında salladı.

Öğle arası çocukların seveceği yerlere götürmek istedim onu, alışveriş merkezine girince “üşüdüm” dedi. Işıklar rahatsız etti. Vitrinlere bakıp mankenlere dokunmak istedi. Çişi geldi. Nasıl kendi başına tualete gidileceğini orada ona bir kez daha gösterdim. Ellerini bile yıkadı. “Kendimle gurur duyabilir miyim?” dedim içimden. Evet, duyabilirsiniz dedi içimdeki kadınlardan biri.

Hamburger sever çocuklar diye yanında oyuncak çıkan menülerden aldım Kerem’e. Nasıl yeneceğini bilmediğini bilemedim. Öylece bakakalınca tepsiye, ısırttırarak ben yedirdim.

Birkaç kez ısırmadan sonra, elimi tutup ekmeğin içini açtı. Turşuyu çıkardı içinden. Ketçapla mayonezi eliyle sıyrıp tepsinin kenarına sürdü. Sonra elimden aldı hamburgeri ve kendi kendine yemeğe başladı.

“Patates de al” dedim “çok güzel kızartmışlar.”

“Annem sobada yapardı ben öyle severim.” dedi. İlk kez annesi hakkında konuştu Kerem. Pedagoga sorduğumda ‘şoku hala atlatamadığından ağlayamıyor’ dedi. “Zaman ver ona.” “İyi de” dedim “bir çocuk annesi öldü diye ağlamaz mı hiç?” “Sen altı yaşında annesini kaybetmiş bir çocuğun ne hissettiğini anlayamazsın” dedi “ben de anlayamam ve nasıl tepki vereceğinin de... Bırak da kendi acısını yaşaması için zamanını kendisi belirlesin.” “hem” dedi. “köy gibi kısıtlı imkânları olan bir yerden birçok uyarının olduğu bir şehre geldi” de dedi. “İstanbul’a alışması uzun zaman alacaktır” dedi. “Şehri sever çocuklar dedim kadına. Köyde olmayan şeyler fazlasıyla elinin altında olacak. Her çocuk alışır buna” dedim. “Bilemezsiniz onu, bakacağız” dedi.

“Evet, kerem annelerin yaptığı her şey daha sağlıklı ve lezzetlidir ama bunlarda güzel” dedim bir tane de ben attım ağızıma patatesten.

Güldü bana ilk kez. Gamzesinin olduğunu işte o zaman gördüm. Hazan’ınkinin aynıydı. Sağ dudağının kırımında ve ufacı.

“Ağzın salça oldu.” dedi bana. Hoşuna gidince bir tane daha attım ağızıma, bu sefer gözlerimi de şaşı yaptım. Azıcık daha yaydı dudaklarını gülerken. Bir tane daha yedim bir tane daha. “Bana kalmayacak az ye” dedi.

“Çok açım ne yapayım.” dedim. “Amcaya söyle sana da yapsın” dedi.

Yemeği bitince adliyenin yolunu tuttuk. Hamburgerle verdikleri oyuncakla oynadı uzunca süre. Yemeğini yedi diye ilk kez bir oyuncak vermişlerdi ona. Buna bir anlam veremedi. Saat beşe kadar yanımdan hiç kalkmadan oturdu. Uslu olması gerektiği öğretilen her çocuk gibi.

“Akşama seni geçen sefer ötürdüğüm Sabri dedeye götüreyim mi?”

Gitmem de demedi. Ses çıkmayınca bekledim. “Gidelim mi Kerem?” “Ben onu sevmedim” dedi bana. Dedesini sevmeyen bir torun gördüm bende. O günün akşamı babama götürdüm onu. Babam biraz konuşmak istedi ama beceremedi altı yaşında bir çocukla konuşmayı.

“Dedenle arabacılık oynayabilirsiniz Kerem ‘cim.” dedim. “Demi baba oynarsınız?” “Benim dedem bir tane o da köydeki Nuri bakkal” dedi babama bakarak. Babamın hevesi kaçtı, markete götürecekti, götürmedi. Onun yerine aldı kumandayı eline haber kanalını açtı.

Aynı evde yaşamaya başlamak için üçümüzün de bazı şeylere alışması gerekiyordu. Bende babamı bana taşımadım. Biraz alışınlar birbirlerine. Daha sonra zaten mecburi. İyiden iyiye belleğini yitirmeden, hatta beni unutmadan onu benim evin düzenine alıştırmalıyım. Onu da unutacak biliyorum.

Geçen gün Kerem’in öğretmeni beni aradı. Konuşmamız gerekiyormuş. İzin alıp gittim hemen. Bir aydır hiçbir değişikliğin olmadığını söyledi bana. Oyun hamurlarını yemeğe devam ettiğini, arkadaşlarının oyuncaklarını ellerinden aldığını, kaba konuştuğunu ve hatta öğretmenine boş boş baktığını da. Bu boş gözlerle bakması beni en çok yaralayan taraf oldu. Altı yaşında bir çocuğun anlamsızca etrafa bakması insana acı veriyor. Çocukların en çok da sebepsizce mutluluklarını severim ben. Ama bu mutluluk Kerem’de bir sebebe bağlı. O da annesi. Annesi yanında yoktu ve Kerem mutsuzdu. O kadar...

“Hep” dedi “pencereden dışarı bakmak istiyor. Karşı evin balkonundaki köpeklere havlayarak cevap veriyor. Eline ne geçtiyse sapan gibi tutup hayali bir şey fırlatıyor.”

“Hayali bir şeyler yapması güzel değil mi?” dedim öğretmenine. “Taşı hayal etmesi güzel değil” dedi.

Bence siz onu buradan alın dedi bana. Öğrendim ki şikâyet etmiş diğer veliler Kerem’i. Hatta aralarında imza bile toplamışlar.

Yüreğinde başka çocuklar için iğne ucu kadar yer olmayan insanlar Kerem’i gönderdiler okuldan. “Gene alışamadın oğlum” dedim. “Olmadı. Ama olsun başkasını deneriz.”

Niye gidiyorum ki ben oraya? deyiverdi.

“Ben çalışıyorum da ondan. Sana kim bakar gitmezsen?” “Sabri dede bakar bana.” Dedi Güldüm o zaman. Kahkaha attım. Hıçkırarak güldüm. Sonra ağladım.

“Kocan Almanya’ya mı gitti?” dedi bana gayet normal bir soruymuş gibi. Yaşından beklenen bir soruydu bu sanki.

Kim kim? dedim. Ağladın ya kocan mı gitti? dedi.

“Kocam yok ki! Hem olsa kaçardı sanırım benim şu hayatımı görseydi.” “Sen de kocan kaçtı diye ölecek misin?” dedi bana.

Arabayı sağa çekip park ettim. Gözyaşlarımı sildim dikiz aynasına bakarak. Beni kendime getirten o cümleyi bir kez daha tadararak sürdürdüm rujumu. Ne zaman güçlü olmam gerektiğini anlasam ruj sürerim ben. Ruj bana hala yaşadığımı hatırlatır. Birkaç gün son-

ra da babamı taşıdık benim eve. Kerem anaokuluna gitmek istemeyince, babamı da tek evde bırakamayınca bir yardımcı buldum bende. İkisine de göz kulak olabilecek biri. Aradan geçen dört aya şimdi şöyle bir bakınca vay be diyorum kendime. Ne çok şeye alıştık...

Bu dört ayın sonunda rutine indirmeyi başardık hayatımızı. İş ev park üçlemine oturttum hareket temelimizi. Benim gelmemi bekliyorlar diye düşünüyorum artık. Bazen işten geldiğimde babam beni tanıyor, o zaman Kerem'i de benim oğlum sanıyor. Yıkıyorum hayallerini babamın. Beni böyle hatırlamak istiyor.

Bu sefer işten erken çıkınca sürpriz yapıp kapıyı anahtarla açıp girmek istedim içeri. Bakalım dedim bensiz neler oluyor evde?

Yardımcı kadın mutfaktaydı, duymadı beni. Benimkiler de içerde, oturma odasında en sevdikleri koltuğun üzerindeler.

Ama bu kez koltuğun üzerine çıkmışlar ve pencereyi açıp aşağıya sarkıyorlardı sanki. Evet evet sarkıyorlardı kollarını da dışarı çıkara çıkara.

Bir hışımla koştum tuttum ikisini de gövdelerinden, çektim içeriye. Ne yapıyorsunuz siz Allah aşkınıza, düşecektiniz baba?

İşaret parmakları da havada bir şey gösterir gibi bana baktılar ikisi de.

“Çekin elinizi üzerimden hanımefendi” dedi babam. “Zira havanın durumuna bakıp ona göre giyinip, çıkacağız dışarı.” ağladım. Çok ağladım.

Sonra ben de aralarına girip işaret parmağımı yalayıp uzattım elimi dışarı. “Gelin” dedim beraber karar verelim ne giyeceğimize. Bakalım üşüyecek miyiz dışarda?

Biliyorum alışıyoruz.

Biliyorum.

Kelebekler Ölmesin !

ADALET İLDENİZ SEZER

-Şişşt, sessiz ol babacığım!

Annem duyarsa izin vermez bir daha. Son zamanlarda zaten gözü hep üzerimde. Kendince çaktırmadan hep beni süzüyor, ders çalışırken bile ara ara gelip bakıp çıkıyor. Canım yemek istemediğinde bile sanki bebekmişim gibi hadi bir kaşık daha bir kaşık daha diye zorla ağzıma tıkıyor. Bir uçak yapmadığı kaldı valla. Bir de biliyor musun baba en çok yemeği, yemeğin en güzel yerini hep bana veriyor. Ben büyüme çağındaymışım, ne kadar çok yersem o kadar çok güçlü, kuvvetli olurmuşum. Ama kendi kuş kadarcık yiyor. Rejimdeymiş, yediğine içtiğine dikkat etmezse kiloları alıp başını gidermiş. Sanki ben anlamıyorum.

Bugünlerde bana yemek pişirmeyi, ev süpürmeyi, toz almayı, hatta dikiş dikmeyi bile öğretiyor biliyor musun? Geçen dizi yırtılan pantolonuma yama yaptı.

-Dışarda giymem ama, dedim.

-Devirme o kara gözlerini tamam, sen de evde giyersin koca oğlan, dedi.

Dün sehpaye takılıp düştüm, dizim kanadı azıcık. Yok, korkma hemen hiç canım acımadı. Annem koşup geldi, kolonya sürdü yaraya; öptü, üfledi, gözüm doldu be baba.

-Anne, abartma ama sadece küçük bir sıyrık! dedim.

-Ana yüreği işte, dedi. Belli etmedi ama içi acıdı. Hadi oradan, sıra seni dedi, gıdıklayıp gitti. Sonra elinde iğne, iplik al dik, dedi.

-Ben mi, dedim hayretle?

-Sen tabi ya, koca adam oldun. Artık kendi işini kendin gör, yeter ama! dedi, güldü. Annem gülünce gözlerinin içi gülüyor, gamzeleri daha bir güzel oluyor biliyor musun babacığım? Bir de öğrendiğin banaysa yaptığın sana, dedi. Yok tamam tamam yanlış oldu. Tam tersiydi sanırım. Yaptığın banaysa öğrendiğin sanaydi doğrusu. Şaka yaptım ki! Bir de ne oluyor biliyor musun babacığım? Annem temizliği abarttıkça abarttı şu son zamanlarda. Dip bucak her gün temizliyor yerleri, bir daha, bir daha temizliyor aynı yerleri. Korkuyorum bir gün beni de çamaşır suyuna yatırıp verecek diye.

Dur gülme hemen, öyle valla. Kendi yaptığı yetmiyormuş gibi bir de beni durdurmuyor. Çok yüküm var baba çok! Dertliyim ben hem de çok!

Yok derslerden sonra evde etkinlik de yapıyoruz, yeni yeni şeyler de deniyoruz, yiğidi öldür hakkını yeme şimdi. Annem ben hem sıkılmayayım, hem de daha çok öğreneyim diye ne duysa, ne görse hemen “Ne dersin Yiğido başlayalım mı?” diyor. Leyla Sultan’a hayır demek ne mümkün?

Bana kalsa çalışma kâğıtlarım bittikten sonra uçak yapıp fırlatırım gökyüzüne, fısılda-

rım rüzgâra al bunu götür yüreğimin kaldığı yere diye. Ya da kâğıttan gemiler yapar yüzdürürüm bir avuç suda, sanki deryalar, denizler önümde açılan pencere.

Şaka maka da yaptıkça alıştım ben bu işlere, sevmeye bile başladım nerdeyse. Hani mecbur kalsam, Allah etmesin ya, çekip çeviririm ben evi bu gidişle. En çok da neyi seviyorum biliyor musun babacığım, yoğurt kaplarında her gün rengârenk açan çiçeklerle ilgilenmeyi. Çoğunun adını gözüm kapalı sayabilirim. Gül, karanfil, nergis, fesleğen bunlarda ne var, herkes bilir. Bak ben petunya, sardunya, menekşe, zambak, kaktüs, küpeli.... Ooo o kadar çok ki, hangi birini sayayım şimdi! Anla işte canım bu işte iyiyim yani.

Hem komşular da bayılıyor bunların kokularına, hele sabah vakti, annem pencereyi açınca mis gibi doluyor içerisi, sokağa bile taşıyor kokusu. Geçenlerde Sıbbeh teyzem “Kız Leyla senin şu pencere önündekiler çiçekçide yok valla” dedi. Sonra karşı komşu da “He valla doğru söylüyon komşum, Leyla’nın elinde büyü var sanki, bizimkiler niye böyle değil bacım?” dedi? Güldüler hep birlikte. Annem de güldü. Anneme gülmek çok yakışıyor be baba! Ah bi görsen keşke! O hüznü hallerini hiç sevmiyorum ben, alışamıyorum kederli yüzüne, annem hep gülsün istiyorum, böyle gülsün. O gülsün ki gül yüzünde gülücükler çiçek açsın, kelebekler kanat çırpısın.

Alınma babacığım ama ben annemi çok seviyorum, seni de çok seviyorum tabi ki. Ama itiraf etmeliyim ki çiçek konusunda anneme çekmişim galiba, çok seviyorum çiçekleri, hele her yeri dolduran o mis kokularını, ama en çok da nisanda, tıpkı annem gibi.

Dur daha bitmedi, bizim bu çiçekler var ya tüm kuşları topluyor başına. Cık cık cık nasıl da güzel ötüyorlar bir görsen, anlatamam, hele sabah onların sesiyle uyanmak bir harika! Artık bana da alıştılar, görünce kaçmıyorlar önceki gibi. Hatta tam tersi hemen bana doğru koşuyorlar avucumdakini almak için. Bir anda etrafımda bir sürü kuş, ne harika bir şey, görmen lazım! Onlar benim kuşlarım oldu artık, inanabiliyor musun, benim, Mohamad’ının!

-Yine seninkiler geldi, dedi geçen Hasan amca kuşları göstererek, gülümsedi. Salih amca da balkonundaydı, yüzünde kocaman tebessüm:

-Onunkiler mi? Yok azizim yok, o kuşlar hepimizin. Yoksa dayanılır mı bu çileye, akşama kadar cık cık cık... Başımız şişiyor valla bu keratanın yüzünden, dedi koca göbeğini sallayarak. Göz de kırptı.

Biliyor musun babacığım bugün nisan yağmurları başladı, mis gibi toprak koktu, sonra sen, sen koktun. Gözlerim doldu, özledim, üzüldüm, boynum büküldü. Çektim toprağın kokusunu içime içime, gözlerimi sımsıkı yumarak. Burnumu sessizce çektim sızladıkça, annem çiçek kokladığımı sansın istedim, ellerimi pencereden uzattım, yağmur damlası gözyaşımı saklar belki diye, annem üzülmesin istedim. Ama ne yapayım seni o kadar çok özledim ki tutamadım kendimi, engel olamadım işte, sol yanımda sızladı, hayalin gözümün önüne geldi. Sarılıp boynuna ‘babam’ diyebilseydim keşke. Diyemedim babam, diyemedim, sol yanımda acıdı yine. Annem görmesin, duymasın diye hemen odaya koştum. Zaten biliyorsun iki odalı evimiz; bir mutfağımız, bir de yattığımız yer, olsun bize yetiyor ya. Yastığa gömdüm başımı doyasıya ağladım sessizce, ama hıçkırı

hıçkır, ama yutkuna yutkuna... Yine sol yanımdı acıdı be babam, yine sol yanımdı acıdı. Duyamaz sandım, görmez sandım, yanıldım. Annem yine başucumdaydı, gözlerimi kacırdım hemen.

-Mohamad yapma, yapma ama! dedi, kızdı birazcık. Gözlerinde bulutlar, iki kaşının ortasında yine o iki keskin çizgi.

-Mohamad yapma! Allah aşkına! Çok üzüldüyorum seni böyle görünce, kızarım bak! Yeter ama! dedi. Biliyorum mahsuscuktan kızması, kıyamaz yoksa o bitanesine.

-Yoksa yine mi fotoğrafları buldun? dedi.

-Yok dedim, vallah billah yok.

-Doğru söyle!

Alındım, üzüldüm biraz doğru söyle demesine. Ben hiç yalan söylemem ki babam, annem bilir bunu. Bile bile doğru söyle dedi, zoruma gitti, sanki beni tanıımıyormuş gibi. Alındım, ama küsmedim ne yalan söyleyeyim.

-Doğru söylüyorum anne! dedim, sesim biraz çok çıktı, biraz da tok. Ama istemeden oldu valla. Üzüldü, şaşırdı, ama hiç bir şey demedi, ben de demedim, diyemedim.

-Toprak koktu, babam koktu demedim mesela, diyemedim. Seni çok özlediğimi söyleyemedim. Seninle yaptığımız o uçurtma var ya hani, herkesinkinden daha gösterişli olan, herkesinkinden daha yükseğe havalanan, senden sonra bir daha onu hiç uçurtmadım, uçurtmadım. Korktum, ya tele takılırsa, ya kuyruğu koparsa, ya bir yeri parçalanırsa diye el sürmedim, süremedim. Hem biliyor musun bisikletime de hiç binmedim, küçük geliyor diye geçiştirdim hep. Oysa ben bisiklet sürmeyi seninle sevdim, öğrenirken her düştüğümde, hemen koşup gelmelerini, elimi, kolumu incittiğimde biraz daha dikkat et, olacak olacak merak etme, düşe kalka olur bu işler diye desteklemelerini özledim. Çok kötü düşüp dizimi kanattığımda:

-Aslanıma bak hiç de pes etmiyor, diye göz kırpmalarını özledim. Sen sürmene bak tutuyorum ben arkadan diye yarı yolda bırakıp ısıklık çalmaların gözümün önüne geldikçe bisikletime binmek istemiyorum. Ama bunları demedim, diyemedim. Toprak koktu, babam koktuda demedim, diyemedim işte. Sarıldı, öptü, kokladı beni iyice, çekti içine içine. Rabbim korusun dedi, gözyaşı yanağıma düştü. Hayırlısı dedi. Derin bir iç çekti.

-Anne, dedim!

-Efendim, dedi.

-Kelebekler ölmesin.

-Ölmesin, dedi.

-Çiçekler de solmasın, rengârenk çiçekler, dedim.

-Solmasın, dedi.

-Anne, dedim!

-Hıı, dedi!

-Sincaplar, kangurular, develer de ölmesin.

-İnşallah, dedi.

-Anne, keşke babam da ölmeseydi! dedim. Yutkundu, doldu yine o kara gözleri:

-Mukadderat, dedi.

Biliyorum baba mukadderat yazgı demekmiş, hayırlısı böyleymiş demekmiş. Dua edip iyi insanlar olursak cennette tekrar buluşurmuşuz. İnşallah babam inşallah!

Baba biliyor musun ben bazen çok korkuyorum. Söylemiyorum anneme üzülmesin diye. Şarkılar söylüyorum, dans ediyorum, etkinlikler yapıyorum, hatta yaramazlık yapıyorum, ama korktuğumu hiç söylemiyorum. Annem üzülüp, korksun istemiyorum. Orada bomba vardı, aldı bizden canımızı, sevdiklerimizi, bir anda yurtsuz, yuvasız, kimsesiz kaldık, perişan olduk. Şimdi burada da korona denen bir virüs var, kasıp kavuruyor milleti tüm dünyada. Yine evlerimizdeyiz, ama bu sefer ışıklarımızı söndürmek zorunda kalmıyoruz, kimse yerimizi bulamasın diye ne karanlıkta kalıyoruz, ne de fısıltıyla konuşuyoruz. Yiyeceğimiz, içeceğimiz de var çok şükür. Sadece gerekmedikçe sokaklara çıkmıyoruz. Hem ben istesem de çıkamam ki baba! Yasak, yasak bizim çıkmamız, valla bak! Çocuklar, gençler ve yaşlılar istesek de çıkamıyoruz.

Olsun! Ne yapalım yeter ki canımız sağ olsun. Değil mi babam?

Hem o günlerde gelecek, tekrardan koşup oynayacağız, coşkumuzla gökyüzünü dolduracağız, bak demedi deme!

Ha, unuttuyordum az kalsın neden bizi dışarı çıkarmıyorlar biliyor musun babacığım? Bu millet bizi, tüm çocukları, ama hepsini, herkesi çok seviyor da ondan. Bakan amca her gün açıklamalar yapıyor, evde kalın diyor. Her yerde “Hayat Eve Sığar” yazıyor. Biz ne kadar çok dikkat eder, tedbire uyarsak bir an önce kurtulurmuşuz o adı batasıcadan. Öyle dedi,

Hacı emmi. Adı batasınca, gına geldik artık, defolup gidesice de dedi. İmtihan, elbet vardır bunda da bir hayır. Allah bu günlerimizi aratmasın, daha fazla daraltmasın, bir daha da göstermesin, defolup gitsin, bitsin bu illet de dedi.

Tabi ki arkadaşlarımı, öğretmenlerimi, okulumu özliyorum. Oyunlar oynamak istiyorum, hele bitsin bu virüs, çıkalım sokaklara saatlerce nasıl koşup oynayacağım babacığım, bak gör.

Biliyor musun babacığım annem hep:

-Çok güzel günler gelecek, yarınlar sürprizleriyle gelecek, yeter ki umudunu kaybetme, yapacaklarının hayallerini kurmaya bak sen Yiğido, diyor.

Babacığım bu günlerde belki pek çok şeyimizden vazgeçtik ama emin ol umudumuzdan ve hayallerimizden asla vazgeçmedik. Annem “Eminim baban seninle gurur duyuyor-dur,” diyor.

-Benimle gurur duyuyor musun sahi babacığım? Seni çok özledim be babam.

Kelebekler ölmesin n’olur.

Söz yarınlar daha güzel olacak.

Şişşt! Sessiz ol babacığım, annem duyarsa üzülür sonra. Hadi Allah’a emanet!

Yayımlanmaya Değer Öyküler

Işık Ve Gölge

RAMAZAN OLGUN

“İnsanın...” dedi. İnce, kuru bileğinin aksine eğri, paslı bir tel gibi duran kalın parmaklı eliyle başını işaret ederek konuşmasına devam etti. “İnsanın saçı kocamışlıktan değil, istediklerini yapamadığından ağarır.”

Kurumuş yüzü, ateşte eriyen naylon gibi akacakmışçasına sarkıktı. Gün yanığından kalınlaşmış, bakırdan iyice mora çalmış esmer teni kırışık içindeydi. Avurtları içe çökük değil de adeta göçük gibi duruyordu. Gözleri yerinde yok gibiydi.

Onların yerinde, dağınık, püsküllü kaşlarının altından, kör bir kuyuyu andıran çukurlarından etrafa ölümün soğukluğu saçılıyordu. Feri sönük, korkunç bir karanlığı yayarak gölge gibi bakıyordu. Bu, ölümün karanlığıydı belki de. Yüzüne bakıldığında, kartal burnunun yanı sıra, çatal çenesinden, bir zamanlar ne kadar güçlü bir adam olduğu anlaşıyordu.

İncecik boğazına kuru bir ağaç kabuğu gibi yapışan, pul pul olmuş derisinin altında yumurta büyüklüğünde duran âdemelması, her yutkunuşunda korkunç bir şekilde inip çıkıyordu.

Başını işaret eden yorgun eli, yorganın üstüne cansız bir kuş bedeni gibi pat diye düşüverdi. Ne söyleyeceğini unutunca bir müddet, yorganın üstüne düşen yorgun eline, sanki kendine ait değilmiş gibi şaşkın şaşkın baktı. Sonra yavaşça başını kaldırıp konuşmasını sürdürdü:

“İnsanın...” dedi yine. “Yaşamak isteyip de yaşayamadığı her şeyde saçının birkaç teli ağarır.” Yorgun el canlandı, yavaşça kalkıp tekrar başını işaret etti. “Ben...” deyip derin bir nefes aldı. Bembeyaz pamuklanmış dilini, kuru bir çalının dallarını andıran bıyıklarının altından çıkardı; iyice kurumuş ince dudaklarını yalayıp, sürükleyerek geri çekti. Yorgun eli yan tarafında duran küçük su şişesine uzandı. Birkaç yudum su dökmek için kocaman açtığı dişsiz ağız, ıssız ve karanlık bir mağarayı andırıyordu. Suyu yutarken öyle zorlanıyordu ki her yudumda boğazından “curk” diye kalın bir ses çıkıyordu. Konuşmasına, kaldığı yerden devam etti. “Benim saçlarımda, altmış yaşına kadar tek bir tel bile beyaz yoktu.” dedi. “Ne zaman altmışıma girdim, ufak tefek hastalıklar peyda olmaya başladı. Her hastalık, beraberinde bir yenisini getirdi. Dolayısıyla kullandığım ilaç sayısı da zamanla arttı. Doktorlar perhiz üstüne perhiz verdiler. Canımın istediği hiçbir şeyi yiyemediğim gibi, istediğim hiçbir yere gidemez, hiçbir işi yapamaz oldum. Başındaki, kilim motifli örme yün şapkasını alıp yan tarafına, yastığının üzerine koydu. Kısa tıraşlı, beyaz gür saçları meydana çıktı. “Bak.” dedi. O sırada karşısındaki koltukta oturan, torununun kocası Fikret, büyük bir ciddiyetle onu dinliyordu. Torunu Nur-

gül, yani Fikret'in karısı da diğer koltukta oturuyordu. Nurgül, dedesinin anlattıklarını ilk kez duyuyor olmanın verdiği şaşkınlıkla büyük bir merakla dinliyordu.

Geniş salonun girişinde, gece gündüz yanan, bir odun sobası, sobanın biraz uzağında ise modası geçmiş, eski, ahşap bir televizyon vitrini vardı. Cam kapaklı vitrinin içindeki tabak ve bardaklara fincanlara, vazolara, çeşitli zamanlarda çekilmiş, bazıları siyah beyaz, bazıları da renkli aile fotoğrafları eşlik ediyordu.

Dede Mahmut, salonun kapısından girince hemen sağdaki çekyatta yatıyordu. Salon çok büyüktü. İçeride ayrıca bir oturma takımı ve pencere önüne serilmiş bir de yer döşegi vardı.

Artık ölümü beklemekten gayri bir meşgalesi olmayan, kanserin son evresindeki Dede Mahmut'un yorgun vücudu, sararan otlar gibi günden güne soluyordu. Kendisini ziyaret edenler de hiç eksik olmuyordu. Gelen bir misafir ne zaman kalkıp gidecek olsa, onu hemen gözleriyle, ipe serilen çamaşırı ısırarak mandal gibi tutuyordu.

"Gitme. Gitme, biraz daha kal Allah aşkına." diyor, sanki o misafir gidince Azrail hemen geliverecek ve onun yalnızlığını fırsat bilip, canını alacakmış gibi bir korku büyüyordu içinde.

Yanında kimse olmadığı zamanlarda derin düşüncelere dalıyor, öldükten sonra vücudunun soğuk bir kül yığını gibi kalacağını, sonra da o kül yığınının yok olup gideceğini hayal ediyordu. Ne korkunç ve dayanılmaz bir düşünceydi bu böyle. Evet, bir zamanlar dalında en güzel çiçekler açan, en olgun meyveler sallanan bir ağacın yanıp, kocaman bir kül yığınına dönüşmesi gibi bir şeydi, insanın ölümü de. Ölümün ardından gözleri hiçbir güzelliği göremeyecekti. Kalbi atmayı bırakacak ve her şeyden önemlisi, bir zamanlar hissettiği o en güzel duyguları sonsuza kadar unutacaktı. Ölüm; korkunç, sonsuz bir karanlıktı onun için.

Dede Mahmut için günler sanki geçmiyor, giyilmeden eskiyen elbiseler gibi durduğu yerde tükenip gidiyordu. Günlerin geçtiğini anlamak için önce o günü tam manasıyla yaşamak gerekiyordu. Hasta yatağında ölüm korkusuyla, kapıdan giren genç, yaşlı her insana sanki, "Beni Azrail'in acımasız pençesinden kurtarın" dercesine yalvaran gözlerle bakan birisi için o gün yaşanmış sayılabilir miydi? Dede Mahmut, yüreğinden taşan ve önce odanın içine sonra eşyalara, oradan evin tamamına hatta doğadaki bütün canlılara sıçrayan ölüm korkusunu tüm benliğinde hissediyordu. Ölüm denen şey; kurtuluşu olmayan, korkunç, azgın bir belaydı onun için. Sanki savunmasız bir şehri teslim almak için hücumla geçip saldıran, gözünü kan bürümüş, silahlı bir ordu kadar acımasız...

Ertesi gün Fikret ve karısı Nurgül salona girdiğinde daha kimseler gelmemişti, Dede Mahmut'un ziyaretine. Dede Mahmut, onları görünce solgun yüzüne hafif bir renk gelir gibi oldu ve gülümseyerek, "Gelin evlatlarım, geçin, oturun." dedi. Fikret ve Nurgül yine onun yanı başındaki koltuklara oturdular. Kısa bir hâl hatır konuşması yaptılar. Dede Mahmut'un gözüne torunu Nurgül ve Fikret'in el ele tutuştukları ilişti. Bu çok hoşuna gitti. Gülümsedi. Gözleri sanki karşıda açık duran televizyona değil de çok uzaklarda bir yere bakıyordu. Sonra onlardan tarafa dönerek derin bir iç çekti. "Birbirinizin elini hiç bırakmayın, hep böyle el ele yaşayın yavrularım." Nurgül, "Dede,

siz ninemle âşık oldunuz da mı evlendiniz?” diye sorunca, başını iki yana sallayarak gülümsedi Dede Mahmut.

“Ne aşkı kızım... Bizim zamanımızda aşkı kim biliyordu ki? Yaşım on sekize gelince yanaşma durduğum ağanın yanından ayrıldım. Akşama kadar çalıştırırken canımı çıkarıyordu ağa denen düzrü. Üstelik ahırda hayvanlarla yatıyordum. O kadar değersizdim anlayacağın! Ağa milleti öyledir kızım; akşama kadar canını çıkarasıya çalıştırır adamı, akşam da yediğin bir lokmaya göz diker.”

Nurgül merakla, “Dede, annen baban o zamanlar hayatta değiller miydi?” diye sorunca, yine derin bir ‘ah’ çekti dedesi. “Hayatta olmasına hayattalardı ama ikisinin de bana bir faydası yoktu.”

“Ne demek, faydaları yoktu dede?”

Dede Mahmut, önce yüzünü biraz ekşitti, sanki ağrısı tutmuş da canı yanıyormuş gibi biydi. Sonra dişsiz ağzında dudaklarını birleştirdi. Dudakları birleşince, çuval ağzı gibi kıvrım kıvrım oldu. Konuşmasına devam etti. Sanki bir yerden gördüklerini anlatır gibi bir hali vardı. Yorgun gözleri, görmeden bir noktaya bakıyordu.

“Babama nalbant Abdullah derlerdi. Benim bildiğim nikâhlı altı karısı vardı ama köylüye bakarsan bu sayı daha çoktu; her köyde karısı var derlerdi babam için. Anam, babamın dördüncü karısıymış. Ben de tek çocuklarıymışım. Babamın diğer karılarından on yedi çocuğu daha var. Çoğunu tanımadım. Benim bildiğim bu kadar tabi. Babam, altıncı karısı Güllü Ayşe’yi, başkasının karısıyken hatta daha üç aylık gelin iken kaçırmış! Bu duruma çok kızan, Güllü Ayşe’nin kocası Yaban Osman da intikamını, anamı kaçıracak almış ondan. Ben o zaman altı aylık bebekmişim. Yaban Osman beni çok dövdü kızım. Kendimi bildim bileli dayak yedim o vicdansız adamdan. Anamı da çok döverdi. Çoğu zaman bize kızdığında akşam yemeği bile yedirmezdi. “Kaşık düşmanısınız siz” derdi. Ekmek mendilini de gece yatarken başucuna koyardı, biz yemeyelim diye. Gece açlıktan uyuyamazdım. Helâya diye çıkar, köyde ev ev dolaşır, dışarda evlerin önünde ağaca asılan yoğurt ya da çökelek keselerinden akan gök suyu içerdim de açlığım biraz körelir, ondan sonra eve döner, yatağıma yatardım. Şimdi görüyorum da çoğu evlerde sofralara ekmek bile koymuyorlar. İstersen veriyorlar. Neymiş, ekmek kilo yaparmış. Onlar açlığı bilmiyorlar da ondan böyle düşünüyorlar a kızım. İnsan ekip biçmeyince, her şeyi satın alınca kıymetsiz oluveriyor nimetler. Neyse, sekiz yaşıma geldiğimde canıma tak etti çektiklerim. Dayak yemekten bıkmıştım. Ben de köyün en zengini, Azgın Kerim ağanın yanına yanaşma durdum. Ta ki on sekiz yaşıma kadar. On yıl dile kolay. On sekiz yaşıma geldiğimde rahmetli dayım vardı. Recep dayım. O, “Ağaya köle olduğun yeter. Evlen de yuvanı kur, kendine çalış.” dedi. Aracı oldu; nineni isteyip alıverdi. Onu da kolay vermediler ha! “Yanaşmaya verecek kız yok bende.” dedi kayınbabam. Güç bela gönlünü etti, dayım rahmetli. Düğünümü de o ediverdi. Bir kat yatak, bir delik bakır tencere, bir de kaşık, ayırıverdiler bizi yabanın yüzüne. Kaşığımız bile bir taneydi, bir. O da eski, yanık saplı, ağaç bir kaşık! Yani senin anlayacağın kızım, ben ninenle, beni açlıktan, sefillikten kurtarsın, ihtiyaçlarımı görsün diye evlendim.” dedi.

Dede Mahmut'un konuşurken derin bir esef içinde olduğu sesinin tonundan anlaşıyordu.

Nurgül ve Fikret büyük bir şaşkınlıkla dinliyorlardı, Dede Mahmut'un anlattıklarını.

"O zaman, sen hiç âşık olmamışsın, dede." dedi Nurgül. Dedesi, hafifçe onlardan tarafa eğildi. "Nineniz duymasın ama olmaz olur muyum hiç, oldum tabi."

"Nineme mi?"

Sağ eliyle ve başıyla aynı anda 'hayır' işareti yaptı.

"O zamanlar otuz yaşlarındaydım. Unumuz, buğdayımız bitmişti. Bir kış günü yağmur, soğuk bir taraftan, evde aç altı çocuk diğer taraftan. Fakiriz diye, köyde bana ödünç mahsul verecek biri de yoktu. Ben de sırtıma yarım çuval kuru incir sarınıp, mahsulle değiş tokuş etmek için komşu köylere gittim. En iyi kuru incir bizim köyde olurdu. Hâlâ da öyledir gerçi. İki köy uzağımızda Gölcük köyü vardır. İşte orada ev ev dolaşıp incirle mahsulât değişir misiniz, diye köylüye sorarken tanıdım Emine'yi. Kara gözleri zeytin büyüklüğündeydi. Siyah saçlarının örgüsü, bileğimden kalın uzanıyordu, yeldirmesinin altından. Bir gülüşü vardı ki dağlardan kayalar sökülürdü sanki o gülünce. Dal gibi bir kızdı Emine. O gün birbirimize bir şey diyemedik amma bakışlarımız her şeyi anlatmıştı zaten, söze gerek kalmadan. Ondan sonra haftada veya on beş günde bir, sırtıma bir kuru incir çuvalı vurup hep onların köyüne gittim. Akşamları gizli gizli buluşmaya başladık. Kısa zamanda olanlar oldu, ikimizin de yüreğinde yanar dağlar uyandı. Sımsıkı bağlandık birbirimize.

Emine'ye olan kara sevdamdan gözüm artık görmez oldu hiçbir şeyi. Ninen bir şey sorsa sebepsiz kızıp bağırıyordum, zavallı kadıncağıza. Sonra bir gün Emine'ye görücü gelmiş. Emine yalvardı, kaçır beni diye. Cesaret edip kaçıramadım; altı çocuğun üstüne, iki göz eve nasıl getirirdim onu. Emine kız oğlan kız, ben de ise altı çocuk, bir de ninen var. Emine her şeye razıydı oysa; kuma olmaya da yerde yatmaya da. Sen yanımda ol yeter, diyordu bana. Bizimki öyle bir sevdadaydı işte. Fakat olmadı, yapamadım. Cesaret edip kaçıramadım Emine'yi. Evlendi. Yine ayrı kalamadık. Evlendikten altı ay kadar sonra dayanamayıp onu görmeye gittim bir gün. Bana çok kızdı, 'bunca zamandır yolunu gözlüyorum niye gelmedin.' dedi. Ondan sonra hiç ayrı kalmadık. Her fırsatta görüştük, dertleştik, konuştuk onunla. Ta ki o ölene kadar! Bir gün olsun sevgisi yüreğimden eksilmedi. Her daim taşıdım bu sevgiyi. Bugün de olduğu gibi..."

Nurgül şaşkın gözlerle, "Ne zaman öldü?" diye sordu.

Dede Mahmut başını sallayarak. Gözlerinden akan iki damla yaşı elinin tersiyle sil-di. Anlatırken düşünüyordu. Bu düşüncede gençliği vardı gözlerinde. Böyle anlarda gözlerindeki ışık parlıyor, yeni bir hal alıyordu. Konuşması bitince de gözlerinin fer-i tekrar sönüyor, eski halini alıyor, elim bir kedere bürünüyordu. "Bundan on sene evvel yatağında ölü buldular Emine'yi. Daha altmış yaşına yeni girmişti o zamanlar" diyerek tamamladı sözünü.

"Ya kocası, çocukları yok muydu?" diye sordu Nurgül, meraklı bakışlarla.

"Allah ona çocuk nasip etmedi, bunu çok istese de. Kocası da ondan beş sene evvel bir gece kalp krizinden göçüp gitmişti zaten."

Kapı çaldı, yeni misafirler geldi. Dede Mahmut biraz önceki sevincini kaybetmiş, derin bir kedere teslim olmuştu yine. Şimdi, Emine'yle yaşadıkları o güzelim anlar bir bir gözünün önünden geçiyor, bunu, salonu dolduran misafirlerin hiçbiri bilmiyordu. Dede Mahmut, Emine'yle gençliğindeki sıcak sevişmelerini anımsıyordu. Onlar tutkulu bedenlerini tarifsiz hazlarla birleştirirken, bilmediği bir yerlerde tanımadığı insanların kimi, o anki kendisi gibi bir zamanlar en tutkulu sevişmelerle birleştirdikleri bedenlerini Azrail'in soğuk kollarına teslim ediyorlardı. Şimdi aynı son kendisini bekliyordu.

O, Azrail'e istemeden de olsa, bir zamanlar en tutkulu sevişmelerin doyumsuz hazzını yaşayan bedenini isteksiz, içine sığmayan korkular bedeninden taşarak teslim edecekti. O, bu sonu yaşarken, yine hiç bilmediği birileri onun ölüm anında, en tutkulu sevişmelerin doyumsuz hazlarını yaşıyor olacaklardı.

Ertesi gün Nurgül ve Fikret yine kimse gelmeden gelmişti Dede Mahmut'un yanına. Fakat ihtiyar adam bugün, bir gün önceye göre daha bitkin görünüyordu. Nurgül ve Fikret bunu görse de ihtiyar adama moral vermek için gülümseyen yüzleriyle, "Nasılsın dede?" dediler. İhtiyar adam gözlerini hafif aralayıp, yorgun gövdesini yattığı yerden kaldırmak için yekindirdiyse de yapamadı.

"Gördüğünüz gibi, vakit bekliyorum," dedi, kuru dudaklarında solgun, eğreti bir gülümsemeyle.

"Çok iyisin dedeciğim, maşallahın var. Baksana çakı gibi yatıyorsun yatakta, dimdik," dedi Nurgül. Fikret'e söylediklerine onay bekleyen gözlerle baktı sonra.

İhtiyar adam hafif bir şekilde dirseklerine yüklenerek doğrulttuğu yorgun gövdesini, dik tutmaya çalışarak konuşmaya başladı.

"Kele, saçını taradın mı diye sormuşlar, ördüm bile demiş. Bizimki bundan sonra ölüm iyiliği kızım." diye karşılık verdi. Dede Mahmut'un verdiği cevap, Nurgül ve Fikret'i güldürdü. Nurgül, dedesinin yanaklarını öpüp onu omuzlarından tutarak yüzüne her zamanki gülümsemesiyle sımsıcak baktı.

"Hani sen bana dün, aşkın nasıl bir şey olduğunu söyleyecektin, unuttum mu sandın dede?" dedi.

İhtiyar adam, torununa tutunarak doğrulup yatağın içine oturdu. Fersiz gözlerini Nurgül'ünkilere dikip, "Aşk, arının kendi yaptığı balın içine düşüp çıktığında bir daha eski haline dönememesidir kızım." dedi. Gözlerinde yine bir keder ışığı titremeye başlamıştı. Derin bir iç çekip sözlerine devam etti. "Nasıl ki arı kendi yaptığı balın içine düştükten sonra ölene kadar eski haline dönemiyorsa, insan da öyledir işte. Kendi yüreğinde, aşkın büyüyen o tutkulu sıcaklığının varlığını bir kere hissettikten sonra, bir daha sevgiyi yaşamamış avare haline dönemez. Çünkü aşk, öyle güçlü bir histir ki onu mezara götürürsün yavrum, tıpkı Emine'yle benim yaşadığım gibi." diyerek sustu. Bir müddet kıpırdamadan öylece önüne baktı. Bir ömre sığmayacak güzellikler yaşamış olmasına rağmen daha yaşayacak birkaç ömürlük heves taşıyordu hala içinde. Bu heveslerin içinde de ölmüş olsa da Emine vardı yine. Nurgül ve Fikret'in beklemediği bir şekilde iki ellerini havaya kaldırarak, "Lakin Allah kalbimi biliyor ya, çok korkuyorum ben ölüm-den. Bu kadar güzel, böylesine yemyeşil bir dünya bırakılıp da kara toprağın altında

güneşsiz, ışıksız yatılır mı hiç?” dedi ve kolları aşağıya kesilmiş iki ağaç dalı gibi düştü. Ağlıyordu, sarsıla sarsıla, çocuklar gibi ağlıyordu. Fersiz gözlerinden nisan yağmurları gibi iri iri damlalar dökülüyordu.

Genellikle mutfakta, sürekli gelen misafirlere çay, kahve, yemek yapmakla uğraşan Naciye nine, kambur sırtı ve topal ayağıyla yine yekine yekine girdi salona. İhtiyar adamı ağlar görünce yumuk gözlerini belirtip, “Gene mi ağlıyorsun sen? Kendine gel! Koskoca adam oldun, ölüp gideceksin ama gözü yaşlı gideceksin öte tarafa.” diye ona kızgınlığını dile getirdi ve devam etti. “Bu eskiden beri, ta gençliğinden, evlendiğimiz günden beri en ufak bir şey olsa hemen ağlayıverir. İşte böyle çocuk gibi” diye eliyle Dede Mahmut’u gösteriyordu şikâyet edencesine Nurgül ve Fikret’e. Ertesi gün Nurgül ve Fikret geldiğinde, Dede Mahmut daha da kötölemişti. Evin içi hıncahınc tanıdık akrabalarla doluydu. Nurgül ve Fikret, Dede Mahmut’un başucuna oturdular. İhtiyar adam bazen nefessiz gibi uyuyor, bazen de ne dediği anlaşılmaz bir şekilde sayıklıyordu. Gece yarısına doğru gözlerini açtı. Başucunda oturan Nurgül’e gülümsedi. “Geldin mi güzel kızım? Dedeni hiç yalnız bırakma emi. Allah da seni yalnız bırakmasın yavrum.” dedikten sonra gözlerini yumdu. Hemen derin bir uykuya daldı.

Sabaha karşı tekrar gözlerini açtı. Nurgül, dedesinin elini geceden bu yana hiç bırakmadan onun başucunda oturuyordu. Dede Mahmut ona gülümseyerek, “Hayat ılık ve gölgenin yer değiştirme oyunudur güzel kızım. Işık doğar, gölgeyi siler; ılık söner gölge büyür. Hayat da böyledir, işte. Rabbim senden ılığını esirgemesin.” diyerek tekrar uykuya daldı. Kısa bir süre sonra da ağzında sözcükler karışarak sayıklamaya başladı. “Ekmekler kasalara koyuluyor, bulaşık suları akıyor, kalabalıklar geliyor, çok kalabalık...” sayıklamalarından son anlaşılanlardı.

Şafak sökmüş, gün ısrken gözlerini güçlükle açan Dede Mahmut, konuşmak istedi, konuşamadı. Gözleri birini arar gibiydi; bunca yıldır aynı yastığa baş koyduğu eşi Naciye nineyi görünce dudaklarında kuru bir gülümseme belirdi.

Gözleriyle sanki yanına onu çağırırdı ve yaşlı kadın onun çağrısını duymuş gibi yavaşça ona doğru yürüdü. Çekyatın kenarına oturup, bunca yıllık kocasının yorgun elini avuçlarının arasına aldı. Kocasının gözlerine bakıp ona gülümsedi. Dede Mahmut boşta olan elini güçlükle yarıya kadar kaldırdı. Titreyen el Naciye ninenin yanağını okşadı, kendisine doğru eğilmesi için işaret etti. Yaşlı kadın kocasına doğru eğildi. Naciye nine-nin yanağından usulca öptü. Göz göze geldiler, bir an öyle durdular. İkisi de birbirlerine bakarak gülümsediler. Bu gülümseme, bunca yıllık mutlu birlikteliğin kısa bir özetiydi sanki. Yaşlı adamın yorgun gözleri bu güzel seremoniye daha fazla dayanamadı. Usulca gözlerini yumunca derin bir uykuya daldı. Güneş bir kavak boyu yükseldiğinde Dede Mahmut’un boğazında bir hırıltı belirdi. Her nefes alışında boğazındaki kuru hırıltı da yükseliyordu. Hırıltı, adeta fırtınalı bir denizin gürültüsünü andıran boğuk bir sestti. Bu ses yükseldi, yükseldi, sonra ince bir ılığa dönüştü. Bu ılıkla beraber göğsü de hızla inip kalkmaya başladı. Bir süre sonra ılık da hırıltı gibi sustu. Göğsü, kabarmış deniz dalgaları gibi bir yükselip bir alçalmaya devam ediyordu. Kısa bir zaman sonra göğsü de inip kalkmaz oldu. Boğazındaki âdemelması bir aşağıya bir yukarı yuvarlanmaya

başladı.

Önce ayaklarında istem dışı kasılmalar başladı. Sonra yavaş yavaş gövdesine ilerledi. Kolları sanki tuttuğu bir şeyi koparmak istercesine, gerildi. Sonra birden kimsenin görmediği o şeyi bırakıverdi. Elleri kımıldısız uzandı. Alt çenesi göğsüne düştü, gözkapakları sonuna kadar açıldı. Gözlerinin karası silindi, solgun akı kaldı. Odadaki herkes ağlamaya başladı. Sanki, bu ölüm uzun süredir kimsenin beklemediği bir ölümdü. Fikret, oturduğu yerden çevresindekilerin aksine büyük bir sakinlikle kalktı. Dede Mahmut'un ölümünden sonra çenesini bağlamak için başucunda duran kara yazmaya uzandı. Açık gözkapaklarını yavaşça kapadı. Ellerini karnının üstünde, namaza durur gibi birleştirip ayak başparmaklarını birbirine bağladı. Ölünün üstüne örtülmek üzere duran nevresimi Dede Mahmut'un başıyla beraber bütün vücudunu örttü.

Dede Mahmut'un cenazesi, defin için vasiyet ettiği gibi doğduğu köye götürüldü. Köyde oturduğu evinin karşısındaki tepeye, çamların içine tek başına gömüldü. Dede Mahmut gömülürken, imam başını sallayarak dualar okuyor, ağzından dökülen sözcükleri, başını iki yana sallayarak, gür sakallarıyla göğsünden süpürüyordu.

Cabülâsa

MURAT TAPAR

“Allah’ın sırrı sensin Kalbine yolculuk et” Şems-i Tebrizi.

Elime doladığım haki tesbihi apansız gerdim. Yaşanılan ne varsa koparıp atacakmış gibi. Daha fazla dayanamadı hayat ipi.

Dağıldı! Her bir boncuğu belirsizliğe sürgün yiyerek...

Gece şehvani sürmesiyle tırnaklarını batırdı. Korku dolu gözlerle çığlık çığlığa kara karga yükseldi daldan gökyüzüne. Kelimelerin buğusu kayboldu. İspinozlar sıvandı toprağın yüzüne. Kan damladı huzur kâsesine. Rüzgâr kamçısını aldı eline. Gül rengine nem, bülbül demine gam düştü. Rehavet çöreklenen dağlardan dumanlar yükseldi. El yordamı harmanlanan kelimeler haraç mezat satıldı ruhlara. Ney küstü, kudüm isyan-da, cezbe sustu. İs mürekkebi nişyanını bet benizli duvarlara lekeledi.

Huzura b/akmak istedim gönlüme batmış temrene sıvanan kana kızınarak. Yatırlara yüzümü yıktım. En karanlık gecede soyundu ay. Aşk pazarında kendimi topladım birer birer. Kar hayıflanarak dantelledi bastığı yerleri. Ömür aynası buharlaştı. Donmuş havsalamda düşten kurduğum sarayımda titreyen bir gölge kral olarak has bahçemde gölgemi düşman belledim.

Hayatın sesi parazitlendi.

Mevsim yaprağın eşindiği yerdeydi.

Gecenin ağzı kalabalıklaştı.

Beynimdeki ihtiyat esasına güve düştü.

Ve namütenahi bir “hadi gidelim” elimden tuttu.

Uçurumun kenarına giderken meğer ağyar sarılmış yaraya. Artık çok geç...

Firar babı

Gece kurşuni ağırlığını sermişti çölün yüzüne. Ayaklarımın ucuyla bastığım yerleri incitmemecesine dikkat ediyordum. Haki kübbemi, dağılmış zikir tesbihimin eksik bedeni yatağın üzerine yatırdım. Sarığımı çıkartırken kalbimin devinimi göğsümü dövüyor genzime şehvani bir koku yayılıyordu. Odadan çıkarken geri dönüp baktığımda esaretten kurtulmaya ramak kalmış evvel bahar bir ruh ile attım kendimi dışarıya. Aklımda düşünceler aylak aylak koşturuyordu sorular arasında. Uzun yıllar bulunmuş, çocukluk ve gençliği vermiş olduğum dergâhtan terk-i diyar ediyordum.

Dergâhtan bir miktar ıradıktan sonra dönüp baktığımda acıyla karışık bal tadı damladı dilime. Ruhum birer birer zincirlerini kırarken kalbimdeki noktanın damla damla büyüdüğünü hissediyordum. Gecenin ve çölün ortasından ibaret değildi artık dünya.

Uzaktan bakınca dergâh, karanlığa dikilmiş bir balbal gibi gelmişti nefsim. Ölü canlar meskeni diye fısıldadı iblis. Dudağıma çizgilenen nefsi hamaset ayaza belendi. Dört başı mamur hayal beldesine kumlara bata çıka koşturdum. Börtü böcek uyuyor, kumlar uyuyor, gece uyuyordu. Bir fettan hayal yanıyordu kıvılcımlarını saçarak beynimde. İçimde tortulanan her şey hiçbir şey olmamış gibi demleniyordu. Karanlığın nefesi karışıyordu kanıma. Şehre yaklaştıkça gecenin mahrem yerleri gibi lambaları yanan tek tük evler kımıl kımıldı puslu karanlıkta. Günün aydınlanmaya başladığı noktaya gelmiş hızlı soluk alıp verişlerim ezan sesine karışmıştı. Kendimden kaçıyordum hiçbir şeyden kaçmadığım kadar. Aklımda hep kocaman zeytin gözlerin esrarı vardı. Beynime damladıkça vücuduma basan sıcaklığı engelleyemiyordum. “Ömrünü soğuk duygularla telef etmişsin” diye fısıldadı ateş gözlü Vesnan. Onun düğümüyle İçimde anlam veremediğim ibrişim boşluk kayboldu. Kapıya geldiğimde gözlerim mütemadiyen geldiğim yere bakıyordu sanki şeyhimin ruhaniyeti beni buraya kadar izlemişti. Beynimin çeperini zorlayan sahne olacaktı kurdu, kemirmeye başladı düşüncemi.

“Ne olacak sanıyorsun anlaşılnca hem şeyh hem müridanlar nefret edecekler senden. Artık oraya ait değilsin zaten sen hiç oraya ait olamadın ki” dedi ateş gözlü Vesnan. Demir kapı tokmağını üç kere çaldığımda alelusul etraftan izleyen gözler var mı diye bakışlarımı sokağa ve cumbalara serpiştirmiştim. Nihayet kapı açıldı bir ah sessizliğinde. Karşımda süt rengi geceliğiyle elinde yanan gaz lambası ile duruyordu Ahu. Ayaklarım mıhllandı eşiğe. Kulağıma üfledi ateş gözlü Vesnan.

“Kötü bir çocukluk geçirdin gece kadar nefsi. Hadi gir içeri”

Ahu tüm endamıyla dipdiri karşımdaydı. Gözlerinden ışık sağanağı yağdı içime. Kirpikleri saplandıkça vücuduma tenimin her bir noktasından meşk meyi aktı gönül soframa. Beyazın ve tenin isyanı ömrümde hiç yaşanmamış anların infialiydi. Duvara çivilenmiş şemse döktüm vuslatı. Hattatın bilmem kaç bin kez döverek elde ettiği is mürekkebiyle yazdığı mimin yanına kıvırdım ruhumu. Münkir değilim balından çaldım yarama. Aşk girdabının içinde keyfince dönüp duracağım. Artık ihtiraslarımın çobanı değil başka bir âlemin efendisiydim. Mutluluk tahtına oturmuş, zevkin masalında aşkın ışıltısı parlıyordu. Ben huzura erdim sen de er dedim nefsimin celladına. Özgürsün artık uç sende maviliğinde.

Artık bir çiçeği sevmek anlamsız.

Bir tohumun bahtına sabır telaşesi manasız.

Nasılsa şeyhim benden nefret ederdi. Geri de dönemezdim artık. Yollar yanmış, köprüler yıkılmıştı tarafımca. Sızmışım elimdeki kadehle ipek döşekli tahta kerevete. Bir karaltı yaklaştı önce. Bana gülüyordu şeyhim. Göz kenarlarına mesken kurarken şefkat ben kaçıyordum ruhum sıkılarak. Ağzımdaki nefret tadıyla uyandım. Ahuyu aradı g/özüm. Susamıştı dudaklarım.

Üryan geldim dünyaya. Gönül denizimde med-cezirim bile sükûta erdi, bundan sonra âlem tasasız diye ömrüme kamburlanmış ne varsa bıraktım birer birer. Uyumadan görüyorum artık düşümü. Artık yamalı düşünceleri yük etmiyorum niyetlerime. Bakışıma da sıvanmıyor şüphenin rengi. Kuş tüyü yataklarda bir elim altın varaklı kadehte diğer

elim üzüm gözlü ahuda olacak. Ateş gözlü Vesnan son düğümü attı ensem “Sen binbir gece masalının yitik ve eksik kelimesisin, kendini tamamlayacağın cümleye seyrüsefer ediyorsun. Hele kendine bak, kendini sev evvela. Sen Süleyman mısın ki rüzgâr emrine amade olsun! Sen ki yüzünü aynalardan saklayan çocukluğunla bekledin bu demi, hadi kapat gözlerini...”

Çocukluk düşü meseli korku bedenime abandıkça bacaklarımı karnıma çekiyor titreyen vücudumu gizleme pahasına kirli şilteli yorganın altında hiçbir şey duymamak için ölü taklidi yapıyordum. Her gece ağzı küfür kokan babam yalpalayarak sağı solu tekmelerdi. Yatak odasındaki camda inip kalkan gölgeler annemin suskunluklarında büyüyen öcülere dönerdi. Duvarların dili yoktu. Meşru müdafaa haklarını suskunluğa şahitlik ederek kullanırlardı. Annemin titreyen göz çukurlarında depremler olur, ben morarmış deri çatlaklarından içeri günlerce düşer de düşerdim. Elimden katran karası çaresizlik tutar, yalnızlık okşardı saçımı. Ay ışığı beslerdi ruhumu. Bakamazdım parlayan gözlere. Korkardım vurgun yemeye. Işıltı annemin gözlerinden damlardı çocukluğuma.

Meskenimiz her daim ağırlı gecelerin kayıp tebessümler ülkesi değildi elbet. Gariplik yurduna sürgün etti babam, bir gece uyurken annemi öldürerek. Düşkün çılgınlık hasbi bir yalnızlığa, sahipsiz cürümlere bıraktı beni. Mevsimlere pas, gözlerime is düştü. Bülbüller sustu, güller kan kustu. Babamın koluna girip götürdüler mahpushaneye. Annemi sarıp sarmaladılar kefen denen şeye. İçine daha yaşanacak ne varsa koydular ve götürdüler bilmediğim bir yere.

Ağlama dediler, acımak aromalı bakışlarını üstüme dökerek. Elime çökelekli pide verdiler. Anamın ölü pidesiymiş. Yemezsem güçten düşer hasta olurmuşum. Güneş gözlerimi gece düşlerimi kamaştırdı. Çökelekler kuru, süt kesigi günden kalma, boğazıma durdu. Burnuma annem kokuyor, midem bulanıyor.

“Ne olacak şimdi bu gariibana” dedi şaşı bakkal i’lerin suyunu sıkarak. Giyotinin keskinliği kokuyordu kelimeleri. Kelimeler boynunu büktü imlasını tarumar ederek. “Biz kalem kuluyuz. Söz cesedi dediğin herkesin kendi ruhundan hortlar küçüğüm diye halini ayan etti.

“Ne olecedi?” dedi şaşı bakkal kelimenin dişini sökerek “Yetimler yurdudur artık evi” diye de ünledi sonra biteviye... Gün evrildi bulutların dumanı üstüne yalnızlığın kapı aralığından bakıyorum.

Yetimler yurdundayım. Hüzün deseninde sökülmüş kirli ip kırığıyım. Feleğin nakşında safran sarısının bayram sabahında ki adıyım. Kâh sert duyguların çarmihına gerilmişim kâh yalanın ve talanın öfkeli bıçağıyla bilenmişim. Zifirîme doğmuyor bir türlü Sitare. Kendi kuyumda arıyorum Zühre’yi. Ben de bilirdim en güzel rüyalara uyanmayı. Ülfet, çiçeğin buluta yaslandığı kadim beldeye hicret etmiş.

Büyük abiler önce parçaladılar sevgiyi. Kötüler yurdunda un ufak edildi saygı toprağı. İtiş kakış bir umudun eteğini bırakma demine yürüdüm. Bigâne kâğıtlara sicili bozuk haritalar resmettim. Hayata açılan penceremin menteşesi paslandı.

Geceler boyu hüznü nemlendirdi gözyaşlarım. Düştüğü yerde mürekkep karıştı, yaz-

gımı okuyamaz oldum sisli aynalarda. Annem de gitmişti bilmediğim bir yere. Ondan suskunlukları kaldı bana. Uyduym büyüdüm, büyüdükçe y/arsızlık aşladım niyetlerime. Bir gece aydan çaldım şavkını. Benim öz yurdum sokaklardı. Öyle demişti korunga saçlı dilenci. Hayat benden mutluluğumu çalmıştı. Ben de mutlulardan hayatlarını çalacaktım. Gölgem kendi mezarını çoktan kazmıştı. Ateş düştüğü yerde donmuştu. Zamanın kapı aralığından gözledim mutluluğu. Çocukluğum canhıraş kaçıyordu benden. Şehir hükmünü koydu başıma. Efkâr mührü vuruldu yaftama.

Hırsız!

Pis sokak çocuğu!

Eski güzel günler s/ayıklandı küflü dimağımda.

Ötekilik tavelendi göz kapaklarıma. İthamlara kördü ruhum...

Galvaniz seslerin parazitliğinde sen kimin itisin tasmaşı takılmış habire çekiştiriliyordu kulağım, oysa:

Ben eksik cümlelerin aykırı imlası.

Ben kokuşmuş geçmişin tuzlu anısı.

Keskin bıçağın sürgün kehaneti.

Aykırı bir sanrının soluk mürekkebi.

Ve kaybetmenin kundağında büyüme durmuş sefil cenin.

Artık nereden ne aşırırsam onu yiyor, hangi terk edilmişlik boşluğunu görsem orada uyuyordum. İnsanların iğrenerek bakmaları rahatsız etmiyordu. Yaşıtlarım ellerinden tutulup gündüz öcüsüyümüşüm gibi benden kaçırılıyorlardı. Okuldan da atılmıştım. Artık beni hayata hazırlayacak ne bir yer ne bir kimse kalmıştı. Anne, “Bu kokuda ne?” diye sokağa akan çörek kokusu asla sevdalanmayacaktı çocukluğumun dudaklarına. Ayn Kaf Sad aşkına annemin seher vakti mırıltıları da okşamayacaktı yüzümü. İsrail’in surunu niyaz ettim. Cismini bilmediğim Ye’cûc Me’cûc’den medet umdum. Kıyamet tayy-i mekân etmişti bilinmeyene. Geriye dönemiyor zamanı çekemiyordum kendime. Sadece acılar değildi beni yalnız bırakmayan. Gecelerin ayyaşı, hırlısı hırsız her türlü nedameti yer etmişti dünyamda. Yazgımdaki hayat şarkımın nakaratını unuttum. Bekçi düdüğü sıvandıkça sokaklara bizi titreme senfonisi tutardı. Vücudumda jop izleri, çöp kokusu, yağlı saçlar, sarsak köpekler, karaltılı vitrinler, kabartma tozlu şehvet masalları, küfrün binbir tonu, ahh ki ahhlara resmi. Hayırsız babam kakaladı beni bu tabloya hiçlik değerinde. Annem gitti bilmediğim bir yere.

Musalla taşına yatırılan çocukluğumla büyüyordum her geçen gün. Özlem pırpırlıyor ruhumu. Dünya damarlanıyordu akan deli kanımda. Yarım yamalak bir kahır asılıyor yüzüme. Ergenliğe adım attığım gün yeni bir hayatın gerdeğine çapa atmaya karar veriyorum. Yeterince ezildik sıra bende ulan diye rafyalı bir gözdağı veriyorum göğü delinen bu kente. Hayat fısıldıyor:

Sözünü Saklama zamanın yakın evlat. Gün doğmak için yekinmede. Oysa bilmiyor ben yaralı bir eşik kuşuyum. Şimdi kanımı tütsüleme vakti. Şimdi hakkımızı alma şimdi kendimizi başkalarından ç/almanın vaktiydi.

Güneş erken yıktı yüzünü o gün. Havadan sudan konuşmalar sükûta erdi. Koşturan

gölgelerin her biri saat kadrarıyla göç etti. Evlerden şen kahkahalar ve yemek kokuları istila etti sokakları. Cızırdarak yanan patlak sokak lambasının altında uyuz kedi süründü direğe. Metal homurtusuyla kepenkler indirildi birer birer. En son köşedeki makyajcı kapadı camda irin dolu sivilcelerini pudralayıp. Sonra topuk takırtısı ve pahalı kokusuyla yollandı, ardında askıntısı züppeyle.

Sokaktaki dostum Camoka'nın göz bebeklerinde kabaran damarlar kırmızı nehirleri andırıyordu. Yaklaşıp kart sesiyle fısıldadı esrar kokulu puslu nefesini ağzıma sokup. Dirseğiyle kolumu dürttü

“Cilala kendini moruk birazdan façasını alacağız makyajcının” sonra daldık ikimiz canhıraş avanta hayallerin duvarını yıkmaya. Duvar oyuldukça ağzımız kurudu heyecandan. Tül-i emel tiyatrosunun acemi figüranlarıydık. Suç perdesinde en büyük bölümü oynayacaktık. Birden bir bekçi düdüğü saplandı sokağa. Devamında ağzı küfür kalıntılı kaçın diyen bir ünleme. Çapaklı kirpiklerime asıldı ıslak korku. Vitrin mankenlerinin ölü gözleri abandı üstüme. Gözleri bağlı şekilde fırtınalı bir denize atılmış gibi çırpınıyorum. Yönümü kaybederek koşturuyorum. Patlayan silah sesleri sırtımı sıvazlıyor. Delişmen bir kâbusun ortasında debeleniyorum. Ağzıma kan tadı geliyor. Babamı anımsıyorum. Silah sesi ürkekliğiyle dudağımı ısırığımı anımsıyorum. Annem düşüyor o an rotama. Doğru ya gitmişti o gidemediğim bir yere. Şu karşiki yüksek duvarı aştım mı kirişi kırarım diyorum. Olanca hırsımla yapıştırıyorum bedenimi duvarın bet yüzüne. Duvarın öbür yanını hesap edemeden bırakıyorum kendimi boşluğa. Ömür ülkesinde bilmem kaç günlük yol rehavetiyle yapışıyorum yere. Yıldızlar tepemde sızıyorlar bir an. Dünya ölü kelebek gibi döneniyor. Gözlerimi aralıyorum zoraki.

Tepemden biri bakıyor yüzüme. Pare pare şefkat ışıyor yüzünden. Göz bebekleri bahar bahçe, kaşlarına inşirah nakşedilmiş. Dudağından puslu beyaz yıldırlar sökün ediyor masivaya. Gözümü kapatıp ne olacaksa olsun artık diye geçiriyorum içimden. Kediler sofrasına düşmüş yaralı sığırcığım diyorum. İşte buraya kadarmış dünya denen nefes. Ayıplarım ve günahlarımla geldim yolun sonuna. Cehennemim en dibini hak ediyorum. Gözlerimden sıcak vuslat tozlu yüzümde ılgıt ılgıt ıslak izler bırakıyor. Göğsüme çöreklenen sıkıntılarla soluğum ölümü arzuluyor. Daha fazla dünyayı kirletmeye değmez. Artık düşlerden kendimi yamadığım günlere elveda, suskunluklarımı da rehin alarak al beni harmanına ey cehennem diye sessizce bağırıyorum ruhumun gayyasına.

Rüzgârın kırbacı hissizleşiyor, tüm sesler ağızlarını kelepçeliyor, paslı bir çivi mıhlaniyor kalbime.

Anne duası üfleyerek yitik hıçkırıklarımla kopuyorum dış dünyadan...

Ab-ı revan rü'yeti

Zamanın neresine istiflendim bilmiyordum. Gözlerimi açtığımda başımda iki dervişin selamıyla karşılaşıyorum. Beni alıp hamamda yıkayıp ak pak edip saçımı da keserek temiz ve güzel kokulu giysiler giydiriyorlar. Üstüme cübbe başıma beyaz takke takıyorlar. Yaralarımı sarıp karnımı doyuruyorlar. Neredeyim ben cennete mi düştüm diyorum.

Derviş “Şeyhimiz getirdi seni” diyor O nerede diyorum.

“Halvete girdi. Kırk gün çıkmaz çilehaneden” diyor.

Kırk günlük bir yola giriyorum bende. Sırların korunduğu kale burcuna varmaya. Kimse ilişmiyor yanıma. Ne yanıma gel ne yanımdan git diyorlar. Lakin hepsinin yüzünde gül goncası açıyor. Güneş saçlarını sermeden çöle, dergâhta hareketlilik başlıyor. Ömrümü tesbihe dizip yanlarına sokulup çekiyorum sükût rahmetini. Tez zamanda demleniyorum. Ömür dediğin nedir ki. Biz birer düş tamircisiyiz. Her birimizin kırık bir düş hikâyesi var. Benim hikâyem de bahçedeki kaktüse asılmış. Ne garip bir şeymiş mana ikliminde tomurcuklanmak. Her bir sözümüz kelimem kibar. Her kelimemizde bir zikir, her zikir de bin fikir gizli. Yıllar oldu ama ben gökteki yıldızları, ayı yerdeki ağacı börtü böceği yeni imgeliyorum. Oysa onların yüzüne bile bakmazdım. Âlemi temaşaya katıldıkça bunların ömrümüzün mahyası olduğunu anımsıyorum. Kendi nefsimle yalınkılıç bir cenge giriyorum. Kalbimde göllenen karanlığı akıttıkça masmavi bir sema beliriyor gözlerimde. Meğer yıllardır nasır tutmuş sevgisizlik beynimde. Mürekkekim kurumuş, sadağimde hurufatım bölük börçük, merhamet tavan arasına terkedilmiş küfi bir hat. Dört mevsim zemheride kalmış tevbemle poyraz kırbaçlamış gönül rızkımı. Sığındığım toprak ateş, sarındığım yaprağa güve düşmüş. Günlerce giriyorum halkaya ve bir gün gözlerimi kapatıp makamların kapısını aralıyorum.

Hayy hakkı için nefes edelim müridan. Hadi cezbe geelim ve ol diyelim. Lisanım suskunluğum, ahvalimden beyandır. Aşkı bulan Âdem de, beni aşk ile yandır. Diyorum nefsim. Gamı bırak bir kenara. Şimdi kalbini aşkla aharla. Bırak üstüne yazsın Rahman rahmetini. Harlanan yüreğime tozaklanan kar düşüyor. Öyle bir serinlik bahşediyor ki Hüda neredeyse çöl üşüyor. Aldanmam artık sana diyorum dünyaya. Ol demeden gelirmiş yaz yeter ki gözyaşıyla gelirse niyaz.

Uyarıyor dünya. “Dikkat ateşine su sıçramasın!”

Kırk gün geçiyor. Şeyhimiz çıkıyor halvetten. Yüzüne bakamıyorum. “Beni de talebeniz olarak kabul eder misiniz?” “Efendim” diyorum.

“Bak bakalım bostana olgunlaşan bir şey varsa getir de nasiplenelim” diyor davudi sesiyle.

Dışarı çıkıyorum koşturarak. Göz alabildiğine kum deryası, süzülerek giden yeşil başlı yılan, damarı çatlamış kaktüs ve garip bir kavun kokusu. İçeriye giriyorum başım önde. Ey efendim hoş bir kavun kokusu var lakin kendi yok diyorum.

Dervişanlar manayı mekânda büyüterek “HÜ” diyerek başlarını eğerek çekiliyorlar. Şeyhimizde ellerini yüzüne sürüp çekiliyor hanesine. Herkes çekilince ben de çekiliyorum haneme. Gölgenin paytakça serildiği bir vakitte derviş geliyor odama.

“Şeyhimiz Horasan’a gitti. Bir aydan evvel gelmez. Sana da bu zeytini bıraktı.” diyor. Alıyorum zeytini. Kokluyorum.

Her bir rayihada vav muştulayan bostanları görüyorum. Gözyaşlarım müşahede âlemi, her bir katrede bir pencere açılıyor. Âlemin levhasında yaratıcı okuyorum. “Allah göklerin ve yerin nurudur. O’nun nurunun temsili şudur: Duvarı bir hücre; içinde bir kandil, kandil de bir cam fânûs içinde. Fânûs sanki inci gibi parlayan bir yıldız. Mübarek bir ağaçtan, ne doğuya, ne de batıya ait olan zeytin ağacından tutuşturulur. Bu ağacın yağı, ateş dokunmasa bile neredeyse aydınlatacak (kadar berrak)tır. Nur üstüne

nur. Allah, dilediği kimseyi nuruna iletir. Allah, insanlar için misaller verir. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir. Nur-35”

Şeyhim gideli bir ay olacak neredeyse. Yeşil sarmaşıklar sarıyor gönlümü. Yıkıntılarımdan bir saray yükseliyor arşa.

Çatlamış ellerimden kardelenler boy veriyor. Göğsümden gül kıraatı süzülüyor hüsnü yusuf suretli secdelere. Geceleri ibadetle gündüzleri dergâh işleriyle zamana tutunuyorum. Dilimde bir şükür her şükürde bin tefekkür. Günler birer kalp pıtırıtısı.

Şeyhimin geleceği gün şükürle damlıyor ellerime. “Şehir pazarına gidecek derviş hasta sen gider misin? diyorlar. Pazarın en tenha yerine sokuluyorum. İnsanlarla konuşurken başımı kaldırmak istemiyorum. Biri gölgelendiriyor tezgâhımı.

Burnuma şehvet mayası çalınıyor. Eğilip “Derviş Efendi söyle hele nedir bunun ederi?” diyor. Nefsimden kaçarken apansız yakalanıyorum. Gözüm bir çift zeytin göze tutunuyor. Kalbimin kuruyan yongasına bir kıvılcım düşüyor.

Alacağını alıp giderken yeli esiyor ardı sıra. Eteği havalandıkça esen yel kıvılcımı yangına çeviriyor. Akşam olup dergâha dönünce şeyhimin hanesine gittiğini söylüyorlar. Zeytin gözler yememe içmeme ibadetime uykuma ortak oluyor. Ahu, ekmeğini can çekişen nefsimde bandıkça banıyor. Ertesi gün yine gidiyorum pazara. Sonraki gün daha sonraki gün derken kendimi zeytin gözlerin peşi sıra yollara sıvanırken buluyorum. Onu izlemekten onu gözlemekten gündüz parmağını sokuyor gönül gözüme. Ne rüyaya bakıyorum ne rüyete. Kaç gün geçiyor böyle unutuyorum hesabı. Akşamları şeyhime görünmeden çekiliyorum haneme. Sabahları damlıyorum şehre. O da memnun ki halinden her gün geliyor lügatime.

Mısra mısra keyifleniyor nazenin.

Süt keşiği bir günde zeytin gözleriyle okşuyor tenimi ahu dilber. Uzun zamandır görünmeyen ateş gözlü Vesnan “Ben düş tamircisiyim. Sanır mısın herkes karşılıksız sever seni? Hadi söküp at yarandaki kabuğu. Sen yaralısın. Sen hakkın olanla y/aralısın. Şimdi kavuşma vakti. Zeytin gözlerde gizli senin şifan.” Birden karar veriyorum kendimden kaçmaya. İsterik sanrılarımla telaşesiyle düş menkıbemde sürüncemede kalan nefsimin dumanı gölleniyor önümde. Yüzünü görmek nasip olmayan şeyhimi ve müridanları bırakarak terk etmeye koyuluyorum gecenin pusunda zeytin gözlü ahuya gecenin pusunda.

Ben geldim cabülsa.

Gece kurşuni ağırlığını sermişti çölün yüzüne. Ayaklarımla ucuyla bastığım yerleri incitmemecesine dikkat ediyordum. Haki cübbemi, dağılmış zikir tespihimin eksik bedenini yatağın üzerine yatırdım. Sarıgımı çıkartırken kalbimin devinimi göğsümü dövüyor genzime şehvani bir koku yayılıyordu...

Dergâhtan bir miktar ıradıktan sonra dönüp baktığımda acıyla karışık bir bal tadı damladı dilime. Ruhum birer birer zincirlerini kırarken kalbimdeki noktanın damla damla büyüdüğünü hissediyordum. Gecenin ve çölün ortasından ibaret değildi artık dünya... İçimde anlam veremediğim ibrişim boşluk kayboldu. Kapıya geldiğimde gözlerim mü-

temadiyen geldiğim yere bakıyordu...

Üryan geldim dünyaya. Gönül denizimde med-cezirim bile sükûta erdi bundan sonra âlem tasasız diye ömrüme kamburlanmış ne varsa bıraktım birer birer. Uyumadan görüyorum artık düşümü. Artık y/amalı düşünceleri yük etmiyorum niyetlerime. Bakışıma da sıvanmıyor şüphenin rengi. Kuş tüyü yataklarda bir elim altın varaklı kadehte diğer elim üzüm gözlü ahuda olacak. Ateş gözlü Vesnan son düğümü attı enseme “Sen binbir gece masalının yitik ve eksik kelimesisin, kendini tamamlayacağın cümleye seyrüsefer ediyorsun. Hele kendine bak, kendini sev evvela. Sen Süleyman mısın ki rüzgâr emrine amade olsun. Sen ki yüzünü aynalardan saklayan çocukluğunla bekledin bu demi, hadi kapat gözlerini...”

İşte zeytin gözlü ahu karşımda.

Gaz lambasının titreşen tuvalinde girdim içeriye. Nasılsa şeyhim benden nefret ederdi. Geri de dönemezdim artık. Yollar yanmış, köprüler yıkılmıştı tarafımca. Ağzı irin rujlu kadehe düşürdüm gözlerimi ve bıraktım ömrüme abanmış bedenimi ipek döşek serili tahta kerevete.

Kar beyazı bulutların üstüne düştüm evvel. Sonra alev gözlü bir hortum girdabına çekti beni.

Bir damla su diye yalvardım çevremde çıldıran huş ağaçlarına Mezar zakkumları büyüttü nefretlerini üzerimde.

Ağzımı bağlayıp gözyaşlarıma toprak serptiler. Terazi yandı, su yandı...

Tabutumu yüklediler sırtıma.

Hazirun boynuma kanlı zeytin gözleri astılar.

Kösler vuruldu. Nefsimin celladı geldi siyah kukuletasıyla. İnkâr çizgisine yatırıp kaldırdı havaya baltasını.

Ya Hakk deyip indirdi boynuma. Güneş bir mızrak boyu yaklaştı.

Gece şehvani sürmesiyle tırnaklarını batırdı. Korku dolu gözlerle çılgık çılgığa kara karga yükseldi daldan gökyüzüne. Kelimelerin buğusu kayboldu. İspinozlar sıvandı toprağın yüzüne. Kan damladı huzur kâsesine. Rüzgâr kamçısını aldı eline. Gül rengine nem, bülbül demine gam düştü. Rehavet çöreklenen dağlardan dumanlar yükseldi. El yordamı harmanlanan kelimeler haraç mezat satıldı ruhlara. Ney küstü, kudüm isyanda, cezbe sustu. İs mürekkebi nisyanını bet benizli duvarlara lekeledi.

Huzura b/akmak istedi gönlüne batmış temrene sıvanan kana bakarak. Yatırlara yüzünü yıktım. En karanlık gecede soyundu ay. Aşk pazarında kendini topladı birer birer. Kar hayıflanarak dantelledi bastığı yerleri. Ömür aynası buharlaştı. Donmuş havsala-sında düşten kurduğu sarayında titreyen bir gölge kral olarak has bahçesinde kendisini düşman belledi. Hayatın sesi parazitlendi.

Mevsim yaprağın eşindiği yerdeydi. Gecenin ağzı kalabalıklaştı.

Beynindeki ihtiyat esasına güve düştü.

Ve namütenahi bir “hadi gidelim” elimden tuttu.

Uçurumun kenarına giderken ağıyar sarılmış yaraya. Artık çok geç dediğim anda. Bir

karaltı yaklaştı önce. Gözlerimi aralıyorum. Tepemden biri bakıyor yüzüme. Pare pare şefkat ışıyor yüzünden. Göz bebekleri bahar bahçe, kaşlarına inşirah nakşedilmiş. Dudagından puslu beyaz yıldırlar sökün ediyor masivaya.

O öyle bir bakış ki aşk ile titriyorum göz bebeklerinde. Öyle bir cezbe kanat açıyorum ki:

Bir bakış bin süvari, atlılar peşim sıra. Bir bakışı bir kutba, sürer beni Mısır'a.

Burnuma taze kavun rayihası doluyor. Şeyhim gülümsüyor. İlk defa bakıyorum nur-u aynıma. Dergâhta yatağımdayım yanımda zeytin tanesi. Şu kavun bize yeter elhamdü-lillah. Şu ikisi kalsın diyor dünyaya.

Dilim çözülüyor. Al beni benden alan ne varsa Sitare.

Toplanan haki tesbihimin imamesine kördüğüm atıp koyuyor şeyhim elime. Gözlerimi sıgayıp, sırtımı sıvazlıyor.

Sırfa faş olup gönül kapısını mimliyor önüme. Giriyorum içeriye.

Hamd-ü sena olsun Hakka. İncire ve zeytine yemin olsun.

İşte ben geldim cabülâ!

Suskun Kâbe'mi ebaillerin gagasındaki ikbal gözyaşına sıvayarak... İşte ben geldim cabülâ!

Süt kesigi bir günde damarı çatlamış kuru bir dünya bırakarak...

Karikatürist

YUSUF ARAZ

Damlara bakan penceresinde liman yoktu. Kilise çanları zaten oralı değildi. Bir elinde kalem, ne olduğu belirsiz düşleri ve mürekkebi vardı. O da babası gibi yazmak isterdi ancak o kadar cesareti yoktu. Öykündünüz karakterlere bütünlemedik bir türlü. Onun istediği gibi biri olamadı. Ressam olmak istedi ancak çizgisi onu farklı bir yere evriltti. Kim bilebilirdi pişmanlığın güzelliğini yaşayacağını.

Belki birkaç gün orada oturdu. Zaman kavramını çok da kafasında oturtamadığı bir biçimde oturdu. Kimsesi yoktu, herkes kendiydi. Sonunda uykuya daldı. Rüyasında belirli bir alan gördü. Alan boştu sadece kendisi vardı. Küf kokuyordu ortalık. Kimsenin görmediği umuduyla yürüdü. Çünkü asıl istediği o özel olana ulaşmaktı. Baktığında bir çocuk gördü ve bu istek hemen orada kayboldu. Çocuk ona bir soru sordu. Kimsenin bilmeyip herkesin yaptığı şey nedir? İlkini ilk başta daha sonra ani bir ok hamlesiyle sıçradı yataktan. Eline kalemi aldı ve bir ağaca yazılmış bir harfin karikatürünü çizdi. Bu ona o kadar güçlü ve yalnız hissettirdi ki, şakağından damlayan terini bile silmeye vakti olmamıştı şaşkınlıktan.

Elinde bir adet insanların anlam yükleyemediği bir karikatür çıktı yollara. Resimdeki ağacı arıyordu. Gitmediği, görmediği ve bakmadığı yer kalmadı. Bunun bir hurafe olduğunu sadece zannettiğini anladı geri döndü. Evin kapısını açtı. İçeri girdi uzandı ve tavanı izledi. Tavanda ufak bir çatlak gördü üzerinden sızan ılık bir ışıkla. Aldırmadı ilk başta uyumak istedi. Sanki ışık ona sesleniyordu ve ne yapması gerektiği konusunda uyarıyordu. Işığa baktı dayanamadı. Ardı görmek için eline ilk başta bıçak aldı, bu işe yaramadı. Depodan bir balta buldu. Tahtadan yapılmış ahşabı kırdı. Üzerine tozlu yapıklar düştü. Tırmandı ve yukarı çıktığında resmen şok oldu. Karşısında rüyasında gördüğü ağaç vardı. Oraya nasıl geldi nasıl oldu anlamadı. Ağaca dokundu, onu duymaya çalıştı. Pek bir değişiklik görmedi. Aşağıya geri indi ne olduğu hakkında fikri olmadan. Aklını çok kurcaladı bu durum ancak sonra her şey gibi unutuldu. İşine geri dönmeliydi. Sokakta hızlı karikatür çiziyor ve parasını böyle kazanıyordu. Aradan bir hafta geçti. Toplasan üç tane karikatür çizemedi. Karnı açtı, bir ekmeği kalmıştı yemeyi unuttu. Orada oturup insanları izledi. İzlediği insanlara dalıp bakarken arkadan bir itki duydu. Bir paspal çeketini itişirip kalkıyordu. Bir çocuk. Onu görür görmez nutku tutuldu. Çünkü rüyasında gördüğü çocuğun at kendisiydi. Babası zengin olan bu çocuk karikatürün yapılması için babasına nerdeyse yalvaracaktı. Karikatürist elleri titreyerek zar zor yapmaya çalışıyordu. Aynı zamanda halen olayın şokundaydı. Adam onunla sohbet

etmek istiyordu.

çünkü güvenilir birimi diye onu kolağan etmek istiyordu.

- Ne kadar süredir buradasın.

- Bilmiyorum hiç saymadım.

- Ceketini neden sarıyorsun?

- İnsan kokuyor.

- Hiç bir insanı bu derece kokladın mı ki?

- Hiç nasıl olunuyor ki?

- Sana bir şey deyim mi delikanlı. Hiç kimsenin bilmediği herkesin olduğu şey hiçliktir. Kalem elinden düştü. Bunu burada söylememeliydi. Sadece bir çizimim dedi bunun sorumluluğu neden bende olsun.

Bitirdiğini söyledi kağıdı teslim etti. Adam kağıdı aldı çirkin derecede güzel olmuş deyip ona normal ücretin üç katını verdi. Sonra görüşürüz dedi manidar ve klişe ama bu kari-katüristi baya bir korkuttu. Adli eline çizilip kendi nezdinde işe yaramayan çizimlerini. Evin yoluna koyuldu.

Tekrar uyumak istemedi. Tekrar rüya görmek istemedi. Kafasını pek kapatamadı. 3. günün sonunda resmen bayıldı.

Uyandığında gördüğü rüyayı hatırlamadı. O gün evden çıkmadı. Neyle karışılacağını bilemiyordu. Evde vakit geçirmesi belli bir derecede Tanrı'ya karşı kendi öz saygısıydı. Peki bu ne kadar farkındaydı. Kalemine baktı ve gülümsedi. Akşam olmuştu. Penceresinden sokak lambasına bakıyordu. Yağmurun yağmasını oradan izliyordu. Sokak lambasından yağmurla yansıyan ışığı bir ağaca benzetti ve uykuya daldı. Rüyasında olduğu yerden kalktı. Her şeye çizgi kadar yakın kendi kadar uzaktı. Bir kalemin ona yol gösterdiğini gördü. Pencerenin sarmaşıkları onu aşağı taşıdı. Bir kaldırım onu çöle götürdü. Burada yalnızlığın ne kadar masum bir bedbahtlık olduğunu anladı. Çölde sadece yürüdü. Zamanın tadına baktı, ışığın rengini tecrübe etti. Sonra suratının bir yarısı sevdiği mürekkep rengine boyanmış bir şekilde uyandı.

Rüyasını hatırlıyordu bu onu biraz tedirgin ediyordu. Şimdi ne yapacak? Gerçek olacak mı? Bu benim ne işime yarıyacak! Ben neden bunları görüyorum.

Evden çıkmak istemeyen düşleri onu mecbur kıldı ve dışarı çıktı. Sütten ağzı yananın hesabını kıt tutması misali hareket ediyordu. Bunu unutması lazım. Kendine gelmesi lazım. Lazımların çabukluğuna kapılması lazım. Ancak insanı çileden çıkaran merâğı onu rüyasının karikatürünü yapmaya tekrar itti. Kocaman bir boşluk ve içinde sarmaşıklar çizdi. Keskin ve net olan konuşmayan insanlar çizdi. Kaldırdı ceketinin iç cebine koydu. Olayı unutmak için bir kuş ile konuştu. Ona Tanrı'ya haber götürmesini ve bunu hafızasından silmesini istedi. Derken birkaç gün sonra çabaları bir nebze tutmuştu.

Ev sahibi onu ziyarete geldi ancak pek güzel bir sebep ile değil. Evden atılacağını çünkü uzun zamandır kirayı aksattığını söyledi. Dünyanın en kolay taşınması oldu. Eline katlanır bir masa ve sandalye aldı. Kendinin olmayan dolap ve yatağına veda etti.

Sokakta bir iş ilanı gördü. Pek orali olmadı. Hayatın hatasını istek üzerine kurulmadığı anlaması için biraz daha dolanması gerekiyordu. Kalemını çıkardı ona gülümsedi. Bir

otobüs gördü. Pek oralı olmadı. İstasyonda kalmaya karar verdi. Ufuk köşesini yaparken, havada uçuşan bir bilet gördü. Bu onun sesi mi. Tabii ki değil. Sadece bitmek istemeyen umut. Hiç bakmadan aldı ve trene bindi. Trende kimse yoktu. Sadece kendisi ve yaşlı bir kadın vardı. Bilet kontrolü yapan adama görünmedi. Bir yer buldu ve oturdu. Oturduğu yerde daha önceden oluşan mürekkep lekesi vardı. Tren durduğunda masasını ve sandalyesini alıp aşağı indi. Hiç bu kadar kalabalık görmemişti. Kimseye görünmüyordu. Geri dönmek istedi. Dönemedi, yola koyuldu yolda bir sarmaşık gördü bir tabelayı kapatan. Tabela bir parke işi yapan adamın dükkan tabelasıydı. Adamın en sevdiği mürekkep renginde gözleri vardı. Adamı görür görmez tek isteği bir iş ve yerdi. Adam işine karşılık yeri vereceğini ve bu yerin dükkan katının altında olduğunu söyledi. Karikatürist kabul etti çok diretmedi.

Belirli bir zaman geçmişti. Yavaş yavaş yeni yerine alışıyordu. Hiç acelesi yoktu yeni hayatında. Tek eksik çizimleriydi. Onu tekrar sürüklemek istemiyordu. Tekrar bu bilinçle uykuya dalmak istemiyordu. Kaderin hakkımızdaki planlarını bilse kime şükrederdi acaba? Kaçınılmaz olanın önünde kim durabilirdi? Sen plan yaparken hayatla ilgili o da sana yapıyor. Doğru soru zamanda. Yeni bodrum katında özlediği o çizimlerine geri dönmeye başladı. Elindeki mürekkep lekesi onu rahatlatıyordu. Bu sayede tekrar uykuya daldı.

Rüyasında kocaman bir mezar gördü üstünde kendi olmayan biri kendisini çiziyordu. Anlamak istemedi uyanmak istemedi. Gerçek olsun istemedi. Korktuğu mu başına gelen, yanıldığımı yoksa ? Uyandığında hemen bunu çizdi tereddüt etmedi. Her şey sıfırdan başlamış gibi bir his vardı. Çizdiği andan itibaren her türlü obje ona yabancı geldi. Duvarı çizdi yok oldu. İşveren adamı çizdi yok oldu. Yolu çizdi yok oldu. Yavaş yavaş anlamaya başladı. Çizmeye devam etti ve ilk defa bu zaman tadını çıkarttı şansının. En son sadece kalemi kaldı ve ona gülümsedi.

Çi-Çi

OĞUZHAN İNCE

Hava yağmurlu, bir yerlerde ateş sönmüş, is kokusu var. Bu iyi değil, uğursuzluk sayılır. Çi-Çi çadırdan içeri seri adımlarla giriyor, kardeşi Ho-han'ın yüzü toprak karası. Ulular sessiz, toylar daha sessiz. Bir ölüm sessizliği var, henüz ölüm yokken ortada. Yanlıyorsun, bu matem sessizliği değil, utancın sesi. Ho-Han kararını vermiş, meclisi eteklerden kafasını kaldıramıyor. Akşam bastırdı, güneş siperine çekildi.

Yağmur sonrası toprak kokusu var, bir de uzun saçlı bir asyalı. Kafasını yerden kaldıramıyor, yüzü yok gibi. Oysa utanmak denemekten değil, durmaktan doğmalı. Sessizliği bölecek bir ses bekliyorum, gelmiyor. En kara anda doğacak bir güneş olmalı, yahut bir koyun inmeli gökten. Tanrı bir işaret vermeli. Mümkünü yok. Tanrılar işaretlerle vakit kaybetmez.

O kadar durgun ki her şey, bir çocuk çığlığı dahi dünyayı değiştirebilir. Dünya sarı mıdır acaba? Dümdüz ve sarı, sanmıyorum. Bir yerlerde hala ağaç olmalı.

“Kalk!!!” diye bağırdı bir aksakallı. Yüzü yalaz karası, sakalı ak bir bozkır tavşanı. Şimdi dedi, sevenlerini yanına al bir de bu kitabı. Fergana Vadisi'nin tüm ganimetlerini atlara yükle ve doğuya doğru koyul. Güneşin kaşlarını çattığı yerde duracaksın. Orası senin yurdundur. Yurdun sana rehber olsun.

Çi-çi'nin ardına o gece 1517 er düştü. Günler sonra iki çıplak tepenin ardında batmaya yüz tutmuş güneşi gördüler. “İşte yurt burasıdır” dedi Çi-Çi.

Peki rehber nerede?

Ya ganimetler nasıl korunacak? Bir duvar örmek lazımdır. “Arbuz” diye bağırdı Çi-Çi, Arbuz koşar ayak geldi.

“Sen” dedi Çi-Çi, “Bıldır Rum diyarındaydın, ne gördün ne öğrendin?” “Kadın gördüm, şarap gördüm, kısa saçlı alpler gördüm” dedi Arbuz. “Ya duvar? Duvar görmedin mi?” dedi Çi-Çi

Arbuz atıldı, “Devasa duvarlar gördüm, fetihsiz kaleler gördüm. Ersiz ordular, başsız bacaklar gördüm.” “Öyleyse” dedi Çi-Çi buraya onlardan yapacaksın.

Arbuz kafasını onaylar manada aşağı yukarı salladı. “Emir olur” dedi. Geldiğinden daha hızlı koşarak döndü. Arbuz evet dedi, demesine ama görmek demek bilmek demek değildi ki.

Bir duvar örmek ne kadar zor olabilir. Otağlar kuruldu, avlar pişirildi.

Artık burası Çi-Çi’ye yurt oldu.

Erleri gürbüzleşecek, avları sersemleşecek, yağısı korkacak. Zaman Çi-Çi’ye katip olacak.

Zaman geçiyor, günler birbirini kovalıyordu, duvar yükseliyordu. Arbuz bu işi iyi beceriyordu.

Şayet Tanrı’yı yaratırken seyretse, pek âlâ insan yaratabilirdi.

Her bir yandan demir sesleri geliyor.

Demirciler öyle vuruyor ki demire, duyan çağan sanır. Tahtalar yumruklanıyor, koyunlar boğazlanıyor.

Dutarın tellerine daha da sert vuruluyor.

Çadırın önünde bir karmaşa var.

Çi-Çi eğri kılıcının kabzasından sıkıca kavriyor dışarı atılıyor. Telaş yersizmiş, gelenler Part ülkesinden iki rahip.

Partlar yüe-Çi’lerle savaş halindeler.

Güçlü Yüe-çi okçularına karşı ağır zırhlı birlikleri ağır yenilgiler alıyor. Çi-Çi’nin çadırına giriyorlar.

Rahiplerden kel ve nispeten daha çirkin olanı konuşmaya başlıyor. Yardım istiyor.

Çi-Çi’nin ordusu henüz güçlü değil.

Ve fakat yardım isteyecek kadar güçsüzler de var. Pekala diyor Çi-Çi.

Sizi korurum.

Kardeşim Ho-Han ırkına ihanet etti. Çinlilerle işbirliği yaptı.

Topraklarımızı, kadınlarımızı, hayvanlarımızı bölüştü.

Ben sizi koruyacağım, sizin çocuklarınız ve kadınlarınıza dokunamayacaklar. Ama önce duvarımın inşasını bitirmeliyim.

Çi-Çi rahipleri de yanına aldı, Arbuz'un yanına vardı.

Duvar yükseliyordu ve fakat bu ziyadesiyle yavaş oluyordu. Bozkırda yavaş olmak ölü-mü çağırarak demektir.

Rahipler aralarında fısıldaştılar.

Al suratları kırmızı kaftanlarının arasından güçlkle seçiliyordu. “Biz de sana yardım edeceğiz” dediler.

Sana kale yapımını bilen askerler göndereceğiz. Çi-Çi düşündü, mantıklı buldu.

Aradan bir hafta geçmeden yüz kadar kırmızı pelerinli kalkanlı adam Çi-Çi'nin ülkesine geldi. Hiç Part askerine benzemiyorlardı, Hun olamayacak kadar da iri yarıydılar. Dillerinden de pek bir şey anlaşılmıyordu. Fakat; duvar işinden anladıkları belgindi. Peki ama kimdi bu kırmızı adamlar?

Afşın ağlıyor. Yağız erler, yaman taylar suskun. Nallar aynı yerin üstünden kırkinci kere geçiyor. Oysa toprak diri, ölüm haberi çıkmamış.

Sapsarı bozkırın ortasında ondan daha sarı taşlar. Üst üste dizilmiş, bekliyorlar.

Neyi bekledikleri belirsiz.

Neye benzedikleri de.

Çi-Çi ona duvar diyor. Kırmızılı askerler kale. Türk için kale yıkılacak yer demek.

Duvar aşılacak bent demek.

Erler üzgün, Çi-Çi kayıp. Keşke bu kadar belirsiz olmasa sonu.

“Olsun, yemek bizimdir, yol bizimdir, geçmiş öldü. Gelecek bizimdir.” dedi kırmızı giysili adamların en irisi.

“Ya Crassius'un kılıcı altında olsaydık? Atınız, silahınız, ekmeğiniz olacak mıydı? Kaldırın kafanızı yerden. Romalı bir köle olarak mı ölmek istiyorsunuz? Özgürlük çağının en tepesi değil en dibidir.”

Güzel konuşuyordu. Doğrusu yüzü ile dili orantısız gelişmişti. Roma? Crassius?

Bunlar Sarı Dünya'nın alışkın olmadığı isimlerdi.

“Adın ne asker” diye bağırıldı Çi-Çi. Sesi bozkırdan çıkıp Rum kayalıklarına vurdu. Dağ, taş adını söyler sanıldı.

“Pontefix efendim” dedi çirkin adam. Bu lejyonun Legatusuyum. “Legatus nedir?” dedi Çi-Çi.

“Önderleriyim efendim” dedi Pontefix.

Çi-Çi eğri kılıcını yere vurdu, kaldırdığı toz yere inmeden konuşmaya başlamadı. Bekleyiş ziyadesiyle uzun sürdü.

Lakin tek ses tek nefes duyulmadı. “Bundan sonra yüzbaşısın” dedi. “Emredersiniz” dedi Pontefix.

Fakat yüzbaşı ne demek bilmiyordu.

Bucaksız bozkırın ortasında bir Roma lejyoneri anlamını bilmediği bir görevi üstlenmişti. Ağaçsız diyarın deresi menderes olur.

Roma’nın elinden kendini kurtaran 100 kadar lejyoner, bu sefer de Partların eline düşmüştü. Şimdiyse devletsiz bir Yabgu’nun kılıcı altındaydılar.

Çi-Çi özgürlüğün peşindeydi, askerleri Çi-Çi’nin. Peki bu adamlar? Onlar neyin peşinde?

Pontefix’e alaçağыз bir at verildi. O bir yüzbaşıydı artık. Atının nalı tunçtan işlendi. Kemeri geyik derisinden.

Türk’ten aşağıda tutulmadı.

Köleden de yukarıda değildi.

Ho-Han bir kere daha haber yolluyordu. Çi-Çi’nin kellesine karşılık askerlerinin canını bağışlayacağını söylüyor. Buna karşılık gönderdiği her ulağın dili domuzlara yediriliyordu.

Günlerden bir gün, Çi-Çi’nin aklına ihtiyarın verdiği kitap düştü. Sahi ne yazıyordu o kitapta?

Kabı tunçtan sayfaları demirden dövülmüştü. Bir yüzü göğe bir yüzü yere bakardı. Çi-Çi aradığından yoksundu, kitabın varlığından kuşkuya düşmüştü. Ya hayalse? Hayal başıbozuklar içindir.

Tüm oba alt üst edildi, atların nallarından otağın direklerine kadar. Yok.

Bu kadar yol olmayan bir kitap için mi gelindi?

Çi-Çi’nin büyük başı nasırlı avuçlarının arasında gittikçe küçülüyordu. Bu düşünme hali kısa sürmeli.

Asker aç, taylar yorgun, oba kurumuş.

Her şey bu kadar kötüyken Çi-Çi iyi olmak zorunda. Demir sesleri daha cılız geliyor artık.

O yağız taylar inleyen bir küçük.

Oturduğu yerden hızla kalktı, yüzündeki o ifade de neyin nesi? Kızgınlık mı? Hınç mı? Hırs mı?

Yumruğunu öylesine sıkımişti ki kemiğinin sesi obanın diğer ucundan duyuluyordu.

Arbuz'a yaklaştı, sağ eliyle ensesinden kavradı.

Arbuz iki ayak üstünde duran bir ayıdan daha iriydi.

Lakin Çi-Çi'nin pençesi onu yeni doğmuş bir kancık eniğe çevirdi. Arbuz'un korkusunun kokusunu sabır diyarından kurtlar aldı.

Ardına düşmeleri yakındır.

“Söyle çabuk ihtiyar nerede” dedi Çi-Çi.

“Hangi ihtiyar, buradaki en ihtiyar er kocamış bir kurdun iki katı yaşındadır.”

Çi-Çi tek hamlede yere yatırdığı Arbuz'un boğazına çöktü, Arbuz çırpınmıyordu. Çırpınması lazım.

Çi-Çi'nin keçi başlı hançeri kaftanının altından sırtıyordu. Sol eliyle Arbuz'u boğan Çi-Çi sağ eliyle de hançerini çekti. Ve vurdu.

Arbuz'un sağ yanağında işaret parmağı boyunda bir çizik beliriverdi. Çi-Çi, hançerini topraktan söktü kabzasından sıkıca kavradı.

Beline takmadı.

Çadırına ilerledi.

Düşünüyordu...Düşünmek ? Neyi düşünüyordu?

Belki de bir hata içerisindeydi.

Kafasını kaldırıncı çadırının sağ köşesindeki çürümüş kurt kafasını gördü. Muhtemelen kurt da düşünüyordu.

“Tamam” dedi.

Belki de bu bir işarettir.

Şayet işaretse özgürlüğümüz için direneceğiz. Belki de bir hayaldir.

Şayet hayalse, özgürlüğümüz için savaşaacağız.

Zira işaretlere acizler ihtiyaç duyar. Kahramanlar yaşar ve başarır. Çi-Çi kavminin son umuduydu.

Başarmak ölmek gibi olacak.

Derin bir nefes çekti, eşikten adımını attı, diğer adımını da arkasından. Dışarı çıkıyordu.

Sararmış toprak selam duruyordu, kurtlar kuşlar böcekler tabur tabur olmuştu. Erleri

sıra sıra dizilmiş, tayları kuyruk dikmişti.
Derken bir ses böldü huzuru. “Evlat” dedi.
Bu ihtiyarın sesiydi!

Çi-Çi arkasını döndü, ihtiyar gümüş tahtta oturuyordu.
İhtiyarın kaftanı tahtın dört bir yanını örtmüştü, sanki havada duruyordu.

Çi-Çi lâl kesildi, ihtiyar ondan lâl.
Bir uzun suskunluk peydah oldu. Konuşsalar, manasız kalacak.
Susuyorlar sebebi bilinmez.

“Altından sarı, ejderhadan yağız bir atın olacak, adı Akal-Teke’dir, sana ölüm getirecek, açlık getirecek, acı, yoksulluk getirecek.
Onu, hava öleyazdığına bir sulağın ardında göreceksin. Çılga bir yolu aşıp, alaç bir ağacın altına oturacaksın.
Yanına vardığında yüzün dönmezsen halin viran olacak.
Oban revan olacak, çok milletin az az derdin çok olacak.” dedi ihtiyar.

Çi-Çi gülüyordu. Bu akılsız ihtiyarın kim olduğunu kestirebiliyordu.
“Sen Erlik’sin” dedi. “Yaşdaşım Ho-han’ın aklına kara çalan, atam Mete’yi ölüme var-dıransın. Bir kara büyü, belki de kımızdan kalansın.”

“O atı sevme, aldanma.
Senin sonun o’dur.” dedi ihtiyar.

Çi-Çi kılıcını çekti ihtiyarın üstüne doğru koştu. Kılıcını indirdi, Gümüş taht ortadan ikiye bölündü.
Çifte su verilmiş kılıcının çıkardığı ses obanın dört bir yanından duyuldu. Gümüşten çıkan ateş Ho-Han’ın ülkesinden görüldü.
Lakin ihtiyar’a hiçbir şey olmadı. Çi-Çi kırdığı taht ile kaldı.

İhtiyar kaybolabiliyordu, bu olsa olsa Kara Arbuz’dur.

Artık daha emindi, ak sakallı ihtiyar Erlik’in ta kendisiydi. Lakin, bu at masalı da neyin nesi idi?
Hikayeye inanmamıştı, lakin atı görürse ne yapacaktı? Şeytana inanıp da sağ kalan mı var diye düşündü.
Kılıcını kınına yerleştirdi, çadırın kete perdesini araladı. Dışarı adımını attı.
Duvara doğru yavaş adımlar attı. Duvar yükseliyordu.
Bir kaç zaman önce yüzüne hançer vurduğu Arbuz’u gördü. Adımlarını hızlandırdı.
Arbuz kılıcını çıkarttı, kabzasından sıkıca kavradı, Çi-Çi’nin üstüne yürüdü. Kılıcı ters

çevirdi kendi göğsüne bastırdı, kabzasını Çi-Çi'ye uzattı.

Çi-Çi kılıcı aldı, yere sapladı.

Keçi başlı hançerini çıkardı, Arbuzun kemerine taktı. “Yüzbaşı Arbuz!!!” diye bağırdı. Suratındaki iz senin rüt bendir.

O günden sonra Çi-Çi'nin ordusunda yüzbaşılardan yanağına hançer çizdiği atıldı. Bir yüz yarası bu kadar onur verebilirdi.

Çi-Çi karataya atladı. Dört nala uzaklaştı.

Güneş günün ortasında kaybolmuşken Çi-Çi de gözün göremeyeceği yerlere gidiyordu.

İhtiyar haklıydı, gün zamansız ölüyordu.

Çi-Çi'nin atı bir sulak otluğa doğru koşuyordu. Derken O'nu gördü.

Kapkara ufukta altından bir tay.

Şayet o taysa, Çi-Çi'nin bindiği neydi? Sanki karatay, tayların tanrısına koşuyordu.

Çi-Çi cılga yolu gördü, ardında bir alaç yağız.

Gözünü kapadı açtığı anda alaç ağacında altında yatıyordu...

“Alaca bir tepenin ardı belirsiz mavi, belki gök belki deniz.

Belgin bir şeyler var belki, belki bir Kara Arbuz.”

“Vururken dutarın teline baksı, kesildi küheylanın aksi.”

Çi-Çi elini uzattı, tayın yelesi avuçlarına doldu. Aklına ihtiyar düştü, gönlüne sevda.

İhtiyar korku veriyordu sevda huzur. Elbet ki sevda kazanacak.

Korku dolu sarı dünya, oysa huzur, bir avuç tuz deryada. At eğersizdi, Çi-Çi tedbirsiz.

“Tebdir ödleğe gerek.” dedi kendi kendine.

İhtiyar alma o atı demişti. Erlik'in dediğinin tersini yapmak gerekir.

Çi-Çi obaya yaklaşıırken, erleri kılıcını çekti kınından.

Altından bir top yuvarlanıyor, Tanrı'dan haber var sandılar. Tanrı dahi olsa, bu denli küstahça giremezdi obaya.

Sarı ateş büyüdü, büyüdü, büyüdü. Ateş topunun üstünden Çi-Çi indi. Pontefix!!! diye bağırdı.

“Bu atım Akhal'dır. Yemini ver, diğerlerinden ayrı yerde tut. Taydan yukarıda, yardan aşağıda olsun.” Pontefix ata aşık olmuştu, olmaması düşünülebilir mi?

Helen'in kızı olmalı diye düşündü.

Oysa Helen, Akhal'ın yanında Rumlu fahişelerden halliceydi.

Bu tay Pontefix'in Çi-Çi'ye olan saygısını katmerlemişti. Tanrıların hediyesi olduğunu düşündü.

"O tanrının gölgesi" dedi kendi kendine.

"Hayır" dedi Beydili.

Beydili, Çi-Çi'nin at uşağıydı.

Akhal'ın yanına vardı, elini yüzüne sürdü. At uykuya daldı.

Tekrar "Hayır" dedi Beydili.

"O gölge değil. Tanrı'nın ta kendisi"

"O bir yalavaç"

"Bu duvar da onu Tanrı'ya bağlayacak, insanlar binlerce yıl boyunca bu duvara yüzlerini sürecekler ve ağlayacaklar. Dünyanın dört bir yanından gelip af dileycekler.

Bu duvar yalnızca bir duvar değil, bunu görün." dedi Arbutz.

Pontefix güldü "Yüzbaşı Arbutz, sizi üzmem istemem sanırım Tanrıların bundan haberi yok." dedi. "Zaman kaybetmemek lazımdır" dedi Beydili, siz erlerinizin başına dönün, "Akhal benimledir." Pontefix birliğinin başına döndü.

Kılıç sesleri kulakları yırtmaya başlamıştı.

Romalılar Çi-Çi'nin gözüne girebilmek için birbirlerine olanca gücüyle vuruyordu. Kalkanlardan çıkan ses bir kam davulunu dahi bastırabilirdi.

Romalılar Sarı Dünya'da görülmemiş bir şey yapıyordu.

Kalkanlarının neredeyse vücutlarının tamamını kaplıyor oluşu yeterince şaşırtıcıydı zaten. Ama bu bambaşka bir şeydi.

Hepsi tek bir komutla kalkanlarını birbirlerinin üzerine örtüyor. Kızıl bir kaplumbağaya benziyorlardı. Yavaş adımlarla ilerlerken hiç bir darbe onları durduramıyordu.

"Olmaz" dedi Arbutz. Siz hiç Türk okçusu görmemişsiniz. "Ho-Han'ın atlıları kabuğunu paramparça eder."

Arbutz ile Pontefix arasında yaşananlar hiç de hoş değildi. İkisi de yüzbaşı idi.

Ve bu ordu'nun henüz bir binbaşı yoktu.

Arbutz sırtından oku çıkardı, yayına gerdi. Bu yay Tamu'dan çıkmış olmalı.

Tutkalı Erlik'in damağından olmalı.

Oysa ok uçmaktan türküler söylüyordu.

Pontefix oktan çıkan ısıklık sesine şaşıp kalmıştı. Arbutz gülümsedi, atını çağırdı.

Duvar'a doğru ilerliyordu.

Duvar gittikçe yükseliyordu.

Doğrusu Romalılar duvar işini Türklerden çok daha iyi biliyordu.

Kara kıyafetli iki ulak geliyordu.
Doğrusu pek hayırlı haberler getiriyor gibi değillerdi.

“Çi-Çi Yabgu’yu arıyoruz” dediler.
Demeleriyle alınlarından oklanmaları bir oldu. Acaba ne haber getirmişlerdi?
Belki de barış olacaktı.
Belki de Ho-Han yolundan dönmüştü.
Olsun, Tanrı dahi olsa Çi-Çi’nin obasında saygısızlık ölüm demektir. Böylece obaya iki tay daha katılmış oldu.

Akşama ziyafet var.
Düşmandan alınan taya binilmez.

Davul sesi duyuldu?
Bu Baksı’nın davuluydu.
O gün gelmişti.
Obanın ortasında yakılan alev in etrafında toplanıyordu erler. Kara Yalaz’ın anlamını herkes biliyordu.
Arbuz kılıcının sapından sıkıca kavradı, oba içine doğru yürümeye koyuldu...

Ateş göğ e varmıştı, şayet tanrı varsa ayakları yanmış olmalı. Kara orman yanıyor gibiydi.
Dumanı ala kendi kara bir yalaz bozkırı aydınlatıyordu.

Şaman gözüktü uzaktan. Anlamını herkes biliyordu. Pontefix ve erleri hariç.

Şaman ateşe yürüdü, Çi-Çi dizlerinin üstüne çöktü. Erleri yere bakıyordu.
Şamanın adımları ağırlaştı.
Çi-Çi’ye doğru baktı.
Çi-Çi de ona.
İkisi arasında bir şeyler oluyordu. Kimse anlam verememişti.
Bu bakışma sıradışı şeylerin habercisiydi. Sıradışılık bu obaya o kadar da sıradışı gelmiyordu.

Şaman alevlere iyice yaklaştı. Alevlerin boyu küçüldü. Kancık bir kuçık gibi başını eğdi.
Şaman kara yalazın alnını okşuyordu.

Biraz sonra olacaklar hakkında herkesin bir fikri vardı. Lakin bu uzun zamandır görül-meyen bir olaydı.
Belki ataları, belki atalarının ataları zamanında görülmüştü.

Şaman önce davulun attı alevlerin içine. Sonra tokmağını, sonra ayaklıklarını. Ayakları çıplaktı. Sıcaktan yerinde duramaması gerekiyordu. Alevlerle eğleşen bir adamdı, ayağının ısınmasından mı kaçacak.

Obadan tek bir ses çıkmıyordu. Bu adam neden kıyafetlerini yakıyor diye düşündü Pontefix. Askerleri şaşkınlık içindeydi.

“Yüzbaşı Pontefix!!!” diye bağırdı Çi-Çi. Aranızdan birini seçin ve kendisini Yalaz’a versin. Pontefix ve askerleri şaşkınlık içindeydi. Çi-Çi ortada hiç bir şey yokken aralarından birisinin ölmesini emrediyordu. Pontefix bir adım öne çıktı, “Ben gidiyorum” dedi. Erleri şaşkındı. Pilumnus “Hayır ben” diye bağırdı. Pontefix onu dinlemedi ateşe doğru yürüdü. Adımlarını hızlandırdı. Kıyafetlerini çıkardı. Gözlerini kapadı, bozkır rüzgarı uzun sarı saçlarını savuruyordu. Yüzünde korku namına en ufak bir şey yoktu. Çi-Çi kafasını eğdi. Ateşe üç beş adım kaldı.

Derin bir nefes aldı Pontefix. Nefesi aldı, veremedi. Zira ensesinden yediği yumruk onu bayılttı. Pilumnus’tu bu. Yüzbaşı Pontefix’i bayıltıp ateşe o atladı. Bağırmiyordu. Sanki ateşe değil deryaya atlamıştı.

Romalılar şaşkındı. Aslanlarla dövüşmüşler, ejderhalarla vuruşmuşlardı. Ama bu kadarını onlar bile görmemişti.

Çi-Çi ayağa kalktı. Pontefix hala baygındı. Romalı ikizler Panates ve Ranaer öne çıktılar. Çi-Çi ikisine yaklaştı.

Kulaklarına doğru eğildi. “Siz de artık benim ordumun bir parçasısınız, ben de artık sizin bir parçanızım” dedi.

Şaman?

Şaman ateşe ilk adımını attı. Bir dakika, bu şaman değildi. Bu Argun'un takendisiydi...

Argun Çi-Çi'nin katunuydu.

Öyle güzeldi ki, çizgi gözlü bir Çinli'yi merkep eder.

Kokusunu rüzgara vermeyedursun, kesilmez kasırgalar.

Şayet Tanrı bir zevce alacak olsa bu şüphesiz ki Argun olurdu. Peki ama şaman kıyafetleri içinde burada ne yapıyordu?

Çi-Çi'nin gözleri kocaman oldu. O heybetli komutanın elleri titriyordu. Demek bunca zamandır şaman diye Argun'a bakarmış.

Tüm ordu kafasını yere eğdi, iki aşık ölümcül bir sessizliğe gömüldü. Bu sessizliğin neler getireceğini herkes biliyordu.

Çi-Çi biliyordu, Argun biliyordu.

Arbuz biliyordu, taylar biliyordu, kısraklar ve uşaklar. Ve hatta Kızıl etekli Romalılar.

Yine de çıt çıkmıyordu.

Argun kıyafetlerini çıkardı ateşe attı. Artık çıplaktı.

Bunu bir tek Çi-Çi görebiliyordu.

Doğrusu; ölmek kutsanacaksa bu şimdi olmalı.

Çi-Çi'nin gür sesi inledi sarı dünyanın ortasında. Derelerin çağlaması, çağınların ağlaması durdu. Dutar dilsiz, davul şamansız.

Bir tatlı meltem vurdu saçının altından. Uzun örgülü saçları savruldu.

Çi-Çi bir daha bağırdı.

“Bugün, dönmek isteyen son günüdür. Bugün Tanrı'nın dünyadan el çektiği gündür.

Bugün bizim için düğün, korkak için ölümdür. Bizler bir hayalin peşinde yürüyoruz.

Viran şehirler gördük, doğmadan ölmüş bebekler, beysiz kalmış obalar gördük.

Çocuklarımızın çocukları, kadınlarımızın özgürlükleri için savaşağız. Kuru sarı top-rağı su, kumdan ülkelere yel olacağız.”

Şaman kendisini ateşe attı. Çi-Çi'nin yeşil gözleri açılıp kapanmıyordu. Biliyordu ki bir kere kaparsa yaş ile açılır. Bey ağlarsa oba ne yapar.

Sevdiği kadın kendisini ateşe atmıştı. Şaman ölmüştü.

“Artık Tanrı'dan aman dilemek, yardım istemek yok. Aciz düşmek, sürünmek yok.” dedi Çi-Çi.

Savaş yaklaşıyordu.

Çinlilerin solundan Ho-Han'ın kara kıyafetlileri görülmeye başlanmıştı. Kalenin inşası bitmişti.

Çin ordusunun bir ucu İran'dan gözüdürken diğer Ucu Çin duvarından aşmamıştı. Çi-Çi ise 1515 Türk ve 100 Romalı ile bekliyordu.

Cenk vakti gelmişti, umut artık belirsiz bir hayal değil. Umut kargıların ucunda. Özgürlük alacatepenin ardında.

Peki Akhal nerede?

Çi-Çi'nin ısılığıyla ipini koparıp geldi. Çi-Çi atına bindi.

Atını sağa ve sola sürdü.

İleri ve geri.

Keçi başlı kılıcını havaya kaldırdı.

Oba kaynıyordu. Tamu dedikleri vız gelir.

Çinlilerin gelmesi yakındır, ölümün daha da yakın.

Bir atanın torunları iki obada.

Birinin öncüsü Çinli diğerinin ardı Roma Sarı cennetten kısraklar diz vursun!

Ak tepenin çağını çağlasın Çılga yolları aşsın keçiler

Kavuşmasın güne en kara geceler

Cenk geldi çattı.

Çi-Çi'nin obası hazır mı?

Hiç ölmeye hazır olunur mu?

Korkuyorlar mı?

Korkmadan olur mu?

Tanrı dahi korkar.

Korkmasa insanları neden yaratsın.

“Gördünüz, kokusunu hissettiniz, çılgılığını duydunuz. Tanrı'nın elçisi tam da burada yanarak öldü. Onunla beraber Tanrı da öldü. Dün gece burada Tanrı'yı yaktık. Artık korkacağımız kimse kalmadı. Yardım dileyeceğimiz kimse yok. Kazanacağız.!!!” diye haykırdı Çi-Çi.

Sesini duyar oldu Tanrı. Gök gürledi. En kara bulutlarla geliyor Çinliler. Özgürlük korkunun ardındadır.

“Yerlerinizde!!” diye bağırdı Pontefix. Ardından Arbutz.

Çi-Çi miğferini taktı ordusunun en önüne geçti. Kardeşi Ho-Han uzaktan görülüyordu.

Ordu'nun en önünde Hunlar vardı ve de Yüe-Çiler Şaşırmadı.

Romalılar balık pulu halini aldı.

İlk defa bozkır savaşına katılacaklardı.

Kılıçlarını kalkanlarına her vurduklarında yerden göğe bir çılgılık yükseliyordu.

Bu bir isyan, hayır bu sadakatin sesi. Demirden bir kartalın çığlığı bu.
Hayır ölüme çağrı.

İki ordu karşı karşıya geldi.
Çi-Çi kalenin içinde yüz kadar okçu bıraktı.

Tanrı seviniyor olmalı.
İki Frank kadınını sevişirken izlemek yahut iki Hun'u savaşırken. Ne şanslı, ikisini de gördü.

Çi-Çi atını ordusunun en önüne sürdü. Akhal Çi-Çi'yi dinlemiyordu.
Bir çocuk kadar şendi.
Oysa ölüm az ötede.

“Boyun eğmeyeceğiz. Çünkü bu, şan ve şerefle yaşamış ecdadımıza karşı büyük bir ihanet olur. Atalarımız bize geniş ülkelerle birlikte hürriyet ve istiklali de emanet ettiler. Savaşçı ve süvari hayatımız sayesinde adi yalancıları titreten bir millet olduk. Korumakla vazifeli olduğumuz bütün bu emanetleri, adi bir ömür uğruna feda edemeyiz. Hepimizin bildiği gibi savaşta erlerin kaderi ölümdür. Biz ölsek de kahramanlığımızın şanı yaşayacak, çocuklarımız ve torunlarımız diğer kavimlerin efendisi olacaktır.”

Çi-Çi konuşmasını bitirdiğinde gök ağladı. Yağmur, bozkırı bataklığa çevirdi.
Gök gürlüyordu.
Çi-Çi ve 1615 kahramanının karşısında 50 bin kişilik Çin ordusu. Çinliler 50 at mesa-fesi geri çekildi.
Çi-Çi kılıcını kaldırdı.
Ve bağırdı ‘İleri!!!!!!’

Cenk şiddetlenmişti.
Çi-Çi ikiyüz kadar çerisiyle Çin kuvvetlerini yarıp geçmişti. Şimdi geri dönmesi gereki-yordu.
Kalede bıraktığı yüz okçu saklanıyordu.
Şayet kalenin önüne çekebilirse Çinlileri savaşı da kazanabilirdi. Romalılar kaleden beşyüz adım ötede bekliyordu.
Çi-Çi'nin planına göre; Çin kuvvetleri Romalılarla zaman kaybederken Çi-Çi ve asker-leri bir çember oluşturabilecekti.
Kara kılıcını göğe kaldırdı Çi-Çi.
Etrafındaki yüz kara çerisiyle geri çekilmeye başladı.
Akhal Teke öyle koşuyordu ki atılan oklar ancak rüzgarına dokunur. Çinlilerin peşle-rinden koşması gerekiyordu.

Koşmadılar.

Bir çılgık yükseldi Çin ordusunun tam ortasından. Atlılar geliyordu.

Oklu atlılar.

Tıknaz Çinliler böyle ok atamaz. Bunlar Hun.

Ho-han ve adamları geliyor.

Çi-Çi bunu hesaba katmamıştı doğrusu.

Romalılar önderleri Pontefix'in işaretiyle ileriye atıldılar.

Çi-Çi Pontefix'e bir göz kırpma anından kısa vakitte bir bakış fırlattı. Senelerce oturup konuşmalar bu denli anlaşılamazlardı.

Emir, rica, şükran...

Her şey bir anda oldu.

Romalılardan gelen çılgık sesleri Çi-Çi'nin gözlerini doldurdu.

İyi Romalılar, kötü Hunlara karşı dayanamadı.

Arbuz haklıydı.

Okçu atlılar Romalıları paramparça etti. Çi-Çi atını durdurdu.

Ho-Han'ın üzerine sürdü.

Kılıcını delirmiş gibi savuruyordu.

Kılıcın dokunduğu erin belden altı attı kalıyor üstü yerde yuvarlanıyordu. Çi-Çi kılıcını tekrar kaldırdı.

Bir sıcaklık hissetti ensesinde.

Bir hun oku ensesine saplanmıştı. Atın üzerine yığıldı.

Akhal Teke şaha kalktı.

Şu dakika Tanrı inse yeryüzüne bu kadar ihtişamlı olur mu? Dört nala kaleye koştu.

Çi-Çi'nin çerileri kalabalık Çinlileri ve hain Hunları durdurmak için sürdüler atlarını.

Durduramayacaklarını biliyorlardı, ölmek için sürdüler.

Çi-Çi kaleye girdi.

Kalenin içinde 200 kadar asker ve Çi-Çi kaldı. Ho-han ve Çinliler kapıları zorluyorlardı.

Yolun sonu gelmiş gibi.

Çi-Çi ayağa kalktı. Ayakta zor duruyordu, omzunda bir milletin tüm yükü.

“Cesarete karşı hayranlık duymak ve bağımlı olmayı yüz kızartıcı saymak bizim geleceğimizdir. Atalarımızdan toprakla birlikte devraldığımız istiklâlimizi feda edemeyiz. Mücadele edecek savaşılarımız hâlâ mevcut iken istiklâlimizi korumalıyız.”

Büyük bir gürültü duyuldu, kapılar kırılmıştı. Çinlilerin o eşikten geçmeleri iki gün sürdü.

İkinci günün şafağında içeride Çi-Çi ve Arbutz'dan başka özgürlükçü kalmamıştı. Arbutz sırtındaki on iki okla olduğu yere yığıldı.

Çi-Çi'nin uzun saçları yüzünü örtüyordu. Gözleri kandan görülmez olmuştu.

Çinli komutan "Haydi" dedi.

Ho-Han'a. Elinde kılıçla yürüyordu.

Çi-Çi başını kaldırdı, Ho-han diz çöktü. Çi-Çi gülümsüyordu.

Ho-Han "Ölmek zorunda değilsin" dedi. Çi-Çi kafasını eğdi "Evet, biliyorum" dedi.

Ölmek üzere olan bir adamdan beklenmeyecek derecede atik bir hareketle kafasını bir anda kaldırdı. Artık Ho-Han'ın suratında Çi-Çi'nin kanlı tükürüğü vardı.

Ho-Han'ın dizlerinin dibinde ise Çi-Çi'nin kafası.

Çi-Çi'nin güzel kafası sarı toprağın üzerinde yuvarlanıyordu. Ölmeden önce "Hain İhtiyar" dedi.

İhtiyar bir Çinli atının üzerinde gülümsüyordu.

Annem ile Fatıma'nın Rüzgâra Bırakılmış Saçları

RAHİMİ KARA

Annem ile Fatıma'nın Rüzgâra Bırakılmış Saçları

Bir adam belki de en çok bir rüzgârdır şimdi Sisli yabancı gölge gibi gezgin bir rüzgâr
Erdem Bayazıt, Bir Gezgin Adam

Yağmurun yağması gecikti. Balkonda asılı çamaşırlar ben çıkıp toplayana kadar toza bulandı. Dünden beri geldi gelecek denen yağmur gelmedi. Belki de gökteki şu koyu gri bulutlar yine birkaç damla bırakıp gidecekler. Sokak ile aramda ince bir tül. Tülün ardından sokağı görebiliyorum. Burnumda annemin yağa çaldığı salça kokusu. Birazdan haşlanmış makarnayı tencereye boca edecek ve hırıltılı hırıltılı seslenecek odaya: Oğlum, Mahir, gel de kur artık sofrayı. Annemin sesi yeşil koltuğa çarpmadan bırakıyorum tülü. Bir kumru konuyor pencere önüne. Kahverengi küçük kafasını eğip yola bakıyor. Sokak lambasının üzerinde bir başka kumru. Birbirlerine bakıyorlar şimdi. Aralarında koca bir okyanus varmış gibi. Gök gürlemesi. Karşı dairenin tülü sıyrılıyor gök gürleyince. Fatıma. Hamalı Fatıma camdaki. Yaşını hesap edemediğimiz Fatıma. Çünkü yaşı ile yaşadıkları arasında kilometrelerce fotoğraf karesi. Saçları yine dağınık. Bana bakıyor. Bana baktığını sanıyorum çünkü pencere önündeki kumru uçuğunda bakışları kumrunun uçuğu boşluğa kayıyor.

“Oğlum, Mahir, gel de kur artık sofrayı!”

Birkaç haftadır işe gidemiyorum. Tüm şehri, tüm ülkeyi, hatta tüm dünyayı bir virüs sardı. Sokağa çıkma yasağı gelmeseydi belki arada sırada yine giderdim şantiyeye. Annem işsiz kaldığım günlere dönmemden endişeli. Haklı da bu endişesinde. Zor dediğimiz günler geride kalmıştı ve hatta bir işe sarıldığımı gören annemin öksürükleri bile azalmıştı. Şimdi o her öksürdüğünde korkuyla ateşine bakıyorum. Gerçi kendimi bildim bileli öksürür annem. Evin her köşesinde, elindeki toz bezinin değdiği her karesinde annemin ciğerleri. Mutfağa girdiğimde tabağa yoğurt koymakla meşguldü. Bir elinde sofraya örtüsü. Tutmak için uzanıyorum sofraya. Tam tutacağım sırada kayıp düşüyör sofraya. Korkuyla sığıyor.

“Toparlan oğlum.” diyor, “elbet geçecek şu günler.”

Sofrayı yerden kaldırırken tamam anlamında başımı sallıyorum. Annemin gözlerine bakamıyorum çünkü o gözlere bakarsam birdenbire elimdeki sofraya tekrar yere düşecek ve ben günlerdir evde olmanın hırsını anneme yanlış bir şey diyerek çıkaracağım. Bak-sam ağlamaya başlayacağım belki de. Yaşım 28. Bir eve hem oğul hem baba olmanın yükünü bu zamana kadar hiç hissetmemiş olabilirim. Çünkü annemin yüreği o yükü üzerimden almak için, bir baltaya sap olmaya çabaladığım o günlerde benim için milyonlarca kez duaya durdu. Hırıltılı hırıltılı dualara. Yükümü alan dualara. O dualara soluk veren ciğerlerinin hatırına kötü bir söz çıkmamalı ağzımdan. Çünkü bu kadının suratına, defalarca, tükürürcesine kötü sözler söylemişti biri. Adını anmak istemediğim biri. Menteşesi gıcırdayan yatak odasının ardından duyduğum tokat sesleri, çalıştığım inşaatların beton mikserlerinde döndü durdu günlerce ve ben hıncımı hiçbir işçinin alın terine karıştırmadan, dökülen taze betonların altına gömdüm. Şimdi yüzlerce evin temelinde o tokat sesleri. Koca şehrin yaşadığı her depremde o sesler kolonlardan çatıya kadar her karışta gıcırdayarak uykuları bölmeye devam ediyor. Sanıyorlar ki yerin kilometrelerce altından geliyor o sesler. Hayır, o sesler benim kulaklarımdan, burnumdan, çocukluğumun uykuya hasret gecelerinden geliyor. Kim bilebilir. Kimse. “Mahir, oğlum, iyi misin?”

Tuttuğum sofrayı anneme bakmadan odaya götürüyorum. Az önce kumrunun durduğu yerde bir karga, gagasını kanatlarının altına sokmakla meşgul. Sofrayı yeşil koltuğa dayayıp sofraya bezini seriyorum. Kahvaltıdan sonra sofraya bezini iyi silkelememiş olacağım ki beze yapışan zeytin çekirdeği tekli koltuğun altına yuvarlanıyor.

Zeytin çekirdeğini uzanıp alacağım sırada bir çığlık. Hızla kalkarken başımı koltuğun altındaki sert tahtaya vuruyorum. Elimle başımı tutup pencereye koşarken annem elinde çorba tenceresi ile odaya giriyor.

“O ses neydi oğlum?”

“Dışarıdan geldi.” diyorum tülü aralarken. Pencereyi açıp aşağıya bakıyorum. Sokağın köşesinden koşarak biri dönüyor. Yerde yatan bir kız çocuğu. Yüzünün yarısı yerde. Gri bulutlara bakan diğer yarısını saçları kapatmış. Hamalı Fatıma mı yoksa? Karşı pencereye bakıyorum. Perdesi açık duran camda kimse görünmüyor. Sokak ıppıssız. Karşı market yasağa uyduğu için kepenkleri kapalı. Küçük tekstil atölyesinin beyaz floresanları yanmıyor. Günlerce harıl harıl, gizlice maske dikmişlerdi. Demek ki onlar da yasağa uymuş. Bir polis aracının sireni duyuluyor uzaklardan. Hiç kımıldamıyor kız çocuğu.

“Neymiş oğlum o ses?” diyor annem. Yüzündeki endişeli karartı, tülün ardından so-kağa akmaya çalışıyor. “Hemen dönerim.” deyip kapıya koşuyorum. Merdivenlerden inerken annemin sesi peşim sıra geliyor.

“Oğlum, dikkat et. Başına iş alma sakın!”

Başımda bir iş olsa keşke. Oyalasam o işle kendimi. Merdivenleri ikişer üçer inerken annemin, başına iş alma deyişi yankılanıp duruyor kulaklarımda. Koşar adım indiğim merdivenler uzadıkça uzuyor. Geçmişe giden bir ray oluyor merdivenler. İçimin tünellerine telaşlı bir kara tren taşınıyor o raylarla. Trenin dumanı arasında annemin masum yüzü.

Burnuna tuttuğu sarı eşarblı. Annemin aralıksız süren hıçkırıkları. Küfürlü küfürlü tokatlar inerken yüzüne, başına iş alan biri çıksaydı da o kalın, kıllı bileği tutsaydı annem. Ah annem! Yüzü silinmeye başlıyor annemin. Kanlı sarı eşarblı geçmişten gelen rüzgâra kapılmış. Göğsümden fırlayan kara tren raydan çıkarak sıcak bir ovanın sarı düzlüğünde, boyun bükmüş başakları sağa sola yatıra yatıra gitmeye devam ediyor. En arka vagona kendim. Kendim kendime el sallıyorum. Ensemde bir damla göğsüme yol bulmuşken apartman kapısına uzanıyor elim. Yüzüme maske almayı unutmuşum. Avuçlarım ter içinde.

Sokağa çıkar çıkmaz karşı apartmanın kapısındaki kadın ile göz göze geliyoruz. Kucağında iki yaşlarında çocuğu, ayakları çıplak. Kadının tek ayağında terlik. Aldığı nefesi duyabiliyorum. Yoksa Fatıma'nın annesi mi bu kadın? Annesi bu kadar genç miydi Fatıma'nın?

Yerde yatan kızın yanına koşuyorum. Hareketsiz, yatıyor öylece. Tutuyorum ellerinden. Ellerinden tutup kaldırıncı başı bir kuğu başı gibi göğsüne düşüyor. Çömeliip kucağıma alıyorum.

“Ne oldu bu kıza?” diyorum telaşla. “Kim yaptı bunu?”

Kadın yarım yamalak Türkçesiyle “Babası” diyor. “babası yaptı.”

Koluma Fatıma'nın burnundan akan kan bulaşıyor. Sımsıcak kan. Gözlerim kararır gibi oluyor. En son annemin sesini duyuyorum.

“Yavrum, kan tutar onu. Tut tut, düşmesin!..”

Yerdeyim. Başım asfalta iyi çarpmış. Üzerimde Fatıma'nın küçücük bedeni. Gri bulutların içinde martılar kanat çırpıyor. Fatıma'nın annesi beni mi kaldırırsa, kızını mı kaldırırsa bilemiyor. Başımı kaldırmaya çalıştığı sırada yüzüme gözünden bir damla düşüyor. Gözlerimi kapatıp açıyorum. Nefes alışverişim düzeliyor. Doğrılmaya çalışıyorum. Fatıma da canlanmış. Hâlsiz kollarımda kıpır kıpır. Burnundaki kanı silmeye çalışırken bana bakıyor. Kapının merdivenlerine bırakılmış bebek ağlamaya başlıyor o esnada. Annemin sesini duyuyorum.

“Oğlum Mahir, Mahir'im dur geliyorum!”

Annemin sokağa hiç çıkmaması gerekiyor. Toparlanmaya çalışıyorum. Başımı sağa sola çevirip doğruluyorum yerden. “Sen gelme anne!” diye bağıyorum, “iyiyim ben. Gelme sakın!”

Fatıma olayların farkına yeni varmış gibi. Koluyla burnunu siliyor. Sonra kardeşi gibi ağlamaya başlıyor. Annesi hangi yavrusuna bakacağını bilemiyor. Fatıma'nın titreyen omuzlarından tutuyorum. Sulu gözlerle bana bakıyor.

“Ebi, ebi!..”

Ne dediğini anlamıyorum. Sarılıyor bana. O sırada annemin sesini duyuyorum. Nefes nefese. Apartman girişinde. “Tamam anne, gelme.” diyorum, “bak ben iyiyim.” “Ne olmuş oğlum?” diyor telaşla, “kim dövmüş çocuğu?”

Fatıma'nın annesi, kucağındaki çocuğu sallarken burnunu çeke çeke “Babası.” diyor.

Annem kapının demirini eğip bükecek bir hırsla “Boynu devrilsin inşallah,” diyor, “şu günlerde reva mıdır bu yavrucağa?”

Fatıma'nın saçlarını okşuyorum. Annesi yine yarım yamalak Türkçesi ile bir şeyler söylemek istiyor. “Ben boşanalım dedi. Çocukları öldürürüm dedi...”

“Tamam” diyorum, kadının puslu gözlerine bakıp, “siz sakın olun. Arayın polisi. Durumu söyleyelim.” “Ara kızım.” diyor annem, “hemen ara gelsinler. Çocuğa el kaldıran sana ne yapmaz!”

Komşu pencereler birer ikişer açılıyor o anda. Herkes merakla sokağa bakıyor. Açılmış pencerelerden meraklı sorular dolduruyor sokağı. Martı sesleri duyulmuyor artık. Biri diyor ne olmuş ne olmuş, diğeri diyor böyle olacağı belliydi, görün işte. Başkası alıyor sözü; geldiler bozdular huzuru, bıktık artık bunlardan... Susmuyorlar. Biri diğeri'nin söyleyeceğine yol açmak için başını sokağa uzatmış, gökten ha bire kelime saçıyor. Yaklaşmayın birbirinize, yaklaşmayın diyor yine biri; korona bulaşır. Polisi aradınız mı diyor bir diğeri, yazık yavrucağa, ne olmuş ona? Başım dönmeye başlıyor. Anneme bakıyorum. Beni anlamış olacak ki yanıma koşuyor.

Annem kolumun altına girerken Fatıma'nın annesi tekrar ağlamaya başlıyor. Fatıma, kanlı burnuyla kardeşinin çıplak ayağından tutmuş, pencerelerden uzanan başlara bakıyor. Duyduklarını anlıyor mu acaba? Huzuru bozanın kendisi olduğunu mu düşünüyor? Gözlerindeki yorgunluk bir yetişkininkinden farksız. Dişlerimi sıkıyorum. Yumrugumu sıktığım sırada annem komşulara dönüyor.

“Yok bir şey, yok. Çocuk merdivenlerden düşmüş.”

Kadın gözlerini silerken annem fısıldayarak “Ara polisi, kızım,” diyor, “ara da gelip ilgilensinler. Dönerse Allah muhafaza.”

Son cümlesinde kolumu daha bir sıkı kavlıyor annem. Apartmana dönüyoruz. Kapıyı kapatacakken aynı anda kadına bakıyoruz. Kucağında yavrusu, elinde Fatıma'nın elleri. Sağına bakıyor, sonra soluna. Sokak dönemecinde birini görmüş gibi bir hâl. Kapanan pencere sesleri. Yüzünde eylül günleri. Kadının umutsuz yüzüne bakarken Fatıma'yı kaldırdığım yere bir martı konuyor. Kanatlarını açtıkça açıyor. Sonra tuhaf tuhaf sesler çıkarıyor. Martıya değil de yerdeki kan damlalarına bakıyor Fatıma. Bir şeyler söylüyor annesi. Annesine bakıyor, yumuyor gözlerini, sonra içeri giriyorlar el ele. Martının ağzında küçük bir fare. Farenin kuyruğu bir kertenkele gibi martının gasına akarken annemin iç çekişi ile merdivenlere yürüyoruz.

“Polisi ara oğlum. Gelip ilgilensinler. Yazık kadıncağıza.”

Merdivenin kaçınıcı basamağındaydık? Yirmi sekizinci mi? Yaşım mıydı yirmi sekiz? Durdu annem. Derin derin soludu.

Apartmanın yanıp sönen ışığına baktı. Anlayamadığım sözcükler mırıldandı. Dua ediyor olmalıydı. Komşunun kapısı açıldı. Ağzını avucuyla kapayarak az önce ne olduğunu sordu komşu. Yine derin bir nefes alarak önemli bir şey olmadığını söyledi annem. Sağ eli, sol göğsünün üzerinde. Sol eli avucumda. Suriyelilere dair sürüsüne kötü cümle saydı komşumuz. Annemin avucumdaki eli titremeye başladı. La hayle dedi, durdu, komşuya şöyle bir baktı ve hadi iyi günler deyip yürümeye devam etti. Kapı kapandı. Apartmanın ışığı söndü. Bir adım attık, gölgemiz basamaklara uzandı.

“Ohh, şükür yarabbi.” dedi annem dairemizin açık kalmış kapısından girerken. “Sen git bir elini yüzünü yıka, ardından da polisi ara. Hadi, yemekler soğudu.”

Banyoya girdiğimde annem yeşil koltuğa bırakmıştı kendisini. Aynadaki yüzüme baktım. Kilo almışım. Ense kökümde beyazlayan saçlar. Uzayan sakallarım. Soğuk suyla yüzümü yıkarken Fatıma'nın bakışları geldi gözümün önüne.

Kardeşinin çıplak ayakları. Yıllar önce kendimi sokağa attığımda benim de ayaklarım çıplak mıydı? Kim durdurmuştu beni koşarken. Bakkal mı? Polis mi? Yoksa komşulardan biri miydi durduran? Nereye koşuyordum öyle? Annemin kanlı yüzünü unutmaya mı koşuyordum? Koştukça kaçacağımı mı sanmıştım annemin kederinden? Çocukluğumun cılız kirişleri titredikçe şiddetle kasılıyor bedenim. Alelacele sıktım musluğu. Aynaya bakmaya takatim kalmadı. Havludaabdest kokusu. Annemin duaları olmasa kendimden de kaçmaz mıydım?

Odaya döndüğümde polisi aradım. Anlattım yaşananları. İlgileneceklerini söylediler.

Annem teşekkür edercesine baktı yeşil koltuğundan. Sofraya oturduk. Tabağıma soğumuş çorbadan koydu. Sonra pişman oldu, dur kalkayım da ısıtayım dedi şu çorbayı. Otur dedim anne, çok soğumamış. Sustuk, susarak kaşıkladık çorbalarımızı. Sofraya, içinde ne yazdığı bilinen bir mektup konmuş da o mektubu açıp okumaya tenezzül etmiyor gibiydik. İştahım kaçmıştı. Makarnanın salçasını ekmeğimle sıyırırken Fatıma'nın yüzü belirliyordu tabağımda. Annemin yüzüne baktığımda Fatıma'nın annesi... “Az yedin,” dedi annem. “Doydum” dedim, “eline sağlık.”

Sofradan kalkar kalkmaz koltuğa oturdum. Ensemi koltuğa dayayıp tavana baktım. Vücudumu bir titreme aldı. Sonra aniden bir uyku bastırdı. Dışarıda polis telsizi sesi. Birkaç memur konuşması. Gözlerimi yumdum. Toplanan kaşık çatal şingirtisini, tence-re tabak tıngirtisini hiç duymamışım bile. Annem üstüme battaniye örterken göz göre geldik.

Gülümsedi. Sonrası huzurlu bir uyku.

Kaç saat uyumuşum bilmiyorum. Bir gürültü koptu. Duyduğum gürültü önce kafamın içinden geliyor sandım. Sandım ki bir çimento mikseri burnumdan boğazıma doğru çimento döküyor ve ben nefes alamayarak, demirlerle örülmüş bir gökyüzüne bakıyorum. Avizedeki sarı ampul yandığına göre akşam olmuş. Başımı kaldırdığımda pencere önündeki annemin korkulu bakışlarıyla karşılaştım. Perdeyi aralayan eli bana otur der gibi bir işaret yaptı.

“Heyecanlanma.” dedi, “bir şey yok. Kocasını olacak adam yine gelmiş anlaşılan. Bak-sana, evin penceresi aşağı indi. Sehpa mı fırlattı manyak herif, ne fırlattıysa artık. İyi ki sokakta kimseler yok.”

Kalktım hemen. Aralık perdeyi açtım. Karşı dairenin ölü solgun ışığında Fatıma'nın dağınık saçlarına rüzgâr vuruyor, evlerinin perdesi bir bayrak gibi pencerenin dışında kanat çırpıyordu.

“Çıktı mı manyak herif?” dedim. “Gördün mü anne adamı?”

“Çıktı herhalde, oğlum.” dedi annem. “Kızın anası çekyatta oturup ağladığına göre çıkmıştır.”

Fatıma'nın annesini o an fark ettim. Kadın oturduğu yerde dizlerine kapanmış, sarsıla sarsıla ağlıyordu. Belki ağlamıyordu da sadece söyleniyordu. Belki söylenmiyordu da sadece sallanıyordu. İnsanlar gördüklerine bakarak ne anlamlar yüklüyorlar, öyle değil mi? Fatıma, camı sokağa inmiş pencere önünde durmuş, annemle beni izliyordu. Odalarına dolan bir rüzgâr perdeyi alıp Fatıma'nın yüzüne vurdu. Perde Fatıma'nın

yüzünden sıyrılınca gülümsedi Fatıma.

“Anne.” dedim, “ben gidip bir bakayım. Böyle olmaz!”

Annem hızla çekti perdeyi. Fatıma’nın gülümsemesi bir kumru süzülüğü gibi yarım kaldı. Tuttu ellerimden. Hırsla, “Hayır, gitme oğlum.” dedi, “polis geldi sen uyurken, sor-du etti. Sonrası bizi ilgilendirmez. Genç kadın. Vardır bir akrabası muhakkak.”

“Bizim akrabamız, tanıdığımız var mıydı anne?” dedim. Annemin bakışları haliya kaydı, halıdaki anlamsız desene. Gözlerini yumdu. İçini çekti.

“Peki, git sor bakalım, bir şeye ihtiyaçları var mı?” dedi. Yüzüme bakmadan dedi bunu. Ben kapıdan çıkarken arkama bile bakmadığından emindim.

Merdiven basamaklarını tavandaki otomatik ışıklar yanmadan inmeye çalışıyordum. Sanki ışıktan hızlı olacağım, fizik kurallarını altüst edeceğim ve Hollywood filmlerindeki kahramanlar gibi Fatıma’nın yanına gidip onu üzen kişiden korkunç bir hesap soracağım. Hesap sormak mı? Kimin hesabı? Neyi, kime sormak? Coğrafyanın insana ettiklerini mi soracağım? Geçmişin geleceğe kattıklarını mı? Kendi hesabımı mı soracağım tanımadığım birinden?

Giriş katının merdivenlerine geldiğimde ayağım tökezledi. Dengemi sağlayamıyordum demir kapıya kadar yuvarlanacaktım. Tamam, dedim kendi kendime, sakın ol Mahir. Birazdan sokağa çıkacak ve hızla karşı apartmana gireceksin. Merdivenlerden sakince ama hızla çıkacak, Fatımaların kapısını çalacak ve kapıyı açtıklarında iyi misiniz diyeceksin.

Demir kapının açık olup olmadığını fark etmedim. Sokağa çıktığımda Fatıma’nın da-iresinden yola düşüp parçalananın sehpa değil de bir rahle olduğunu gördüm. Adi he-rif dedim, rahle mi fırlatmış? O anda saçma bir şekilde yüzümde maske olmadığını ve bu durumda bile maskeyi düşünecek kadar aslında kendimi de düşündüğümü, ne olursa olsun akıllıca hareket etmem gerektiğini, adamla karşılaşsam kafasına gözüne dalmadan ne yapmak istediğini sakince sormalıyım dediğimi, evet, bunların hepsini kendi kendime dediğimi fark ettim. Sokağa bakan meraklı birkaç komşudan başkası yoktu ve eğer adam yakınlarda olsaydı mutlaka beni uyaracaklardı diye düşündüm. Aslında karşı apartmana o kadar hızlı girmiştik ki kimin ne dediğini işitmem mümkün değildi doğrusu. Merdivenlerden çıkarken az önce kendime söylediklerimin hiçbir anlam ifade etmediği ortadaydı. Tutunduğum tırabzanlar büyük bir gürültüyle sarsılırken Fatıma’nın alt komşusu kapıyı açtı ve kapının berisinde durup bir eliyle göğsündeki süveterini çekiştirerek, “Bezdik artık” dedi, “evde kalmaktan da, bunların gürültüsünü dinlemekten de bezdik.” Cevap vermeden Fatıma’nın kapısına vardım. Kapıyı çalarken

alt katın kapısı sertçe kapanıverdi.

Fatıma açtı kapıyı. Beni görünce gülümsedi. Burun deliklerinde öğleden kalan kan lekesiyle sesi titreye titreye yine “Ebi” dedi.

Abi mi demek istiyordu yoksa? Tebessüm ederek “Evet,” dedim, “abi. Ben abi.” Çok sürmeden Fatıma’nın annesi geldi. Yorgun gözlerle, iki eli kollarının altında “Polis gelecek. Siz gidin abi.” dedi, “gelir, öldürür sizi.”

“Beni kimse öldüremez,” dedim. Bunu derken ağzımdan çıkan ve hâlime yansıyan ergen tavrın gülünçlüğü ile Fatıma’nın yüzüne baktım. Tertemiz dişleriyle bana gülümsemeye devam ediyordu.

“Gidin.” dedi annesi, “Allah rızası için gidin.”

Elimi arka cebime götürerek, “Tamam, gideceğim ama şu polisi yine arayayım,” dedim. Elimi arka cebime atar atmaz, “Tüh” dedim, “telefonumu almayı unutmuşum.” Fatıma bir elime, bir yüzüme bakıyor, ne yapmaya çalıştığımı anlamadan şaşkın şaşkın gülümsüyordu. Birdenbire içeriden bir bebek ağlaması duyuldu. Fatıma’nın annesi bir şey demeden odaya koştu.

“Hadi, kapat kapıyı Fatıma.” dedim, sanki beni anlıyormuşçasına. “Ben şimdi eve gideceğim ve polisi arayacağım, tamam mı?”

Başını sallayarak “Ebi” dedi.

“Evet.” dedim, “ben abi. Hadi, kapat kapıyı.”

Kapıyı kapatır kapatmaz merdivenlerden koştururcasına inmeye başladım. Niye koşturuyordum bilmiyorum. Fatıma’nın komşusu kapısını açtı ve ben koştururken merdiven boşluğuna doğru bağıldı:

“O salak herif sizin apartmana girdi, çabuk git.”

Nefesim duracak gibi oldu. Ayaklarım benden bağımsızdı artık. Bastığım basamaklar yürüyen bir merdivenmişçesine hiç durmadan ters istikamete doğru hareket ediyor da, bir girdabın içine düşmüş balıkçı gibi ellerim yukarıda, anaforun gözüne kapılmamak için çabalıyormuşum. Kalbim yerinden fırlamış da, ayaklarıma öyle koşulmaz böyle koşulur der gibi sağına soluna kan saça saça basamaklardan yuvarlanıyor. “Annem!” dedim. Annem deyince apartman boşluğunda ne kadar ampul varsa sanki patladı ve bir ışık huzmesinin içinde sokağa ancak çıkabildim.

Oturduğumuz apartmanın kapısından girer girmez bağırmaya başladım. “Annem, annem, iyi misin?” Hem bağılıyor hem de koşuyordum. Açılan komşu kapılarından maskeli maskesiz yüzler bana endişeyle bakarlarken onunla karşılaştım.

Elleri cebinde sakince merdivenlerden iniyordu. Yapıştım yakasına. Ellerimden tutup itince düşüverdim. Tırabzandan tutunup tekrar kalktım ve bir yumruk salladım. Yumruğum boşa gidince yakamdan tuttu ve sert bir şekilde beni duvara yapıştırdı. Soluğumun durduğunu hissettim. Yüzüme doğru eğildi. Burnundan soluyarak “İşime karışma!” dedi. Sonra yakamı bıraktı ve aynı sakinlikle merdivenlerden inmeye devam etti. Komşuların bağırış çağırışları arasında annemin yanına koştum.

Evimizin kapısı açıktı. Annem dedim. Ses gelmedi. İçeri girer girmez odaya koştum. Annem yeşil koltuğun önüne doğru sağ kulağı tavana bakacak şekilde yatıyordu. Kalbim ağzıma geldiğinden midir nedir bağıramadım. Koştum, sarılıp kaldırdım annemin başını. Annem, annem iyi misin demeye çalışırken salya sümük ağlamaya başladım. Sımsıkı yummuş avuçlarını. Açmaya çalıştım. Avucunun birini açtığımda haliya bir zeytin çekirdeği düştü. Annem, annem iyi misin, dedim. Gözlerini açtı. Tebessüm etmeye çalıştı. Sonra belli belirsiz sözler döküldü ağzından. “Annem sana ne yaptı o pislik?” dedim. Gözlerini kapattı, tekrar açtı. Mutfığa koştum su getirmek için. Çeşmeden doldurduğum bir bardak suyla annemin yanına geldim. Başını kaldırdım. Bir yudum aldı. Dudakları titreyerek konuştu:

“Mahir'im, sandım ki baban geldi.”

Annemin başı dizlerimde, sarsıla sarsıla ağlamaya başladım. Demek sadece korkmuş benim annem. Korkmuş ve bayılmış, öyle mi? Oturduğum yerden puslu puslu karşı daireye baktım. Hamalı Fatıma, saçlarını havalandıran rüzgâra aldırmadan camı kırık pencere önünde durmuş, çatılara kurşun gibi düşen yağmura inat bize bakıyor ve gök gürültüleri eşliğinde öfkeyle bağıırıyordu:

“Ebi, ebi, ebi!..”

Nisan - 2020, İstanbul

Üç Anadolu

SEBAHATTİN GÜNDAY

Dolar gelir geceme tarla kuşları.

Herkes işinde ya da uykusunda. Dünyanın gece nöbetleri bana kaldı. Gamsız insanların uykusunu özledim. Sürekli arayan ve karışan bir zihin halinde günlerim ve gecelerim. Pencerem hep açık; hafızam akıyor, zihnim arıyor. Dolup dolup boşalamayan delik bir tasım her gece. Hasta gibi, yaralı gibi tüketip yola koyduğum karanlıklar, kenarında kendimi ve dünyayı süzmeye devam ettiğim uyanık uykular durup bir daha geri dönmeksizin yürüyebileceğim yolu göstermiyor bana.

Her yanım yol, adresim yok.

Üzerimde hala bozkırın havası, aklımda uzun bir otobüs yolculuğu boyunca şehirlerden topladığım Anadolu manzaraları, gözlerimde göklerde bıraktığım yıldızların izi. Bilgisayar başında ve kitaplar arasında geçen uzun bir gecenin kısa süren uykusuz uykusundan, sabahında onun devamı olan seyahat düşüncelerinden henüz uzaklaşamadım. İstanbul Havalimanının dış hatlar salonunda kesintiye uğramadan devam ediyor gece nöbetim. Kendimi yeni güne eklemeye çalışıyorum. İki saat sonra bineceğim uçakta Fransa yolcusu olacağım. Düşüncelerim ve hayallerim darmadağın.

Tutunabileceğim bir gerçeğe ulaşamıyorum.

Sandalyeye oturup kenarına iliştığım masadan hava limanının hareketliliğine odaklanıyorum. Bir süre sonra gürültü ve uğultu içinde kaybolacak olan günün seçilebilen ilk seslerindeyim. Gelen giden yolcuların yüzlerinden hikayeler derlemeye, onları kendi masallarına koymaya çalışıyorum. Ruhumun atölyesi param parça olmuş, ruhum yüzlerce iş yerine bölünmüş. Aklım her atölyede onlarca bitmeyen iş, sonu gelmeyen düşünceler içinde çalkalanıyor. Bilmediklerim bildiklerimden daha fazla. Her çizgi, her görüntü yeni bir dünyanın kapılarını açıyor bana. Aynalar koridorunda gerçeği arıyorum. Önümdeki uzun dakikaları çevreyi izleyerek tüketmenin zaman ve çalışma kaybı olacağı düşüncesi çıkıp geldi bir yerlerden. Yol arkadaşı olarak çantama koyduğum kitaplardan birine uzanıyorum. Son gecemde ve yolda çoğunu okuyup bitirmek üzere olduğum bir esere... İki gün önce almıştım Refik Halit'in Memleket Hikayeleri adlı kitabını. Alırken kapağının arasından kitabın ön sayfasında bana ait olan o boşluğu, her kitabın sağ alt köşesinde adımlı yazdığım küçük alanı görüyorum. Adımı yazmamışım. Çantamdan bir kalem çıkarıp oraya adımlı yazıyorum. Küçük harflerle Cemal, büyük harflerle MAHİR. Altına imzamı adımlı ve soyadımla sadece sessiz harflerini kullanıp birleştirerek akıcı ve kararlı bir el yazısı şeklinde atıyorum. Kitabın ve içindeki her şeyin sahibi olduğumun imzasını atar gibi. Bir süre bakıyorum imzama. Cemal Mahir'i, kendimi

değil imzayı düşünüyorum. Başka birine ait bir şifreye, işarete, bir rumuza bakar gibi bakıyorum ona. Zihnimde yankısını dinlediğim ismimi bir de havalimanının boşluğuna doğru seslendirmek düşüncesine gidiyorum ama hemen vazgeçiyorum sesimi duymaktan. Bir tebessümle kapatıyorum bu düşüncemin üstünü. Farklı bir adım olsaydı ve ben Cemal Mahir olarak gezseydim dünyada diye bir başka düşünceye tutuluyorum ardı sıra. Onun arkasından daha mı rahat konuşurum acaba? Daha mı iyi düşünür, daha mı akıcı ve seri yazarım? Bir anons geçiyor sessizliğimin ve düşlerimin kenarından.

Havalimanında gürültüler arttıkça ben daha çok kendimle doluyorum.

Düşüncelerim akşamın tortusuyla meşgul. Bir mevzu ve bir isim arıyorum. Hafızam dağılıyor. Uçuşan kelimelerin ve yorumların bana bir yardımcı yok.

Yan masaya yerleşme telaşı içindeki bir grubun konuşmaları ve gülüşleri arasında telefona uzanıyorum. Sağ elimin içinde tutup başparmağımla telefon ekranını kontrol ederek akşam baktığım son giriş sayfama ulaşıyorum. Kitapların ve sinemaya uyarlanan romanların konuşulup tartışıldığı o ortamdayım. Seri bir şekilde kaydırıp izlediğim ekranda paylaşımın altına yorum yapanları tarıyorum. İşte paylaşımın sahibi Arman Azeryan ve ilgimi çeken o cümleler:

“Çalikuşu romanının ilk sinema uyarlamasını televizyonda siyah beyaz çekimiyle izlemiştim. Sovyetler Birliği dağılmamıştı o zamanlar ve büyük annem yaşıyordu. Sovyet devlet televizyonu yabancı filmleri alt yazılı değil, tek kişinin seslendirmesi ile Rusça olarak yayınlardı. Ön seste Rusça seslendirme canlı bir şekilde verilirken filmin kendi dili ve sesleri de arka planda düşük bir tonla duyulurdu. Büyük annem iyi göremez, baktığını seçemez olmuştu son zamanlarında. Tek arzusu Anadolu’yu, Sivas’ı bir gün daha yaşamaktı. Bir ara pür dikkat televizyona baktığını ve gözlerinin dolu dolu olduğunu gördüm. Hem filmi hem de onu izliyordum. Şaşırdım. Olan biteni çözemiyor, hiçbir şey anlamıyordum. Büyük annem ağlıyordu. Ne oldu, iyi misin diye sormak istedim, eliyle susturdu beni. Bütün varlığı, bütün dünyası televizyondaydı. Filmin arka sesindeki Türkçe konuşmaları dinliyordu. Büyük annem, Ermenice’den çok daha iyi ve güzel Türkçe konuşurdu.”

Telefonumu masaya bırakıyorum. Son iki yıldır yanımdan ayırmadığım karalama defterimi çantamdan çıkarıp Arman Azeryan’ın paylaşımını her cümlesi ile defterimde sıradaki boş sayfanın başına yazıyorum. Cümleler içimde yankılanıyor, bir trajedi içimde çıkış arıyor yazdıkça. Burası önemli, bu ayrıntı kullanılmalı diyerek yazdığım sayfaya büyükçe bir soru işareti koyuyorum.

Giderek çoğalıyor defterimde sorular ve soru işaretleri.

Onlardan biri beni daha önce yazıp defalarca okuduğum başka bir sayfaya götürüyor. Bir köşesini katladığım ve zaman zaman dönüp baktığım o yeri bulmakta güçlük çekmiyorum. Bir daha bakıp, bir daha okuyorum yazdıklarımı.

“Bütün köy şaşkınlık içinde. Turistler köyde sanki kendi memleketlerinde geziyor gibiler. Çoğu Türkçe konuşuyor ve özellikle yaşlıların konuşmaları yabancı olduklarını düşündüremeyecek kadar bizden dedirtiyor. Görünüşleri de hiç yabancı değil. Yıllardır bir arada yaşamışız da dün gitmişler buralardan. Hala bizden gibiler.”

“Köy meydanında toplandık, konuşmaya, sohbete koyulduk. Bizim gençlerde, yeni-yetmelerde bir durgunluk. Mübadele ile buralardan ayrılıp Yunanistan’a giden Rum ahalisi bunlar. Muhabbet açıldıkça konular geçmiş günlere gitti. Köyün eski zamanlarından söz etmeye başladılar. Herkeste bir duraklama, herkeste bir hayret. Tanımadıkları, bilmedikleri yok. Ölenden, yitenden haberi onlardan al. Hatta ara sıra içimizdeki simalara bakıp sen şunun oğlu musun, sen onun torunu musun gibi eski komşularının çocuklarını teşhis ettiler. Olur şey değil. Gördüklerimize duyduklarımıza, inanamadık.”

“Rumlardan kalma çok yapı var bizim buralarda. Bazıları hala kullanımda, bazıları bir bakımla kullanılabilecek durumda. Evleri bizimkilerle yan yana, kapı komşusu olanlar bile mevcut. Ayrılırken komşusuna emanet etmiş evini. Bir bayan geldi. Oldukça yaşlı. Emekli tarih profesörü. Buradan ayrıldığında altı yaşında imiş. Kimseye sormadan gidip evlerini buldu. Bizimkilerden bir aile ile yan yana inşa edilmiş o ev. Giderken komşularına teslim etmişler evi. Zamanla bahçe duvarı kaldırılmış tek ev haline getirilmiş orası. Bahçesi bakımlı, cennetten bir köşe. Müsaade isteyip evi gezmek istemiş. Ev ahalisi şaşkın. Kadın duvarlara, kapılara, dolaplara dokunuyor. Onlarla konuşacak, konuşuyor adeta. Herkes evin tarihinden ve eski günlerinden haberdar ama tanıklık başka bir şey. Hiç yaşamadılar böylesini. Görmediler. Kadın ağlıyor, kadın minnettar gözlerle bakıyor evdekilere. Sonra bir duvarın önüne geldi ve orada durdu. Duvarın içinde küçük, kapaklı, dönen bir dolap var. Kimse bilmiyor bu dolabın niçin böyle yapıldığını. Dolabı sağa sola çevirdi, içine bir şey arar gibi baktı. Elini dolabın içindeki boşlukta gezdirdi. Oradakilere dönüp, ‘Babam Noel’de buraya hediyeler koyardı.

Abimle bu dolabı çevirip içinden oyuncaklar aldığımızı hatırlıyorum.’ deyince evdekilerde bir şaşkınlık ve onu takip eden tebessümler... Gezerken yaşadığı acı ve hüznün ayrılırken bir sevince döndü. Mutluluğu gözlerinden okunuyordu.

Evdekilere defalarca teşekkür etti. Evlerinin korunmasından, bıraktıkları gibi duruyor olmasından duyduğu mutluluk anlatılır gibi değildi. Asıl güzeli evin bahçesinde yaşandı. Yaşlı kadın çıkarken önüne gelen bir ikramla ve onun anısıyla yüzleşti. Hane sahibi köylümüzün bakır bir kasede getirdiği çorbaya bakıp ‘Aaa... Gendime çorbası... Babam çok sever ve anlatırdı bunu... Biz Canca’da bir değil ama beraberdik. Can cana yaşıyorduk. Birliğe yakın beraberlik içinde. Ne oldu, nasıl oldu anlamadık. Hiçbir şey bildiğiniz gibi değil. Bizim bildiğimiz gibi de değil’ dedi. Zaman ve mekan çıkıp gitti aradan.”

Başımı kaldırıp havalanan bir uçağın sesini dinliyorum.

Dinmeyen o sancı geldi önümde duruyor. Bir Anadolu romanı yazmak sancısı.

Uzun süre önce planımı oluşturmaya, malzememi toplamaya ve unutmamam gereken ayrıntıları not almaya başladığım karalama defterim yine elimde. Evirip çeviriyorum, bazı sayfalarına göz atıyorum. İyice dolmuş. Yazmak için sadece başlamak gerekiyor. Aylardır görünen tarafımla mesleğim olan mimarlık çalışmalarım beni meşgul ederken bir yanımla da sessiz sedasız ama bilinen mesleğimden daha fazla düşüncemi ve enerjimi sarf ettiğim bir yolun, edebiyat yolunun yolcusuyum. Mimarimizdeki Selimiye, Süleymaniye gibi edebiyatımızda bir Anadolu romanı fikrinin içine düştüm.

Yıllar geçtikçe o deniz büyüdü ve kıyısına çıkamaz oldum. Şimdi yeni bir dalgaya doğru kulaçlarımı daha güçlü atmak durumundayım.

Defterimin baş sayfasına bakıyorum. Tek cümle doldurduğum sayfaya. “Bu toprakların romanı hala yazılmadı ve belki de hiç yazılamayacak.”

Lise yıllarımdan beri unutamadığım bir ifade. Edebiyat saatlerimizin birinde tartışılmış. Dersler gitmiş o kalmış.

Mimarlık okumaya karar vermem beni edebiyattan hiçbir zaman ayırmadı. Şiirler yazmaya, onları saklamaya devam ettim lise ve üniversite yıllarım boyunca. Sonra dergiler, ilk şiirlerim, ilk hikayelerim ve ilk kitabım... Edebiyat derslerinde duyduğum birçok şeyi unutup sonra yeniden öğrendim, yaşadım ama unutmadığım o cümlelerin her geçen gün kurşun gibi artan ağırlığının beni nereden bulduğunu ve neden üzerimden gitmediğini düşünmekten kendimi bir daha kurtaramadım. Ne şiirler, ne hikayeler, ne de mimarlık mesleğimin kültür sanat faaliyetleri alabildi üzerimdeki ağırlığı.

Bir cümle, bir fikir ile şişeye konmuş maket gemilerin çıkmazına terk edilmiş gibiyim. Açıklayamıyorum engin denizlere. Kalemim limanda bağlanmış dolu bir gemi.

Yaşanacak ne varsa yaşanıyor. Buna direnmiyor, bundan kaçamıyor insan.

Karalama defterimin içinde yürümeye, sayfa sayfa düşünmeye devam ediyorum.

Yıllar içinde düşündüklerim, aylar önce gezip toplamaya, okuyup yazmaya başladıklarımın hepsi önümde işte. Üç Anadolu belirmiş ufku. Yaşadığım, öğrendiğim ve hiç bilmediğim üç Anadolu, günler, geceler boyu içimde büyümüş. Üç kapı açıldı önümde ama o kapıları açacak, o kapılardan yürünüp gidilecek dili bulamıyorum. Kaç kez başladım, kaç kez vazgeçtim ve kaç defa bir roman fikrinden tamamen uzaklaşmayı, onu bırakmayı bile düşündüm. Ben onu bıraktım ama o beni bırakmadı. Bir türkü, bir görüntü, bir efsane veya kaç mevsimin kaç rengi beni bitmez tükenmez hülyalara, kurgulara taşıdı. Az söyleyip çok anlatmak, bir yazıp bin düşündürmek için içimdeki romanın bütün unsurlarını kuşatacak dili yakalama yolunda neler yapmadım. Olmadı. Olmuyor. Dünyamda kurduğum hiçbir sahne dilini bulup doğmuyor. Her deneme kıvamını bulamamış bir yemek, unsurları uyuşmayan bir karışım oluyor. Ben konuşuyorum ama Anadolu konuşmuyor. Dile gelmiyor Anadolu bende. Anadolu deyip susuyorum hep.

Kim söylemişti hatırlamıyorum. Türkülerden gidilmeliydi Anadolu romanına.

Roman incelemeleri, gezi, konuşma ve tartışma notları, türküler... Tarih okumaları, sinema filmleri, televizyon arşivlerinden, internetten Anadolu görüntülerine dair tespitler, türküler... Folklor taramaları, halk edebiyatı okumaları, fotoğraflar, türküler ve başlayıp başlayıp vazgeçilen, üzeri çizilen bir romana giriş denemeleri...

Ben talip değildim. Bu yük beni nasıl buldu? Nereden düştü omuzlarıma?

Karalama defterimi bırakıp Memleket Hikayeleri'ne uzanıyorum. Arasından çıkardığım ayrıacı kenara bırakıyorum ama okumaya ayrıacı aldığım sayfadan başlamıyorum. Okumakta olduğum bir esere ara verip tekrar elime aldığımda kaldığım yerden değil bir sayfa gerisinden herhangi bir paragraftan başlama alışkanlığım hiç gitmedi benden. Yine öyle yapıyorum ama bu defa her paragraftan sonra daha geridekine dönerek kaybettığım bir ayrıntıyı arar gibi sayfalara göz gezdirmeye devam ediyorum. Kitabı çevirip

kapağına bakmak geçiyor içimden. Hayır. Yanlış kitap almadım. Okuduğum yeri de unutmadım. Her cümlesi ve paragrafı ile hatırlıyorum olanları. Bir an, başka bir duygu haliyle yepyeni bir kitap ve hikaye içindeymişim gibi garip bir varoluş durumundayım. Anlayamadım. Anlamıyorum. Neler oluyor? En başa geçip her şeyi yeniden mi okusam, kitabı yeniden mi yaşasam? Bu nasıl bir dil?

Başımı kitaptan kaldırıp bu ruh halimi irdelemeye, eseri, kendimi ve okumanın estetik dünyasını çözümlemeye çalışıyorum. Başka bir boyutta, bir boşluğa bakar gibi bakıyorum karşı duvara. Bakıyor ama görmüyorum. Yaşadığım hal ve ona dair düşündüklerim boşlukta, üç boyutlu bir resmin içinde sanki. Renkler dağılıyor, karşıdaki görüntüler bana doğru yürüyor. Yavaş yavaş, filmlerde görülen bir ameliyat sahnesinde uyanır gibi karşı duvarı ve oradaki tabloları, fotoğrafları seçme halindeydim. Saniyeler içinde düşündüklerim ile gördüklerim mücadele etmeye, iki dünya içimde kendilerini bana kabul ettirme savaşı vermeye başlıyor. Bir süre devam eden mücadeleyi duvardaki panolar kazanıyor ve bakışlarımı resimler üzerinde netleştiriyorum. Onları seri bir şekilde gözden geçiriyorum. Karşımda tanıtım ve reklam amaçlı turistik Anadolu manzaraları var. Kimi resim olarak yapılmış, kimi fotoğraf olarak çekilmiş aynı ebatlarda manzara çalışmaları. Bakışlarımı bir resim üzerinde sabitliyorum. Resmin ayrıntılarını incelerken elimdeki kitapla yaşadığım arayış hali de zihnimin bir tarafında devam ediyor. Düşüncelerimden kaçıp duvardaki resme gidiyorum. Onlar da peşimde.

Yamaçta bir çocuk.

Mevsim sonbahar.

Yakın planda bir yaban kavağı altında oturan sarı saçlı buğday tenli çocuk, uzakta tarla ve su kenarlarında sıralanan söğüt ve kavakları, bahçelerini süsleyen sıralı meyve ağaçları ile sanki benzerlerini yurt gezilerimde çok sık gördüğüm bir Anadolu köyünü seyrediyor.

Köyüm ve çocukluk yıllarım giriyor duvardaki resimle arama.

Bir tepeden bakarken güneşte çatıları parlayan evleriyle köyümün seyrinde, geçmiş zamanlar ve o evler arasında tükenmeyen masallardayım. Çocukluğum bana bakıyor, ben onu seyrediyordum. Her şey eskisi gibi. “Her şey yerli yerinde.”

Çok sürmüyor bu mutluluk. Hülyalar ve gerçekler arasında parçalanıyor saniyeler.

Tekrar resimdeki çocuğa dönüyorum. Sanki bir masal bitmiş, bir yalnızlık oturuyor çocuğun yanında. Kimi bekliyor, gideceği bir yeri mi düşünüyor acaba burada?

Gel çocuk, beraber gidelim diyorum.

Ona uzanıyor, işlenmiş pirinç saplı, menevişli ağzı pırıl pırıl parlayan bir Sürmene çakısı veriyorum eline.

Işıl ısl oluyor gözleri. Altında oturup gövdesine yaslandığı yaban kavağından düşmüş kuru bir dalı alıp çakısıyla yontmaya başlıyor. Yontular sessizce yere dökülüyor, önünde bir talaş birikintisi oluşturuyor. Ağaçtan kopan bir yaprak döne döne başına, sonra yontuların üstüne düştü. Elindeki dalı bırakıp onu alıyor. İşaret ve başparmağının arasında sapından tutup parmaklarını ileri geri kaydırarak fırıl fırıl döndürüyor yaprağı. Sonra bir anda yaprağı çevirmeyi bırakıyor. Yaban kavağının dalından düşüp eline ko-

nan o sarı hüzne kederle bakıyor. Zaman duruyor, hayat donuyor o sıra.

“Güz geldi.” diyor yanında birileri varmış gibi, sesli ve düşünceli. İçinden bir sıcaklık, bir soğukluk, bir yalnızlık geçiyor. Gökyüzünü, bulutları, dağları geziyor bakışları.

Havayı derin derin soluyor, rüzgarın sesini dinliyor.

Geçen sonbaharda öğrenmişti bunu. Köy meydanından bu koruluğa bakarken köyün ihtiyarlarından birinin söylediği sözlerdi şimdi aklından geçenler. Korunun tek yaban kavağıydı altında oturduğu ağaç. Yaz kış diğer ağaçlar arsından seçilen bir yüzü vardı. Yaşlı adam, oturdukları cevizin altından uzaklara bilgece bakıp, “Uzun kavak sarardı. Ömrümüz güze döndü. Buraların ilk sararan ağacıdır uzun kavak. Yerin göğün rengi, havanın kokusu değişti.” diye söylenirken geçen zamana sitem etmişti hal diliyle. Oradaki herkes bakışlarını koruya çevirmişti. Başka bir ihtiyaç, “Önü bahardır” diyerek yorgun bir sessizlik koymuştu bu düşüncelerin sonuna. Kimsenin sessizliği aşp üzerine bir söz söyleyemediği o anı yaşadı yeniden.

Evet... Bu böyleydi ve hiç değişmezdi. Uzun kavak, ağustos sonlarına doğru, eylülü görmeden bir gece aniden sararır, uzaktan köye gelen bambaşka bir misafir gibi görünürdü kuzey yamacında. Bir bahar günü yemyeşil dönüp gelişine hiç benzemezdi bu geliş. Döndüğünü kimse fark etmezdi ama ölümü görmek, bir hastalığı duymak gibiydi uzun kavağın sarardığına tanık olmak. Ona bakan herkesin içinde bir dal kırılır, bir yara açılırdı. Sonra geçen günler, işler güçler bir şekilde sarardı o yarayı ve bir bahar günü iz bile kalmazdı ondan.

Ama uzun kavağın sarardığını, onun bir felakete uğradığını ilk gören olmak böyle miydi? İnsanın başına gelebilecek en kötü şeylerden biriydi bu. Onun sarardığı anla karşılaşmanın uğursuzluk olacağına dair bir garip kehanet her sonbahar birilerinin dilinden dökülürdü mutlaka. Görenin er ya da geç karşılaşacağı, yaşayacağı bir felaketin habercisiydi bu.

İyi ki dertler dermanını da yanında getiriyordu. Yoksa baş edilecek korku muydu uzun kavağın sarardığını ilk gören olmak? Onu gören herkes kendinden önce birilerinin mutlaka o sarı felaketle göz göze geldiğini düşünür, çocuklar kadar kaygısız olurdu. Bu böyleydi ve bu hiç değişmezdi.

Bir korku, bir sevinç; bir hüznün ve bir ışık geçti içimden.

Uzun kavağın sarardığını görmüştü yamaçtaki çocuk. Ölüm gibiydi üstelik. Eğildi ve dallarıyla ona dokundu uzun kavak. Bütün yaprakları başından aşağı dökülmüş gibiydi.

Ona koştum.

Bir heyecan dalgası, bir yitiği bulma sevinci, bir yardım çağırısı. Onun omuzlarında bir yük, bende bir hafiflik.

Onda bir felaket, bende bir çıkış yolu.

Aylarca arkamda taşıdığım bir ağırlığı yere koyuyorum nihayet. Derin bir nefes alıyorum. Bende dinginlik, yamaçtaki çocukta bir yorgunluk.

Başını ve sonunu gördüğüm bir romandan başka bir şey değildi içime düşen. Onu elimde bir kitap olarak tutmuş gibi nefes nefeseyim. “Yazmazsam deli olacaktım” diyen Sait

Faik'i daha bir başka yaşıyorum. Önümde bir yol var, içimde bir yolcu buluyorum. Yamaçtaki çocukla yürünecek, koşulacak bir yol. İkimizin kaderi ve kederi aynı yolda. İkimizin de düğümü ve çözümü bu yolda.

Kendi hayal, kurgu ve düşüncelerim içinde havalimanının giderek artan hareketliliğini bir uğultu olarak yaşıyorum. Türkçe ve İngilizce anonslar, hazırlık ve hareket uyarıları, beklenen yolcu duyuruları bütün boşluğu dolduruyor, beni de içine alıyor. Bir uğultu denizinde yelken açmış gidiyorum.

Masamda toparlanmaya başlıyorum. Yamaçtaki çocuk da benimle beraber. Onda bir tedirginlik, bende kendine güven.

Onda yüzlerce soru bende her şeyin cevabı. Onda bir ne yapsam, nereye tutunsam heyecanı bende bir an öce bu yolculuk ve çalışmayı tamamlayıp yazmak için bir masa başına oturma özlemi.

Uçaktayız. Kalkış hazırlıkları içinde uçağımız piste doğru hareket etti. Herkeste bir sessizlik, herkes yamaçtaki çocuk. Kara yolculuklarında gelişen insanların birbiriyle konuşma, iletişime geçme isteği havada yerini derin bir sessizliğe ve yalnızlığa bırakıyor. İnsan bir uçağın içinde yolculukta olduğunu düşünemiyor. Uçağın kendi içinde olduğunu düşünüp tıknafes olacak, konuşamayacak kadar kendine gömülüyor. Havalanmadan, henüz yerdeyken başlıyor bu. Uçakta konuşmak halter kaldırmaktan daha zor. Kimse konuşmuyor.

Sessizlik kaldırılamayacak bir ağırlık gibi.

Son uyarılar yapılıyor. Uçak havalanmak üzere pistte hız alıyor. Her uçak yolculuğunun çözemediğim o anı yaklaştı. Yer çekimine mukavemet etme anı. Yerden ayrılan uçağın boşluğa düştüğü ve o boşluğa hükmettiği buluşma eşiğinde yamaçtaki çocukla göz göze geliyorum. Halim ona, onun hali bana geçiyor. Bir bilmece çözülüyor aramızda. Ben heyecanlıyım, çocuk gizemli ve sevinçli. Çığlıklar atmak, içimdeki çocuğa sarılmak istiyorum.

Gökyüzünde yıllar öncesindeyim, çocuk kendi zamanında. Televizyonun tek kanal olduğu, herkesin aynı görüntüleri izleyip aynı yaşamlara öykündüğü zamanlarda.

Dünya dönüyor, önünden bir yazı geçiyor. Az Gittik Uz Gittik. Fonda güzel bir yol müziği. Evliya Çelebi atının üstünde bir rahvan yürüyüşe bırakmış kendini. Gidiyor.

Kendi kadar kavuğu ile Çelebi, yazı masasının başında. Elinde kuş teleği, önünde hokkası ve mürekkebi. Uzanıp uzanıp hokkasına batırdığı telek ile Seyahatname'sini yazıyor. O da ne? Bir boşluk anında Çelebi'nin şakacı atı Küheylan, dudaklarını uzatıp değiştirerek masadaki hokkayı deviriveriyor. Hokka deyip geçmemeli. Dökülen mürekkep anında bir denize, bir okyanusa dönüşüyor. Bir büyük dalga Seyahatname'sine tutunan Çelebi'yi kaldırdığı gibi göklere yükseltiyor ve uçuruyor. Bakalım seyyahımız nerelere gidecek, bizi Anadolu'nun hangi mekanlarında gezdirecek?

Yamaçtaki çocukla göz gözeyim.

Gözlerinde Anadolu'ya, dünyaya açılma isteği.

Uçak havalandı, kanatları rüzgarla doldu. İçimdeki çocukla bir dalganın üstünde buluyoruz birbirimizi. Artık her yere gidebiliriz, her şeyi yapabiliriz. Her şeyi söyleye-

cek, her şeyi yazabilecek yerdeyiz şimdi. Hayallerin ulaşmayacağı yerde. Bütün dünya altımızda, bütün zamanlar önümüzde. Gidemeyeceğimiz yer, yaşayamayacağımız bir zaman yok. Erzurum’da bir kitapçı vitrininin önündeyim. Aylar var ki hiç değişmemiş vitrinin düzeni. Camın arkasında mavi kadife üzerinde dağınıklığa yakın bir düzenle yere serilen kitaplara bakıyorum. Hepsinin kapak resimleri ve renkleri solmuş, güneş alan kenarları sararmış. Yolum düştükçe bakıp bakıp hayal ettiğim, bir türlü almaya cesaret edemediğim o kitabı düşünüyorum. “Bir Şehre Gidememek” gidemediğim, gitmeyi çok hayal ettiğim şehirler geçiyor gözlerimin önünden. Bir şehre gidememenin tarif edilmez hazzını yaşıyorum ona baktıkça. Oraya gidersem bir büyüünün bozulacağından, bu kitabı okursam kurduğum tatlı hülyalardan uyanıp sonsuza kadar üzüleceğimden korkuyorum.

Üniversite yılları, turlar, mesleki geziler...

Adlarını bile telaffuz ederken gönlümden kapılarına gökkuşağı köprüleri uzattığım bütün şehirleri yaşadım. İstanbul, Bursa, Konya, Erzurum, Sivas, Ankara, Mardin, Diyarbakır, Antep, Maraş ve niceleri yoluma çıkan efsunlu şehirler olarak hayal hanemin başköşesine oturdular.

Sonra o kitabı okudum ve bir daha eskisi gibi olmadı hiçbir şey.

Onu hiç almamalıydım. Aldım, okumamalıydım. Sadece kapağına bakmak içindi o kitap. Yamaçtaki çocuk hiç görmemeli okuduğuma pişman olduğum kitabı. Yaşam ufku köyün sınırlarıyla, hayal ufku okudukları ve Evliya Çelebi’den duyup seyrettikleri ile bir süre daha tazeliğini ve heyecanını korumalı. Anadolu bütün güzellikleri ile gönlünü ilmek ilmek dokuduktan sonra okuyacağı kitabı kendi ellerimle vereceğim ona. Bu toprakların bütün renklerini, bütün seslerini ve bütün tarihini ruhunun en ücra köşelerine taşıdıktan sonra. Ona bir kitap vereceğim ve bir daha mahzun olmayacak bu topraklarda. Yalnızlık nedir hiç bilmeyecek.

Arkama yaslanıp bir ırmağa bakar gibi zihnimde akıp giden düşüncelere bakıyorum. Zaman ne kadar berrak, her şey ne kadar yakın. Gitmiyor, Anadolu’ya dönüyor gibiydim uçakta. Köydeyim. Kuzey yamacında bir yaban kavağının altında oturuyorum. Köyün sarıdan kızıla, kıızıdan kahverengine doğru dalgalanan güz renklerini izliyorum. Kararsız bir düzenle alçalıp yükselen, yankısını rüzgarlara kaptıran hüznünlü bir ikindi ezanı usul usul evlerin damlarına, çatılarına dökülüyor. Yanı başımda, ayrıntıları artık kaybolmaya yüz tutmuş eski bir kilisenin yıkıntıları içindeki diken ve çalıların arasından bir tarla kuşu pırlayarak kalkıyor, köye doğru uçup uzaklarda kayboluyor.

Kayıp Hikâye

ŞULE TAŞKIRAN KALA

Ayrılık gününden sonra yengemin sesinden geriye hıçkırıkları kalmıştı. Neredeyse hiç konuşmuyordu artık. “Tamam ana.” “Olur ana.” “Yaparım ana.”

Babamın köstekli saatini kurması gibi, anam onu sabahları kurardı:

“Şehro, malları sağ kızım.” “Tamam ana.”

“Şehro, mısırları belle kızım.” “Yaparım ana.”

“Bugün bostandan fasulye toplayıp pişiriver.” “Olur ana.”

Gündüzün telaşı yerini, gecenin karanlığına bırakınca yatsı vaktiyle namazlar kılınıp yataklara girilirdi. Anamlar beri tarafta uyurdu. Ben de ara yerde kalırdım. Hemen yanı başımda ise Şehro Gelin’le abimin odası vardı. Yıllarca sadece Şehro Gelin’e ait kalan bir oda...

Gece olunca uyur muydum? Nefes sesleri, horultular... Hepsi odamın duvarını delerdi. Bizim evlerde duvar dediğin nedir ki? Bir tahta parçası, arasında oyuklar. Suyun içinde nefessiz kalan bir insanın başını dışarı çıkarması gibi derin ve içli soluklardan ağlamaya dönüşen bir uğultu içeri sızardı. Yetmezmiş gibi her gece beni boğan o hıçkırıklar! İcini çeke çeke ağlayan yengemin sesi karabasan olup çökerdi üstüme. Gün ağardığında Onun yürüyen bir ölü gibi duran bedeninin halini görünce kahrolurdum. Gecelerce ağlayan o değildi de duvardı sanki. Önceleri nasıl ışıldardı, güneşe benzerdi yüzü.

Ne olduysa o haberlerden sonra oldu. Çocuk aklımla anlamamışım tabi. Köyün adamları? “Aman be savaşa savaş, girilsin de Moskof’a bir köstek atalım!” diyordu. Bizim ihtiyarlar semaverin başında “Moskoftu, Alamandı” diye aralarında konuşurlarken bir haber geldi. Muhtarı Devlet-i Âlî’den İnebolu’ya çağırılmışlar.

“Neler oluyordu, kimdi bu Moskof?”

Muhtar Hafız Mehmet Amca Ahmet Hoca’yla gitti. Eşeğe binip köyden ayrıldıkları o

günü öyle iyi hatırlıyorum ki... Köyün çocukları toplaşıp meydandaki çeşmeden bakır maşrapalara doldurduğumuz suları arkalarından döktük. İki gün sonra döndüler. Ne olup bittiğini öğrenmemiz için beklememiz gerekiyordu. Köylüye; “Yatsı namazından sonra camide toplanın.” diye haber saldılar.

Babamla anama ne zaman sorsam, “Senin aklın ermez!” deyip tersliyorlardı beni. İlk kez o zaman gördüm yüzü güneş gibi parlayan Şehro yengemin yazmasıyla gözyaşlarını sildiğini. Gürcü Köyü, korku ve hüzne bulanmıştı. Namaz kılınıp tesbihler çekildikten sonra, muhtar ile Ahmet Hoca Osmanlı’nın seferberlik ilan ettiğini söyledi.

Ahmet Hoca : “Bizim de kaderimiz harp ile yazılmıştı. Kafkas diyarından eksilerek geldik buralara. Yazgımız, çocuklarımıza miras kalacaktı. Görmediğimiz yokluk ve sefalet kalmadı derken, göreceğimiz günler varmış. Harbin manasını hepimiz iyi biliriz. Şimdi kâfire karşı dik durma ve vatana dua zamanıdır.” dedi.

Çok geçmeden köyün delikanlıları yola revan olmuştu. Çocuklara da gelinlere de analara da beklemek kalmıştı artık. Geceler, köydekilerin gözyaşlarıyla yıkanıyor, gökler onların hıçkırıklarıyla titriyor, genç gelinlerin türküleri göğe yükseliyordu:

“Deniz üstünde biber / Gemiler gelir gider / Gitti yârim askere / Ne mektup var ne haber.”

...

Ben; korkak İshak. Geri gelmiştim.

Sağ elimi tuttu, kaldırdı, baştaki iki parmağım hariç diğerlerini kapatıp gözüme yanaştırdı. “Tek gözünü kapa şimdi, bu iki parmağın arasından bak bakalım, yol sahiden uzun görünüyor mu?” dedi.

“Ne yapıyorsun, şimdi oyun sırası mı?” diyerek hiddetlenip çektim ellerimi. Kalbimdeki endişe tohumları onun yanında birden yeşerecek diye korkup yönümü değiştirdim.

O ise usulca eğilip fısıldar gibi konuştu. “Yahu ne oyunu? Mektebe hiç gitmedim diye, beni cüheladan mı sanırsın? Sana küçük yaşımda sevdalandım diye hâlâ çocuk mu kaldım zannedersin? Aklım eriyor benim de bir şeylere.”

Ona böyle çıkıştığım pişman “Deme öyle Şehrom, şu gencecik ömrümüzde birbirimize kavuşmak için etmediğimiz dua, göstermediğimiz çaba mı kaldı? Tam hasret bitti derken seni burada bırakıp da gidemedim orduyla. Kim bilir ne kadar uzağa gideceğiz. Dönülür mü o yollardan?”

Şehro’nun elleri titredi. Gözünü gözüme değdiremedi. Ellerin titremesi, gözlerinin ür-

kekliği belli olmasın diye birden ayağa kalkıp minderleri kabartmaya başladı. Her zaman nasıl dimdik durur güneş yüzlüm. Biraz durup önemsiz bir mevzuu konuşuyormuş hissi vermek istedi. Küçük çocuğunu ikna etmeye çalışan bir annenin sesi değdi sanki kulağıma.

“Bak! Sen bugün bu gidişten dönersen, yol gözünde hep büyüyecek. Gidip bakmazsan nerden bileceksin ne kadar uzak olduğunu?”

Şehro’nun gözlerinde “Kal!” ışığının yanmasını bekledim. “Kal!” desin istiyordum, o böyle derse, demese bile azıcık hissettirse razıydım “Korkak!” damgası yemeye... Yol bahaneydi. Nasıl söyleyecektim? “Korkuyorum be Şehrom.”

“Bizimkiler de eksile eksile gelmişler buralara, biz çoğalacağız inşallah. Sen korkma, düş şu yola, yetiş ordunun arkasından. Bak bakalım ne kadar uzakmış cephe? Yahu, ben kadın halimle korkmuyorum, sana ne oluyor be adam? Vatan uğruna savaşa ermekten korkmak da nedir?”

“Madem her şeye aklın eriyor, neden anlamazsın be Şehro, savaştan korkan kim? Ya gidip de dönemezsem ya dönüp de bulamazsam? Benim korktuğum şeyin ne olduğunu bilmez misin sen?”

“Bugün gitmezsen, yarın uğruna can verecek bir toprağın da sevdiğin de kalmayacak belki. Şimdi git. Benim için, anan için, doğacak çocuklarımız için çık kâfirlerin karşısına. Gönüller bir olsun İshak’ım, yol nedir? Sen sağlıcakla dön inşallah. Hadi, şimdi git, yetiş ordunun arkasından.”

O böyle yapmasa, nasıl cesaret edecektim? Birlik yola düşmüştür, nasıl yetişecektim? Arkamdan ağlamış mıdır? Peşine düşüp durdursam diye içinden geçirmiş midir? Ne yapsın korkak bir kaçağı?

İnebolu’da toparlanan birlikten kaçıp orman yolu üzerinden geri dönmüştüm köye. “Kal burda, sensiz yapamam!” diyecek sanıyordum. “Kalırsan yapamam!” dedi. O cepheden bu cepheye onun gönlü gönlümde kan revan içinde savaştım durdum. Kaç zaman oldu, bilmiyorum. Ama rüyalarımda görüyorum, azıcık kaldı diye iki eliyle işaret ediyor bana, tek gözünü kırpılmış. Çoklar aza döndü de azlar bitmek bilmedi... Yaralarım tuz diye, onun sözlerini bastım.

“Gececek!” dedim, rüyalarımda onunla ağlaştım...

...

Şehri benim adım. Şehro dediler. Sonra da gelin... Kocasını savaşa gitmiş gelin... Erinden haber alınamayan gelin... Künyesi kaybolmuş adamın karısı olan gelin... Kocasının

kardeşine gelin edilecek gelin...

“Ne okuma bilirsin ne yazma, kadın aklınla herşeye karışma!” dediler bana. Mısır çapala, malları sağ, damı temizle, sofrayı kur... Sanırlar ki bu gelinin başka hiçbir şeyden haberi yoktur. Oysa okurum ben. Şu yol var ya, onun her yanındaki taşları, geceleri yıldızları, yağdığında karları, doğum yaptığında sığırları, kocasının yanında yürüyen kadınları... Kelimesi kelimesine okurum. İdaremin kör ışığında yazarım her gece. Odamın çürük tahta duvarındaki çizgilerin hepsinin bir anlamı vardır. Soğan doğradığım bıçakla attığım çentikler kapladı duvarı. Kaç gün geçtiğini hesap edecek kadar sayma bilmem ama, gidişinin üstünden geçen on kış, on yazı, on güz, dokuz baharı iyi bilirim. Bir künye geri geldiyse, onda yazan mananın aslında ne olduğunu çok iyi bilirim. Ama inanmadılar bana İshak!

Gözyaşlarımın arasında daldığım rüyalarda seslendin bana: “Döneceğim, az kaldı!” diye. Uyanınca söyledim, “Dönecek, bekleyin!” dedim. Delirmiş sandılar beni. Günaşırı vardım muhtar emminin yanına. “Sordun mu? Gelen künyelerin arasında adı var mı?” dedim. “Yok!” dedi. Günaşırı ümidim sulandı. Günlerle beraber ümidim de çoğaldı. Ama sonra bir demirci geldi köye. “Ümidinizi kesin ondan, aynı cephedeydik, ağır yaralandı, kurtulmuş olması mümkün değil” dedi.

Asıl deli olan o demirciydi! Benden iyi mi bilecek yani? Künyen bile geri gelmemişken, nasıl inanırlar şehadet şerbeti içtiğine? Hem beni senin öz kardeşinle, elimde büyüttüğüm emanetinle evermeye kalkmalarına ne dersin? “Tövbeler olsun evlenmem!” dedim. “Ölürüm de evlenmem!” dedim. “O benim çocuğum yerinde.” Bunca acı yetmezmiş gibi, kanattılar yaramı. Döndüm babamın evine İshak.

...

Abim gittiğinde taze serpilken bir oğlandım. Şimdi dönüp gelse, yolda görsem tanımam. Ev geçindirecek çağa geldim.

Ben: Garip İsmail. Kâtip köyünden Hasan Emmi’nin kızı Hatice’ye verdim gönlümü. Her gün cemalini göreceğim diye evine giden yollardaki otları ezberledim. Ne zaman yeşerdi bu otlar ne zaman soldu bilinir mi? Ben bildim. Millet savaştan, açlıktan, yokluktan kırılırken sevda söylenir mi? Söyleyemedim.

Geçen gün bizim köyün oğlanları halimden anlar diye onlarla dertleşirken içlerinden biri pat diye “Yengeni sana alacaklar lan, ne Hatcesi?” deyivermesin mi? Yerdeki koca taşı attığımla kafasını sıyırdı geçti. Üstüne yürüdüm. Öbürleri aldı elimden yoksa, sıkı verecektim ümüğünü. Bu millet açlıktan, yokluktan kafayı yemiş. Abimin karısı lan o benim!

Yengem! Yarı anam benim! Nasıl bakarım ben ona yan gözle? Bütün bu densizlikler yetmezmiş gibi anam da babam da aynısını demez mi bana? Demek bütün köy bir

olmuş kurmuşlar da kurmuşlar. Yıllardır lal olan yengemin dili çözülüyordu duyunca. O haline yanayım mı sevineyim mi bilemedim. Saçını başını yoldu. “Ölürüm de varmam, o benim çocuğum yerinde!” dedi. Ne cesur kadınmış. Ağabeyim gittiğinden beri, anamnan babamın her dediğine “He” diyen gelin, bugün aslan kesildi. “Varmam Allah varmam!”

Haber salmış bizimkiler. Bugün abileri gelip aldılar. Gitti hanemizin sessiz kuşu. Gece-leri ağlayışından irkildiğim yaban eriği, gitti. Ne felekmiş... Sen onca yıl sevdalık çek, sevdiğine var, sonra bir savaşın közü konsun eteğine. Erite erite yaksın kavursun seni. On sene... Şimdi Aşağı Sökü’de dul bir adama vermişler onu. Ne diyeyim... Allah yüzünü bundan sonra hep güldürsün Şehro Gelin.

...

“RaycebiCo İshak? (Naber lan İshak?) Kafan gökyüzünde geziyorsun yine. Gel otur da şuraya...” diye seslendi Mithat Emmi. Hakikaten de kafam gökyüzündeydi. Sevinçten içim içime sığmıyordu. Daha yeni yuva kurmuştum. Deli Hüseyin’i razı etmek için iki yıl gün saymıştım ben. Boşuna deli dememişler. Ah o güneş yüzlü kızı olmasa, ben nasıl da diklenirdim ona ama Şehrom’u teliyle duvağıyla evinden çıkardığım günün hayali dolandı boynuma, kendimi zor zapt ettim. Sonunda, köyde anlı şanlı bir düğün yaptım. Gürcüler, Türkler... Etler, şerbetler... Düğün mü bayram mı kimse bilemedi. Ama işte garibanın sevincinden ne olur? Dünya garibe yangın yeri. Bizim kaderimiz ta Kafkaslar”dan beri yolları kazıya kazıya peşimizden gelmiş.

Bizim kocamış adamlar çardağın altında, Moskof’tan, harpten bahsederdi. Yarı Gürcüce yarı Türkçe konuşmalarında, iki lisanı harmanladıklarının farkında olmadan yıllardır anlatıp dururlardı Batum’dan göçerken çıktıklarını. Kiminin kundaktaki bebeşi açlıktan ölmüş, kiminin bıyığını balta kesmeyen delikanlı kardeşi tifodan... “Ama devlet bize kucak açmış, düşmandan uzağa gelmiş oturmuşuz işte Türk köyüne. Ne gerek var yine bu konuşmalara?” diye homurdandım. Meğer Muhtar Hafız Mehmet Efendi’yi ve Ahmet Hoca’yı İnebolu’dan çağırılmışlar, onun için açılmış bu mevzular. Dönünce camiye topladılar bizi.

“İki büyük savaş gemisi boğazlardan Karadeniz’e geçmiş, Rusların vilayetini topa tutmuş. Gemi bizim gemiymiş. Bayrak bizim bayrağımızmış. Ama içindeki asker Alamanmış. Çok büyük bir harbin fitili ateşlenmiş...” Sonrası kulağımda sadece bir vızıltıya döndü, gerisini anlamadım. “Alaman bunu yaptıysa bize ne?” dedim içimden. Yuvamı daha yeni kurmuşum. Ah bir de oğlum olsa... Olur elbet. Hem daha kaç ay oldu evleneli?? Kafamdaki fikirler birbirini kovalarken, muhtarın sesi kurşun gibi geçti kulağımın yanından. Asker alma dairesi, seferberlikte askere alınacak gençlerin isimlerini vermiş muhtara. O da titreyen sesiyle okumaya başladı. On sekiz kişinin arasındaymış ismim.

Zaten kaç kişi var ki köyde? Hani muhacirler askerlikten muaftı? Vatan savunması dediler. Umumi savaş çıkmış, seferberlik ilan edilmiş. Buralarda ateş yok diye, kendimizi güvende saymamalıymışız. Kuvveti yerinde gençlere çok ihtiyaç varmış. Yola düşmek için de bir hafta... O bir hafta köyün her hanesinde cenaze vardı sanki. Zaman çabucak geçip gitti.

Arkamızdan yakılan ağıt sesleri kulağımızda, birliğe teslim olduk.

Şerbetin tadına, kokusuna aldanıp da içine düşen bir arı gibi, bir daha uçamayacağımı biliyor ama can havliyle çırpınmaktan da vazgeçmiyordum. O an, daha önce hiç hissetmediğim kadar çok korktum. Kaçtım.

...

İshak'ın gittiği gün, attığı her adımda ayağının değdiği taşların yerini ezberledim. İki gün geçmemişti daha. “Ya bir daha göremezsem?” diye firar edip geri gelmiş. Kalbim yerinden çıkacaktı. “Gitme!” demem gerekmez miydi? Ama gönlüm müsaade etmedi. Allah'ın izniyle döneceğinden öyle emindim ki... Göğsünü gere gere gazi olup gelsin istedim, kaçak olarak saklanmasını değil. Dinledi beni. Korkusunu iki elinin arasında ezip gitti. Aynı taşlara bir daha değmişti ayakları. Yeniden ezberledim.

Onsuz günlerin çetelesini, duvarlara kazıdım. O gittiği gün, renkler soldu. Mevsim hangisine dönerse dönsün, yeşilin her tonu silik, çiçekler solgun, meyveler tatsız, kar bile kirli beyaz, hava ise hep soğuk olarak kalmıştı. Belki herşey aynıydı da ben, o gidince soldum. Kocamış bir kadındım artık.

“Bir haber var mı?” diye yanına her gidişimde halime bakar acırdı Muhtar Emmi. Orduya giden gençlerin künyeleri geri gelmeye başlamış. Harp değil mahşermiş. Diriden çok cansız bedenler varmış. İshak firar edip tekrar teslim olunca Kastamonu'ya oradan da Ankara'ya gitmiş. Başka haber ya da kayıt da yokmuş. “Sarıkamış diye bir yerde, çok asker donarak şehit olmuş a gızım, haber yoksa onların arasındadır, ondan ümidinizi kesin diye haber ettiler.” dedi geçenlerde.

“Aman deyim muhtar emmi, benim rüyalarım da dualarım da boşa değil, ben inanıyorum sen gönlünü ferah tut. Künyesi boynunda kendisi gelecek inşallah bu köye.” dedim. Bana inandı mı, acıdı mı bilmem. O da “İnşallah gızım, inşallah.” deyiverdi.

Boynumu hiç bükmedim. Ama içimdeki hüznün oyuğu büyüdü de büyüdü. Geceleri nefes alamaz oldum. Arkamdan konuşan köylülerin sesini duymuyorum sandılar lakin “Gelin kız bunca zaman evde boş bekletilmez, kaynına aliverin gitsin!” demeleri yüreğimi dağladı. Duyup da duymaz gibi yapmak, görüp de görmez gibi yapmak, nasıl dayanılmaz bir şeydi... Neyse ki kaynanamla kayınbubam onlara kulak asmaz diyordum.

Demez olaydım. Elâlem, insanların fikrini de zikrini de zehriyle ele geçirirmiş meğer. Onların hallerinde de bir tuhafılık başladı. Düşünseler de bana bunu söylemezler dedim. Demez olaydım. Yalvardım. “Allah’ın izniyle dönecek biliyom.” dedim. “On sene geçti.” dediler. “Sağ olsa, dönerdi.” dediler. “Gidenlerin hepsinin acı da olsa haberini aldık, ondan haber bile yok, kes ümidini.” dediler. “Ümidimi de kesmem, İshak’ın kardeşile de evlenmem.” dedim. “O zaman git babanın evine!” dediler. Döndüm. Kalamazdım. Babamın evine de sığamadım. Dünya dar geliyordu artık. Aşağı Sökü’de bir dul adama eş ol dediler.

“Kocamın kardeşine eş olmaktan iyidir.” dedim. Gittim. Biri beşikte, biri karnımda iki çocuğa anayım şimdi. Sen gidel 13 sene geçti.

...

“Co İshak (Lan İshak) amma da kafası gökyüzünde adamsın!” diye boşuna demiyor-muş bana bizim ihtiyarlar. Kafamı yere eğip toprağa bakmayı öğrenmiştim artık.

Fırarın ardından İnebolu’daki birliğe yetişmiştim. Yazın hayvan otlatmak için gittiğimiz yaylalardaki soğuk geceler ve dağ yollarından aştığımız engeller beni bugünlere hazırlamış gibiydi. Yaban bir hayvanın hayatta kalma çabasını ve gücünü içimde taşıdığımı bilmiyordum, birliğe ikinci kez teslim olduğumda öğrendim. Şehro beni bana tanıtmıştı. Korkak bir kaçak olmak bana yakışmazdı. Döneceğime inanıp bize bağrını açan bu toprak için savaşacaktım.

Bu düşünceyle nefes nefese İnebolu’ya varan dağ yollarını aşarak birliğe yetişip yeniden teslim oldum. At sırtında önce Kastamonu’ya, ardından Ankara’ya gittik. Oradaki askeri birlikte karınca yuvasını andıran bir kalabalık ve telaş vardı. İnsan korktuğuy-la sinanır-mış, o kalabalığın içinde kaybolunca anladım. “Çok uzaklara yollamasalar beni...” diye geçiriyordum içimden. Açılan cephele içinde öyle yerler vardı ki adını bile duymamıştım. Kumandan isimleri okudukça, gencecik delikanlılar adının çıktığı cepheye gidecekleri kişilerin olduğu yana toplanıyordu.

Çatalzeytin Hamidiye Köyü’nden Şakiroğlu Hüseyin: Çanakkale İrfanoğlu İsmail: Çanakkale Şehveletoğlu Ali Şahin: Çanakkale Eminoğlu Cemal: Irak Hasanoğlu Zabit: Yemen Yunusoğlu İshak: Kafkas!

“Ya Rabbi! Bu nasıl imtihandır?” dedim. Kafkas diyarından terk-i diyar eyleyerek gelen dedelerim, kaderini aynı yollara mı nakşetmiş ki izini sürmek bana düşmüş? Çocukluğumdan beri dinlediğim göç hikâyelerini yerinde görüp düşmana kafa tutmak benim gibi bir acize mi hediye? Ne yaşadığımı en iyi bilen Yüce Rabb’imdir. Bizim kocamış adamlara bahane verip durdum. Meğer bekara boşanmak kolaymış. Şimdi, “Ağzından çıkanın kendi sınavında sual olunacağını öğrendin mi İshak?” dedim kendime. Sonrası yok zihnimde. Kaç gün, kaç ay, kaç sene sürdü yollardaki sefaletimiz, bilmiyorum.

Daha doğrusu hatırlamıyorum. O günlere ait hatıralarım öyle kopuk ki... Sönen idare lambasının içine gaz dolana kadar geçen zaman nasılsa, karanlıklar içinde öyle hatıralarım. Zihnimdeki hatıra fitilini ateşleyen şey, şehir-i Erzurum dolaylarında kaçak düşman askerleriyle çarpışırken omzumu sıyırıp geçen o kahpe kurşun oldu. Bayılmışım. Zaten günlerdir boğazımızdan geçen birkaç lokma kuru ekmek ve hoşaf ile ayakta durmaya çalışırken kaybettiğim kana dayanamayan bedenim iyice yorgun düşmüştü. Gözümü açtığımda “Biliyorum dinlenmen gerek ama şimdi Sarıkamış’a giden askeri birliğe yetişmek için yola düşmemiz lazım, haydi dayan aslanım!” diyen kumandanımın heybetli hali duruyordu karşımda. Bir anda ayağa dikildim. Ordudan geride kalan diğer askerlerle yola düştük. Gecenin ayazında kâh at sırtında kâh yayan revan olmuş-tuk yola. Gelgelelim, düşman uyumuyordu. Rus askerlerinin pususuna yakalanmıştık. Bu yola çıkarken vatan yolunda şehit düşeceğim aklıma gelirdi de esir düşeceğim hiç gelmezdi.

Bir iti ayağıyla ötelere gibi sağa sola savurdular, zaten perişan halde olan üstümüzü soyup bizi anadan üryan bıraktılar. Keşke unuttuğum hatıralar arasında o anlar da olsaydı. Hatırlamaz olaydım. Doğranmış eti fırlattıkları gibi, bir karanlık odaya fırlatıp attılar hepimizi. Gündüz müydü, gece mi? Bilmiyorum. Kaç tane gün aştı üstümüzden? Bilmiyorum. Tek bildiğim ısınmak için birbirimize sokulduğumuz. Kim bilir ne kadar zaman hacetimizi oturduğumuz yere yaptık. O koku... Keşke ahır olsaydı. Erlerin kimi açlıktan, kimi soğuktan, kimi de hastalıktan titriyordu. Önümüzde can çekişerek şehadet şerbeti içen kaç gencecik beden vardı? Hiçbirini göremiyor, hareket etmek isterken istemeden üstlerine basıyorduk.

“Ya Rabbi! Dedelerimle aynı yazdığın kaderimde bana da şehadet şerbeti içir, ya da kurtar beni.” diye ettiğim dualar... Ah o dualar... Ayakta kaldıysam, açık yarama rağmen sağ kaldıysam... O dualar...

Bilmem kaç gün sonra sağ kalanlar ile vagonlara bindirdiler bizi. Tezek kokan vagonlarda iki yatak iki de kova vardı.

Kovaların biri hacetimizi gidermek, diğeri temizlenmek içindi. Yaralı omzum iyice kötü olmasın diye kendi atletini bana sargı yapan kardeşim Hüseyin... -Allah rahmet eylesin- Urbalarımızı o azıcık suyla yıkar, trenin camından sallandırarak kurutmaya çalışırdı. Durdukça bize birkaç lokma ekmek veren Rus askerleri, temiz kalma çabamıza “Delirmiş bunlar!” gözüyle bakardı. Küflenmiş vagonlarda geçmek bilmeyen aç günler ve geceler boyu yaşadıklarımı düşünüp durdum.

Sonra bir gün, bitmez dediğimiz tren yolculuğu bitti. Tepemizde nihayet bir çatı vardı. Yıllardan sonra ilk kez gerçek bir çatının altındaydım. Nereden bilecektim buranın bana senelerce zindan olacağını? Ölmek de Allah’tan, sağ kalmak da... Ama dualar olmasa, burada sağ da kalınamazdı. Birkaç döşek, birkaç lokma kuru ekmek, biraz da çamurlu su...

Usera defterine kaydımızı yapan Rus askeri Türkçe biliyor ve bazen bizimle sohbet ediyordu. Onun sohbetini ne yapacaktım ben? Köydekileri özlemiştim. Sanki dibimde konuşuyorlardı. Evet, sahiden dibimde konuşuyorlardı. Bir ses...

“Patkum, raycebi go?” “Gayvar, gayvar, şen raycebi?” (Fatma, nasılsın kız? / İyiyim iyiyim, sen nasılsın?)

Fatma ismini Patkum diye çağıran bu sesler, Müslüman Gürcüler ’den başka kime ait olabilirdi? Tanıdık bir cümle duymanın, ruhuma şifa olacağını bilemeden onlardan gelecek bir yardım için senelerce bekledim. Osmanlı askerlerinin burada esir düştüğünü anlayan Gürcü Müslüman köylüler, bize yardım etmek için her yolu denemişlerdi. Rus askerlerinden birini uykusunda boğan o sesin sahipleri bana şifa olmuş, zindandan kurtulurken elimden tutmuşlardı.

...

Babam, “Haydi İsmail imam ol da sabah namazını sen kıldır.” dedi. “Allahuekber!” diyerek döndüm kibleye. Horozların sesi, güneşin ışıklarını çağırıyordu. Kapı çaldı. “Es-selamu aleyküm ve rahmetullah” diyerek tamamladım namazı. Aile efradı bir anda telaşlandı. Bu saatte, kara haberden başka ne için çalar kapı? Endişeyle indik aşağıya.

Anam çevirdi tokmağı. Saçı sakalı birbirine karışmış bir adam duruyordu orada. Ne olduğunu anlamadan, anamın ağıtlar yakmaya başlamasıyla irkildim. İSHAAAAAAK!

Şehit oldu sandığımız ağabeyim on üç yılın ardından dönmüştü. Anamın haykırıışlarından korkan köy ahalisi, hanenin etrafına doluştu. Bayram desem değil, cenaze desem değil. O gün, gün nasıl ağardı nasıl battı, bilemedim. Sanki bütün kuşlar Çatalzeytin’e dağılıp ağabeyimin döndüğünü haber etmişti. Gelenlerin ardı arkası kesilmiyordu.

Hava kararıp el etek çekilince ağabeyim “Göremedim, Şehro nerde ana?” diye sordu. Edebi, hanımını sorması için senelerce ve bugün de saatlerce bekletmişti onu.

“O artık, hanemizden değildir oğul.” diye haykırdı anam.

O kocaman adamın, hüznle bir anda nasıl da küçüldüğünü gördüm. “Nerededir şimdi?”/ “Aşağı Sökü’de...”

Ağabeyim hemen yola atıldı ama anam durdurdu.

“Gideceksin de ne olacak a oğul? İkinciye gebeymiş.”

“Her şeyiyle kabulümdür ana. Ben onun sevdasından beslendim, duasıyla şifa buldum bunca zaman. Gidip getireceğim.” dedi. Durduramadık ağabeyimi. Gitti.

...

Köyde bana hem sırdaş hem yoldaşı Ayşe. Bostanın dibini bellerken yanıma geldi. Gelişi geliş değildi. Telaşında hem acı hem sevinç vardı. Şehro, “Gürcülerin köyünde bir şehit dirilmiş diyorlar.” “Sen ne dersin Ayşe?” diye sessiz bir çığlık attım. “Ne desem bilemedim ki... İshak... Şehit düşmemiş. Esirmiş yıllardır. Esareti bitmiş, dönmüş diyorlar.” Sonrasını duymadım. O anlattı ben kafamın üstündeki sinekleri kovaladım. Bağrıma vursam sütüm kesilir. Karnıma vursam, bebemin suçu ne? Peki, benim suçum ne? Yansa mıydım, vursa mıydım, kalsa mıydım? Ağıt yaksam? Nikahlı kadın, eski kocasına ağlıyor derler. Dünya gözüyle bir kez göreyim sahiden dönmüş mü diye yollara düşsem, kocam beni bir daha alır mı bu eve?

En iyisi Kur'an'dan okuyayım. Bismillahirrahmanirrahim...Bebem uyusun ninniler söyleyeyim. / Hu hu hu hu... Şu camdan kilimi silkeleyeyim. / Gözüme toz kaçır, ağladığımı anlamazlar belki. Tesbihim nerde? Çekeyim. / HasbinAllah ve ni'mel vekil. Sema ile arz mı birleşti, ev mi darlaştı? Ya Rabbi çıkıp da nefes alayım. Şurada bir gölge var. Vallahi o. Gelme İshak ne olur. Geliyor. Kalbimde ne var? “Şehro, ben geldim. Yolları iki parmağımın arasına kıstırdım da geldim. Her şeyinle kabulümsün. Yeniden erin olmaya geldim.” Ne diyecektim? Aklıma bile gelmemişti böyle bir şey. “Ne diye gelirim senle İshak? Dünya ahiret kardeşim ol bundan sonra. Mevla bizi birbirimize yazmamış. Çocuklarımdan nasıl ayrılırım? Dön köyüne, başkasıyla evlenir inşallah çok mutlu olursun.” deyiverdim. Kalbim başka dilim başka konuşuyordu. Bu kez ben korkuyordum. “Ben bu topraklardaki kuşlar gönlünce kanat çırpın diye esir düşmüştüm Şehrom. Kurtuldum sanırdım. Sen bana bu gökyüzünün altında müebbet mi veriyorsun?” dedi. “Kalbimde yalnızca yavrularım vardır İshak. Hakkını helal et. Git ne olursun.” derken ağlamadım bile. Gözümdeki yaşı değil, kararlılığımı görsün de dönüp yoluna baksın istedim. Gitti ve ben yine onun attığı her adımda ayağının değdiği taşları ezberledim. Ninniler söylerken yavruma “Huuu huu huu” Yaradan'a sığınıp “HasbinAllah ve ni'mel vekil” diye zikrettim. Vasiyetimdir, senin köyüne gömecekler beni.

Selaset Ayini

AYNUR ALTAŞ

Bir annenin eteğinin dibinde tüm hayatını baştan sona düşünmek, doğrulmuş olanlar için kutlu bir lütuf. Lütfedileni geri çevirmek ise yalnız bir kalabalıkta kaybolmakla olmakla eş değer. Bayağılığın kalabalığı, canlı kanlı hali, benden ayrıldı. Ne zaman geri gelir, anlamak için biraz daha var olmalıyım. Var olmakla yaşamak arasındaki saydam çizgileri, yaşamaktan uzak, içinden hareketliliği alınmış Zeynep'i tanıyınca anladım. İçimde sonsuz kez devinen ölümle, yaşamla başbaşa, başka bir hayat için direnmeliyim. Bu direniş sıradanlığa ve sıradan olanlara aç. Acının sıradan yakıcılığı, babaannem saçlarımı okşadığında içimde titreşiyor. Sanki saçlarımı okşarken bana anlatıyor her şeyi. "Aman ha! Canın bedeninden çıkana kadar sen ona ilişme."

O da farkında fakat kendime kıymaya razıyken, ona kıyamıyorum. Duvarları taş, yaşılmışlıkları eski köy evinde, bir ben, bir o, baş başa konuşmadan anlatıyoruz birbirimize. O, onca ölüp dirilmeye rağmen hala hayat dolu. Ben ise içi boşalmış bir nar gibiyim. İçimin canlılığını anlatan kırmızı taneler benden uzakta. Azar azar yem olmuş başka insanlara. "Zeynep" diyor babaannem. Sıcak avuçları alnımdayken ilişmiyor başka türlü yaralarım.

"Seni yarın Şifa Hatun'a götüreceğim."

Kim olduğunu bile merak etmiyorum. Aklım şimdi sadece babaannemin sıcak avuçlarında... Hafifçe başımı sallıyorum, gönlü olsun diye. Kulağımı dışarıya veriyorum yine. İçimin kalabalığından her defasında yüzüm buz kesiyor. Cırcır böceklerini dinliyorum. Sanki daha çok şey anlatıyorlar bana. Fakat bir şeyi anlamıyorum. Neden bu kadar çok ses çıkarıyorlar? Gece sessiz olmalı, alıştığım, tanışık olduğum gibi. Bir an babaannemin sıcaklığı uzaklaşıyor benden, sonra terastan el ediyor. Sabun kokan yatakları yere sermiş, üzerine dört yanı kapatan tülleri germiş, beni bekliyor. Bu tüller, bana tuhaf esaretimi hatırlatıyor. Ürperiyorum.

"Babaanne, çıkaralım bunları."

"Olmaz, her yerimizi sinekler yer." diyor. Ondan susuyorum. Yıldızlar ve bulutlar, beyaz tüllerden süzülüp içimin yangınlarına doluyor. Suyu düşen ateşin sesini duyuyorum. "Cossss..."

Ardı arkası kesilmiyor seslerin. Baygınlığa benzer bir uyku haline dalıyorum, fakat etrafımda dönenleri biliyorum. Babaannem gözünü kırpmıyor. O beni gözleriyle koruyor, hissediyorum. Etrafımıza girdiği tüllerin sineklerle nasıl savaştığını da biliyorum. Biz yaşarken, her şey bizi bir şeyden koruyor. Tuhaf bir ikilik oyunu... Her şey ne kadar düşmancaysa, o kadar da dostane benim için. Ondan, ortası olmayan bir yolda yürüdü-

ğümü hissediyorum. Yıldızlar içime ateş gibi düşmeyi bıraktığı anda uyanıyorum. Yine üzerimde soluk kesen bir yorgunluk, gün yüzümü yakıyor. Hemen içeri kaçıyorum. Babaannem çoktan uyanmış. Yumurtayı taşın üzerinde kızartıyor.

“Hemen ye, ye de yola çıkalım.”

Saçımı okşuyor yine. “A yavrum benim.” diyor. Saçlarımı örüyor bir yandan. Saçımı örgülü sevmiyorum fakat ses de etmiyorum. Nasıl görüldüğümü bilmiyorum. Elbise-lerimi koyuyor yanıma. Eline tespihini alıp terasa oturuyor. Beni beklediğini biliyorum ama yine de acele etmiyorum. Acele etmesi gereken kimdir diye düşünüyorum. Az ömrü kalmış babaannem mi? Hayattan aldığı keyif küflü bir yalnızlık kadar bayat olan ben mi?

“Zeynep!” diye sesleniyor babaannem. O an kumanda edilmiş bir mekanikle hareket ediyorum. Ellerim benden ayrı, yalnız. Kurtulmak istediler zamanında benden. Babaannem yeniden sesleniyor.

“Zeynep!”

İnek kokan evlerin önünden geçiyoruz. Tavuklar horozlardan kaçıyorlar. Bazı şeyler koyunların umrunda değil. Korkunç geliyorlar gözüme. Sonra diyorum ki hayvan olmanın neresi korkunç? Neticede kendimle ilgili bildiğim tek şey bu.

Uzun zamandır onlardan aşağı hissediyorum kendimi. Akıldan uzak, duygulara yabancı, güdülerden ileri bir hayvanım, hem de epey zamandır. Karnımı doyurmayı unutacak kadar çok aşağıdayım. Şimdi oradan, nereye gittiğime dair ölçü belirtecek kadar akıllı hissetmiyorum kendimde.

Gölge altında kalan taşların üzerindeki yosunları yolan; kısa, tombul bir kadın belirliyor uzaktan. Sadece yosun yoluyor. O an başka bir şey yaptığını zannetmem. Bizi de fark etmiyor. Babaannem sesleniyor.

“Şifa Hatun!”

Babaannemi duymuyor. Böylesine canlı, ak pak bir ses nasıl duyulmaz şaşıyorum. Tekrar sesleniyor babaannem. “Şifa Hatun!”

Kadının tombul gövdesi irkiliyor. Sanki yüksek bir yerden düşmüş gibi açılıyor gözleri. Yanakları kocaman, kırmızı...

Gözleri kısık, küçük, çekik... Elinde tuttuğu yosunları bırakıyor olduğu yere. Toprağı yere çırpıtı gibi buyur ediyor bizi.

Evinin dışında, evden ayrı üç oda var. Biz üçünün ortasındaki sandalyelere oturuyoruz. Sandalyelerin ortasında bu yaz sıcaklığında harlı bir ateş yanıyor. Suratıma vurdukça sıcaklığı, terliyorum.

Susuyorlar. Koca karılar susarak anlaşıyor diye düşünüyorum. Konuşmuyorlar. Babaannem bir ona, bir bana bakıyor. Şifa Hatun babaanneme bakıp başını sağa çeviriyor. Kalkıp gidiyorlar. Korkuyorum. Babaannem benden beş metre uzak, ateşin başında onsuz üşüyorum. Şifa Hatun konuşuyor, babaannem başını sallıyor. Sonra babaannem bana dönüp ona bir şeyler anlatıyor. Bu böyle, on dakikadır devam ediyor olsa gerek. Sonra babaannem bana yaklaşıyor.

“Zeynep, yavrum. Bugün burada kalacaksın. Şifa Hatun seni iyi edecek.”

Korkuyorum ama ses etmiyorum. On aydır içimde hissettiğim ve hissetmediklerime çare, belki buradadır diye inanmak istiyorum babaanneme. Yine başımı sallıyorum sadece. Konuşursam ağlarım diye korkuyorum. Konuşunca gözlerimin içi anında boşalıyor. Babaannem bahçe kapısından çıkıyor, kayboluyor. Sanki sonsuza dek gitmiş gibi bakıyorum ardından. Şifa Hatun da bana bakıyor. Kadın küçük ve şişman, korkunç olamıyor ondan. Fakat yanakları, parlak kırmızı... Baktıkça korkunç bir kan kokusu doluyor burnuma. Tahtadan bir havuzu üç evden sonuncusunun içine itiyor. Yanıma gelip ateşe odun atıyor, avucunu uzatıyor. “Tükür!” diyor.

İçimden “Niye tükürecekmişim?” diye soruyor, kızıyorum, fakat yalnızca kuvvetli şekilde tükürüyorum avucuna. Ateşin üzerinde gezdiriyor ellerini. Sonra burnuna götürüp kokluyor. Kaşlarını çatıyor.

“Senin ruhun nerede?”

Bilmediğim bir şey duymak istiyorum. Panikle üç odadan ilkine giriyor. Sonra aceleyle sonuncusuna gidiyor. O an duyuyorum tahta havuza dolan su sesini. Sonra ses yavaş yavaş kesiliyor. “Ruhumu arıyor olmalı.” diyorum. Aceleyle birinci odaya dönüyor. Havanda dövülen bitkilerin çıgıkları geliyor kulağıma. Ağlamaya başlıyorum. Gözlerimden sadece yaşlar akıyor. Ateşin verdiği sıcaklıkla daha fazla yanıyor içim. Sonra gelip koluma giriyor. “Gel benimle.”

Üçüncü odanın içine giriyoruz. Tahta havuz, yakından bir ağacın kovuğuna benziyor. “Soyun, gir içine. Su ısındıkça içine bu buzları dök.”

O an, kadının aklının kıt olduğunu düşünüyorum. Odanın her yanı toprak, karanlık... Arzusu içinde olduğum mezara benziyor. “Akı kıt olsa da, anlatacakları vardır elbet.” diyorum. Kadın bir mum yakıp çıkıyor odadan. Kapıyı örtünce içeride mumun zayıf alevinden başka bir şey kalmıyor. Bende etrafın karanlığına gömülüyor, kıyafetlerimi çıkarıyorum. Zaten yokum, çıplaklık beni utandırmıyor. Suya dokunuyorum, su buz... Kenarına oturup yavaşça ayağımı sokuyorum içeri. İçim öyle ürperiyor ki sanki ölüm yokluyor tüm bedenimi. Bir çıgıkla bırakıyorum kendimi suyun içine. Aniden kalkıp geri oturuyorum. En son pes edip bırakıyorum kendimi suya. Üşüyorum. Tarif edip, itiraf halinde olmayla özgürleşiyorum. Oda ses geçirir mi diye tereddüt etmeden bağırıyorum.

“Bırakın beni!”

Kimse beni zorla tutmazken neden böyle bağırdığımı merak etmeden devam ediyorum.

“Bırakın beni!”

Hem ağlıyorum hem bağırıyorum. Bağırdıkça ne kadar buz varsa döküyorum havuzun içine. Şiddetle artan üşümem, yerini tuhaf bir alışı olma haline bırakıyor. Kendime nasıl bu kadar yabancı kaldığımı o an anlıyorum.

“Yabancı olmaya alışmak...”

O an kafamda şimşekler çakıyor. Suyu döve döve konuşuyorum kendimle. Çıgıklar bölüyor sesimi. O kadar çok bağırıyorum ki başım dönüyor. Sanki suyun rengi, salıverdiğim öfkemle kapkara olmuş. Çırpınmaktan yorgun düşünüyorum. Kollarım uyuşmuş. Dilim bile ağzımın içine yabancı geliyor. Ben kendimden geçmişken Şifa Hatun kapıyı

açıyor.

“Aç ağzını.”

Ağzımı açıp bir şeyler döküyor boğazıma. Sonrasında her yanımda bir uyuşma... Tatlı bir uyku okşuyor başımı. “Babaanne...” diye sayıklıyorum. Şifa Hatun’un kırmızı yanakları tedirgin...

“Rüya göreceksin. Sakın unutma” diyor. Son hatırladığım kadının kan kırmızı, korkunç yanakları. Gözümü yeniden açtığımda bütün bedenimi kat kat yığılmış hissediyorum. Soruyorum:

“Ne oldu bana?”

“Hemen hatırla.” Yavaşça avcunu başımda gezdiriyor.

Bir nehir canlanıyor o an gözümün önünde. Taşları önüne katıp götürecek kadar güçlü akan, berrak bir nehir... Ayağıma bağlanmış taşlar var, adım atamıyorum. Tüm bedenimin bu taşlar altında ezildiğini hissediyorum. Yüreğimden bir ateş yükseliyor, elimi oraya vurdukça küçük taşlar dökülüyor büyük taşların üzerine. Vurdukça titriyorum. İki elimi yumruk yapıp hızlı hızlı vuruyorum yüreğime.

“Gözlerini kapat.” diyor. Kapatıyorum. “Şimdi derin bir nefes al ve tut.”

Derin bir nefes alıp tutuyorum. Kalbimin nasıl attığını hissediyorum. Boğazıma doğru yükselen bir ağrı geliyor, o an Şifa Hatun bağırıyor:

“Hızlıca bırak nefesini!”

Gözlerim kocaman açılıyor. Tavandan üzerime sarkan otlara bakıyorum. Kokularını o an duyuyorum. “Şimdi anlat” diyor. Yutkunuyorum. Boğazımı ovuştura ovuştura anlatıyorum.

“Bir nehrin kenarındayım. Nehrin akışından çıkan ses, kulaklarımı sağır edecek kadar yüksek. Nehre yaklaşamıyorum, uzaklaşamıyorum da. Ayaklarıma bağlanmış kocaman taşlar var. Çırpınıyorum. Çırpındıkça bir yangın çoğalıyor içimde. Kalbimden boğazıma kadar yükseliyor. İki elimi yumruk yapıp vuruyorum göğsüme. Küçük taşlar ben vurdukça dökülüyor önüme.”

Gözlerimden akan yaşları o an fark ediyorum. Taş gibi sert yastık, benim gözyaşlarım altında eriyor sanki. Şifa Hatun izin veriyor ağlamama. Ardı ardına akıyor gözyaşlarım. Ardından soruyor Şifa Hatun:

“Ya sonra?”

Hatırlamaya çalışıyorum. İçimi bir ürperti kaplıyor, hatırlıyorum.

“Sonra ellerimden ışıklar fışkırıyor. Onlardan korkup kendimden uzakta tutuyorum. Bir elimde balta, bir elimde ayna beliriyor. Aynayı yere koyup baltayla kesiyorum bana bağlanan taşları. Sonra teker teker atıyorum nehrin içine. Suda batmıyorlar, su onları önüne alıp götürüyor, uzak bir uçuruma. Hafifliyorum, ama hala korkuyorum. Arkamı dönüp bakıyorum. Kalbimden dökülen taşlar yanıyor. Bahçedeki ateş gibi... Aynadan bir ışık yansıyor, tam göğsümün üzerine doğru. Koşup aynaya bakıyorum. Yüzüm görünmüyor.”

Şifa Hatun yanımdan kalkıyor. Omzuma dokunuyor. Sonra da alnıma... İçerden bir tepsiyle dönüyor. Bir parça ekmek, bir kâse bal ile.

“Ye bunları.” diyor. Karnımda açlık hissetmiyorum.

“Tokum.” diyorum. Gözlerinde küçük bir yansıma görüyorum. Uzun, ince bir beyazlık... Fark ettiğimi anlamış şekilde konuşuyor:

“İki gündür uykudasın, acıkmışsındır.”

Sırtımdaki ağrı doğrulunca geçiyor. Kaslarım tuhaf bir biçimde gevşek. O an anlıyorum günlerdir uyuduğumu. Bir parça ekmeğe bal sürüp yiyorum. Daha önce yediğim bal ve ekmeğe benzemiyor. Dilim tuhaf bir canlılık içinde, lezzetler dağılıp her yana bulaşıyor. Şifa Hatun bu sefer elinde deri bir şerit, iğne uçlu bir kalemle geliyor.

“Al bunları.” diyor. Elime alıyorum, tereddütsüz bakıyorum yüzüne. “O nehri bul. Diyecekleri buraya yaz ve nehre at.”

Ne dediğini anlamıyorum. Ama merak ettiğim başka şeyler var ondan soruyorum:

“Ne yaptın bana?”

Şifa Hatun gülüyor, gözleri daha da kısılıyor.

“Dışardaki üç ev... Biri ölümdür, biri doğum. En ortadaki de yaşam...” Sonra karşıma oturuyor, şişman bacaklarını birbiri üzerinde topluyor.

“İnsan bir yolcu, bu odalarda handır. Kimi yolcu yolunu kaybettiğinde, o yolu şifalandırması şarttır.”

Ellerinin konuşurken kocaman açılıp kapanışı, gözlerimi hızlı hızlı döndürüyor. Onu takip ettikçe anlıyorum bazı şeyleri. “Ondan adın Şifa Hatun...”

Şaşkınlığıma, çocukça gülüyor. Birinci odadan getirdiği ilaçtan içtiğimde bayıldığımı hatırlıyorum. Rüya gördüren ve yeniden diriltten, doğum evinden gelenlerdi. Soğuk su neyin nesiydi? Karanlık oda da bana önümü gördüren, cılız mumun ışığı mıydı sahi?

Şifa Hatun, bakır bir demlikten keskin kokulu bir çay koyuyor bardaklara.

“İç” diyor, fazla sözü kendine yük etmeden. İçiyorum. Konuşmuyoruz. Diyeceğini deyip tefekküre dalıyor, aniden. Ayağa kalkıyorum. Beni yolculuyor ve ardımdan sesleniyor: “Ona sahip çık!”

Gülümsüyorum fakat anladığımdan değil. Ayaklarıma müsaade ediyorum. Nehrin yolunu onlar benden daha iyi biliyor, hissediyorum. Deri şeride, sivri uçlu kaleme bakıyorum. Nehrin altında ezilmesin, sonsuz olsun diye, deri bu şerit. Ve belki de ruhumda kalan izleri sıyırmak için bu kadar sivri bu kalem. Önce belki dediklerimi sıyrıyorum dilimden.

Düşünürken kulaklarımda bir ses beliriyor. “Özür dilerim.”

Fısıltı gibi... Bir kurşunun sıyrıp geçen sesi gibi, vuruyor içerden beni. Düşünmeden deri şeride bastıra bastıra yazıyorum.

“Özür dilerim.”

Her şeyin zıttı ile var olduğu bir dünyada kötü olmak, iyi olmak kadar değerli, unuttuğum için üzüldüğüm. İyi hissetmenin ne demek olduğunu ise onca yükü sırtıma binen kötü hissetme halinden özgürleştiğimde, üzüntüden dahi aldığım keyfi hissettiğimden anlıyorum. Bir süredir devam eden aynılığın can sıkıcılığını içimden alan olsaydı, yararlı bir gerçeklik etrafında bambaşka bir varlık olurdu.

Hem benim için, hem de gün için, her zaman gün, güneşli olsaydı mesela... Güneşin

her daim başımın ucunda parladığı bir dünya da, içimi kaplayan durağanlıkla hareket etmenin arzusunu hisseder miydim? Düşünmeme bile gerek yok. Onca zamandır hap-sinde olduğum durağan yalnızlık, ayaklarıma bağladığı taşlarla zaten boğmuş beni. Onca yıldızın paylaştığı gök sahneyi müthiş bir döngüde yaratan, evrenle beni bu hareket çevresinde bir etmiş. Her şey değişiyor. Değişenlerin yanıma kar kaldığını görmek, kendime yaptığım zulmü haklı çıkarıyor.

“Başka türlü anlayamazdım.”

Beni kendimden uzak düşüren, yaşadığım evrenin içinde taşıdığı hareketlilikten ayrılmamış. Bir et yığını gibi sadece durarak baktığım günlerden özür diliyorum. Fark etmenin insana verdiği özgürlüğü anlamak, ayaklarımdaki taşlardan kurtulmaktan daha kolaymış. Önüme çıkan nehrin gürültülü kokusu aniden burnuma doluyor. Bilmenin ve yaşamının arzusundayım. O an aklıma doluyor mucizeleri var edenin sevgisi. Deri şeridi nehre attığım gibi kaçıyorum. Bilmem kaçınıcı şansımın ardından, koşuyorum. Akıl edemediğim günler, adını sayıkladığım özgürlük için... Selaset ayininin sonuna varmak istiyorum.

Sokak ve Ekmek

TUNAHAN ATALAY

Evrende bir toz tanesi kadar yer kaplamayan insan, ruhunda biriktirdikleriyle dünyalara sığmayabilir. Hayat, elinde metresiyle yeryüzünde kapladığımız yeri ölçmeye kalacak olursa da, ölçeceği tek şey, bilgeliğimiz olacaktır. Bizi var eden ilimdir ve hayat mübalağaya fırsat vermez. Kabı küçük insan dünyalara sığmazken, yüce gönüllü bilgeler, ellerindeki dünyayla oyun oynayabilirler. Kastedilen ilim; düşünme kabiliyetidir. Bununla birlikte, yaşam tecrübelerinin doğru yorumlanması, duyguların saflığı ve tüm bunların davranışa yansıdığı ölçüdür. Ölçünün enine boyuna genişlediği zaman dilimlerinde, reddedilemez bir gerçek vardır. Gündüzler tarlamız, geceler hasadımızdır. İşte tüm bunları bir an için de olsa unutmuş olan ressam, o gün kabına sığdırdığı dünyayı, gündüzüne ekmiş, gecesinde biçmiş, ekmeğini ve benliğini sokaktan çıkarmıştı. Ola ki hayat elinde metresiyle yanına gelirse, salt gerçekle yüzleşebilirdi. Gören göz değildi, o sade ayna. Üstelik yaşam da aynadan görünen değildir. O gözün gördüğü. Bülent, aynasında, gözlerinin gördüğünü çizer. Her şey değişir, ayna ve göz dâhil.

Bütün gece çalışma odasında oturmuş, ara sıra koridora çıkıp adımlamış, boş tuvalin karşısında saatlerce oyalanmış fakat hiçbir şey çizememişti. Çalışma odasındaki koltukta, elinde fırça, önünde kenarları yıpranmış boş bir tuval, yüzünde kurumuş boya izleriyle, gözkapaklarına yenik düşmüştü. O uykuya daldığında, güneş şehrin karanlığına ışıktan oklar atıyordu. Şimdi öğle olmuş, güneş, şehrin çatısına çıkmış, insanları izliyordu. Sessiz ve mütevazı evdeki ortamı, bıçak gibi yaran telefon sesiyle koltukta sıçradı. Elindeki fırça yere düştü. Gözlerini açmadan, eliyle sesin geldiği yerde telefonu aradı. Koltuğun altına girmişti. Biraz esnedikten sonra, güç bela buldu. Bir hışımla eline aldı. Yattığı yerde, ateş etmeye hazırlanan bir erin, nişan alması gibi, bir gözü açık diğeri kapalı halde, telefonun ekranına baktı. Bilmediği bir numara arıyordu. Saat kaç olursa olsun, uykudan kalktığında huysuz olurdu. Açmadı telefonu. Koltuğun dibine bırakıverdi. Olduğu yerde gerindi. Gözlerini açıp, biraz daha esnedikten sonra, yavaş hareketlerle koltuktan kalktı. Resim yaparken yere damlayan boyalar, evin parke zemininde kurumasın diye, serdiği gazete kâğıtlarına, çıplak ayaklarıyla basarak banyoya gitti. Bastığı gazete kâğıtları, ağıt yakıyormuşçasına gürültülü ve içli hışırtılar çıkardı. Banyodaki aynada, birbirine karışmış saçına sakalına, şişmiş gözaltlarına uzun uzun baktıktan sonra, musluğu açtı. Sıcak tenine değen soğuk su tüylerini ürpertti. Elini yüzünü yıkadı. Oradan mutfığa geçip, kahve yapmak için, ocağa sıcak su koydu. Çalışma odasına dönüp, uçları grileşmeye başlamış boş tuvalle, uyuduğu koltuğun arasında,

ayakta dikildi.

Manasız gözlerle karşısındaki boş tuvale baktı. Sonra, kendini içi kum dolu bir çuval gibi, arkasındaki koltuğa bıraktı. Koltuğun üstüne düşünce, üzerine bastığı telefonu fark etti. Eğilip yerden aldı. Numarasını bilmediği ve bu zamansız uyanmaya sebep olan kişiye ulaşmak için, son aramalardan numarayı buldu. Çalıyordu. Sesinden güzel olduğunu düşündürten bir kadın açtı telefonu.

- Buyurun.

Bu beklenmedik ses tonuna karşın kibar olmalıydı. Koltuktaki oturuşunu düzeltti. Omuzlarını kaldırdı, göğsünü kabarttı. O an için farkında olmasa da en son ne zaman bir kadının elini tuttuğunu unutmıştu. Son iki ayı dün gecen farklı geçmediği için duyduğu bu haz veren ses, önce dürtülerini sonra da davranışlarını etkilemişti. O yarı mahmur ve sabah ereksiyonu içindeyken, cevap bekleyen kadın, daha yüksek bir ses tonuyla yineledi:

- Aloo, buyurun.

- İyi günler. – çatallı ve kısıp çıkan sesini düzeltmek için yutkundu- Beni aramışsınız ama müsait değildim, açamadım.

- Bülent Bey’le görüşüyorum değil mi?

- Evet. Siz?

- Ben Aslı Konaklı. Tablolarınızın sergilendiği etkinliğin satış sorumlusuyum.

Bir hafta boyunca resimlerinin sergilendiği organizasyondan gelen arama, güzel şeyler duymak için beklediği önemli bir telefundu.

- Öyle mi? Kusura bakmayın açamadım. Nasılsınız?

- İyiyim, sağ olun, siz?

- İyiyim, teşekkür ederim.

- Uygunsuz bir zamanda aramadım umarım.

- Yoo, hayır. Bu ara çok verimli bir dönemimdeyim de. Sabaha kadar çizim yaptım. O yüzden erken kalkamadım.

- Öyle mi? Ne güzel.

- Evet, evet. Çok sağ olun. Bu arada nasıl geçti sergi?

- Bülent Bey, tahmin ettiğiniz gibi bu konuyla ilgili olarak aradım sizi. Malumunuz dün itibariyle sergimizi kapattık.

- Evet, bilgim var. Ben de aramanızı bekliyordum aslında.

- Maalesef tablolarınızın hiçbiri satılmadı.

Yalanların karşısında, yüce bir dağ, ulu bir çınar gibi dimdik ayaktaadır gerçek. Sesi çıkmaz kimi zaman, hatta elini koluna bağlamaya meyledebilir insan. Canını yakan gerçeklerin, kılını kıpırdatmasına dahi tahammülü olmayabilir. İnsan bazen buna arkasını dönerek yaşar. Zanneder. Gözlerini kaçırdıkça, içindeki o ses de susar sanır. Yanılır elbet. Bilmez ki bastırılmaya çalışılan gerçek ha bire dal budak sarar insan içinde. Büyür, gelişir, çoğalır. Meyveler verir. İnsan buna sırtını döndükçe de, yere düşer olgunlaşan

meyveler. Çürür, insan içinde. Çekirdeklerinden yeni filizler verir. Ne zaman ki insanın içinde yalan tohumları ekmeye yer kalmaz, kendini kandıramayacağını farkına varır, işte o zaman anlar yalanın meyvesi zehirli, gösterişli bir ağaç olduğunu.

- Nasıl olur? Hiçbiri hem de.

- Evet. Üzgünüm. Sergide çok sayıda sanatçının farklı tarz ve akımlarla yapmış olduğu eserler vardı. Sizinkiler de çok kıymetli elbette ama bazen böyle olabiliyor. Biliyorsunuz.

- Anladım. Bilgi verdiğiniz için teşekkür ederim.

- Rica ederim. Yarın öğleden sonra gelip tablolarınızı alabilirsiniz.

Konuşma biter bitmez elindeki telefonu duvara fırlattı. Bu hiç iyi olmamıştı. Uzun zamandır tabloları satmıyordu ve bu büyük sergiden umutluydu. Verdiği özel derslerden gelen para ödemelerine ve kullanması gereken malzemeleri almasına yetmiyordu. Bu sergide en azından birkaç tablosu satılmalıydı. Odanın ortasında kalakalmış, telefonu fırlattığı duvara boş gözlerle bakıyordu. Kulağına dışarıdan sesler gelince, yüzünü balkon kapısına dönüp, hızlı adımlar atmaya başladı.

Kapıyı sertçe açtı. Balkon kapısını açtıktan sonra hemen önünde duran, üzerinde toz birikmiş eski terliklerin üzerine basıp, ayaklarını sürüyerek balkona çıktı. Ellerini, demir korkuluklara dayayıp etrafı izlemeye başladı.

Başının üstünde taşıdığı tabladaki gevrekleri satmaya çalışan adamı gördü. Küçük adımlarla yürüyor, gözleriyle etrafı süzüyor, ona seslenen birini arıyordu. Çocuğunun elini sımsıkı tutmuş anne, manav tezgâhının önünde, cırakla konuşuyor, eliyle domatesleri gösteriyordu. Çocuk diğer eliyle annesini çekiştirip, yanlarından geçen adamın başının üstünde taşıdığı gevrekleri gösteriyordu. Karşı apartmanın altındaki bakkalın sahibi Mehmet amca, Manav Salih'le tavla oynuyordu. Oturdıkları yerin ilerisindeki pasajdan, elinde çay tepsisiyle kahveci çırağı Musa çıktı. Elindeki tepsiye küçük daireler çizdiriyor, bardakların düşmediğini gördükçe gülümsüyordu. Mehmet amcanın yanına gidip, bir şeyler söyledikten sonra kıvrak bir hareketle tepside aldığı çay bardağını tavla oynadıkları küçük masaya bıraktı. Çay bardağına yapışmış küçük limon diliminin kabuğu, güneşte parlıyordu. Diğer bardağı da Manav Salih'in önüne bıraktı. Salih manav tulumunun cebinden iki marka çıkarıp, Musa'ya verdi. Kahveci çırağı, markaları cebine atıp, elindeki tepsiye havada daireler çizdirerek pasaja doğru gitti. Manav Salih de göz ucuyla müşteriyle ilgilenen çırağını dikizledi.

Hava açık ve sıcaktı. Bülent, biraz temiz hava almanın onu sakinleştirdiğini fark edince dışarı çıkmak istedi. Aynı hızlı adımlarla balkondan çıkıp, mutfaka gitti. Ocağın altını kapattı. Üzerine gelişigüzel bir şeyler giyip, evden çıktı.

Sahile doğru yürümeye başladı. Yarım saat kadar sonra Konak Vapur İskelesi'ne geldi. Karşıyaka'ya giden vapur manevra alıyor, bundan habersiz bir kaç kişi vapura binebilmek için iskelenin yolcu giriş kapısına koşuyordu.

Tablolardan gelecek parayı işte böyle beklemişti Bülent, sergideki diğer tabloları alan insanların manevralarından habersiz.

Güneşli bir gündü. Sahildeki banklardan birine oturdu. Denize baktı önce. Az önceki vapur geçti önünden. Manevrasını tamamlamış, karşıya gidiyordu. Derin bir nefes aldı.

Usluca gözlerini kapatıp sırtını arkaya yasladı. Olanları ve içinde bulunduğu durumu bir an olsun unutmak ve rahatlamak istedi. Bundan sonra ne yapması gerektiğini bulmalıydı. Ta ki içinde bulunduğu psikolojiden habersiz genç ve arsız çaycının, ısrarlı satış politikasıyla karşılaşana kadar:

- Çay içer misin ağabey?

Tepesinde dikilmiş ona sesleniyordu. On yedi yaşlarındaydı. Enerjik ses tonuyla Bülent'i içine daldığı ruh halinden çıkarıp, istediği cevabı almayı umuyordu. Ama bu rahatsız etmişti müşteri potansiyeli olarak gördüğü adamı. Bir elinde termos, diğer elindeki tepside karton bardaklar, şeker ve hazır kahveler vardı. Bülent'in tam karşısında duruyor ve ısrarcı ses tonuyla aynı şeyi tekrarlıyordu:

- Çay içer misin ağabey?

Bülent, bu kadar yakınından ve ısrarla, sorulan sorunun kaynağını görmek için gözlerini açtı. Elindeki termosu ona doğru yaklaştırmış ve arkasından vuran güneşten seçilmeyen yüzüne karşı sesini yükselterek, delikanlıya çıkıştı:

- Ne? Ne istiyorsun lan? Çek şu termosu dibimden! İsrarcıydı genç adam:

- Ben değil ağabey, sen. Çay. İster misin? Taze. 2 lira bardağı.

- Git başımdan. İstemiyorum çay falan.

Bülent'in darmadağın saçlarını, birbirine hiç de uyumlu olmayan pantolonuyla gömleğini, tozlu ayakkabılarını baştanaşağı süzen genç adam, karşısındaki adamdan ekmek çıkmayacağını anlayınca, alttan almaya gerek kalmadığını anladı:

- Müptezel seni.

-git ulan!

Söylene söylene giden delikanlının iyice uzaklaştığından emin olduktan sonra, sırtını tekrar banka yaslayıp, başını arkaya doğru attı. Yüzünü gökyüzüne çevirdi. Gözlerini kapattı. Güneş tenini yakıyor, o, kapalı gözleriyle simsiyah bir tablo görüyordu. Önündeki denizin kokusunu duydu. Derin bir nefes aldı. Bir süre böyle durduktan sonra gözlerini açtı.

Doğruldu. Banktan kalkıp, güneşi arkasına alarak, yeniden yürümeye başladı. Elinde kalan son malzemelerle, en önemlisi de içinde kalan son umutla çizmişti o tabloları. Bunu düşünerek Alsancak'a kadar yürüdü. Kıbrıs Şehitleri Caddesinden, ara sokağa girip, her zaman gittiği bara doğru yol aldı. İçeri girdi. Bir bar taburesine oturdu. Akşam için hazırlık yapan garsonu çağırdı. Buraya gelmek için erken bir vakitti. Hava kararmaya başladıktan sonra dolan mekâna, bu saatlerde gelen, suratsız ve asık müşterilere de alışık olan tecrübeli garson, sürekli müşterisini bu halde görünce onun için ters giden bir şeyler olduğunu anladı. Bu yüzden Bülent'e siparişini sormak yerine, her zamankinden mi, demekle yetindi. O da başını evet anlamında salladı. Üç bardak Long Island kokteylden sonra çakırkeyif olmuştu ressam. Allak bulak olan zihninde, telefondaki kadının, tablolarınızdan hiçbiri satılmadı, cümlesi tekrar ediyor, o da bunun nasıl mümkün olabileceğini düşünüyordu. Hiç değilse biri satılmalıydı. Baştan savma, değersiz tablolar değildi. Emek vermiş, ruhunu yansıtmış ve birileri tarafından beğenilmesini beklemişti. Boşalan üçüncü bardağını tutarken titreyen ellerine baktı. Kalbi

çok hızlı atıyordu. Parmak uçlarına odaklandı. Dünya görüşünü, hayat tecrübesini, acılarını, umudunu, hevesini, fikrini, kısaca ilim kesesinde ne varsa, bu parmaklarla haykırıyordu dünyaya. Evrende varlığını kendine ispat edebileceği yerin büyüklüğünü bu parmaklarla belirliyordu. Ve eserleri, şehrin en büyük sergisinde arka planda kalmış, değer görmemişti. Sendeleyerek indi tabureden. Ona servis yapan garsonu, el işaretiyle yanına çağırdı. Garson gelince de, eline cebinde kalan son parayı sıkıştırdı. Önce para-ya sonra adama baktı tecrübeli garson. Para eksikti. Bülent de biliyordu bunu. Eliyle sonra hallederiz anlamında bir şeyler yaptıktan sonra, küçük adımlarla bardan çıktı. Zikzak çizerek bardan çıkan müşterisinin bu tutumuna itiraz etmedi garson. Eline para geçince, eninde sonunda geleceği yer burasıydı. Ve o farkında bile olmadan eksik verdiği parayı faiziyle alabilirdi.

Ara sokaklara daldı ressam. Elbet evin yolunu bulurdu ayakları. Sendeleyerek yürüyor, yanından geçenlerin omzuna çarpıyordu. İnsanlar söyleniyor, o aldırış etmiyordu. Ak-lında yine aynı cümle vardı, Bülent Bey maalesef tablolarınızın hiçbir satılmadı. Hızlı içtiği için alkol etkisini ani göstermiş, midesini bulandırmıştı. Artık dayanamayacağını anladığı anda, hemen yanındaki çöp konteynırına tutunup, midesini boşalttı. Gömleği-nin koluyla ağzının etrafını sildi.

Rahatladığını hissedip, kafasını kaldırdığında, onu gördü. Olduğu yerde donup kaldı. Gördüğü sahneden etkilenmişti. İçindeki sanatçının hiçbir zaman sarhoş olmadığını fark etti. O her daim uyanık ve tetikteydi.

Hemen ilerideki diğer çöp konteynırından, kâğıt, plastik, cam şişe ve boş bira kutuları toplayan bir adam gördü. Üst taraftaki caddenin bütün işletmeleri çöplerini arka soka-ğın konteynırlarına atardı. Burası onun için biçilmiş kaftandı.

Olduğu yerde dikilip onu seyretmeye başladı Bülent. Başında yırtık bir kasket, ayağın-da eski bir sandalet, üzerinde düğmeleri göğsüne kadar açık, çizgili bir gömlek vardı. Kısa boyuyla, ayakuçlarında esniyor ve konteynırın içindekileri görmeye çalışıyordu. Tüm imkânsızlıklar içinde bir imkân arıyordu. Onun için adalet, ekonomi, sosyokül-türel yaşam ve adı konmuş gereği yapılmamış diğer bir sürü kavramın ne ifade ettiğini düşündü. Yapmacık isyanlara bürünen, en büyük eseri kendisine yarattığı acizliği olan, sahip olmanın ve emeğin ne demek olduğuna dair en ufak bir fikri olmayanlara karşı bu adam, onun nazarında çok daha kıymetliydi. Peki ya o bu kıymeti ona nasıl gösterme-liydi? Tablolarının yanından umursamazca geçen insanlar gibi, o da yanından sanki o orda yokmuş gibi geçecek ya da orda olduğunu bildiğini hissettirip yine de bakışlarında kibir dolu bir vurdumduymazlık barındıracaktı. Hayır, bunu yapamazdı. Onu anlama-lıydı. Sindirmeliydi. Tıpkı tabloları gibi o da vardı, işte. Oradaydı. Kıymetliydi. Emek-çiydi. Sanatçıydı. Sokaktı. Kaldırımdı. Ekmekti. Emek ve yaşama dair ne varsa orada, karşısında duruyordu. Bir antik yunan heykeltıraşının elinden çıkmış gibi abideleşmiş, içinde uyanan hisleri besliyordu. İnsan pislikleri arasından ekmek kadar kutsal bir şey çıkarmaya çabalıyordu. Kirli elleri, ciğeri beş para etmez insanlardan daha temizdi. Evet, oradaydı. Çakırkeyif aklıyla dahi hakkının yendiğini görebiliyordu. O da şimdilik bununla yetiniyordu ama biliyordu günün birinde yanından geçip gidenlere, ona umur-

samaz bakışlar atanlara insanlık satacağını ama kimsenin buna karşılık verecek bir şeyi kalmayacağını. Belki yarın, hatta o öldükten sonra, onun da tabloları değerlendirilecekti. Ama ne fayda? Geç gelen adalet, adalet değildi. İkisinin de cebinde metalik yoktu. Ama farkındaydı ressam, adamın, gece sahilde yere uzanmış yıldızları izlerken kimsenin göremediklerini gördüğünün. Sokakta yanından geçen herkesten daha huzurlu olduğunun. O, iş yerinde dönen dolapların arasında kalmış ya da farkında bile olmadan tüm varlığını şirketlerin emperyalist düzenine kaptırmış biri değildi.

İnsanların duymak istediklerini söyleyen, beklentiler üzerine yaşayan, çevresindeki bir yığın aşağılık insana mahcup olmamak için kendini paralayan biri de değildi. Bankada birikmesi gereken sayıların tamam olduğunu görmek için nelerden vazgeçtiğinden habersiz bir ahmak hiç değildi. Hesabında yeteri kadar parası olursa bir gün tüm bunlara son verip bir bağ evinde yaşamayı hayal edecek kadar aptal da değildi. Gerçeklerle yüzleşmek gibi bir kaygısı yoktu onun. Kaldırımlar sert ve gerçektir çünkü. Hayallar alemini yaşamaya ihtimal vermeyecek kadar. Çünkü onlar hayallerini gerçekleştiremeyecek kadar korkaklardı. Cesaretlerini kravatlarına, kemerlerine, ellerinden düşürmedikleri çantalara, kibar ama samimiyetsiz hitaplarına gömmüşlerdi. Ve bu düzenin içinde geçen her günde onu büyütmeyle meşgullerdi.

Ama bazen o da üzülürdü. İnsandı o da. Böyle düşündü, böyle hayal kurdu Bülent. İnsan olduğu unutulmuş kişilerdendi o. Neleri hak ettiği göz ardı edilenlerdi. Ama üzülürdü. Hatta yanından geçen insanlardan biri olabilmeyi hayal ederdi. Her yönüyle insandı o. Temiz giysiler, toplumsal bir statü, dolgun bir maaş, akşamları arkadaşlarla yenen güzel bir yemek...

Nesi kötü olabilirdi ki? O da isterdi bunları. Düşlerdi belki. Yaşamın gerçekliklerini manasız aforizmalara değişmeye meyledebilirdi. Şu halime baksana çok mu iyi sanki, dediği olurdu. Sokaklara tutunabilmek için bu fikirlerden uzaklaşması gerektiğiyse çok önceden anlamıştı. Unutmamalıydı çünkü bunu. Arkasından sürüklediği el arabasına bira şişelerini attı. Plastikleri de elinde sıkıştırıp fazla yer kaplamamaları için katlayabildiği kadar katladı. Şişelerin üzerine onları attı. Bir ayağını konteynıra basıp arabanın üstüne çıktı ve biraz önce arabaya attığı ne varsa üstünde zıplamaya başladı. Çöpleri ezdikten sonra, aşağı atladı. Tam el arabasına davranmış gidiyordu ki göz göre geldiler ressamla.

Terlemiş parlak alnına, incecik dudaklarına bakıp seslendi Bülent:

- Bol şans, dostum. Unutma onlardan daha iyisin.

- Defol git. Deli misin nesin?

Demek o an içinden onun düşündükleri geçmemiş. Bülent, bu tepkiye aldırmayıp, evine gitmek için adımlarını hızlandırdı. Alkolün tesiri azalmıştı. Kapıdan içeri girip doğru çalışma odasına gitti. Yerde dağınık duran boya ları, fırçaları, kalemleri topladı. Balkon kapısını açtı. İçeriye ılık bir esinti girdi. Banyoya girip elini yüzünü yıkadı. Aynada düne göre fiziki olarak çok şeyin değişmediği ama onun içten içe hissettiği ışıldayan ve umut dolu gözlerine baktı.

Mutfığa geçip, kahve yaptı. Yiyecek bir şey bulmak için çekmeceleri karıştırdı. Hazır

keklerden birini açıp, tek seferde ağzına attı. Çalışma odasına dönüp, dün bir şeyler çizmek için niyetlendiği, elindeki son iş görür tuvalin karşısına geçti. Çizmeye başladı. Sokağı, çöp arabasını, adamın göğsüne kadar açık bıraktığı çizgili gömleği, ona baktığı andaki surat ifadesini. Kasketini, sandaletlerini. Çöpün içindekileri görmek için esnettiği ayaklarını. Hava kararana kadar çalıştı.

Yorgunluktan ayakta duramayacak hale geldiğinde resim bitmişti. Koltuğa oturup, tabloyu tam karşısına getirdi. Uzun uzun baktı adama. İşte buydu. Sanat, şimdi içinde duyduğu ferahlık ve huzurdu. Cebinde beş kuruş para olmadığı aklına gelmiyordu şimdi. Birini görmüş, ne düşündüğünü hatta ne düşleyebileceğini hayal etmiş ve tüm bunları hissederek, boş tuvale bir yaşam üflemişti. O artık orada yaşayacaktı. O artık o tabloya her baktığında, o bakışları ve nedenini hatırlayacaktı. Bundan daha güzel ne olabilirdi ki? Tanrının ona bahsettiği bu yetenek karşısında minnettar hissetti.

Gözlerini kapattı. Uykuya daldı.

Sabah uyandığında dün neler yaptığını hatırladı. Yanındaki koltuğun arkasına düşen telefonu da. Koltuğun arkasından kolunu uzatıp, telefonunu aldı. Kapanmıştı. Açmaya uğraştı. Ekranını çatlatmıştı ama hala çalışıyordu. Saate baktı. Dün arayan kadının öğlen gelip tablolarınızı alabilirsiniz dediğini hatırladı. Elini yüzünü yıkayıp bir saat sonra serginin yapıldığı yere gitti. Serginin girişindeki görevlilerden birine durumu anlattı. Onlar da yardımcı olup, onu tablolarının muhafaza edildiği yere götürdü. Tablolarını almış gidiyordu ki, arkasından seslenen birini duydu. Aslı Hanım:

- Bülent Bey, iki hafta kadar sonra bir organizasyonumuz daha var. Geçen seferki çok iyi geçmedi. Size yardımcı olmak isterim. Sizde isterseniz birkaç tabloyla katılabilirsiniz. Tam o anda dün gece bitirdiği resim geldi aklına. Ekmek ve sokak. Bu ismi koymuştu tabloya.

- Çok naziksiniz. Sadece bir tablom var sergilemek istediğim. Ama onu da satmak istemiyorum.

- Olsun, getirin yine. Sergileyelim. O da güzel olur. Siz de gelin. Yorumları dinleyin. Ortama bir göz atın.

- Kaç sefer geldim? Biliyorum sergi ortamlarını. Pek de sevmiyorum aslında.

- Siz bilirsiniz tabii ama yine de faydası olur diye düşünüyorum.

- Haklısınız, tabii. Bu sefer geleceğim. Bu sefer tablomu yalnız bırakmayacağım. Haklısınız, evet.

On gün sonra Ekmek ve Sokak'tan aldığı feyzle üç tablo daha çizdi Bülent. Birinin adını da Tavla ve Markalar koymuştu.

Balkonunun seyrettiği hayatı, boya kalemliyle dondurmıştı. Aslı Hanım'ı arayıp onların da sergilenip sergilenemeyeceğini sordu. Olumlu yanıt alınca da dördünü birden götürüp sergide yerlerini alması için teslim etti. İki hafta sonra sergideki diğer tabloları inceleyen Bülent'in yanına, dar mini eteğiyle ancak küçük adımlarla hızlı ilerleyebilen Aslı Hanım geldi. Sergi başladığı andan itibaren dördüncü kez yanına geliyordu Bülent'in.

- Bülent Bey tabloyu satmak istemediğinize emin misiniz? Bakın şimdiye kadar nadiren

yapılmış teklifler veriliyor.

- Yok, hayır. O tablo, şimdilik sadece bana ait. Onun yardımıyla yeni resimler çizip size getireceğim. Onları dilediğiniz gibi satabilirsiniz. Fakat bu tablo benim için çok önemli. Satamam.

- Peki, nasıl isterseniz. Tebrik ederim bu arada. Çok güzel bir iş çıkarmışsınız. Gerçekten de harika bir eser. Buralarda uzun süredir böylesini görmemiştim.

- Aslında görüyoruz. Her gün hem de. Her dakika, herhangi bir yerde. Fakat çok yoğun ve mühim insanlar olduğumuz için anı dondurmak ve anlamak gibi bir gayemiz yok. Ben bir an olsun bunu yaptım. Ve ortaya bu şahane eser çıktı. Siz de bir de gerçeğini görün. Muazzam bir eser.

Bülent'in söylediklerini tam olarak anlamayan Aslı Hanım, ona seslenen birileri olduğunu duyunca kibarca uzaklaştı yanından.

- Evet, evet çok haklısınız. Beni çağırıyorlar, gitmem gerek. Kusura bakmayın...

Aslı Hanım arkasını dönmüş giderken, Bülent Ekmek ve Sokak'ın karşısındaki küçük koltuklardan birine oturmuş, etrafı izliyordu. Bu sırada onunla aynı yaşlarda, güzel giyimli, sarı saçlı bir kadın tabloyu incelemeye başladı. Sonra birden arkasını dönüp Bülent'e:

- Ne kadar hoş, öyle değil mi?

Yerinden usulca doğrulan Bülent, son iki haftanın onun için ne kadar iyi geçtiğini de düşünerek lafa girdi:

- Beğendiniz demek.

- Evet. Evet. Son derece realist ve sanatsal bir eser. Hayatın içinden, üstelik sokaktan, bizi bize anlatan bir resim. Bu tabloda çizilmemiş birçok şeyi görmek mümkün. Bayıldım.

Bülent kadına daha çok yaklaşp güzel parfüm kokusunu aldı. Elini kibarca uzatıp:

- Ben Bülent Karacaoğlu. Tablonun sahibiyim. Beğenmenize çok sevindim.

Ressam, yanındaki güzel hanımefendiyle kahve içmek için sergiden ayrılırken arkasını dönüp yeniden tabloya baktı. Ve o anı hatırladı. Görecek daha kaç günü varsa, o günlerin her birinde, resmini yapmasa bile, bir hayatı anlamalıydı. Bir ruhun sessiz iniltisini duymalı, kulağını kaldırımlara dayamaktan vazgeçmemeliydi. Unutmamalıydı, gündüz tarlamız, gece hasadımızdır.

Hayat elinde metresiyle hep ensemizde...

Aşk Var Oluşla Bütünleşince

RAHİMİ ÖZEN

[Yokuşu görkemli bir kış günü sancılı yüreklere taht kuran adam]

Adam, yüzünü göğe çevirdi;

“Rabbimin bereketine bakın!” dedi.

Gözün gördüğü her yer, beyaz bir okyanustu.

Ve göğün boşluğu, güvercin tüyleri gibi toprağın yüreğine dökülüyordu.

Karın ıslıtısı acı, beyazlığı karaydı. Suların üstünde cam keserken buzlar, adamın yanaklarında donuyordu gözünden akan yaşlar. Elleri, değemiyordu hiçbir nesneye. Değse kesilir ve kanardı parmakları.

Dertsizlere ak bedenli bir gelin, dertlilere yüreği karaydı karın. Böyle zamanlarda kayak merkezlerindeki lüks otellerin adını anmak bile yakardı gariplerini dilini.

Göğün boşluğundan yeryüzüne inerken adamın yüzünde acımtırak yelpazelenirdi kar. Kış gelende dağların yükünce ağırdı başındaki efkâr. Tek odalı gecekondunun içinde can evini kuşatmıştı sıkıntılar. İnce sızılı bir çığlık kopardı her gece, ev denilmeyecek o evde. Gecekondudaki üç kişinin kulak zarını patlatsa da, başkalarınca duyulmazdı çığlıklar. Damla damla dökülürdü gözyaşları, yüreklerinin tasına.

Yatalak karısına ve lisede okuyan kızına bir dilim ekmek getirebilme kaygısıyla gizli gizli ağlamaktan körelmişti göz damarları. Yıpranık zamanlar vardı gözlerine yamalı. Sorsalar derdini söylemez, içinde tutardı. Gönül yarasıyla ağırlaşan gündüzünü içtiği gibi içerdi sırları, bulutlaşan bakışlarını.

Enginlerin sesini hançeresine takıp da gelmişti bozkırdan. Yokluğun çizgisinde yitip giden çığlığı, İstanbul’da da derin acılarla çoğalırdı durmadan.

Baharın yüreğinden kopmuş bir çiçek tozuymdu liseye giden kızının içindeki seğirtme. Babasının gözleri, erken vurmuş güneş gibi buğulanırdı onu düşündükçe.

Olmuş böğürtlen çileği gibi iki karagül ıslatmışlardı sanki annesinin bakışlarına.

Bozkırdan geldiğinden beri, kar kırıntılarıyla ovduğu tenleri alışmıştı acılara. Mezradan kaçıp kurtulurken kanayan yüreğini çelik toynaklarıyla ezmişti acının tayları. O yüzden gem izleri dururdu sessiz çığlığında. Dağları ateş diye sarsalar; ısınmazdı dertlerle sarmal olmuş yüreği. Her gün sırtında inşaatlara çektiği tuğlalardan adamın elleri değil, yıpranık düşleri tarardı kızının saçlarını.

Çoğala çoğala yılan gibi yuvalanmıştı içindeki keder. Düşlerinden geceleri namludan çıkan kurşunlar gibi mor kıvılcımlar geçer. Ne yaparsa yapsın eski bir yanığın sızılarını hep yüreğinde hissedir. Hatırlamazdı, evinin basılıp çocuklarını dağa çekmek isteyenle-

rin yaptığı baskınların sayısını. Yüreğinde yeni dinamitler patlatamamak için kaçmıştı İstanbul'a. Yazık ki burada da aynı vahşi tadını yaşıyordu kimsesizliğin. Sert elmas taşı gibi keskindi kalabalıklar içinde yalnızlığı. Kulak memelerine asılıydı sanki akrebin kısıkaçları. Bir tek bozkırın rüzgârı okşamıştı aklaşmış saçlarını. Çöl gibi kurutuvermişti can suyunu yoksulluk. Bitmeyen bir susuzluk, sönmeyen bir hararet vardı içinde. Acı bakardı göklere.

Sesi, hançeresine demir bir yumruk gibi tıkanmasa kıpkızıl haykıracaktı.

Solgun dudaklarına mahpustu liseye giden kızının sesi. Hayat, yüreğinde bir çöl dike-niydi kızının. Ruhu, incitilmişti.

Ayağını bastığı yer, dertlerine yüklenince mosmor olurdu. Kavuşamayacağını sandığı düşleri, kurşun olup beynine saplanırdı.

Bakır renkli yüzünde çizgi çizgiydi adamın mazisi. Acı çeken ruhu, kayaların sert taş-larıyla parçalanmıştı sanki. İstanbul'a kendini attığı günden beri sonu hüsrarla biten rüyalar, her gece uykusunu bölerdi. Çilelerine bürünerek yürüyordu, yolunu. Mahşeri kucaklayan heyecanla iradesinin dışında alınna kazınmış mühürleri silmek istiyordu kendi gücüyle. Bozkırda itildiği bu karanlığı, kızı için uyandırmaktı emeli. Kangren olmuş umutlarını sunmak için kendini anlayabilecek hekimler arıyordu. Oturduğu gecekondunun çürüyen direkleri, bütün ağırlığıyla omuzlarındaydı sanki. Karakışın orta-sında ocağında bir ateş yanardı ki, yongası üç candı.

...

Horozların ötüşünden sonra gece gitti ve sabahladı varoşlar.

Karın öfkesini görür görmez sıtmalı bir hasta gibi önce titredi, sonra ateşlendi, adam. Ayazın kararttığı yüzünün dili suskundu, gecekondusunun kapısını açtığında. Sözlere, dudaktan kulağa giderken donacak gibi. Gece boyu, durmadan inleyen rüzgârın uğul-tusu duyuldu da, duyulmadı gecekonduda yatalak kadının, gariban adamın ve hayatın yükü altında inleyen liseli kızın iniltisi.

...

Adam, başını kaldırdı ve göğe baktı acı acı. Gözlerine sağlamak istedi varoşların tepesine asılan bulutu. Bulut, erişilmez sevdalar gibi yükseklerdeydi. Buluttan ayırmadı göz-lerini. Bulut, az sonra Çingene sakızı gibi şişti, varoşları içine alacak kadar büyüdü. Duruşuna bakılırsa sanki susuzluktan dudakları çatlamış gariplerin yüreğine saçlarını çezecekti. Lodostan esen bir rüzgâr, buluta sinisini açtı. Adam, istedi ki bulut, göklerde onu tutan demir yürekli elin pençesinden kurtulsun ve varoşların yüreğinde çözülsün. Bulut, göklerin derinliklerine silüetini yansıtan bir ipe mandallanmış gibiydi.

...

Adam, akşam ezanıyla birlikte zor attı kendini evine. İçindeki hararetle solgun dudak-ları, bozkır toprağı gibi dilim dilimdi. Can suyuna muhtaçtı. Gelir gelmez gülen yüzüyle yatalak karısını selamladı. Islak altını alırken dünyanın tek mutlu adamıymış gibi yüce duygularla yüzüne gülümsedi. Çocuk sevindirir gibi:

“Geldim, Meyro!” dedi. “Geldim, gülüm! Geldim çiçeğim!”

Dili tutuktu Meyro'nun. 'Hoş geldin!' diyemedi. Gözleriyle konuştu. Allah ne verdiyse yedirdi, içirdi Meyro'ya. Bir çaputla sildi ağzını.

Adam, bu iyilikleri yaparken Meyro, utanırdı. Eşini ayakta karşılayamaması Meyro'yu kahrediyordu. Adama bir erimsiz tat idi yaptıkları, lakin onca iyiliğin altında kalmak Meyro'ya derin bir acıydı. Sese yansımayan sancılı sözcüklerle: "Bir gün kocam, yaptığı bu iyilikten bıcarsa, ne yaparım?" der idi.

Adam, akşamın alaca karanlığında seccadesinin üstünde dudaklarında anlam bulan sessiz kıpırtılarla Yaradan'a avuç açtı. Ellerinin ayasıyla aydınlatmak için sabahını, yarın yine bir umutla yeniden yürüyecekti inşaat yollarını. Uykusuz gecelerin sabahında yüzünü yine kendi teriyle yıkayacaktı. Böyleyken hiçbir gün kaldırımlarda sürüklenen gölgesini kirliletmedi. Yürüdüğü yolların ruhu olsaydı; taşıdığı ulvi hislerden mutlaka bir hoş olurdu taşların çehresi.

...

Ayaz basınca geceyi; varoşlar demir gibi donardı. Rüzgâr, renksiz alevin dili gibi demir şuhluğuyla gecekondunun delik duvarlarını yalayarak içeri girerdi. Yorgan altında ısıtmaya yetmezdi onları, cılız nefesleri. Dağa kaçırılan oğlu yüzünden düşleri buz tutardı adamın. Hiçbir gün, mutlu girememişti gecenin koynuna. Liseli kızı, günün batışındaki kızılığ, yüreğine akan kana benzetirdi. Umutları, güneşin batışıyla solup giderken kırk düğüm atılırdı düşüncelerine.

...

Adam, bir ekmek parası kazandığı gün, kaldırımlara ağan sevincini kirpikleriyle süpürerek yürürdü gecekondusuna. Bir kimsesizi görünce elindekini verir, mutlu hissederdi kendini. Bazen, götürü aldığı işleri bitirmek için geç dönerdi evine. Kuytu sokaklarda yürürken ölgün sokak lambalarından uzak, geceyi geçirmek isteyen sokak çocuklarının bedeninde tükenirdi yüreği. Onların ürkek ruhunu, damarlarında kendi nabızı hissederdi.

Hiçbir gün parıltılı bir sabaha açamamıştı gözlerini. Tuz kayaları üstünde yürüyor gibi buz yarığıydı ayakları. Bozkırdaki kara gecelerin bütün zanlarını üzerinde hissederdi. Çektiği yorgunluk ve dağa kaçırılan oğlunun verdiği ağır duygular, alırdı uykusunu. Müjde kokan rüzgârların dingin serinliğinde ne kadar yıkamak istiyordu çilekeş bedenini. İstanbul'a geldiği günden beri çiçek tozu kadar gerçekleşmemişti düşleri. Yüreğinin sancılarını çekmekten taşlar bile silkelenirdi. Yalımlara sarılmış gibi sızı içindeydi. Ama 'Şükür Rabb'im!' derdi.

Uzun ve ağır bir yolculuktan onunki. Yürüdükçe yükü, ağırlaşırdı. İş bulamadığı gün, yüreğine tunçtan kargılar savrulurdu.

...

Günlerden bir gün tuğla çekerken kan şekeri düştü. Başı döndü, ikinci kat inşaattan sert zemine düştü. Beli kırıldı ve felç oldu. Doktorlar: 'Tedavisi yoktur' dediler. Getirilip gecekondusunun içine boylu boyunca serildiği gece, kan damlayan topuklarını kimse-sizlik, yıkadı.

O gece diz çöküp lisede okuyan kızıyla birlikte taşlar bile ağladı dertlerine. Lakin kim-

seler, duymadı çığlıklarını...

Çığlıklara duyarsız kalanlar, bilincinde değildi teslim edilen emanetin. Belki de bu adamın omuriliği zedelenmeden; omuriliğine diken batırılmıştı erdemin. İstiyordu ki; birisi çıkarıp alsın o diken ve kurtarsın insanın yüz akı erdemini. Merhametin kemikleri utancından derisini yırtsa da atılan çığlıklar, karanlık boşluğun kucağında dondu ve hiç kimse duymadı yatalak anneyi, felçli babayı, liseye giden genç bir kızı.

Hayata tutunabilmeleri için cennetin kozasını ören bir güvercin havalanmalıydı yüreklerden. Yücelip boy vermeliydi aşk. Büyümeliydi evrensel sevgi, yüreklere yürümeliydi bengisular gibi.

...

Gecenin doruk noktasıydı. Liseli kızcağzın gözleri, dünya ile ilgisini keser gibi tek bir noktada sabitleşti. Başındaki acı öykünün sonunu seyrederek gibi kendi iç dünyasında nice bir zaman karmaşık düşler yaşadı. Haykırarak oldu, lakin sözcükler, boğazında demir bir yumruk gibi nefes aldırmadı.

...

Kız, akşam eve dönerken peşini takip ediyordu öğretmeninin. Hicabından, yaklaşarak dökemiyordu içini. Öğretmen, içinde yanan ateşi, anlasın istiyordu.

...

Ve acı öykü, gecelerden bir gece çarpıcı renklerle hayatının baharındaki kızın öğretmeninin rüyasına konuktu.

Öğretmenin vicdanındaki sorgulama, bütün hatlarıyla yüreğine oturmuş, gün boyu derse girdiği her sınıfta yüzüne yansıyan çizgilerden tanımak istemişti kızı. Girdiği sınıflarda güvercin bakışlarıyla bakar diye onu aramış, o zemini ve demi yakalayamamıştı. Kız, niçin kaldırmadı çileli başını? Sözcüklerle söyleyemediğini niçin bakışları konuşturmadı? diye düşünürken evinin yolunda... Karmaşık düşünceler içinde rüyasında gördüğü çileli öğrencisine ağıtlar yaka yaka buzlu kaldırımlarda yürürken birden ayağı kaymış ve sırt üstü düşüvermişti.

[Dün gece rüyamda gecemi dolduran dolunay gibiydin! Seni aradı gözlerim; bir anlamla bakarsın ve her şeyi bakışlarınla anlatırsın diye. Dilsiz konuşmalıydık seninle. Bazen özlerin kelimelerle ifade edemediğini gözler daha net konuşturur, menekşem! Bakmadın! Niçin buluşturmadın gözlerini gözlerimle!

Bir tebessümle gidermeliydim ruhunda mayalanıp gözlerine asılan ürkekliği. Benden yana çevirirken bakışlarını; ayırmalıydım sınıftaki mutlu arkadaşlarından seni. Bu, işte demeliydim, rüyalarım konuk olan o kız. Bulut yüklü bir çift göz aradım. Ne olurdu, umutla baksaydın gözlerime. O dem ben, şebnemleri yüreğine konuk eden ilkbahar çimenleri gibi renklendirseydim arzularını!

Ya da seni seçebilmem için bir anlamla ayakucuna düşürseydin ürkek bakışlarını. Zorlasaydın biraz kendini; gözlerinden iki damla zehir akıtsaydın yüreğime. Akıttığın incilerle ıslatıp kutlu ederdin yüreğimi. Girdiğim her sınıfta titrek ve kırılgan bir ses duysun diye bahtsız kulaklarım; herkesi konuşturdum. Sesini de gizledin! Susuşunu, gözlerine yükledin! Söyle, niçin?

O gece rüyamda attığınız çığlıkları duymamış kimseler. Sesin kısılcıncaya dek haykırmışsın boşluğa. Biz varsak; ağlamaksana değil, bulutlara yakıştırdı güzelim! Karanlığa kapatır gibi kapılarını kapatmış insanlar, yüzünüze. Gerçek o ki, cehaletin ve sevgisizliğin karanlığına kapanmalıydı kapılar. Belki günlerce kan aktı senin derdinden ırmaklar. Göremedi kör gözlerimiz. İyiliği kapatan sur vardı belki gözlerin önünde.

Biliyorum menekşem; ateşten ırmaklar akıyor yüreğinde. O tatlı dilinle niçin boşaltmadın içini yüreğine?

Akranlarının dudaklarında çağın sihirli şarkıları sunulurken mehtaba; senin iniltilerin duyulmamış karanlıkta. Biliyorum; sızısını çekiyorsun her dem ayağının altındaki cam kırıklarının. Seni ağlatamam! Dayanamam ıslak gözlerine.

Ergenliğinin yüreğine vuruşuydu belki de kendini gizleyişin. Sen, ne çocuktun ne de ergen... Biliyorum; arada kalmışlığındı seni gizleten. Bu koca kentte yersizliğin, yurtsuzluğun ve zorunlu yalnızlığındı!

Nice ince fısıltıları duyar da kulaklar, duymaz değil mi gariplerin çığlığını!

Rüyalarımı girişinle; kırk yerinden yaralanan yüreğimi göğsümden yarıp alsaydın; gam yemez, rahatlatırdın beni. Şimdi bir cenderede yüreğim. Ve en acımasız korsanlar sıkıyor cenderenin fıçısını. Yoksa avcısının ayaklarının dibine büzülmüş keklik gibi ürktün mü insanlardan! Gök ekin gibi duygularını gizlemekle beni gazel gibi kuruttun, çiçeğim! Biliyorum, dünyada var olma kavgasının girdabında bir nokta kadar küçük hissediyorsun kendini! Kimse, anlayamıyor içindeki uçurumun derinliğini. Biliyorum, alevler içinde yangını yaşıyorsun. Ve rüyamda bana; ‘Kurtar beni, öğretmenim!’ diye haykırıyordun. Ne büyük erdemlilik ki alevden çatlamış dudaklarına bir damla can suyu kondurup gül misali açtırmak, seni.

Rüyamda kâbusların karanlığında ışıktan heykelini arıyordun! “Beni, sancılarımdan kurtaracak vefalı el yok mu?” diye haykırıyordun. Ey rüyalarımın konuğu! Kalbinin keşfi unutulmuş köşelerinde çakan şimşeklerin ruhunda bıraktığı acı izlerin yankısı vurdu yüreğime! Sancıların, kendi nabzım gibi damarlarımda atıyor ruh çiçeğim! İniltin, içimi yakıyor. Dayanamam, gözlerimin önünde zülûflerini tarumar edip öksüz bırakılmana!

Evlat acısıyla yanıp tutuşan analar gibi sızlattın yüreğimi. Acınla göz pınarlarımdan sızan damlalar, sabahlara kadar yüreğimin tasını doldurdu. Yakuplar gibi benim de gözlerimi kör edeceksin ağlamaktan.

Bir garip işkence bıraktın bana. Uykularım sürgüne gönderildi o gecedan sonra. Kırk yamalı bohça gibi takıldı gecenin doruklarına. Bir ihtarın sanığı eyledin beni, gülüm! Yıkıldım kahrımdan. Bir annenin çığlığını emzirdi dün gece kulaklarım. Ve şimdi ırmak ırmak seni ağlıyorum, kör gözlerimle. Seni görememek yeryüzünün aydınlığını kaybetmesi demektir, gülüm! Biliyorum; sana, duyarsız dağlar bellettiler insanoğlunu! Hayır, gülüm, hayır! Dağlar ve taşlar bile ağlar bir güzel insanın yok oluşuna. Hüznün ve sükûtun, ebedî sürmeyecek! Gidereceğim yüreğindeki boşluğu. Bozulacak noksan ellerin büyü. Yüreğin, daim ateşin mahşeri olarak kalmayacak. Seni, keşfedememenin kahrı olarak kendimi kayalara çarpsam affedemem, sunam!

Yine gir rüyalarım. Bin kere, yüz bin kere gir de onurumu yücelt! Bulanık sular içinden seslen bana çiçeğim, seslen gece karanlığında yıldızım ol! Kamçılasın geceyi ve patlatsın kulaklarımı; ‘Kurtar beni öğretmenim!’ diyen sesin.]

...

Okul dönüşü evinin yolunda yürürken düşünceler beyninde karınca katarı misal gidip gelirken buzlu kaldırımların üstüne bir serzenişle sırtüstü düşmeden önce mırıldandıklarıydı bunlar. Sıcacık bir rüzgârı kulaklarına uğultuyla asılan.

Tutunamadan düşmüştü buzlu kaldırıma. Bir saniyelik bir ılık, ılık rüzgârı kovalamıştı ardından. Gerilmişti yer, bir yay gibi. Sallanmıştı hayat, yaprak gibi. Baş, buzlu asfalta vurunca ürpermişti bedeni. Toprak, yarılarak yürümüşü o an. Fay hattı gibi kırılma noktasındaydı hayatın. Binalar, birden yerleri yalamıştı sanki. Aydınlığa; karanlık karıştırmıştı.

Yeryüzüne zindan hâkimdi. Ve epilepsi hastası gibi birkaç saniye titremişti yerde serili bedeni. Uzanmıştı gövdesi, taşlara boydan boya. Ateşini alıyordu buzlu kaldırımlar.

Tartamamıştı beyni, rüyasını gördüğü öğrencisinin sıkıntısını. Kulaklarına asılınca yıkıntılı bir kalbin sesi; şıp diye kesilmişti nefesi. Yüreğinin köşesinde yarına özge ne varsa kopmuştu şerit gibi. Öğrencisinin ıstırapı vurunca yüreğine ve ulaşamadığı için solmaya ramak kalmış menekşesine, sırtında bir günah bellemişti yükünü. O günahı taşıyor gibi suçlu hissetmişti kendini.

Kaldırımın üstünde yıldızlardan mahyalar arar gibi ulu göklere dönüktü yüzü.

Gözlerinde, titiz bir örümceğin; göğün duru mavisine işlediği dertler yumağı vardı. Meçhul bir bebeğin çığlığı gibi bîçare kızın çığlığı kulaklarında asılıydı. Düşer düşmez, koşuştu kalabalıklar, kaldırıma uzanmış bedeninin başına. Sustu diller ve bakakaldı toplananlar.

Belli belirsiz daireler barındıran tuhaf bir anafordu ona, dünya. Hayat; cıvıltılarını ölümün çığlıklarına bırakmıştı bu yıkılışla. Hesapların çetiniydi önüne konulan. Vicdanının huzursuzluğu, simsiyah bir elbise giydirmişti bedenine.

Tam o an, bir çığlıkla; ‘Öğretmenim!’ diyen bir kız atıldı kıpırtısız bedeninin üstüne. Kızın; ‘Ölüyor öğretmenim! Ne olur yardım edin!’ diye çığlıklar koparan sesi, yankılanıp gitmişti varoşların içine. Dili tutuktu. ‘Duyuyor musun?’ diye seslenenlere gözlerini açtığında;

“Ne oldu bana?” dedi. “Ben neredeyim?”

Başında çığlık atıp çareler arayan, rüyasına konuk olan varoşların kızıydı; “Ufak bir rahatsızlık geçirdiniz! Yanımızdasınız Öğretmenim!” dedi.

Gözlerine baktı öğretmeni, yorgun elleriyle okşadı öğrencisinin ipek saçlarını.

Liseli Kız, umutları yüreğine yükleyip yaya olarak varoşlardan diz boyu karlara bata bata gelirdi okuluna. Öğretmen, onun sesini duyunca; ‘Yüreği, ona nigar bahçeleri hazırlama düşümden haberdar mı edildi, acaba?’ diye düşündü. Varoşlarda bir aile, kurtuluşa el sallayıp boğuk sesiyle; ‘Sesimizi duyan yok mu?’ diyerek imdat beklerken olmuştu bunlar. Diliyle konuşamamıştı, varoşların yoksulu. Bütün bunlar olurken bir anayla bir babaydı gecekondunun içinde buz kesip kımıltısız yatan.

...
Küçük fiziğin büyük umuduydu varoşların liseli kızı. Dağlara ve göklere eş gövermeye yüz tutmuş yüce bir sevdâ, çatlayan tohum, çiçeğe düşen çiğ, daldaki filizdi. Ve bir enkaz, onu mağlup etmeye gelmişti. Çekilmez bir dert yüklenip minicik yüreğine gençliğini eritip gidecekti. ...

Bir öğretmen, vicdan sorgulamasıyla boylu boyuna uzanmışken kaldırımlara; soğuk kış gecelerinin çetin geleceğini düşünüyordu yatağına çakılı bir anneyle bir baba. Güneşleri batmış, baharları bitmiş, ağır yüklerin altında ezilip gidiyorlardı. Ne Ay'ın doğuşu anlamlıydı onlara, ne güneşinin tanları kızıla boyaması. Yüreklerine mayalandı mı korku ve yoksulluk, üstlerine ağan şafak kızılığının hiç farkında olmazlardı. Sesleri düğümleirken hançerelerine, efkâr, çizgi çizgi yansırı yüzlerine.

...
Öğretmenin damarlarında keskin bir bıçak yüzüyor ve bilinmeyen yaratıklar beyninde düğün yapıyordu. Bir öğrencisinin parmağı dokunmuştu vicdanına. Mezarından kalan insanların kıyamı gibi ülkenin dört bir yanından koşsaydı erdemli erler, anında bitiverebilirdi mutsuzluk denilen şeyler. Ve her şey, birden dalları göğe değen bir çınar gibi görkemleşirdi, sevginin yüreğinde. Koşup gelenlerin omzunda filizlenirdi toplumsal mutluluk. Göklere ağardı aşk...

...
Ağır bir kirlenmenin dayanılmaz kokusuna tahammül edememişti öğretmenin sinesi. Buz tutmuş kaldırımların üstüne uzanıp insanlığa beden diliyle seslenmişti. Gariplerin acısını kucasına boşaltmak için gece gündüz durmadan çalışan sevgi erleri, bu kez İstanbul varoşlarında bir gecekonduyun basık tavanları arasında soluklanmayı, bu öğretmenin temiz vicdanına teslim etmişti. Ve erdemin bu kara sevdalısı, hep merak edilen 'İlâhî emanet'in ölmediğini göstermişti. Onun düşleri, yeryüzünden gittiği sanılan insanlık duygusunun hâlâ dipdiri ayakta olduğuna tanıktı. Yürekte karlar üstünde yatan ve yürekte ayağa kaldırılıp konuşan;

"Beni evime götürün!" dedi. "Beni, evime götürün!"

Bitkindi. Dizlerinin dermanı alınmış, gözlerinin ferî tükenmiş gibiydi. Yorgun bedenini kaldırımlardan kaldırırken üç beş öğrenci, daha gelmişti.

"Girin kollarıma, beni evime götürün, yavrularım!" dedi.

O, betimsiz sızılarla evine götürülürken kar yığınlarının arasında liseli kızın umutları filizlendiriyordu. Ve erdemin kara sevdalı eri, yüce Peygamberin buyruğunu kulağının östakisinde hissediyordu;

'İki zâîfin hakkını sizlere haram ettim;

Biri desteksiz kadın, biri kimsesiz yetim. '

...
Varoşlardan esen rüzgârın uğultusu, sokak aralarındaki elektrik tellerinde yaban seslere dönüşürken gecekonduyun içinden duyuluyordu. Yatalak anne, sessiz ve kelimesiz ağlayışlarını yüreğine boşaltıyordu. Yıllardan beri kurumuş gözpınarları, ilk kez yanaklarının üstüne sel sebil akıyordu. Büyük bir romanın özetiydi yaşadıkları. Ve öğretmen:

“Yeter ağladığınız! Derdinize derman olacağım!” diyordu.

“Sileyim gözünün yaşını; Can belle, oğul belle, sarıl bana! Etinden, tırnağından değilim ama Oğluna, kızına benzemem,

Çocukların gibi kokmam belki sana Oğlun değil, kızın değilim...

Bacım derim, anam derim Seni, öz anam bellerim.

Kıyamam ağlamana, ağlatılmana! Söndüremezsem de yüreğindeki ateşi Bacım bilirim, anam bilirim ben seni!”

...

Ev almak için biriktirdiği bir miktar parası vardı. Onla çocukların bayram sevinci gibi hep bir ev alacağı günleri sayardı. “Demek, nasip değilmiş!” dedi.

Sarılı demeti, öğrencisine uzatırken kızın yatalak anası, birden gözlerini açtı. Kadının soluk yüzü ve böğürtlen karası gözleri, sevinçle ışıdı. O an, müthiş bir andı. Kadın değil de ayıkıp kendine gelen; sanki bir çağdı. Silkinip kendini bulan insanlığın onuruydu. O an, yolunu kesen paslı zincirlerin kilitleri selama durmuştu. Yüreği, yeni boyutların kapısına açıldı. Aşk, var oluşla bütünleşti. Mevsim kıştı ama baharın diriltici şavkını soludu. Sevgi, menekşe kokularıyla gelince; hayat Cennete dönüştü. Yeniden filizlendi arzuları, hazza koştu. O anı betimlemek için sözler, eksik kaldı.

Yüzeylerin değişkenliği içinde varlığa boyutlar verirken Yüce Yaratıcı, öğretmen de mi-marı olmuştu varoşlarda tükenmeye ramak kalmış üç canın.

...

Gecelerden bir geceydi.

Gökyüzünden müjdeciler indi. Ve öğretmen, çiçeklerin çelenkleşen güllerinden bir heykeldi. Gerdanına konan gümüş kanatlı kelebeklerdi. Kuşlar, yuvalarından kopmuş, onu tebrik etmek için göğün boşluğunda uçuşuyordu.

Öğretmen, üç canın bağrında nar nar olmuş ateşleri söndürmüştü. Kendisi için ayırdığı suyu, varoşların gecekonduunda tükenmeye ramak kalmış çatlak dudaklara sunmasıyla insanlık onurunu bulmuştu.

Yatalak kadının sessiz dudakları; ‘Allah razı olsun!’ diye kıpırdarken, öğretmenin yüzüne vurmuştu duasının kutlu alevi. Toprağın saf kokusundan daha keskindi kadının nefesi. Öğretmeni tebrik etmek için kınalar yakmıştı göğün yüzü. Ve gök kuşları, suların buzlarına dualı şarkılar söylüyordu. Buzlar, duanın şavkıyla eriyip suya dönüşürken damlaların ışığa erişen köpüğünde gecekondularında yitik canları duymayanların günahını yıkıyordu.

...

Gecelerden çok tatlı bir geceydi. Sızıdan titreyen dudaklardaki inleyişle tekrarlandı, öğretmenin kulağına vuran sözler; “Kurtardın insanlığın onuru!” Göğün nice bir derinliklerine vurdu ses ve yankı yaptı arza. O an öğretmen, hem yatağında hem bulutlar üstünde bir mekânda... Beyaz bir kuğunun kanadında göklerin derinliklerinde... Kuğunun tüyleri, karla yıkanmış, kanyonların gölgesinde güneşle taranıyor. Gecenin doruğuydu, kuğunun yolunu dolunay aydınlatıyordu. Ak tüylü kuğu; “Onurumuzla aşacağız gökleri!” diyordu.

Yıldızlar, ışık hızıyla dolunayla yarış yapıyordu.

Yüceldikçe göklerin derinliklerine, erdemin özü yamandı gözbebeklerine. Ve nokta kadar küçüldü dünya. Bulutlar, sarıldı güneşin altın saçlarına. Öyle hafiftiler ki, mavilikler içinde sanki bir mıknaş çekiyordu onları göklerin derinliğine.

Uçuş anında ilâhiler korusu oluşturdu gökyüzünün kuşları. Onlar, yükseldikçe daha net duyuluyordu nigar bahçelerinden kulaklara yapışan hoş sedaları.

Ve kuğu, seslendi kanatlarındaki konuk öğretmene;

“Yüreğine aşk balkımasaydı, taşıyabilir miydim ben, seni?” dedi.

Gökyüzünde süzülüşe geçtiklerinde, daireler çizdi beyaz kuğu. Belli bir denge çizgisinden hiç sapmadan renk renk milyonlarca daire... Metrelerce aşağıdan bakıldığında ulu gökler, renk armonisine bürünmüştü. Kuğunun kanatlarında birleşmişti, gökle yer.İnce bir çizginin ışığında uzayın derinliklerine süzülüp gittiler.

Gökler, bir ihsanın karşılığında kendi arzusuyla gelmişti ayaklarına. Göklerde ne varsa hepsi yıldız adına...

Kuş tüyünden hafifti bedeni. Kar beyazlığının berraklığında insan onurunu yücelten baharın goncası sunuldu ellerine. Şebnemler, mutluluk makamında şarkı söylüyordu ince nefesleriyle. Sınırsız bir dünya başladı ve yerle gök, sevginin tahtında eridi. Galaksiler, yıldız pınarları gibiydi. Aşk adına tanımı yapılmayan bir varlığın gülümsemesiyle durmuştu zaman. Nice yükseklikleri aştıktan sonra inişe geçti, beyaz kuğu. Gönül dağının önce zirvesini, sonra eteklerini gezdirdi öğretmene. Ak yorgan gibi kocaman dağı altına alan kar, hiç de üşütücü değildi o gece. Dağın bedeninden fışkıran kardelenlerin gölgesi, susuzluktan yanan çöllere yansırken önlerine bir kapı açıldı; ışıktan.

“Yürü!” dedi, kuğu. “Seni, tebrik etmek isteyenlerin yurdu burası!”

Öğretmen, bir anda kendini dağın renklerden oluşmuş helezonvari dehlizinde buldu. Burada, gönül yuğan ellerine menekşeler sunuldu. Nice bir zaman yürüdü gösterilen renk armonisi içinde. Yürek fethetme uğruna çiçeklerden bir elbise yapılmıştı bedenine. Bin bir rengi, göz alıyordu her bir çiçeğin. Yeterdi kokuları, dağıtılsa evrene... Renk armonisi; beden oldu, yürek oldu, dil oldu seslendi öğretmene;

“Buraya yolu düşenler, bu elbiseyi giyerek gezerler!”

Denileni yaptı, daldı gitti. Bir mekândı ki yeryüzünün yüz akıydı. Bir havuz vardı yolunu kesen; içine semadan çiçekler yağıyordu. Altın musluklardan bal şerbeti kıvamında bengisular akıyordu. Her damladan inci, mercan fışkırıyordu. Gönül fethedenlere, ilim irfan öğretenlere, eline, beline diline sahiplere, ulu ırmaklar gibi yürek fethi için çağlayanlara, bin bir nimetten oluşmuş bir sofraya açılmıştı, havuzun başında.

Bir banıyorlardı nimetin özüne, bir dalıyorlardı mest eden sohbete. Enfes bir söz ırmağı, dudaklarından akarken nefesleri gülistan ve sesleri baharistandı. Sonsuzun gülistanında renk olup yüzüyorlardı. Övgü sedalarını terennüm eden nefesler yükseldi gökler uydusuna. Anladı ki; burası gariplerin gönül evini tamir etmelerinin karşılığında sunulan bir baharistandır. Kazanç noktası, kendini göstermişti. Yoksulun gözyaşını silmek, kelekler gibi yüreklerle konmak; sedefin kulak süsleyen incisi olmuştu. Bu mekânın konukları, tohumlarını makbul topraklara ekmışti. Kapılarını, eli boş dönmeyenlerin

dergâhı yapmışlardı. İnsan yüreğini nafîle oruçtan yeğ bilmişlerdi. Kutlu mekânları tamir etmekten daha kutlu bellemişlerdi yüreklere girmeyi. Tatlı dilleriyle hatır sormuşlar, gariplerin derdine yama olmuşlardı. Servet kuruntusundan kurtulmuşlar, hayatlarını kırık gönüllerde taht kurmaya adanmışlardı. Onur yüceltme adına yüzlerini aydınlatan ışıkları azalır diye, ne yapmışlarsa gizli yapmışlardı.

Aden Denizi'nin incisi gibiydi her biri. Tek başına lokmadan tat almamıştı dilleri.

Kin, garaz ve kara düşünce yoktu yürek ve lehçelerinde. Alınlarını kırıştırarak bakmaktan sakınmışlardı kimselere. Kalplerine ateş yüklememişlerdi hoyrat tekliflerle. Ayıpların örtücülüğünü yapmakta gece gibiydiler. Büyüklük ve ululuğun; yaratılmışı sevmenin sıfatı olduğu bilinciyle yaşamışlardı. Kul olmanın şuuruyla günde seksen kez yerlere sürmüşlerdi alınlarını. Unutmamışlardı, seher vaktinde af dileme seccadesine yüz sürmeyi. Ne el etek öpmüşler, ne öptürmüşlerdi. O yüzden süs olmuştu ar duyuları.

Yasemin renkli servilerin cilveleri ne hoştu burada. Konuklar, altından ırmaklar akan ağaçların dallarında şakıyan bülbül seslerini dinliyordu. Hiç birinin gönül aynasında toz, pas, kir yoktu. Yaşarlarken, tüm varlıkların nağmesi, vicdanlarına konuktu.

Sohbetleri, her dem yepyeni bir gül bahçesine dönüyordu. Ağız incisinden çıkan her sözcük, seçkin ve muhteşem elmas bölükleri gibiydi. Hikmetli konuşmak için şeker yemişlerdi sanki. Her işin hikmetini idrak edişlerinin nedeni olmuştu kalplerinin beraklığı. Bundandı mutlulukları.

Kulaklarına vuran varlıkların musikisinde nice sırlar yüklüydü. Dönen galaksilerin mısralara dizilişi gibiydiler sohbet halkasında. Amber kokuları süzülüyordu onları izleyen kuşların kanatlarından. Ağız denizinin incileri gibi parıldardı dişleri. Sineleri, kristal bir aynaydı. Bir taraftan dinlesin diye demir yürekli, sükûtu yudumliyordu emirlerine hazır hizmetçileri.

“Hoş geldiniz dünyamıza!” dediler. Nereden geldiğini sordular. Geldiği yeri nicelikle söyledi.

“Emaneti taşımanın şuurunda olmayanlar kaybeder bu ziyafeti!” dediler. “Onurunu unutan insanlık, güzellikleri kana bulayan ellerinin cezasını çekiyor. Kendisine emanet nesneleri, kendisinin zannederek maddenin tutsaklığında eriyip gidiyor. Yeryüzünün mimarı olduğunu unutuyor insan.” dediler. “Tebrik edelim gel seni! Gönül durağında sevgiyi mayalamanın tel tel olmuşluğunda ne güzelsin!” diye iltifat ettiler.

Ten kafesinin kapısını açıp ruhunu salıverdi renk buğusu içine. Sonsuzluğun dolunayında yıldızlar arasında uçuşa geçti. Işığın ışıkla çarpımından daha hızlıydı uçuşu. Uzay okyanusunda yakamozlar gibi bir nefeste dalgaları aşıverdi.

...

Gül şafağı bir sabah vakti, yağmur sonrasıydı.

Sisli ve hızlı bir yıldız, mavi yörüngesiyle çizmişti bulundukları dünyanın ufuklarını. Bu ebruli manzarada kâinatın ruhu mest eden musikisini dinledi. Ve öğretmen ney'de perdesini arayan nefes gibi kendine ayrılan yeri gözledi.

Gönülünden gönüle açılan pencereden derin bakışlarla söyleşiyorlardı. Sözleri bir başka boyuttan duyuluyordu. O muhteşem doruğa ulaşabilmek için maddenin galibi olmak

gerekliydi. Sevme duygusunun saltanatıydı onu yücelten. Hayatı çekilmez kılmişken kirlilik, öğretmen hiçbir gün sürgün etmemişti sevgiyi.

“Senin için korku yoktur!” dediler. Okşadılar kalbini. “Gel!” dediler, tutup elinden çiçeklerden yapılmış tahtına oturtular. “Uykusunda gariplerin çilesini soluyanların koku kusu nergistir burada!” dediler.

Işık göleğinden çıkan güzeller, ona havuzdan su içirdiler. “Bal ırmağının suyudur, içtiğin!” dediler. Eline sunulan kristal kadehler maharetli ustalara yaptırılmıştı. İçince içindekini; saçlarında buz mercanlar ışıldadı. Mekânın senfonisi eşlik etmişti kadeh dudaklarına değerken. Dünyanın hiç bir tatlılığı denk değildi içilene. İçti ve huşu ile sustu senfoniye ses olan orkestra. Hazların en hazzıydı ruha verilen seda. Tanımı mümkün olmayan bir rüya âlemiydi bu. Yeşerttiği için bir garibin bağını; iz iz toprağın bağına tohum saçarak gelmişti buraya.

...

Gönüldağı, dile geldi ve seslendi;

“Bir emanet teklif edildi dağ kardeşlerime.” dedi. “Kalırım altında diye titredim kordudan, kabullenmedim. Bu yükün altında paramparça olurum, dedim. Emaneti geri çevirdim. Sen ki; kabullendin teklifi! Tebrik ederim seni, kalmadın yükün altında!” dedi. Dili yok sanırlardı Gönüldağı’nın. ‘Dağdır, taştır o,’ derlerdi. Dili yoktu ifadesi vardı, gözü yoktu ağlaması vardı. Yüreği yoktu, nabızı vardı. Tıpkı erenlere benzerdi. Sanki bütün erenler ölmüş, ulu toprak olmuş, dağ dağ yücelmişlerdi.

“Dağların dili olsa da konuşsalar, diye yakınır, insanlar.” dedi, Gönüldağı. “Vardır bizim dilimiz. Hayranlıkla bakmak gerekir dilimizin anlaşılması için. Yürekten kiri, pası, tamahı silmek gerekir. Dağlara hayranlıkla bakınca insan daha da güzelleşir. Çünkü ben, emaneti insanoğluna devrettim!” dedi.

...

Kuşu katarı geçiyordu varoşların üstünden. Beyaz bir kuşu, can kulağıyla dinlemiş; ‘Durun!’ demişti kuşular katarına. ‘Şu küçük kulübeden acı çeken canların sesi geliyor!’ Dağların yamaçlarını yalayıp geçen, Gönüldağı’nın doruklarından aşırıp giden, ayazlı karanlığı bin parçaya bölen bir acı ses sarmalamıştı geceyi. O sesi duymuş ve inlemişti beyaz kuşu. Gökyüzü sızlamış ve bulutlar donakalmıştı. Güçleri yetmemişti acıyı dağıtmaya. Toprağın yüzüne çıkmaya gücü yetmeyen karıncalardan, irili ufaklı onca hayvana kadar tümü duymuştu kulübeden kulaklara yapışan sesleri. Duymuştu dilsiz yaratıklar; lakin duymamıştı insanoğlu. Acının bir damla can suyuyla sükûn bulacağını söylemişti beyaz kuşu.

Yüceliği, kaba egosuyla vurmaya çalışan emanetin taşıyıcısı insan, duymamıştı gecekondudan yansıyan sesleri.

Bilincinde değildi yoz yamaçlardan kurtulup görkemli doruklarda dalgalanmanın. Unuttuğundan emanetin kutluluğunu, huzuru yakalamak için gökleri vurmaya yeğlemişti ham düşüncesi. Bu yüzden kendi hemcinsinden kurbanlar yaratınca insanoğlu, çıkamamıştı yüceliş basamaklarını. Saramamıştı ruhu, gökleri. Şimdi kuğunun kandaındaydı göklerin görkemi.

“Gökler, insanla kucaklaşmak isterken; insanın göklerle hasımlığı nedendir?” diyordu, Kuğu.

Teni, bir cevhere dönüşmüş, parıldamaktaydı alnındaki damlalar. Egosunun prangalarını kırdığı için nur evine dönüşmüştü beden kütlesi. İnsan onuru uğruna yanmanın mükâfatıydı bu. Işık demeti bir güzel haykırıyordu;

“Egonun zincirinden kurtulunca can, böyle ödüllendir insan!” diyordu. “Yücelişe, insan denilen köprünün yüreğine girince ulaşılır. Çalap’ın tahtıdır yürek. Çalap’la bir olmak için önce insan yüreğini ele getirmek gerek!” diyordu.

“Bak şu havuzun içine!” dediler.

Bakınca çiçekleşmiş yüzünü gördü havuzda, öğretmen. Sanki göklerin derinliklerinden yansımıştı suya. Yıldız ışıltıları vurmuştu çehresine. Mekânın her noktasında çiçek kokusu vardı.

Kuğunun yüreğinde saklıydı bütün sırlar.

Gönüldağı’nın karşısında Elemdağı derler bir dağ vardı. Oraya kartallar uçuşurdu avlanmak için. Beyaz Kuğunun peşindeydi kartalların ısıldayan gözleri. Beyaz Kuğu, Gönüldağı’nın zirvesinden hükümrân çehresiyle bakıyordu onlara.

Elemdağı, kızıl bir hüzne boğulurken akşamları, Gönüldağı neşenin ve mutluluğun cümbüşüyle şakrak şarkılar söylüyordu. Şarkının mayasıydı gönül yağın bir damla can suyu. Bütün geceler, sırlara bürünerek söylerdi o şarkıyı. Bütün gökler, renklenir ve büyülenirdi o ezgiyi duyunca. İnsan denilen emanetçinin büyüsunü çözüyordu güftesi:

‘Bir kenarda bir garibi buldunsa
Bir kuş gibi yüreğine kondunsa
Dudağına bir damla su sundunsa
Umman olur, bir damla su; gül açar.’
son

Yedi Tuğla

HAKAN YAŞAR

Çilingire ihtiyaç duymadan kırık bir anahtar kilidin içerisinde nasıl çıkaracağımı bilmiyordum. Hayatım, kırık bir anahtar gibi devam etmemeliydi. Göğsü yükselirken iki dağın arasında sıkışıp kalan dolunay kadar darlanmış hissediyordum kendimi. Polikliniğimden çıkıp her zamankinden farklı, biraz sesli sıkıldım.

“İçimde bir odun, ne yeşerdim ne söküldüm. Allah’ım n’apıcam ben?”

“Bahtı açık olanın horozu bile yumurtlar. Yalnız n’apıcaksan hemen yapıcaksın. Zaman kimseyi beklemez.”

Cevabı duyunca biçilmiş ekin gibi cansız kalakaldım, dirildim de nabzım yükseldi hemen sonra. Sesin geldiği yöne döndüm, önünde birkaç madeni para bulunan nispeten üstü başı temiz bir dilenci vardı. İçimde binlerce lamba yandıran adama pek de samimi olmayan yaygın dudaklı, zoraki bir tebessüm ettim.

“Kör olan ordu karıncaları, liderleri olan karıncanın salgıladığı kokuyu takip eder. Bu sayede koloni hedefe toplu olarak hareket eder. Ancak kokuyu salan lider karıncanın ufak bir hatası, ölüm çemberi denilen sonsuz döngüye girerek tüm koloninin ölümüne sebep olur. Bu kör döngünün peşinden daha fazla gitmek istemiyosan çemberden çıkmalısın.” dedi sonra.

Konuşurken bazı kelimeleri tırnak içine alan vurgulu bir telaffuzu vardı. Tarif ettiği kör döngüden adamın yıllar önce çıktığı o kadar belliydi ki... -di’li, -mış’li geçmiş zamanda değil oflu, pufllu, tıslı geçen bir zamanda “Para”tisyen bir hekim olmaya başladığım o koloniden ayrılmaya karar verdim. O gün hemen hareketle istifa dilekçemi verip fotoğraf çekmeye başladım.

Karanlık gökyüzünde titreyen ışıltıdaki yıldızların fotoğrafını isteyen biri olarak galiba karanlığa inanmıyor, içimdeki aydınlığı arıyordum. Bu yüzden eksik olduğunu düşündüğüm inancımın evlerine yöneldim. Sultan camileri de denilen ulu camilerin minarelerini koleksiyon ediyordum uzun zamandır. Payitaht olmuş şehirlerin sonuncusu, Kayseri’nin Cami Kebir’indeydim. Yağmur bastı. Namaz öncesi yürüyen siyah şemsiyeler kaplamıştı cami avlusunu. Kuzey kapısına kuruması için açık bırakılan şemsiyenin altındaki kedi, şemsiyeden süzülen damlaları pembe dilini uzatarak içiyordu.

Beni gördü. Pembe burnu akmıştı, nefes alıp verdikçe sağ burun deliğinde küçük bir balon şişip söniyordu.

Esselatu hayrun minen nevm (Namaz uykudan daha hayırlıdır) dedi müezzin. Yanımdan geçen bir adam işaret parmağı yukarda “Doğru söylüyoñ.” diyerek genzindeki etle müezzine nazal bir cevap verdi. Gelen geçen bitsin de ışığı yakalar yakalamaz deklan-

şöre basayım, diye düşünürken bir ihtiyar “Hadi gadasını aldı’m!” diyerek İstanbul’da metrobüse binmek için tek ayağımı kaldırmamla kendimi aracın içinde bulduğum gibi koluma girip safa kadar götürdü beni. Üç safın ikincisinde buldum kendimi. Ayran delisi gibi ağzımı ayırıp camiye incelemeye başladım.

Bir minaresinin fotoğrafı için üç sabah beklediğim yirmi kubbeli Bursa Ulu Cami’deki Kâbe tablosunun hemen altına yazılmış vav harfinin önünde, beş vaktin biri Hızır (a.s.) namaz kılarmış. “Kıldığım Hızır namazı olsun, sevabı Kevser ırmağı gibi aksın.” niyetiyle caminin güney duvarındaki o vav’ın önünde namaz kılanlar vardı. Burada da Hızır gibi ulular var mıydı acaba, diye düşünürken biri sağ omzuma dokundu. Avluda işaret parmağını kaldırıp müezzine cevap veren adam “Bulundu’n safta iki, önünde üç, arha’nda bir mübarek namaz gilyo’.” dedi. Müezzin kamete başlayıp “Kad kâmeti’s salâh!” deyince aynı adam bu kez “Allah, namazı devamlı gılsın.” der demez tüm saflar birden ayağa kalktı.

Dedesinin zoruyla namaza gidip sağa sola bakarak etrafındaki insanlar gibi hareket etmeye çalışan şaşkın bir çocuk gibi ben de ayağa kalktım. Herkes ne yapıyorsa onu yapmaya çalışıyordum.

İlk kıyama bitiren cemaat, rükûya eğilince ben secdeye varmıştım. Sağıma soluma baktım, kimse yok. Ayağa kalkıp düşen pantolonumu tek tarafından çektikten sonra tekrar el bağladım. Bu sefer herkes secdeye kapandı. Arkalarından yetişip secdeye vardım. Bu sefer herkes dizlerinin üstüne oturdu. Onlar gibi oturdum, bu sefer onlar secdeye gitti. Sanırım biraz beklemeliyim, diye karar verdim. Ben dizlerimin üstünde otururken “sub sub sub” sesler duyuluyordu.

Dikkatimi imamın komutu bozdu. Herkes ayağa kalkıp tekrar el bağlayınca arkalarından yetiştim. Öksürük sesleri arasında imamın söylediklerini anlamıyordum ama titrek sesi tüylerimi makamsal ürpertiyordu. İmam sureyi uzun tutunca sol ayağı yorulan sağ ayağına veriyordu yükünü. Artık sıralamayı biliyordum. Herkesle eş zamanlı hareket ediyordum. Sağ omza selam verdik önce, sonra sol omza. Solumdaki adam bana döndü. Göz göze geldik. Selam verince namazının bittiğini sanıp “Aleykümselâm.” dedim. Yanılmışım, sonra sol omzuna selam verdi. Yanında dik duran sağ ayağını eliyle kalçasının altına aldı. Avuç yaptığı ellerini yüzüne sürdü. Benim gibi namazdan abdestten pek haberi yok, diye düşündüm.

Abdestsiz kıldığım namaz bitikten sonra cemaat camiden çıkarken arkamdaki adamın sayısını bile verdiği Hızırları, göz ucumla aramaya başladım. Bir dak’ka, dedim. Ben sesli söylemedim ki... Arkamda oturan adam sessiz sualimi nasıl cevapladı? Arkamı döndüm kimse yoktu. Şaşıtm. Fotoğraf için gerekli ışık da gitmiş, minare fotoğrafı yarına kalmıştı. Dedemlere gitsem ertesi sabaha Yeşilhisar’dan ayrılabilir miyim diye muhasebe etmeye başladım.

Ağacın gözyaşı, derdi ananem. Cıncık şekerine benzeyen püz mevsimi gelmiş, Şekerpareler olmuştur. Şemşilli, Tekçalı, Derebağ eşek sırtında gittiğimiz harımların adıydı. Ananem -Ayşen eme- pekmez için çuvala kum dolduruyordur şimdi.

Marmelatlar yapıp dama kaysı yarılıyordur. Ben en çok kaysı çekirdeğini severdim.

Akşamüzeri çubukla deyramel çırpılır, harman yerinde kurutulurdu. Buğday, çöpünden patosla ayırt edilip kaynatıldıktan sonra güneşin altında bekletilirdi. Gece olunca harıma su dutmaya gittik amma salakanedeki itler bi’ daladı bi’ daladı ki sorma yeğenim, diye dayımın pancar suvarma hikâyeleri bitmezdi. Bir de dedemin evinin dibindeki hoparlörlü direği severdim. Sabahın zımında “İlan!” diye anons geçerdi belediyeden bir adam. Su verilecek bağlar, diye başlardı tek tek saymaya. Üstümdeki yorganı atar, sabah namazından gelmiş kahvaltı öncesi petibör bisküvisini çift kat yapıp çayına bandıran dedemi görürdüm evvela. İlan bitince elindekini bardağa batırıp devam ederdi dişsiz ağzıyla yemeye. Sonra pantolonunu giyer, ütüsünü dizini kırıp kontrol ederdi. Her eski insan gibi vakte önem verdiğinden gömleğinin üstüne kösteklisi için cepken giyerdi. Şimendiferli Serkisof kösteklisinin zembereğini, manivelasından kurup cebine koyardı. Kendisine yakıştığını bildiğinden ceketini tebessüm ederek giyerdi. İç cebini aralayıp o yaşına rağmen yakışığına refakat eden saçlarını, kemik tarağıyla geriye doğru tarardı. Sağ elinin taradığı saçı, sol eli bastırarak takip ederdi. Kalın kaşlarını da yukarı doğru burduktan sonra kasketini burnunun kemerine göre hizalayıp sanat eserinin son dokunuşu gibi başına kondururdu.

Koltuklarını kabartıp “Ne giyse yakışıyor kerataya da canım!” derdi. Yanlış olmasın düğüne falan değil, bunca hazırlık Mahir Emmi’nin meşhur çiftesi -çarşı pidesi- ve şekerli tahinlisi içindi.

Ne kadar özlemişsem, diye aklımdan geçirdiklerim bittikten sonra dedemlere gitmek üzere camiden çıkmaya çalışırken bir yandan camiye incelemeye başladım. Doğu duvarının yanından geçiyordum. Camiyle ve mevcut duvarın yapısıyla alakasız duvara çapraz sıralanmış yan yana tuğlalar vardı. Kaç tane olduğunu merak edip saymaya başladım. Birden ikiye, ikiden üçe, üçten dörde giderken duvar sallanmaya başladı, dengemi sağlayamaz oldum. Taş atılan su misali dalga dalga olmaya başladı duvar. Tuğlalar, iyiden iyiye bulandı. Gözlerimi yumup tekrar açtım. İyice bulandı, havsalam uçuyordu. Gözlerimi yumup açtıktan sonra bir mecliste buldum kendimi. Sıkı bir müşavere yapılıyordu.

“Ben Sultan Alparslan! Beyiniz olarak bugünden tezi yok, sulh kabul etmeyip elçi saldıgım alperenlerime haç verip gönderen Diyojen’e bunun hesabını soralım derim. Sizlerin görüşlerini merak ederim. Afşin, Artuk, Süleyman, Danişmend, Dev Ali, Akçakoca, Ebce, Kopcu... Benim izzetli Beylerim, deyin hele ne düşünürsünüz?”

Tarih dersinde gururla dinlediğim Malazgirt Meydan Muharebesi’nin danışma meclisindeydim. Ürpererek selam verdim. Alan olmadı. Bağırđım, duyan olmadı. Beni görmüyor, duymuyorlardı. Şaşkınlık ile korku arasında bir yerdeydim.

Afşin Bey, celalli bir ses tonuyla Alparslan Bey’in görüşüne katıldığını dile getirdi. Süleyman ve Artuk Beyler de aynı fikirdeydiler. Harp şarttı. Dev Ali, Akçakoca, Ebce ve Kopcu sakal sıvazlayarak düşünmeye devam ediyorlardı.

Danişmend söz aldı.

“Hocam Ahmed Yesevî Hazretleri’nden aldığım destur ile dışarıda şahadet için hazır

bekleyen el öpüp gelmiş üç yüz altmış kutlu alperen adına konuşmak isterim. Bugünün harp için uygun olmadığını düşünürüm. Diyojen'in askeri sayıca bizden fazla. Uslumuzu başımıza alıp maddi ve manevi hazırlıkları tamamlamalıyız. Ölürssek şehit, kalırsak gazi... Kefen misali uzun, beyaz mintanlarımızı zemzem suyu ile yıkayıp iki gün sonra cuma sabahı dualarla giymeli, Allah'ın izniyle cuma vakti hücumla kalkmalıyız.”

Sakal sıvazlayan beyler, Danişmend Bey'in teklifine katılırcasına birbirlerine bakıp kafa salladılar. Ben de Danişmend Bey'in teklifini mantıklı bulup alkışlamaya başladım fakat beni duyan olmadığını fark edince havası inen balon gibi bir köşede sönüp kaldım. Sultan Alparslan, hem kalemi hem de kılıcı hakkıyla tutan bu âlim ve mücahit kumandanının teklifini memnuniyetle kabul edip tatbik edeceğini dile getirerek meclisi dağıttı. Hazırlıklar tamam olup Sultan Alparslan ordusunun önünde dönenip duran atının ve zafer hırsının gemini tutarak vakur bir başla seslenmeye başladı.

“Ya muzaffer olur gayeme ulaşırım ya da şehit olarak cennete giderim. Sizlerden beni takip etmeyi tercih edenler takip etsin. Ayrılmayı tercih edenler gitsinler! Burada emreden sultan ve emredilen asker yoktur. Zira bugün ben de sizlerden biriyim. Sizlerle birlikte savaşan bir gaziyim. Beni takip edenler ve nefislerini yüce Allah'a adayarak şehit olanlar cennete, sağ kalanlar gaziliğe kavuşacaktır. Ayrılanlarıysa ahrette ateş, dünyada da rezillik beklemektedir!”

Yumruk yaptığım elimi havaya kaldırıp alperenlerle birlikte coşkuyla tekbir getiriyordum. Savaş sonucunu sanki bilmiyormuşum gibi askerlerin arasında ne zaman öğrendiğimi bilmediğim dualarımla geziniyordum. Sultan Alparslan'ın “Haydi!” emriyle okçu askerler, Diyojen'in askerlerinin önemli bir kısmını telef etti. Alparslan Bey, kefeni üstünde “Ya Allah!” nidaları ile kuyruğu bağlı atını düşman üstüne dehleyince kumandanları da peşi sıra haçlı keferesinin içine daldı. Danişmend, arkadaşı Sultan Turasan'dan öğrendiği kılıç hünerlerini düşmana sergiliyordu. Bırakın kolunu bacağını, kâfirin süngüsünü bile ikiye parçalıyordu. Ya Allah, deyip vurduğu kâfirin başı çevgandan çıkıp top gibi yuvarlanıyordu.

Güz günü yaprak nasıl dökülürse, Danişmend de düşmanı öyle kırıp döküyordu. Fotoğraf makinem olsaydı da ah çekseydim, diye bir şans boynumda arıyorum ama nafile; yoktu. Danişmend, kalem tutan bir beyden ziyade kurt koyuna girer gibi giriyordu düşmana. Narası öylesine kuvvetliydi ki alperenleri coştururken yüz kâfirin ödünü patlatıp oracıkta telef ediyordu. Sultan Alparslan da atıyla öyle bir cenk ediyordu ki alperenlere ilham veriyordu. Atının üstünde zıplayıp düşmanın kafasına öyle vurdu ki beyni burundan akıp kâfiri cehenneme ısmarladı. Diğer beyler de aslan gibi içine girdiği kâfiri kıra kıra başka yandan çıkıyorlardı. O sıra Sultan Alparslan'ı düşürmeye niyetli bir kâfir gördü Danişmend. “Eyvah, yetiş Danişmend!” diye bağırdım. Sanki duymuş gibi ensesinden bir ok çekti. Öyle hızlı çekti ki ok, yeleğine kadar kâfire saplandı. Hızır yoldaşydı, gösterdiği yolda onun duasıyla çarpışıyordu. Bu belliydi. Düşmanın beş kat fazla askeri, Alparslan'ın komutanlarına baş gelemedi. Malazgirt Muharebesi, Diyojen'in esaretiyle sonuçlandı.

Sultan Alparslan, ağır zırhı içinde bitkin düşmüş Diyojen'e tebessüm ederek baktı.

“Savaşı kazanıp beni esir alsan ne yapardın?” “Ya öldürürdüm ya da zincirlere bağlayıp halkım içinde süründürürdüm.” “Ben sana daha ağır bir son düşünüyorum.” Bütün beyler merakla bekliyorlardı. Ne olacağını, Alparslan’ın ne diyeceğini bildiğim halde ben de çok heyecanlıydım. “Seni affediyorum, özgürsün!”

Romen Diyojen’le birlikte ben de özgürlüğüme kavuşmuştum. Caminin içerisinde tuğlaların önündeydim. Biraz başım ağrıyordu. Kendimi tuğlalardan alamıyordum. Albastı mıydı gördüklerim bir çeşit? Kurtulamıyordum. Beşinci tuğlayı saydıktan sonra güç bela altıncıyı gördüm. Sonra yine bulandı her şey.

Hemen her odasına damlalar aksın diye yer yer konmuş kapların bulunduğu harabe bir evdeydim. Bir kadın halı örüyordu. Ağlayarak bir çocuk geldi.

“Doğru mu ana? Ben senin ömrüne halı yanığı mı oldum?”

“Halıyı ören benim, yanığını da ben bilirim. O nasıl kelim oğul? O it kopuk, kesip attığın tırnak olamaz. Aldırma sen.” “...”

“Elleri gırılasi! Nerde unuttu ki vicdanını? Bu muymuş el sağlıklılığı?” “O görecektir ama!”

“Gamsız öküz kasabın bıçağını yalarmış. Bulur belasını. Sen, o lüzumsuzu neden hidetlenirsin?” “Ama an-”

“Aması yok oğul. Kötü yolu herkes bilir. Yolu bilmek ayrı, yolu dutmak ayrı. O kötü yolu duttu. Daha fazla üstüne sıçratma o çocuğu.”

“Ağrıma gitti, olma-”

“Onurlu bir adam suyunu içtiği gıyuya daş atmazmış oğul, etme. Ben dokuduğum halıları hep biz üzerinde yürüyecekmişiz gibi ördüm. Seni de değerli bir halı gibi getirdim bu boya.”

“Peki ana.”

“Şimdi git, Salif Emmi’den günlük lokum alıp dağıt. Pek severdi irahmetli deden. Canına değsin.” “Tamam ana.”

Çenesi gamzeli, ağzı lafa yakışan bir kadındı. Halı tezgâhından kalktı. Yanındaki değneği alıp yürüdü. Bir guguk kuşunun yanına oturdu. Bir ayağı yoktu, topaldı. O sıra oğlu döndü, ses etmeden anasının konuştuklarını dinleme başladı.

“Nasıl dayanırım dediğim birçok şeye sizinle çok çabuk alıştım. Tahammülüm arttı. İlmeklerim sağlamlaştı. Bereketimiz arttı. Topal Guguk, kedinin ağzından almıştım seni hatırladın mı? Bi’ ayağını kurtaramadım. Gocagarı Zarife’nin otları kanını durdurup sen yaşayınca dünyalar benim olmuştu. Duydun mu Topal, oğluma ne etmişler? İrmeni Gülizar’ın öksüz oğlu... Allah’ımın emaneti bana, senin gibi gariban. Vicdansız! Sen bakar ol, ben gelece’m apla, diyeli onn beşş yıl oldu. Gelecek hâlâ. Göge direk, denize gapak olmaz. Bunlardan da insan olmaz zaar.”

Çocuğun geldiğini hissedince kuşu kucağından indirdi. “Oğlum, Mıstafa?”

“Ana büyüyünce evimi bulutların üstüne yapaca’m biliyo’n mu?” “Allah Allah, nedenmiş o?”

“Bulutların üstüne yağmur yağmaz. Bizim ev gibi damı su çekmez. Evin içine kap kakak

konulmaz da ondan. Mesela bana bi' soru sor.”

“Nasıl bir soru?”

“Kuş olsan hangi kuş olurdun, de.”

“Kuş olsan hangi kuş olurdun oğul?” “Kartal olurdum.”

“Neden?”

“Çünkü kartallar yağmur yağarken bulutların üstüne çıkar, böylece ıslanmazmış. Yağmur bulutlarım meğer ne çokmuş da sen beni bulutların üstünden uçurmuşsun.”

“Ciğerparem, günaydınım, iki gözüm...”

“Gözleri görmediği halde bana her gün ‘Çok yakışıklı olmuşsun!’ diyen anam. Allah senden razı olsun da kimim ben?” “Topal’la gırtluklarımızı duydun değil mi? Nifak çıkarmada mahir biriydi senin anan. Önce babanı dert sahibi edip öldürdü. Sonra da aldı başını cehennem oldu, gitti. Dilimi eğip bükerek doğruyu söylemekten kaçınmıyo’m. Senin şu Topal Guguk gibi golunu baca’nı gırmak istemedim. Gönül gırılırsa sınıkçıya gitmez. Madem öğrendin işin aslı bu benim güzel oğlum.”

“Bur’da işittim, bur’da unuttum. Sen bana üveylik olmadın. Benim anam da atam da sensin. Ben lokum dağıtmaya gidiyorum, son dinarımı dilencinin haraç kestiği aklıma gelince eve dönmüşüm. Şeceremi öğrenmiş oldum? Her şerde bir hayır...”

“Selametle oğul.”

Az önce duyduklarımı yaşlı teyzenin halı tezgâhının arkasına benzettim. Kusursuz görünen halıların arkasında ne çok karmaşık ilmekler vardı. Hayaller hakikatler gibi... Kapiya vuruldu. Teyze değneğin ezber edip gösterdiği yerlere basarak kapiya geldi. Atlı iki askerdi gelenler.

“Selamın aleyküm teyze. Sultan’ın askerleriyiz. Bize on çingil yoğurt lazım.” “Ne yapacaksınız oğlum o kadar yoğurdu?”

“Duymadın mı Danişmend Gazi’nin torunu Sultan Melik Gazi, büyük bir sadaka-i cariye yaptırıyor. Orada çalışan ustaların yemesi için yoğurt temin edecektik. Senin yoğurtlarını methettiler.”

Teyze, duyduklarına heyecanlanarak değneğinden önce gitmeye başladı. Peşinden yürüyordum. On çingil yoğurdu kapı önüne taşıdıktan sonra bir tane tuğlayla kapiya dikildi.

“Cami yaptırıyormuş demek Sultan Melik Gazi. O camide bir tuğlada benden olsun.” Askerler teyzenin uzattığı tuğlaya elini bile sürmedi.

“Anacım, Allah hayrını kabul etsin lakin Sultan’ın emri var. Camiye kimseden yardım alınmayacak.” Teyze, askerlerden bu tepkiyi beklemediğinden olacak ki hayrına engel olanlara içerlenip kaşlarını çatı.

“Hayrımı kabul etmiyorsanız madem yoğurt da yok size! Sultanınıza söyleyin, dilerim bugün yastığı rahat olur.” diyerek askerleri geri çevirdi. “Akıllı uçuklar!” diye serzeniş ederek yoğurtları soğuk odaya taşıdı.

Benim de aklım uçuyordu. Ben neredeydim. Neye şahit oluyordum? Bu tuğla neyin nesi... Tabi ya, Cami Kebir’deki tuğlaydı. Meğer bu teyzenin tuğlasıydı. Ama askerler

almamıştı. Demek ki tahminimde yanılıyordum. Akşam olmuş, ben de nasılsa beni göremiyorlar diyerek bir köşede kıvrılıp yatmışım. Ertesi sabah hiddetli bir kapı sesiyle uyandım. Teyze tezgâhın arkasından çıktı. Tezgâhtaki kilim düne göre epeyce örülmüştü. Belli ki teyze uyanalı çok olmuştu. Mustafa da ortalıkta görünmüyordu. Süt dağıtmaya gitmiştir, diye düşünürken teyzenin arkasından kapıya doğru yürüyordum. “Bıldır öldü boz eşek, gelin bu yıl ağlaşak. Peygamber Efendimiz rüyana teşrif edip emretmese gelmeyecektin değil mi Müslüman?”

Kapıda duran güzel giyimli, iri cüsseli biri “Nasıl olur? Nerden bilebilir?” diye yanındaki askerlere sözde soru soruyordu. “Atları çok hızlı koşmuşsunuz. O kadar ki atlarınızınki dâhil ruhlarınız geride kalmış. Oturun, onların size yetişmesi için biraz soluklanın.”

“Biz meramımızı anlatıp gidelim ana.”

“Şerbetlisiniz siz bilirim, zeval gelmez canınıza. Amma dinlenin ızıcık.” deyip soğukluk ikram etti. “Anlatın bakalım.”

“Ben Sultan Melik Gazi’yim. Rüyamda peygamber efendimizi gördüm. Pirim Miktat Dede’ye gece boyu gördüğüm rüyayı anlattım. Sizi bulmamı, peygamber efendimizin dediği ‘Ne verirse alın.’ emrini yerine getirmemi salık verdi. Bilemedik, hakkını helal et.”

“Hak bilene hakkımız helaldir. Tuğlalarımın hakkını vereceksin. Ben de helallik verecek, size hayır dua edeceğim.” İçeri girdi, bu defa daha fazla tuğlayı yoğurt çingillinin yanına koydu.

“Dün kabul etseydiniz bir tuğla verecektim, bugün yedi tuğla vereceğim. Yedi tuğlayı alırsanız yoğurdu vereceğim, yoksa yine falan yoğurt yok.”

Sultan boynunu bükte.

“Anacım seni kırmak değildi amacımız. Yedi değil yetmiş tuğla versen alacağız. Emir büyük yerden.”

“Yedi tuğlaya yetmişini ekleyeceğim bir evim olsun isterdim. Evsiz gocagarı olmak hep hatırımdaydı amma tuğlalarımın ulu camî olacağı aklıma gelmezdi. Hayrata nasipmiş.”

“Allah hayrını kabul etsin. Duanı bizden eksik etme.”

“Çektiğim acılara karşı sabır ve metanetle her gün nazar ettim bu yedi tuğlaya. ‘Durdukça yosun bağlar, toz tutar.’ didim amma daha muhkem hale geldi. Zelzele olsa duvar yıkılır, bu tuğlalara Allah’ımın izniyle bişicik olmaz. Vesile oldun oğul. Sizin de hayratınızın da ömrü uzun olsun.”

Yaşlı teyze hayır dualar ile Sultan’ı selametledi. Bu sefer Sultan Melik Gazi’nin emriyle yoğurt taşıması için getirilen atlardan birinin üstüne binerek onlarla caminin yapıldığı inşaata vardım. Sultan, tuğlaları yerden yukarı güneşin doğduğu tarafa özenle yerleştirmelerini ustalara emretti. Ömürler bazen bir kutuya, sandığa yahut halı ilmeklerine sığardı, bu kez bir duvara sığdı. Ustalar, yedi tuğlayı doğu yönüne yüksekçe yerleştirdi.

El sabununun sonu gibi olmuş, ermiştim kendime geldiğimde. Ufak bir teknenin altından geçen koca bir balina gibiydi son bir saatte yaşadıklarım. Kanatlanıp tekrar aynı yere konan kararsız bir kuş gibi zamanlar arası gidip gelmiştim. Ötmeden önce yer beğenmeye çalışan kuş kadar da kararsızdım. Yok, yok. Artık eski bir masal gibi bir vardım, bin yoktum.

Ya Sessizlik Ya ıgık

CEVRİYE OYMAK

Hüzün şairin kalbi, şiirin kafiyesidir. Ve her adam ıslığı, her kadın da ninnisi kadar şairdir biraz.

Yine merdivenin üçüncü basamağına oturmuş sol eli çenesinde, sağ elinin parmakları arasından sessizce trenler kaldırıyor. İçi boş trenler. Bir önceki seferinde götürdüklerini unutup geri dönmüş trenler...

Hangi dizelerin ıslığı çnlıyor kim bilir kulaklarında. Üç santimlik grileşmiş saçlarıyla, bukleleri alnına, omuzlarına dökülmüş sarışın bir kadından daha kadın. Ayaklarının ucuna bakarken elleri incecik, bilekleri narin. Kirpiğinin altından gördüm, gözleri buğulu. Bir de sigara içmek bu kadar mı yakışır bir kadına.

Merdivene oturmayı ben de çok seviyorum. İçimden geldi, bir basamağı da ben tüne- sem. Ama gölgemin ona değmesinden korkuyorum, hüznünü aralamaktan. Daha önce yanında hiç kimseyi görmedim. Gölgelelden korkar mı bilmiyorum. Sever mi, onu da bilmiyorum. Ben hiçbir şey bilmiyorum. Bildiklerimi bile bilmiyorum. Boşum, sarho- şum. Sadece bu günlerde sessizliğe ve sessizlere pek aşığım.

Sigarasının ucundaki külün, ateşinden ayrılmaya niyeti yok. Uzakıkça uzuyor. İşte siga- ra söndü, külü büküldü ama halen üzerinde duruyor. O küline bakarken ben içinden geçenleri duyuyorum.

Göçmen kuşlar yine havalandılar,

Yürek, hazan mevsimine düştü bak dağlar, Bağlasam bu gönlü kanatlarına,

Yeni sevdalara yer var mı dağlar.

Olmadı, dedi olmadı. Sessizliğimi bozman hiç olmadı.

Gözlerini, gözlerime dikti. O zaman gördüm ki, rengi menekşe.

Gözleriniz dedim menekşe. Ne kadar sevecen bakıyorsunuz. İnsanın içini aydınlatıyor- sunuz.

Senin gördüğünü görüyorum dedi. Gözümle gördüğüm ıgık, yüreğimle gördüğüm ses- sizlik. Ya sessizlik, ya ıgık... Ya sessizlik, ya ıgık....

Neler söylüyor bu kadın şaşkınm. Türküsüne bir ses versem içimin titreyen yerinden, derinlerinden, en ulaşılammış yerlerinden...

Göçmen kuşlar yuvayı nerede kurar,

Bir yüzün güneş, öbür yüzün buz dağlar, Kopanlar bir kere kopmuş yerinden,
Yeni sevdalara yer var mı dağlar...

Yüreğini sustur, diyor. Gölgeni de al git. Karadır insanın gölgesi. Hangi yöne dönse kara. Hangi çiçekli elbiseyi giyersen giy karadır. Uzar, kısalır ama rengi değişmez. Sessiz görünür ya, en büyük ses ondadır.

Gölge rengi değişen tek şey yürektir. Pembe, beyaz, mavi... Nasıl istersen öyle. Karartırsan ölmüş demektir, gömeceksin. Bir araba hırıltısıyla gözlerini ayırıyor gözlerimden. Dudağının bir tarafında hafifçe bir gülümseme beliriyor. Beklediği gelmiş olmalı.

İki adam gelip yanımızda dikiliyor. Biri oldukça uzun boylu, sevimli de bir yüzü var. Diğeri orta boylu, bıyıklı, sert görünümlü. Bir sigara daha diyor işaret ve orta parmağını birleştirip dudağına götürerek. Anlamıyorlar.

Uzun boylu olanı elindeki gömleği açıyor. O da kollarını uzatıp sessizce giyiyor. Sonra kollarını göğsünün üzerinde birleştiriyor. Adam arkadan gömleğin kollarını bağlıyor. Hiçbir zorlama yok, zorlanma yok. Oysa filmlerde böyle olmuyordu.

Susanı deli, konuşanı akıllı sanıyorlar diye geçiriyor içinden, duyuyorum.

Hayır, diyorum götüremezsiniz. Onun yeri orası değil, yanlış yapıyorsunuz. Kısa boylu olanı sertçe, bize söyleneni yapıyoruz diyor. Yıllardır konuşmuyormuş, akli başında değilmiş...

Yeniden gözlerime bakıyor. Seninki çömez şair ukalalığı. Anladığını sanıyorsun. Sekiz evlat doğurdum mısra mısra. Kimse öz evladım olduğunu anlamadı. Yetim muamelesi yapıp dilsiz, kimsesiz bıraktılar. İki mısra ile dünyanın bütün yükünü sırtladığınızı sanıyorsunuz.

Dünyanın yükü benim sırtlayabileceğim kadar hafif değil. Ama senin yürek cennetinde ne güller, leleler, zambaklar, hercailer vardır uçarı uçarı. Gölgeleleri kendi renklerinde. O yükü ancak sen, senin gibiler sırtlanabilir. Gitme. Gözlerinden anladım gitme.

Menekşe gözlerini yere indiriyor. Başını birkaç kez öne arkaya salladıktan sonra ilk adımını atıyor. Sanki kalbime bir çivi saplanıyor. İkinci adımda bir daha... bir daha... bir daha...

Ne olur bir kerecik dönüp baksan diyorum. Benim yolculadığım dostlarım bir kez de olsa geriye dönüp bakar. Gülümser, el sallar...

İki adam aralarında konuşuyor o yanlarında değilmiş gibi.

“Sekiz evlat doğurdum mısra mısra, kimse öz evladım olduğunu anlamadı. Yetim muamelesi yapıp dilsiz, kimsesiz bıraktılar” demiş, bir daha da hiç konuşmamış, diyor uzun boylu olanı. Vah vaah! diyor öbürü. Evlatları hayırsız çıkmış desene!

Kansızlığın Harfleri

AYDIN ZEYFEOĞLU

Şehir Kansız da Yaşar

Etrafta binlerce olay yaşanırken durup kendi alinyazımı düşünmek hiç de adil değil. Bu size uzun bir mektup olacak, geçmişe ve benden alınanlara. Gövdemi ne zaman tanıdığımı hatırlamıyorum. Bu pek de önemli değil. Varoluşun sürüp gitmesi beni ilgilendiriyor. Krizlerin ve yeniden ortaya çıkışların o sarsıcı öfkesi. Adını koyamadığınız fakat kanınız da hissettiğiniz o muğlak geçiş. Sonrası asla kestiremeyeceğiniz bir yaralanma sürecidir.

Tahribatın ve ifşanın sonuçlarını kim kestirebilir? Ben kestiremedim, bundan dolayı mutsuz olmam gerekmiyor. Mutluluk ve mutsuzluk arasında seçim yapmak, çarmıh ve giyotin arasında seçim yapmak, Eifel Kulesi ve New York arasında seçim yapmak, yanık portakallar ve ruhumuzu ele geçiren metropol çılgınları arasında seçim yapmak. Hepsini size her püskürtüyorum.

Kafamın içinde gıcırdayan sesleri bir bir toplayıp size emanet etmek öyle kolay iş değil. Çok çabaladım. Çok gidip gelmelerim oldu. Yüreğini ikiye bölen bir amiralin hangi tarafı seçeceği hep şüpheler uyandırdı içimde. Şuna emin olabilirsiniz, siz yoksunuz o seçimler arasında.

Son kanımı bir başka yere ulaştırmak da böyle başladı. Şehirlerin adres defterlerini belliğime kazıyıp sokakları unutmadan kendi gövdemi bir yük gibi taşımak bunun bedeliydi.

Rüzgâr... rüzgâr... toparlanıyor Daireler çiziyor aklıma...

Sanki her şey bir sayıklama

Uzakta sessizliğini öğrenmiş babamın kanını nasıl ulaştırırım? Bir kan sadece renklere mi eşittir?

Rüzgâr gel ve kurtar, bu dağılmış çehreyi. Bu soluksuz ağzı. Bu güz endişesini savur öteye.

Pencere kenarında amansızca bekleyen o adamın geçmişini iyi biliyorum. Gölgesini her zaman aynı şekilde bırakırdı.

Ama ben ilk önce koluna baktım. Eşsiz bir söylenceyle yaklaştı yanıma. Benim günlerce sayıkladığımı o ansızın okudu, bana okudu, bize okudu, bütün kan yolcularına, kan taşıyanlara...

Sözcükleri görmedik ama yine de okuduk. Bilmedik fakat nasıl da bizi anlattığını anladık.

Şehirle Kan Monoloğu

Düşüncelerimizi açıklamaya başladıktan sonra arada bıraktığımız sözcüklerin ne kadar da değerli olduklarını fark ediyoruz. Dağınık ve gizemli sözcükler, bir kaos ortamında efsanelerin, çelişkilerin, kıskançlıkların yumağını en görünmez yerimize dolayıp şehirde tur atmayı aklımızdan geçirmek çok da acımasız değil.

Şehir, biliyorum çok kullanıldın, herkes seni kendi dürtülerine göre evirip çevirdi. Herkes de bir anlam yarattın. Kendi dilini yok etmenin arayışlarını tasarladın geçici bir süreligine de olsa. Sana anlatacaklarımı başka bir yer de asla dile getirmedim. Bu başarısız bir söylence olacak elbette. Daima başarısızlık bizi kurtarır.

Yeni bir yerdesin. İnsanları söküp atsak ve yerlerine suskun sütunlar yerleştiresek, caddeye, kimimizin yeryüzüne inişini, sokaklarla inşa etsek buranın da yeni bir yer olduğuna inanacaksın. Sokak hiçbir zaman değişmez. Yağmur bile değişmez. İnsanlar gelip giderler, sen ara sıra sokakları terk edersin, fakat kalıcı olan sokaklardır. Dert etmemelisin bunları. Bu karmaşayı kim fark etti? Kendinle daha fazla anlaşılmayacağını biliyorsun.

Sözcükler, babam bunların hayatı kansız olmaz derdi. Çok sevdiği bir şairden alıntılar-
dı bunu bana. Hayat, kansız yazılamaz. Sözcükler, asla.

Şimdi Gariplikler Zamanı

Bütün bu anlatılanların sebebini açıklamaya ne sözcükler ne de benim yürek haznem yeterli. Öyle ki her şey ortaya dökülecekse neden vardır hikâye?

Herkes kanını başka yerlere taşıyordu. Şehirden şehre kan transferi, sakın aklınıza baş-
ka fikirler gelmesin. Bazen bir insanın kanının uyumsuz olması en büyük hastalıktır ve bu talihsizlik bizi bulmuştur. Ben ve babamı. Ben ve diğerlerini. Şehir, talihsiz bir yerdi. Bunu kendi içimizde unutmuştuk. Fakat bizde yaşayan bir şeyi nasıl unutabiliriz? İnsan kendi kanını unutabilir mi?

Yağmura yüzlerimizi dönüp günlerce düşündük. Bu uyumsuzluğun yanında uykusuzlu-
ğu da getirdi. Tane tane düşen yağmurla birlikte babamın kanını da duydum. Bu bize ait bir andı. Bizden olan bir an. Kıyıda sessizce kendisini şehirden uzaklaştırmaya çalış-
anların yakınlarının kan seslerini birden duydukları an. Buna bir isim vermek çok güç. Birçok şeyi tersine çevirmek gerekiyor. Birçok anıyı hiç olmamış gibi yaşamak. Anının insanda yarattığı tahribat asla geçici değildir. Babamın anıları da geçici olmadı hiç ve belki de en büyük anıyı şimdide görerek yaşıyoruz.

Rüzgâr... rüzgâr...

Sancıları da unutuşları da bir kenara bırak. Yaratışmış son çizgiyi de sen göster. Rüzgâr senin anın yok mudur?

Duyduğumuz nedir?

Babam rüzgârın da hisseleri olduğunu anlatırdı. Bir uçtan öbür uca dolaşan o ince ayrıntı. Kayıp şarkının ayaklarında bulduğumuz o düş günü. Ne şehir ne rüzgâr ne de renklerin anlamı beni karşılıyordu. Bir başka sancıyı yaşamak için kendi biriktirdiklerimi tüketmeye gidiyordum.

Son kan, son damla, son uçurum, son sükûnet
Son paragrafta son sessiz eksiklik

Şehirde tren garı yok. Şehrin bir tren garına ihtiyacı var. Gitmeye ve dönmemeye. Çünkü çok önceden başlayan bir sürecin ortasını ve başını hatırlayamamak babama bu yolcuğunu anlatamamayı da engelleyecektir. Çünkü yola çıktım ve o bulunmayan son kanı getirdim en dibe. Kan, adsızdı. Kanın düşüncesi pervasızdı. Kan herkese her şeye bulaşmıştı.

Denge artık geçersiz bir şeydi. Bir ad verebilseydim çoğu kimsenin dediği gibi bir adı olsaydı bu hastalığın çaresini hemen söylerlerdi.

Kan 1

Kan 2

Kan 3

Kan4

Kan5

Sıralamaya, o makineye boyun eğmeden yürümek ne zordur. İnsafsızca zamanı elimizden alan bu zamansızlık, kuyuya benzetti dünyayı. İçinde binlerce benzer sarılarak duruyor. Binlerce benzerimle karşılaşıyorum yolun ıssız bölgelerinde. Şafak, yaklaşıyor. Elini avcuma bırakıyor ılık. Kokusundan ve yüreğinin anlattıklarından tanıyorum onu. Tanınmaz halde beni tanıyan bir tek o.

Babamın yaklaştıkça kırıştığını öğreniyorum. Kış gibi yaşılanıyor. Soğukluğu aynı. Yüzü ve sesindeki ton. Alaycı gülümsemesi. Saflığı belki de.

Kan ulaşıyor. Kansızlığın harfleri yeni bir hikâyedir.

Nal

HALİSE ÇETİN ÖZTÜRK

İnce çizgileri, güçlü duruşu, belki çekicin çelikle her kavuşmasında ustanın alın terinin çeliğin bedenine dökülüşü, kim bilir belki de ustasıyla arasında bir sırrı bölüşüyor oluşu onu diğerlerinden farklı kılıyordu. Bilinmez... Ustası da ayrı bir gözle incelerdi onu sanki. Sağlı sollu üçer mih gözü vardı ve o, üzerine yıldızlar serpilmişçesine ışıldardı. Ona bakan her canlının göz bebeklerinde sayısı sayısına aynı ışıltılar vuku bulurdu.

Çetin bir savaşın ayak sesleri hem yürekleri hem toprağı titretirken ip misali sıralanmış cesur atlara ayakkabıları tek tek giydiriliyordu. İşte, sıra ondaydı. Onu eline alır almaz nalbandın göz bebekleri yıldızlarla doldu. Nalbant, kısa bir an durdu; inceleme arzusunu yok etmek istedi ancak bu isteğe karşı koyamadı. Dokundu, ince çizgilerinde parmak uçlarını gezdirdi ve sağ yanında üçüncü göze yakın bir işaret dikkatini çekti. Bu temsili bir imza, minik bir yıldız imiydi. Nalın ustasıyla arasında küçücük bir sır, hayata bir göz kırpması idi. Nalbant, yağız bir atın sol ön ayağına özel olduğunu düşündüğü bu yıldızlı nalı itinayla mıhladı. Nal, yeni bir dünyaya adım atmıştı.

Köpüren suların ve yükselen dalgaların birbirine sarılarak koştuğı bir seli andırıyordu atlıların yeni topraklara girişı. Nal, kızgın kumların ateşinden kurtulmanın sevincini yaşıyor ve henüz tanıştığı bu toprakların dokusunu hızla öğreniyordu.

Fakat bir şey oldu, bu hız umulmadık bir anda şiddetle kesildi. Nal; atın tırnağından koptu, gözlerindeki mıhları sağa sola dökerek gökyüzünde birkaç kez döndü bu, yeni toprakları kuş bakışı ilk görüşüydü-, ince bir çınlama sesiyle toprağı düştü. Nefesini tuttu, zelzele etkisi yaratan atlı akınının geçişini izledi. Şimdi, giden atlıların bıraktığı toz dumanı içinde puslu bir dünyaydı gördüğü.

Etraf sakinleşip de her şey berraklaştığı an akliselim bir dinginlik bir sofra bezi gibi yere yayıldı. Bir müddet sonra tabiatın canlı cansız tüm renkleri ve sesleri ortaya çıkmaya başladı. Dört mevsimin balını, bereketini içine sindiren ve vakti gelince üzerinde yaşayanlara türlü şekilde ikram eden topraklardı burası. Böylesi can, renk ve ses nevi bundan ötürüydü. Nal “Acaba?” diye düşündü, emin olmak için yeniden toprağı öğrenmeye koyuldu. Toprakta yoğun bir geçmiş kokusu vardı. Savaşlarla dövülmüş, anlaşmalarla bölünmüş, barışlarla okşanmış topraklardı burası. Nal bildi. Burası ustasının her akşam açıp kokladığı kaptaki iki avuç toprağın anasıydı. Burası ustasının hasretini çektiğı yerdi: Anadolu. Nal, düştüğü yerde kaç gün kaç gece bekledi bilinmez ama fazla uzun sürmedi. Üzerindeki ışıltıları hiç yitirmedi. Kâh güneş ışığında kâh ay ışığında parıldamaya devam etti. Güneşin yardımıyla parıldadığı bir gün, tarlasından dönen bir köylünün dikkatini çekti. Köylü eğildi, nalı eline aldı ve bir süre inceledi. Köylünün nasır tutmuş, kırışmış, hissiyatını yitirmişçesine katılmış, senelerin sömür-

düğü iri ellerinde nal küçüldü, küçüldü. Buğday kokusu sinmiş avuçlarıyla nalın tozunu kirini sildi ve onu heybesine attı.

Köylü yol boyunca tarlasını, işlerini, yaklaşan kışı düşündü. Bu bereketli topraklarda her mahsul yetişirdi. Yeter ki zamanını, sırasını, emek vermesini bilsindi insan. Buğdayı, arpası, yulafı, çavdarı, mercimeği, nohudu daha nicesi...

Hepsi bu topraklarda kendine yer edinirdi. Kazmayla kürekle bellenip de nehrinden, gölünden, yağmurundan içip de adam olmayacak toprak parçası yoktu bu coğrafyada. Köylü eve vardığında ay da gökyüzündeki yerini almış, halesini usul usul etrafına serpiştiriyordu. Tüm gününü buğday biçerek geçiren köylü, heybesini yorgun omuzlarından hızlıca yere bıraktı. Nal, heybeden çıktı; bir iki tur dönerek ince bir cınlama sesiyle olduğu yere çöktü. Pencerenin altında yünü, yapağısı dışarı taşmış eski döşekte oturan minik bir kız ay ışığında parıldayan bu nesnenin yanına gitti, meraklı bakışlarını babasına çevirdi. Baba, “Yolda buldum. At nalıdır. Ne bizim eşeğe ne komşunun öküzüne uyar amma ne bilem gettim işte.” dedi. “Benim olsun baba, n’olur?” dedi iki belikli minik kız. Babası kandili yaktı. Anası elinde sini, sinide dumanı tüten koca bir çanak tarhana çorbası, üç kaşık, birkaç parça ekmek, bir tas hoşaf ile içeri girdi. “Kız! Yay bezi yere, bekletme beni. Kolum koptu bütün gün...” Sininin etrafına topluştılar. Baba “Tarhana vakti geldi mi yahu?” diye sordu. Ana “Yok, daha tezdır; bugün onu çıkardım, kurumaya bıraktım. Tazesinden yapam dedim de bak hele acısı otu yerinde midir diye.” dedi. Onlar konuşurken belikli minik kız nalı usulca yanına çekti, nalda birkaç yıldız parladı. Kız, yuvarlak kara gözleriyle iki yudumda bir nalın varlığını yokladı. Ertesi gün ana ve kız, kışlık yapmaya devam etti. Dört mevsimin her yüzünü gören bu toprakların güzü, kışın ön sözüydü. Karını, buzunu, soğuğunu toplayıp da geldi mi kış, canlılar yuvalarına sığınır ve yazdan derledikleri nevaleyi yerlerdi.

Tarhana ve turşu, yazın sonlarında hazırlanan aş kıvamında şifaydı Anadolu’da. Yöresine göre tarifi değişse de tarhana, her evin ilacıydı kışları. Envaiçeşit turşu kurulurdu bu coğrafyada. Sebze turşuları, meyve turşuları... Minik kız en çok erik turşusunu severdi. Ana-kız tüm gün, topraktan gelen bereketi kışlığa çevirip küplere doldurdu. Anadolu kışa hazırlanıyordu.

Pencerenin altındaki eski döşek gece olunca yatağa dönüşür ve minik kız burada uyurdu. Yorucu bir gündü, erkenden yattı yerine. Döşegin altına sakladığı nalı çıkardı ve ay ışığında yıldızlanan nalı inceledi. Küçük yıldız imi dikkatini çekti, ime dokundu. Nalı yastığının altına yerleştirip uykuya daldı. Nal, yer yer ham yapağı kokusu alarak uykuya daldı. Ay, halesini topladı; uykuya daldı. Geceleri artık serindi. Anadolu, üstüne yorganını çekti; uykuya daldı.

Gündüzler geceleri, geceler gündüzleri kovalayıp durdu. Orak ayı, ağustos, ilk güz, orta güz derken son güz gelip çattı ve nihayetinde kara kış kapıya dayandı. Anadolu’da kışın bazı meslekler sessizliğe gömülür ve zamanını beklerdi. Çiftçilik bunlardan biriydi. Bu meslek erbabı sonbaharda tohumunu toprağa teslim eder, kışı dualarla geçirirdi. Varsa koyunu, keçisi yahut öküzü, mandası veyahut da ineği yalnız onlarla ilgilenirdi.

İlk kar toprakla buluştu ve gözün alabildiği her yer kusursuz bir beyaza büründü. Kü-

çük kız dışarıdan gelen çocuk cıvıltısına katılmak için can atıyordu. Paltosunu giydi, nalı cebine koymayı ihmal etmedi. Koşarak dışarı çıktı. Yazları incelemek, baharlarda gürleyerek akan dere şimdi buz tutmuştu. Tüm çocuklar buzun üzerinde kayıp düşüyor, ayağa kalkıp eğlenmeye devam ediyorlardı tekrar ve tekrar... Minik kız da bu eğlenceye katıldı. Titrek adımlarla buzun üzerinde yürümeye çalışırken hızını alamayan bir çocuk ona çarptı. Kız savruldu, buza düştü. O esnada nal da paltonun cebinden savrularak buza düştü. Kızın duyamadığı ince bir çınlama sesiyle... Minik kız diğerleri gibi tekrar tekrar düşüp tekrar tekrar ayağa kalktı ve bu oyun anasının “Kıııı! Çabuk eve!” çağrısına dek devam etti.

Nal donuk derenin kenarında öylece bekledi. Hava kararınca kar taneleri uçuşarak dökülmeye başladı. Nal usul usul örtülüyordu. Hava kararınca köylünün evinde de bir telaş başladı. Minik kız ateşler içindeydi. Anasıyla babası bunu yalnızca buzlu dereye bağlarken o, kaybolan nalin yasını tutuyordu. Ah, ne olurdu “yıldızlı güzel taş”ı döşeginin altında bırakaydı...

Nal, üzerinde biriken karla uzun bir süre orada bekledi. Geceyi, gündüzü, kışı, kaçı, göçü, gideni, geleni dinleyerek bekledi. Bir gün gökyüzünü görür gibi oldu. Evet, güneş yüzünü göstermişti nihayet ve karlar erimeye başlamıştı. Fakat olan yalnızca bu değildi. Nal, kopan buzun üzerinde akıp gidiyordu çözünen dereyle birlikte. Derken dere büyüdü, buz küçüldü. Dere nehre karıştı; buz derenin kenarına ilişti, yosunlu bir taş yığınınına takıldı. Buz küçüldükçe nal suya gömüldü. Bekledi yosunlu taş a yası... Koca bir bahar bekledi. Anadolu’nun üstüne kapanan gök kubbeyi berrak suyun penceresinden izledi. Kâh atlıları gördü kâh kuşları... Susayan, acıkan tüm canlıların bu kaynaktan beslenişini seyretti. Sıcaklar bastırıp da su kendini çekip inceldiğinde nal yeniden kuru topraktaydı. Bu kez ne güneş ışığı ne ay ışığı yetmiyordu yıldızlanmasına. Yıpranmıştı. Küçük yıldız iminden özge bir yıldız yoktu üzerinde.

Güneşin en tepede olduğu yakıcı bir gün bir at arabası nalin yanında durdu. At arabasında türlü eşyalar vardı; aynalar, taraklar, kaplar, çanaklar... Bu bir çerçi idi. Etraf köyleri, kasabaları gezerek ürünlerini genelde takas usulü satar, geçimini sağlardı. Nal daha önce de çerçiler görmüştü. O yıllarda Anadolu’da bir çerçiye rastlamak pek mümkündü.

Çerçi dereden suyunu doldurdu, arabasına yöneldi o sırada nalı gördü. Eğildi, nalı eline aldı, küçük yıldız imini göremedi. Dikkatsiz bir iki bakışın ardından “İşe yaramaz.” diyerek nalı yolun kıyısındaki çalılara doğru attı. Nal birkaç tur döndü ve öncekilerden daha ince bir çınlama sesiyle olduğu yere çöktü. Çerçinin giderek uzaklaşan araba gıcırtısını dinledi. Bekledi. Mevsimlerce bekledi. Geceyi, gündüzü, yazı, kışı, güzü sessizce izledi. Kaç gün, kaç gece geçti? Yoksa yıllarca mı sürdü bu bekleyiş? Doğrusu o da hesap edemedi. Ama Anadolu biteviye hareketliydi. Gidenler, gelenler, savaşanlar, barışanlar, göçenler, kalanlar, ölenler, doğanlar... Anadolu sonsuz bir “-ler/-lar” denizi içinde yüzerken nal, ılık bir sonbahar günü kendini minik ellerde buldu. Yıldızları sönmüş yorgun bir naldı artık, nasıl oldu da fark edildi, anlamadı.

“Alena! Alena! Ah inatçı kız! Dönüp bakmaz bile arkasına!” Alena, bulduğu ay şek-

lindeki taşı inceliyordu. Kimseyi duyası yoktu. Sağlı sollu delikleri vardı bu taşın ve küçücük bir yıldızı. Annesi sinirli sinirli yaklaştı yanına, kolunu çimdirdi. Alena acı acı bağırdı ama elindeki nalı bırakmadı. “Ne çöp buldun yine? At nali... Hıh, oni da al getir eve tabii!” diye söylendi annesi. Alena kulak asmadı, “yıldızlı ay taşı”nı entarisinin cebine saldı ve güvem toplamaya devam etti.

Dışarıdan ahşap merdivenleri olan, iki katlı, beyaz kireç boyalı, sevimli, küçük bir evdi burası. Yine kireç boyalı, yüksekçe bahçe duvarının dibinde bir ocaklık; ocaklığın solunda duvara tutunarak ayaklanmış pembe sarmaşık gül vardı. Alena topladığı güvemleri sepetiyle birlikte ocaklığın yanına bıraktı. Annesi tulumbadan su taşıyor, büyükannesi güvemleri ayıklıyordu. Alena cebini yokladı, “yıldızlı ay taşı” yerindeydi. Hiç sesini çıkarmadan evin merdivenlerine yöneldi ve annesinin “Alena! Buraya gel!” çağrısıyla döndü, güvem sepetlerinin başına çöktü, ayıklamaya başladı.

Gece olup da ev ahalisi uykuya daldığında bir kişi hala uyanıktı: Alena. Yanında yatan büyükannesini yokladı. Oh, uyumuştı. Yastığının altından “yıldızlı ay taşı”nı çıkardı, pencereden süzülen ışığın yardımıyla uzun uzun inceledi. Sabah olur olmaz Munise’ye koşacak ve bu güzel taşı ona da gösterecekti. Seksek oynarken hep Alena kazanacaktı artık. Bu onun uğurlu taşı olacaktı, inanıyordu.

O yıllarda Anadolu Türk, Ermeni, Yahudi, Rum, daha nice budunsal dokusuyla Asya ve Avrupa kıtalarının arasına serilmiş, diri renkleriyle albenisi yüksek bir kilim gibi duruyordu. Zaman zaman renkler yer değiştirir bazen kaybolur bazen yeniden belirirdi. Alena ve Munise bu dokunun iki farklı renkte ufacık ilmekleriydi. Diliyle, kültürüyle, yemeğiyle, kıyafetiyle, oyunuyla birbirinin içinden geçip birbirine bağlanmış iki ilmek... Munise “Bu taş değil ki nal.” dedi dudaklarını büke büke. Alena “Evet, ama artık taş olmak isteyen bir nal. Bence nal olmaktan bıkmış. Baksana kamenos mou (zavallım), nasıl da toprağa karişip taşlaşmış. O artık benim uğurlu taşım.” dedi ve nalı entarisinin cebine koydu. İki arkadaş seksek oynamak için dut ağacının gölgesine gitti. Alena taşını çok sevmişti ve ona gerçekten şans getirdiğini düşünüyordu. Artık nadiren kaybediyor, çoklukla o kazanıyordu seksek oynarken.

Güzün sonlarına doğru Munise ve Alena’yı üzen bir olay oldu. Alena’nın ailesi İstanbul’a taşınma kararı almıştı.

Köklerini Anadolu’nun derinliklerine salmış olan bir ailenin buradan kopması elbette sancılı olacaktı. Alena Munise’ye bu vedanın kısa süreceğini söylese de her iki küçük kalbin hissettiği ağır bir “elveda”nın kapıya dayanmış olduğuydu. Aile üyeleri, kara kış gelmeden yola koyulup İstanbul’a varmayı istiyorlardı. Dut ağacının yapraklarının savrulduğu bir güz günü Alena ve Munise son kez birbirlerine sarıldılar. Alena beliklerinin birinden çekip çıkardığı kurdeleyi Munise’ye, Munise kolundan sıyrıp çıkardığı mavi boncuk sıralı bilekliği Alena’ya uzattı. Gün karanlığa kavuşunca tüm evler sessizliğe gömüldü, derin uykulara geçildi. Alena ve ailesi kimseyi rahatsız etmeden sessizce gitme düşüncesiyle yola koyuldu. At arabasının tekerlekleri çaputlarla sarılmış; tekerleklerin ses çıkarma, gıcırdama ihtimali ortadan kaldırılmıştı. Köyün içinde usul usul ilerliyorlardı. Alena’nın gözyaşları da usul usul süzülüyor, çenesinde birleşip iri damlalar

halinde bileğindeki mavi boncuk dizisine damlıyordu. Uğurlu taşı olarak gördüğü nalı ellerinde sımsıkı tutuyordu. Munise penceresinin altından geçen göçün ayak seslerini duydu. Hıçkırıklarını tutmak için yastığına gömüldü, ağladı. Ay, bu ana tanıklık etmek istemezcesine yüzünü bulutlara gömdü, aylasını dağıttı.

Aile köyün bitiminde diğer köylerden gelen at arabalarıyla birleşti, kabile karanlığı bölerek epey ilerledi. Alena, sabaha yakın bir vakitte uykunun rehabetiyle nalı elinden düşürdü. Nal, arabadan aşağı yuvarlandı, bir iki tur döndü, daha da ince bir çınlama sesiyle olduğu yere çöktü. Arabadakilerin gözleri Alena'ya çevrildi. Alena kısık bir sesle “Ah, uğurlu taşım! N’olur dönüp alalım...” dediyse de karşısında “Hişşşşt!” diyen ve kaşları çatık bir yetişkin sürüsünden başka bir şey bulamadı. Öfke ve hüznü aynı anda yaşadı ve kendine bir söz verdi: Büyüdükçe kalbi küçülen güya yetişkinlerden olmayacaktı.

Sabah olduğunda Munise elinde bir kurdeleyle sobanın yanına çökmüş içli içli ağlıyordu. Ninesi yanına oturdu, Munise’nin ellerini tuttu “Kınalı kuzum, insanlar bostan kökeni gibidir; uzadıkça birbirinden uzaklaşır. Bu yazgı hiç değişmez, tekerrürden ibarettir.” dedi. Munise’nin gözyaşları ninesinin kuru ellerinin üzerine kopmuş inci taneleri gibi dökülüyordu.

Nal yine bir yol kıyısında bulmuştu kendini. Anadolu bolca yollardan, yolları biteviye arşınlayan her nevi insandan oluşan bir coğrafyaydı. Kim bilir, bu patıkavari yol belki bir son olurdu onun için. Burada senelerin kirini, pasını, akını, karasını; üzerinde biriken sesleri, görüntüleri, yaşamları, tarihi toprağa dökme dökme toprakla bir bütün olur, yitip giderdi. Nitekim öyle de oldu. Bir noktaya kadar... Toprak olmasına ramak kala yanında bir bisiklet durdu. Üzerinden sırt çantalı bir adam indi. Nala yaklaştı. Ayağının ucuyla nalın üzerindeki toprağı eşeledi. Onu eline aldı ve üfleyerek üzerindeki toprağı azaltmaya çalıştı. Nalı sırt çantasının ön gözüne koydu ve bisiklete binip yoluna devam etti.

Yolların birbiriyle kesiştiği işlek bir yerde uğrak bir mekândı burası. İçi dışı beyaza boyanmış, pencere etrafları akrebe kalkan olsun diye mavi geçilmiş yaşlı bir ev... Kullanım amacı artık değişmiş olsa da ev, ruhunu hiç yitirmemişti. Geçmişin tanığı olarak dimdik ayakta duruyordu. Burası Anadolu’nun batısında yer alan bir ilçenin müdavimi değişmez bir kafe’siydi.

Bisiklet kafenin bahçesinde durdu. Adam çantasından nalı çıkardı. Kafenin giriş kapısının üzerindeki boş çiviye nalı yerleştirdi. Nal bu defa hiç çınlamadı. Adam, bir iki adım uzaklaşıp nala yeniden baktı. Çok yakışmıştı. Belki biraz temizlenebilir diye düşündü, nalı oradan alıp paklamaya başladı. Kaybolmaya yüz tutmuş bir yıldız imi dikkatini çekti. Adam bunun bir kusur mu bir hasar mı yoksa ayrıcalık mı olduğunu bilemedi ancak bu ayrıntı hoşuna gitti. Nalı, tarihin bu mih gözlü küçük tanığını, tekrar kapının üzerine yerleştirdi. Birkaç adım geriye gelip nala baktı ve gülümsedi.

İçeriden mis gibi lokma kokuları geliyordu. “Günaydın!” diye seslendi mutfağa. Cevap gecikmedi. Devam etti: “Masalar için papatya topladım gelirken. Vazolara yerleştirir misin Leyla Hanım? Baharın geldiğini müjdeleyelim herkese.

Kahvaltımı bahçede edeceğim bugün.” Çantasından gazetesini çıkardı, okumaya başlamadan dönüp nala baktı. Bu evin ilk hallerini düşündü. Evi aldığı ve işletmeye koyduğu süreci düşündü. Evle nal arasındaki ortak noktayı düşündü. İkisi de görmüş geçirmişti. Adam gülümsedi, “Çok yakıştı.” dedi. Gazetesini okumaya koyuldu...

Bir süre sonra kafenin müdavimleri gelmeye başladı. Nal, Anadolu’ya girdiği ilk zamanlarda bu toprakları kısa bir an kuş bakışı görmüştü. Şimdiyse daima yüksekteydi ve hem Anadolu’yu hem insanları yukarıdan izliyordu. Günler sonra bir kanıya vardı: Bu yerin kaderine bir miktar Anadolu sinmişti. Geleni gideni eksik olmayan, sesleri ve görüntüleri sinesine gömen bir yerdı burası. Anadolu gibi kâh hareketli kâh sakin... Aslında bu topraklarda var olan canlı cansız her varlık bir parça Anadolu’ydu. Ortak bir kaderi bölüşürcesine... İnsanlar... Ah insanlar! Bu cömert topraklar elbet hepsine yeterdi, hepsi kardeşçe yaşamayı bilselerdi... Nal, sonsuz bir dinginlikle duvara yaslandı. Baharın ve Anadolu’nun sesini dinlemeye koyuldu.

Şairin Ölümü

YAŞAR BEDRİ ÖZDEMİR

“Şeb-i yeldayı müneccim muvakkit ne bilir, Müptela-ı gama sor kim geceler kaç saat?”
Sâbit

Gece, ayağından vurulmuş yaralı bir gerilla gibi sürünerek giriyordu şehre. Vadiden gelen serin rüzgar açık pencere kanadından geçip tül perdeyle oynasırken odanın kasvetini daha çok yalnızlaştırıyordu.

Güz erken gelmişti.

Eylülün bol yıldızlı çividi karanlığı; arastanın neonlarını, tozlu sokaklarını, gecenin yorgun düşmüş ilk müşterilerini, ellerinde sefer taslarıyla evlerine dönmek için çabuk adımlarla yürüyen günün son vardiyasını, dal uçlarında tanelenen dalgın su perilerini, geçmişle şimdi arasında can çekişen hatıraları uykulu bir esnemeye selamlıyordu.

*

Camekanın önünde yüzlerini cama yapıştıran insanlar aradıklarını görme çabası ile merakla bakıyordular. Kimdi onlar?

Ölülerin mahşer provalarını seyreden zebaniler miydi? Hepsi çok uzak ve soğuktu. Üşüyordu. Battaniye istemek için elini kaldırmak istedi, olmadı. Hemşire arkası dönük başka bir hastayla ilgileniyordu.

“Hey, bakar mısın?” Diye seslendi.

Sesinin çıkmadığının farkına varmıştı. Ayağında, karnında dayanılması zor, tahammül edilemez acı hissetti. Parmağını hareket ettirmek istedi, başaramadı.

“Nerde kalmıştık? Senin adın ne?”

“Birisi! Sadece putları hatırlıyorum!” Bakındı etrafına. “Gölgem yok!” “Gölgeni nereden bıraktın?”

“Puthanede kalmış olmalı. Benimle gelmedi o!” “Kovmuşsun onu, peşime takılma demişsin!”

“Ölüler gölgeyi ne yapsın? Orada karnı tok, sırtı pek yaşar.”

Uyku ile uyanıklık arası bir yerdeydi İbrahim. Yer çekimsiz bir odada boşlukta yüzer gibiydi. “Çok uyumuşum, ne zaman sabah oldu? Yoksa olmadı mı?”

Yaşamla ölüm arasında bir yer, Araf mıydı? Sorgu meleklerinin mahşer öncesi provası olma ihtimaline temkinli yaklaşmak işini kolaylaştırabilirdi.

“Babamı neden götürdünüz? Hey general yanlış yapıyorsun! O masumdur! Yemin ederim. Siz soracaksınız hep susacaktır, size cevap vermeyecek. Babam öyle biri işte!”

Ölmek değişmek midir?

İbrahim gözlerini araladı.

“Su istiyorum. Allah rızası için bir yudum su. Birkaç yudum. Bir bardak.” “Bakın, bakın!” dedi. “Gözünü açtı bu yaralı!”

“Çok mu acayıptı? Kaç ben var bu odada” “İnatçı çıktı bu herif! Ölmek istemiyor!”

“Bu muydum? Gözünü açan bu... İnatçı herif mi dedi?”

Döndü, baktı Doktor. İbrahim’in gözlerini açtığından pek memnun olmamışa benziyordu. Kaşlarını çatı. Monitöre baktı. “Nabız yüksek. Hımm, tansiyon normale indi. Kan tahliline, enfeksiyona bakılsın.”

Doktor avucunu İbrahim’in yüzünde gezdirdi. Gözleri sabitti. Parmağıyla iki işareti yaptı: “Bu kaç?” diye sordu.

İbrahim doktorun ne yapmaya çalıştığını anlamamıştı. Dudakları kımıldadı, fakat sesi çıkmadı:

“Ben Bu.” diye düşündü. “Parmak!” diyebildi. Sesi fısıltıyla çıkıyordu. “Ne? Anlamadım. Kaç dediniz?”

İbrahim işaret parmağıyla yaklaş işareti yaptı. Şişe dibi gözlüklü, çene sakallı asistan yaklaştı, kulağını İbrahim’in dudaklarının yanına kadar eğdi. Şişe dibi gözlüklü asistan anladım dercesine başını salladı, başını kaldırdı, doktora baktı. “Efendim, ‘parmak’ diyor.”

Kalp grafiğini gösteren alet homurdanıyordu... Bip...

Bip... Bip...

Ağızındaki hortum konuşmasını engelliyordu.

Yoğun bakım odası buz gibiydi, ayağı çok üşüdü. Örtüyü parmak arasına takıp ayağını örtmeye çalıştı. Öteki ayağını hissetmiyordu.

Bip... Bip... Bip...

*

İbrahim, kasvetli hastane odasında kâbusa dönen rüyasından uyandığında ter içinde kalmıştı.

Rüyasında; “Hâyâllerinden tasarruf etme İbrahim!” Diyordu son gelen yolcu. “Kur kalbini, sana bağışlanan ilhamı aklederek kullan. Ne kadar uzak durmaya çalışsan da bu senin göç yolculuğun, senin hikâyendir!”

Yakın zaman hayaletleri İbrahim’in peşini bırakmıyordu. Saate bakmaktan son anda vazgeçti. Yitik zamanın derinliklerinden çıkıp gelen talancılar; geçmişin izlerini pasa ve cürufa dönüştürüyordu.

İbrahim susamıştı. Doğrulup oturmak istedi, karın boşluğundaki acı ile kasıldı, nefessiz kaldı. Bedenini kuşatan ağrının geçmesini bekledi. Pencereden gelen rüzgârın terli göğsünde yuvalanması iyi gelmişti. Sırtüstü uzandı. Başını tavana dikmiş, başlamasını beklediği filmin jeneriğini kaçırmamak için gözünü kırpmadan bakıyordu. Göz kapakları paslı iki kepenk gibi indi.

*

Doktor Mümtaz : “Yaralının filmini görelim.”

Hemşire: “Adrenalin yapıldı!” Elindeki bulgu dokümanını ve filmi Doktor Mümtaz’a uzattı. “İki yerde kanama var. Onlara acil müdahale yapılsın. Ayağının durumu ne?”
“Kemerile turnike yapılmış.”

Doktor Mümtaz: “Bilinç kapalı. Sol uyluk ön medial bölgesinde mermi giriş deliği tespit edildi, ancak çıkış yok. Kemik parçalarının geçici tespiti gerekebilir. Hastanın grafilerini ve tomografilerini çekelim. Sağ göğüste kırıklar var. Pnomotoraks, hemotoraks olabilir. Göğüs cerrahisi konsültasyonu istiyorum. Ameliyathane hazırlansın!”

*

Uyku ile uyanıklık arası geçen bekleyiş uzun sürmemiştir.

Ağrısı geçince dirseklerinden destek alarak doğrulup oturdu. Gözleri karardı. Bir süre bekledi. Göz kararması geçince koltuk değneğinden güç alarak yataktan sıyrılıp indi. Yerleştiği tekerlekli sandalyeyi pencere önündeki komedinin yanına sürdü. Sürahiden bardağa su döküp içti.

Dışarıyı rahat görebilmek için pencere pervazına dirseklerini dayadı. Rüzgârın etkisiyle kuzulayan kavak ağaçlarının yapraklarının hışılamasını dinledi. Saate baktı. Yüzünü ekşitti. “Sabaha çok var!” diye düşündü. Geceler bitmek bilmiyordu. Kolunu pervaza uzatıp, başını yasladı.

Rengârenk ışıklar, klaksonlar, belli belirsiz sesler hayal perdesi kurmuştu.

Acil girişindeki gece lambasının kesif sarı ampülü altında maskaralık yapan iki kedi yavrusunun şaklabanlıklarını seyretti. Siyah puanlı beyaz tekir daha cüsseli ve oyunbazdı. Sarı sırmalı yavru uysal ve tepkisizdi. Beyaz tekir oyundan hızını alamayıp sarının boynuna çıkıp ısırırdı. Sarı kedi can havli ile feveran koparıp kaçtı. Koşuşturma başladı. Beyaz puanlı kedi sarı kediyi yakaladı. Bir yumak olup ortancaların altına yuvarlandılar.

Ne kadar pencereden sarkarak dumanı savursa da odanın içine dolan sigara kokusu İbrahim’i ele veriyordu. Bu zor günlerde tek keyif aldığı bir dal sigara yüzünden azar işitiyordu. Tütünün zararları üzerine evrensel bildiler, sağlıklı yaşama üzerine uzun seremonilerinden sonra uzun nasihatler dinlemek sıkıcı gelmeye başlamıştı. Doktor Mümtaz’ın umurunda olmasa da Elif Hemşirenin bir hafiye gibi köşe bucağı didikleme ihtimaline karşı aspirin kutusuna sakladığı sigarayı pijamasının paçasına kıvrarak saklıyordu.

*

İbrahim saate baktı. Son baktığından beri sanki bir asır geçmesine rağmen, ne akrep, ne de yelkovan yerinden kılmılamıyordu. Saati kulağına dayadı, tik takları duyunca aletin çalıştığına ikna oldu. Zaman ölçerini kolundan çıkardı masanın üstüne koydu. Hatıralarımız büyük ölçekli haritalarda gözyaşı damlası kadar yer tutar mıydı acaba? Bulutlardan kurtulan dolunay kâğıt fener bir dize gibi gibi asılmıştı. ‘Uzun geceleri dert sahibine sormalı ki, geceler kaç saattir?’

Geceler ne kadar çok zaman bölünmüşlüğü var, diye düşündü. Dağda, çatışma günlerinde pusu yediklerinde bile zaman buradan daha çabuk geçiyordu.

Bastonundan destek alarak telefon kabinine giren bordo beyaz pijamalı hastaya gözü

takıldı. Hasta bir süre kabinde bekledi. Cebinden kartlar çıkardı, yazılarını yaka cebinden çıkardığı gözlüğü takarak okudu. Ankesöre kartını okuttu. Bir süre bekleddikten sonra konuşmaya başladı. Belli belirsiz, öfkeli ses tonu üçüncü kata tırmanıyordu. Hasta telefonla konuşurken zaman zaman sinirle sesini yükseltiyor, elini kolunu sert şekilde sallayıp, yumruğunu kabin camına vuruyordu.

İbrahim'in zihni karıştı. Olaylar dizini belleğinde gelişigüzel ve dağınıktı. Hastane esaretine dayanamayıp beyazlayan uzamış sakalını kaşıdı, parmaklarının arasına alıp taradı.

Tekerlekli sandalyesiyle odada gezindi. Aklını kemiren kurtçukları uzaklaştıramayınca yastığın altına koyduğu akıl defterini aldı. Bu defterle zamanın küllerine dokunabiliyordu. Hatıralar gelişi güzel işaretlerle ayrıştırıcı imajın gereksizliğini, kötücül zamanların, kötücül teknolojilerin, bilinci ve masumiyeti kirletmesine tanıklık ediyordu. Şiddete karşı önerilen pasif direnişte, akledenlerin azınlıkta kalmaması gerektiği üzerine sinir yapıyordu. Kibrin, sahte gözyaşlarının, nakdi himmetle kurulan kirli saltanatın, ölüm-cül kalkışmanın provasıyla son bulan ihanet harcı sonunda kanla yoğrulmuştu! Sözün bittiği yerde olduğunu biliyordu. Cuntacı askeri vesayete itiraz ediyordu. Halka karşı halkın silahıyla yapılan darbeye edilen itirazın bir anlamı olmuştu. Ezberini bozan ülkede birey olma hakkının kazanımıydı.

Kalem hüsün olmuş, hüznü döküyordu kâğıda. Kelimeler son levhaya konan kurgan, kabilesinin yorgun işaretleriydi: “dışarda kaldı gece! dışarda bir dolu âh, kurşun yarası salkım saçak bulutlar bir dolu âh! hatıralarımızda menteşe yarası kitaplarım ve bekleyen boşluk dışarıda kaldık el ayak çekilinde içeri alırız geceyi!”

Canı sıkıldı, giremiyordu şiire. “Şiir zamanı değil!” diye düşündü. Hayat her geçen gün daha sıkıcı gelmeye başlamıştı. ‘Allah bir kulunu severse, yalvarmasını dinlemek için onu sıkıntıya sokar imiş.’ diyordu Son Gelen Yolcu. Söz’de teselli aradı. Geçmişin ve yarının yükü bugüne kalmıştı. ‘İnsanın insana verdiği en değerli şeydir yalnızlık,’ diyordu şair. Oysa, yalnızlığın insanı delirten bir ihtişamı yok mudur? Öteki yolcu kırılıyordu: ‘Otobüslerde cam kenarları yalnızların yeridir. Orası başını koyacak omuz bulamayanlar içindir!’ diyordu.

Bütün zorbalıklarına başkaldırarak geçmişin puslu, netsiz çekilmiş fotoğraflarıyla yüzleşmek için geç kalmıştı. Kum saatinin tanecikleri bitmek üzereydi.

“Diyaframı kısımalıydın.”

“İyi de, zaman bizi beklemiyor Manidar! Hikâyemiz çok daha kötü olacaktı. Sürüklenip gidecektik! Filme baksana, Arabisi çok da kötü görünmüyor.”

Hafızanın kusuru sadece unutulması değildi. Unutmak istediği zaman unutulabilme zorluğuydu.

Hatırlamakla kurgulanmış belleğin, acının sıradanlaşmasına alışması, acıyı kabullenmesi, acıyı sindirmesi, ihanetleri, kötücül urları, habis ruhları unutmak zaafı, toplumsal hafızamıza darbe değil miydi? Yangında ilk kurtarılacak levhaları silelim. Yangından arda kalan kötülük küllerini savurup aklımızı balık hafızasına dönüştürelim!.. Unutmak nerede şifadır? Nerede hastalık değildir? Bu Ademoğluna hem lânet, hem de ödül

müdür?

Hatıralar kısacık zaman diliminde sıkışıp kalmıştı. Oksijeni bitmek üzereydi. Kalbinde başlayan sıkışma İbrahim'in karnını bıçak gibi yarıyordu. Hayatı alt yazılardan okur gibi yapma seçeneği akıl sağlığına zarar verirken; Nefes almak katlanılması zor işken-ceye dönüşüyordu.

Her seansta psikiyatrisiyle tartışıp delirmekte olduğuna dair inatlaşsa da, beyninde kördüğüm olmuş, ayrışamayan bir sürü yaşam galesini, narkozların tesiriyle öteleyerek, yapabileceği biricik başkaldırısını sürdürüyordu.

Ağustos böcekleri gizli bir komut almış gibi çoğalarak şakıdılar. Siren çalarak karanlığı ürküten ambulans acilin önünde durdu. Personelin koşuşturmaları, açılan sedyenin menteşe sesi, hastanın taşınması, sonra kapanan kapının gıcirtısı.

“Bir yoksul daha kuyuya düştü Manidar.”

Derin nefes alan İbrahim, bundan sonra tedaviye alınacak hastanın zihninde kendi izini sürdü.

*

Çam ağaçlarının arasından ışıyan yol sessiz ve tenhaydı. Arada bir geçen polis otomobillerinin camlardan yansıyan ışıldaklarını görebiliyordu. Putları devirmeden önceki İbrahim'i hatırladı. Mahallenin vukuatı hiç eksik olmazdı, zamanlı zamansız bir sürü polis minibüsü gelir, birilerinin adresi sorulurdu.

Zayıf sarı ışıklı küçük dükkanlarını, sokakta şamatayla top oynayan çocukları, evine geç kalmış simitçinin simitlerini indirimli satma telaşını hatırlıyordu. Her ayrıntı bir sürü tozlu teferruat olsa da kum saatinden geriye pek bir şey kalmamıştı.

Akşam saatleri aynı zamanda aralanan perdenin arasından başını uzatan annesinin sesiyle son bulurdu: “İbrahim, sofraya.”

İbrahim topu sürerken, “Tamam anne.” diye bağırdı.

Çocukların gürültülü koşuşturması arasında, karşı takımın attığı golle başlayan; “Goool!” Çığlıkları alaca karanlığın ahengine hayat iklimini de eklerdi. Mahallenin yaşadığına dair ipuçlarıydı bu şamatalar. Bir süre sonra pencereye gelen anne tül perdeyi aralardı. Bu ses özeldi. Kararlılık ve tehdit barındırıyordu:

“Baban kızmaya başladı. Olacakları biliyorsun!” “Tamam geldim anne.”

Sokaklar, evler, insanlar, otomobiller, klaksonlar kirlenen hayatın çamurlaşan rengine dair gerekli, gereksiz bir sürü teferruatın içinde teknolojinin gün geçtikçe daha saldırgan ve daha karmaşık hale gelmesine kimse itiraz etmiyordu. Bir yerden bire gitmek için yürüme pratiğimiz zorlaşıyor, kavram ve engel karmaşası yaratıyordu. İyi şeyler uğruna ıskalanan hayaller, hatıraları ziyan etmek adına kurulmuş düşler hurdalığına dönüşüyordu.

“Âh yaralı bellek! Ne ararsan var idi âlemde derde devadan gayrı...”

“Düşlerinizden tasarruf etmeyin,” diyordu psişik doktorum. “İmtiyaz haklarını sonuna kadar kullan!”

“Uy aha! Kurduğum düşlerin hepsi benim mi Manidar?” Düşünme telâşıyla atladığı soruyu sormuştu Manidar: “İmtiyaz hakkı ne demek?”

“Düşünmem lazım. Dur bekle!” demeye kalmamıştı.

Geçmişin hayaletleri, tutunamadıklarımız, eksiltilmiş ve hile ile bölünmüş hayatlar, kaybolan irtifa, dostluklar; incileri dökülmüş paslı birer takı gibi peşimizden gürültüyle geliyordu...

“Hangi aynayla yüzleşsem bizim çocukluğumuz hangi kediye süt versem annemin süttoğlanıydı. Akşam ezanı saatlerinde kaldırımda oturur babamı beklerdim. Babam işten yorgun argın dönerdi sigara ve reçine kokusu sinerdi ceketine bu çok hoşuma giderdi. Fileyi elinden alır koşarak çıkardım merdivenleri. Babam içeri girmez, kapı eşiğinde bekler: ‘biz geldik,’ derdi. Bunun nedenini sorduğumda, hanede eksik olmayan misafirleri ima eder, mekânların mahremiyeti olduğunu söylerdi. Bendeniz: ‘şey’dim, resimlerim ise görülmeyen rüyalarımız.

Perdeye düşen gölge oyunu gibi sessizdi hayatımız. Okulumu ve ders çalışmayı sevmezdim. Babama göre dünyanın en tembel öğrencisiydim notlarım pekiyi olan karnemdeki kanaat yazısını ve imzayı eleştirir, öğretmenimin niteliğini sorgulardı. Annem pek karışmazdı hayatıma. Ne resim yapmama karışırdı, ne de çizgi roman okumam umurunda olmazdı. Yaramazlıklarımın baş edemediği zaman resim defteri almam için para bile verirdi. Bu da onun en az bir gün kafasını dinlemesi anlamına geliyordu. Komşu dost ziyaretlerinde kadınlarla yaptığı sohbette kılçık oğlan olduğum bir gün nerden aklına esmişse senin dersin yok mu diye sormuştu. Omuz silkmiş; ‘akılsız kitaplarla zaman geçmiyor’ demiştim. Akşam kahvesini masaya bırakırken babamın yüzüne bakıp sitem etmişti:

“Bey şu oğlana neden akli başında kitaplar almıyoruz?” Rüyâmda babamın eve döndüğünü görmüş tâbiri için mürşidime gidiyordum. Dalgınlıkla inceğim durağı kaçırmıştım, gene dünyanın ortasında yapayalnızdım. Riyâ saltanatı itibar bulurken kentin sefası kalmamıştı. Avludaki sebil, suyunu kurutmuş güvercinlerini uçurmuştu. Omzuma dokunan el ürküttü beni. Döndüm, yaşlı kadın işgal yıllarından kalma, rengini güneşe bırakmış bordo renk mantosu ve şapkasıyla gözlerime bakıyordu. Kaşlarını çatmıştı. “Çocuklar bayım, nerede? Güvercinler nereye gitti? diye sordu. Avluda sadece babamın düşleri vardı. El sallıyordu. yaşlı kadın benden açıklama bekliyordu. Çocuklar bayım, dönmeyen babaları için şu çınarın altında toplansınlar avluda. Vaktinde uyanamadığım bir bayram sabahı, yatağın katmanında ütülenmiş bayramlıklarımı giymiş, or’da babamın namazdan çıkmasını bekliyordum. Güvercinler avucumdan topluyordu taneleri. Kimse değildi o, ayırt edemiyordum kimler geçiyordu ayak izlerimizden! Zamanın bellegi kutsanırken, yani tavafta düş aralığından sızan kayıp ruhların kemik tozlarından melali anlamayan bir sürü put adam dökülmüştü kalıplara. Başlama vuruşu için düdük çaldı, kartondan ve betondan karmakarışık şehirler kurup dokun(ul)mayacak kanunlar yapıyorlardı. Hüznün bize yakışma halleri üzerinde, düşlerin hem içinde, hem dışında olma ihtimallerini yorumladık. Baba, oğul, kutsal ruh adına, ya da incire, zeytine, güvenli şehre verilen yemin adına !.. bizi dibe çeken kuyuda sürüsünü kaybeden Yusuf ile, imâsı idik. Atırlar mısın? Kıydaydık. Yaralı tayyarenin suya gömüldüğü gecenin

rengine boyandığımdan beri çok zaman geçti. Karartma geceleri, buruşmuş ekmek karnesi, yassıada duruşmaları, bir sürü ayrıntı yüzüme gözüme duruyordu. Ne zaman gemerek'ten karda geçsem üşüyordum. İhanet rüzgârı ile gelen muhtıralar, bildiriler, tankların ağırlığı, kaçıp saklanacak hiçbir yerim olmadığı düşüncesini kafamdan atamıyordum. Bilincimde sürçen arbede ile art arda sıralanan kelimeler sürekli yer değiştiriyordu. Aklın enkazından ve rüya kırıntılarından geriye hiçbir anlam taşımayan ihtimaller kalmıştı. Babamı yolcu ettiğimiz akşamdan sonra bir sürü akşam geçmişti. Bir sürü mevsim, bir sürü gönül kırıklığı. kutsanmış ölümler, protezli demokrasiler, gözleri bandajlı adalet ikonları. İhtilaller, failer, fiiller, sehpalara, zindanlar infazı pazarlıklı duruşmalar, gözaltılar.

O gece kurşunların önüne çıktık, tekmelenen tankların yolunu kestik, elimize bulaşan pagan salyasıydı. Keşiş serinliği, terazi pası, ihanet tozları!.. Vakt olmuştu! Kösler vuruldu, ilâhiler okundu, hazirûn dünya mülkünü yağmaladı dediler. Önce inanmak istemedik aklın yaptığı her şey; duyguların, varlığının inkârı üzerineydi. Acılarımızda biriken sessizlik komasıydı. Mürşidim bir sabah ezanında zincirlenerek götürülmüştü. Bir haber alamamıştık. Acısı konuşuluyordu. Uçuruma düşen gülün çığlığıydı sessiz dualarımız. Huysuz kırsağın yelesinde doludizgin uçuşuyordu, hal dilimizden anlayan kalmamıştı... Mürşidim 'gül' dilini bilir idi!..

Darbe ihtimalinden birkaç gün önce eski mahalleye gitmişti. Evlerinin yerinde kocaman alışveriş merkezi yapılmıştı. Eski tanıdıklarla sohbet edebileceği aşına yüzler görmeyi umuyordu. Kimse kimseyi tanımak istemiyordu. Sıradanlık akıyordu şehrin ar damarlarından. Bir sürü hayatlar ört pas edilip susturulmuştu.

Fiiller siyah beyazdı. Netsiz, puslu ve kayıp...

Fail yoktu! Meçhûl hayatlar mezarlığına dönmüştü şehrin hatıraları. Dünyanın kıyıcığında yapayalnızdı İbrahim:

“Geçmiş olmayan şehirler ne işe yarar? Susturulunca bir daha konuşmuyor, ya da dilsiz kalan hatıralarının peşinden kimsecikler gitmiyordu.”

Hatıralar ve sessizlik yitik zamanların kötücül simyası olmalıydı.

Fazla zamanı kalmamıştı! Son kalan hatıralarını kurtarma telâşıyla aklına işkence ediyordu.

Düşkırım misyonerleri dokundukları her şeyi varla yok arasına sıkıştırıp çöp yığınına dönüştürüyordu. Umutları, düşleri ve yaşama telaşını taşıyan her şeyi...

Teknolojiler, peydahladıklarına pazar bulmak için bir sürü kan akıtıyordu. Amerikan cadısı Condoleezza Rice çılgın demecinde, ‘Kirlenilip, murdar edilmiş dünyada bir galon kanı, bir galon petrole tebdil ettiklerini,’ söylerken hiç de ironi yapmıyordu.

*

İbrahim tekerlekli sandalyesini kapıya çevirdi, tekerleği hareket ettiren düğmeleri kullanmak hoşuna gidiyordu. Kapıyı aralayıp koridora çıktı. Bakındı, koridor tenhaydı. Gönül rahatlığı ile sürdü. Nöbetçi hemşirenin yokluğu keyif vermişti İbrahim'e. Bir sürü soru, bir sürü yasak, üst baş araması. Rezillikti! Kısacık asansör yolculuğunu

yaşlı kadın refakatçi ile sürdürdü. Kısa yolculuğunda yaşlı kadının özürlü oğlunun sorunlarını dinledi.

Ara katta durdu, iki hasta bindi asansöre.

Yaşlı kadın, “Halimden kimse anlamıyor!” diye yakınıyordu.

Zemin kat hareketliydi. Koridorda ne olup bittiğine anlam veremediği koşuşturmalar sürüyordu. Elinde serum şişesiyle lavaboya giden hastaya sürtünerek geçen sedyeden hastanın kolu sarkıyordu. Dudak kıvrımına hiçbir anlamı olmayan hüzün ve tebessüm karışımı belirsiz bir ifade yerleşmişti. Acil kapısından bahçeye çıktı.

Ağustos böcekleri, rüzgârda salınırken kavak yapraklarının çıkarttığı hışırtıyı ve havuzdaki fiskiye'nin sesini bastırıyordu. Gecenin esmeri, küçük temkinli adımlarla geldi. Kırmızı pelerini ile aşkını, allığını, pudrasını yorgun havuzun aynasında sürünüp, serin suda yıkanmasını seyretti. Ayın tapınağı olmuştu durgun su. Elini suya daldırdı, suyla oynadı. Saçlarını ve sakalını ıslak eliyle sıvazladı. Köyündeki dereyi hatırladı. Yaz mevsimi suyu azalırdı. Deltasında uzun kamışların büyüyüp uzamasını buradan görebiliyordu. Ruhunu köyündeki derenin serin suyunda yıkaya biliyordu...

Zihnine kene gibi yapışan kara kutusunu ne zaman aralasa vesvese yolunu kesiyordu. Aynacini biriktirdiği onca sorunun bir miktarını silebileceğini söylemişti. Karar veremiyordu, her seferinde gündem dışı detaylarda takılıyordu. Havuzun serin suyu düşüncelerini buzdan plaka gibi katılaştırmıştı. Düşlerine dönme zamanıydı. Putların alaca karanlığında devinen gerçek dünya ile, görünen dünyası kördüğüm olmuştu. Bir yerden bir yere gitme, hiç bir yere ait olmama halini düşünürken; zamanın dayanılmaz entrikalarını kafasından savuşturmaya çalıştı. Ayrıntılara takılmadan edemiyordu.

Düşünceye hapsedmeye çalıştığı küçük zekâ oyunları bedenini ve beynini kemiren derin kazıydı. Çaresizlik ham demire yürüyen pas gibi geçtiği yeri çürütüyordu. Zavallı insan neden bu kadar ağgözlü bu kadar vefasız oluyordu? Her şeyi bırakıp gitmeyecekler miydi? Kimin için bunca cehennemi biriktiriyorlardı?

“İki başına düşünmek yara alan kalbin cilasıdır. Tenin nasıl bir emanet olduğunu, bu emanetin rüzgârda sürüklenen kuru yaprak suretinde olabileceğini tahmin edebiliyorum Manidar!”.

Telefon kabinindeki bordo çizgili pijaması olan adam öfke yumağı halde konuşmasını hâlâ sürdürüyordu. İbrahim’in dudak kıvrımına tebessüm yerleşti:

“Bu adam bu gece yaşamakta ısrar ederse bir daha ölmez!” diye düşündü.

Tekerlekli sandalyesini ustalıkla kullanamadığı için öteye beriye çarparak ilerliyordu. Bahçe yolunda sararmış yaprakların üzerinden geçti. Bir zamanlar yağmur, boranla deli deli oynayan, güz gelip de dalından hayat bağlarını koparıp düşen şuncacık yaprağın canı acır mıydı? Ayaklar altında ezilirken, süpürülürken ya da çürürken acır mıydı titreyen bedeni?

Sıcak ve uzun günden sonra sakız ağaçlarının kekremsi kokusunu genzine çekti. Gecenin bin bir sesini dinledi. Gün boyu odanın boğucu sıcaklığından sonra ağaçların arasındaki serinlik cansuyu katmıştı kırılğan bedenine.

Kaderini, yorgun gövdesinde eşinen rüzgâra bıraktı.

Dolunay gökyüzüne asılmış kâğıt fenerdi, vakti gelince ışığını söndürecek, yeryüzünde gölgesini arayacaktı. Kedi uysallığında bir esinti süründü geçti terli boynunu. Bu saldırı İbrahim'e müthiş keyif veriyordu. Dişlerinin arasında korunga otunu diliyle çevirdi. Nar kırmızısı dudağında soğuyan şiirin buğusuna, izini sürmekte geç kaldığı balta girmemiş sözcükler karışıyordu.

Kucağından düşen defterini eğilip almaya çalıştı. Canı yandı.

Ameliyatta; darbe gecesı bağırsaklarını birçok yerden parçalayan şarapnel ve avare kemik parçacıklarına müdahale edilememişti. Doktorlar hareket etmemesini söylese de İbrahim, kesilmiş bir bacak ve kemiğine kene gibi yapışan şarapnelle yaşama çilesine katlanmakta ısrar ediyordu.

Ya hekimlik çok gereksiz bir şeydi, ya da çırlıçıplak ameliyat masasında yatan insan malzemesi hekimler için sıradan, yumuşak, pek de elzem olmayan nesnelerdi!

İbrahim sandalyesinin tekerleğini çevirdi, kızılçam ağacının gölgesine sürmeden önce ayak ve boyun ünitelerini ağır hareketlerle yatırdı. Defteri almak için yere uzandı, canı çok yandı. Acıdan yüzü kasıldı, çene hatları gerildi. Defterini yerden ağır hareketlerle aldı, eğilmişken pijamasının sahipsiz kalan sol paçasına kıvrıp sakladığı sigarayı alıp, parmakları arasında düzeltilti. İki dudağının arasına yerleştirdi. Kibritin alevini gizleyerek sigarasını avuçlarının içinde yaktı. Dumanı ciğerlerinde ve ağız boşluğunda gargara yaptıktan sonra boğum boğum savurdu. Keyiflenmişti. Çok iyi gelmişti tütünün kekremesi, ayartıcı tadı.

“Haydülen de haydülen, neredeydin bunca zaman? Elif Hanım tütünü yakıp cehen-neme gönderiyorum gör işte!” Elif Hemşire tütünün zararları üzerine gene çok şeyler anlatması üzerine İbrahim iç geçermiş; “İçimi kararttın kızım, dağınık kalsın, bu kadim dostumla arkadaşlığımızı bozma, ayrıntılara takılma.” demişti.

Havuz başında suyun üstündeki ışık halelerine dokundu İbrahim, kasımpatıların altında oynayan kedilere baktı. Birden hatırlamış gibi telefon kabinine baktı. Bordo beyaz çizgili pijama giyen adam gitmişti.

Bir rüzgâr geçti. Kavak ağacının hışıllayan yapraklarına baktı.

Ağır hareketlere defterinin sayfaların çevirdi. Bazı başlıkları okudu. Yazılmamış sayfa-nın ortasına parmağıyla bastırdı. Kalemı parmaklarının arasına yerleştirdi.

“İnsan en büyük devlettir. Kimse kimsenin inancını, özgürlüğünü güvence altına alma gücüne sahip değildir. Şifanız ve huzurunuz olsun yeter!” Sigarasını iki parmağının arasına alıp külünü döktü, tekrar dudak kıvrımına yerleştirdi.

“Biliyorum, bizden sonra da iyi şeyler olacak. Bu ‘iyi şey’in ne olduğunu bilmiyorum. Belki hedeflerimize koymakta tereddüt ettiğimiz ‘şey’lerdir. Yaşama heyecanı arsızca üstümüze geliyor Manidar. Acılarımız ve inadımız çaresiz bırakıyor bizi. Kötü olan, dünya nimetlerinin sevinci sardıkça sarıyor Adem oğlunu. Sevdiklerimize olan bağlı-lığımız göz alıcı simya; bağımlı yapıyor, tutkulu yapıyor, yakamızı bırakmıyor. Üstüne üstlük bizi ‘hay’layıp peşimizden arsızca teneke alıyor.”

Dudağına hüznü bir tebessüm oturdu, başını anlamsızlığa gönderme olsun diye salladı.

“Hayal kuralım boş ver, iyi şeyler olacak!” diye düşündü. Kalemin üzerine edilen yemini hatırladı.

“yüzümü eski bir gramofonla değiştirm daha cebir, daha petrol... kokun kalmadı. mülteciler gitti. darbelerin mevsim ortası indirimi kanlı geçiyor. kedileri ve şairleri çıkardık tutanaktan. bizi şimdi kim anlayacak? Akşamın serinliğini, düşlerimde kaybolan konvoyu çıkardım tutanaktan. Temmuzun ağır travmasını çıkardım, emanetçide unuttuğum uykumu çıkardım, bizi kim anlayacak?”

İbrahim son dönemeçteydi, yarıştan çekilmişti.

“Bir ölünün kendisi için ağladığını gördünüz mü?”

“Hayır, hayır! Ne zaman ki can, köprücük kemiklerine dayanır. Sonra kıyamet günü onları aşağılık kılacak ve diyecek ki: ‘Müminlere karşı düşman kesildiğiniz ortaklarınız hani nerede?’”

Gözlerinden akan yaş işaret parmağıyla sildi. “Zaten yoktular, geldikleri gibi gittiler!” diyecekler. “Ölüm nasıl bir şey öğreneceğim. Bedenimiz büyük bir kayıp olma-yacak, çünkü onu gözümün önünden hiç ayırmadım! Dilerim kalbimdeki güzel şeyleri incitmeden beraberimde götürebilirim. Ölüm, sadece korkakları ölüm düşüncesinden kurtarıyor! Hep söylenir ya: Oyun bitince şah da piyon da aynı kutuya konulup rafa kaldırılır!”

Parmağının yazmaya mecali kalmamıştı. Kalem ve sır defteri İbrahim’in elinden düştü. ‘Sabır, ağrıları dindiren acı bir ot gibiydi. Hem canını yakıyor hem de tedavi ediyordu!’ İbrahim’in canı çay içmek istedi.

“Geçmişin bakiyesine takılı kalanlar bir bardak çay gönderin!” diye mırıldandı.

İbrahim’in dünya vitrininden, dünyalık olarak isteyebileceği son şeydi bu! “Şiir öznedir diyorsunuz mirim.”

İbrahim:

“Bir şiir şairiyle, yani failiyle yaşadığı sürece öznedir. Zaman gelir fail şair ölünce nesneye dönüşmüş olmuyor.” Manidar:

“Tufan olsa, yeryüzünde tek bir şiir nüshası kalsaydı, o şiirin hangisi olmasını isterdiniz?” İbrahim:

“Yenidünya için söz gerekliyse, kâinatın sahibi sözünü mutlaka söyleyecektir. Gerekiyorsa levhalar açılır, cümle yeniden kurulur. Söz yine söylenir.”

Gözleri yumuldu, zihni boşlukta yarıklar açıyordu, bedeni uçtu o yarıkların içine girip, kayboldu. O ne güzel belde! İbrahim’in rüyası bedeninden ağır. İbrahim’in ruhu havadan hafif ise beden ruhun bineği ise. Ruh bedenini bunca zaman sonra neden üstünden attı?

İhtiraslar bizi bedbaht ediyor mirim. Elma ağaçtan nasıl düşer? Elmayı dala bağlayan hayat damarının suyu çekilmiştir de ondan. İbrahim hayattan neden düşer? İbrahim’i hayata bağlayan can suyu devirdaim kesmiş olmalı. Elma yüksekte yaşar, kütlesi hava-

dan ağırdır.

“Orada düşlerimizi kimse kanatmayacak Manidar!”

“Karâr u hâb zi Hâfiz tama’ medâr ey dûst karâr çîst? Sabûrî kodâm u hâb kocâ?”

Hâfiz

Kurban ve Kasap

DURSUN ALİ EMİR

Beden,canın vatanıdır. İşgal...

İnsan bedeni işgal edildi. Deride kanatsız böcekler! Bedenlerdeki yarasalar. Bit. Pire. İşgal... İşgali durdurmak imkânsız. Derilerde kızartılar. Derilerde kan. Kaşıntı. Tırnak yaraları haşereler kadar çok. Her beden belki binlercesinin evi. Sadece buradaki bedenlerde yaşayanların sayısı dünyadaki bütün insanların sayısına bedel.

Dağların, tepelerin arasında kaybolanların bedenlerinde sayamayacakları sayıda haşereden oluşan birlikler vardı. Bu işgali burada, bu şartlarda nasıl durduracaklar bilemiyorlardı.

Gece... Soğuk...

Bitler, insanların her yerinde. Bitler, saçlarında. Bitler, pireler bedenlerinde. Bitler, pireler kasıklarında. Bedenler onların ağzında. Deri ne kadar korumasız. Deri, delik deşik. Asalaklar beter bir bilinmez.

Bitler, dikiş aralarından dışarı çıktılar. Derin ısırmalar başladı. Rahatsız eden beden acı-maları. Kaşıntılar. Daha çok kaşınma daha çok acı. Daha çok kaşıma kan... Isırılan derilerde kızarıklık kabarıklıklar. Beden acıdı. Can, vatanının acısını hissetti. Acıya çare yok. Düşman sıcaklığı seviyor. Yaşadıkları yer sıcak. Oysa insanların bulundukları yer kar altında, bulunma öncesi yürüdükleri yerler kar altında ve soğuk mu soğuk. Hatta katmerli soğuk.

Yürüdüler. Ses etmeden durdular. Etrafı dinlediler. İyi haber. Sadece soğukun sesi var. Soğuk dışında kendilerini gafil avlayacak kimse yok.

Gözler etrafı inceledi. Her biri bir yandan sığınacak yer aradı. Dört bir yan kar, ağaç. Kapalı mekanlar şehirde kaldı, köylerde kaldı. Gece soğuk...

Sığınacak bir yer. Kayserili, Giresunlu, Tokatlı... Dağıldılar etrafa. Bir kaya kovuğu. Önünde ağaçlar. Bedenler kovuğa sığındı.

Ses. Sadece rüzgârın uğultusu. Ağaç hışırtıları. Kulaklarına gelen kendi solunum sesleri. Soğukun kuşlarının bile sesi yok. Ne bir karga ne bir serçe sesi...

Birbirlerine yaslandılar. Pireler, uykuyu beklemede. Derken uyku göz kapaklarına, bitler, pireler bedenlerine yürüdü.

Ağızlarında Tifüs, humma, dizanteri, veba, alerji, iltihap ve daha birçok bakteri, virüs. Pireler sanki iş bölümü yapmışlar bitlerle. Bitler bedene saldırırken pireler, bacakları ve kolları hedef almada. Kabarıklıklar ve kırmızı lekeler minik minik ve hepsi bir arada. Derileri ne çirkin ne kötü hale geldi. Bitlerin, pirelerin işgalinden önce derileri ne güzeldi. İpek misali kadife misali pürüzsüz, canlı.

Her deri ötekinden farklı koku demektir aynı zamanda. Burada derileri arasında fark kalmamıştı. Ötekini söylemeye utanırlardı fakat anneleri bile kokularını ayırt edemezdi artık. Üzerlerinde sadece kir kokusu kan kokusu. Artık birbirlerinden farkları yoktu. Ne şehirlerinde fark kalmıştı ne de zenginlik ya da yoksulluklarında. Hepsi aynı durumdaydı.

Uyku öncesi...

Hayaller. Hayalleri de birbirine benziyordu; uykuda gördükleri düş de aynıydı. Şehrin en sıcak ve büyük hamamında göbek taşına hatta cehennemliğin üzerindeki mermer uzanmışlar, terliyorlar. Soğuk yok. Ne insan suretinde gelen işgalciler ne de haşere ordularından oluşan işgalciler yok. Evliler damatlık, bekarlar bayramlık kıyafetlerini giymişler dışarıda kendilerini bekleyen atlı kızaklarla evlerine gidiyorlar. Sıcacık oda. Sobanın üzerinde kavurğa, çedene...Fırında patates. Hayallerindeki yiyeceklerin çeşidi evlerinde gördükleri kadar. Lezzetler evlerinde tattıkları ile sınırlı. Çok uzun zamandır banyo yapmıyorlardı. Banyo yapmayı unutmuşlardı. Banyo hayallerindeydi.

Ali, gözlerini açtı. Doğru dürüst uyuyamamıştı. Gözleri bir kapanıp bir açılmıştı. Tam yakaza vakti. Ne karanlık gitmişti ne de gün ağarmıştı. “Birkaç dakikaya gün ağaracak.” diye geçirdi içerisinden. Sonra içerisinde hareket isteği doğdu.

Önce kalkmaya yeltendi sonra vazgeçti. Herkes birbirine yaslanmıştı. Hareket edip diğerlerini uyandırmak istemedi. İlk uyanacak olanı beklemeye başladı.

Üşüyordu...

“Eve döndüğümde kırk gün süreyle dışarı çıkmayacağım. Kırk gün süreyle her gün banyo yapacağım. Ta ki derim eski haline gelinceye kadar. Sobanın yanına uzanıp kırk gün uyuyacağım. Ta ki uykuya doyuncaya kadar” diye kendi kendine söz verdi.

Gün doğumu...

Güneşin aydınlığı biri hariç hepsine gözlerini açtırmıştı. Hepsinde doğrulma isteği vardı. Her tarafları uyuşmuştu. Çok uzun süre olduğu gibi bu sefer de kıyafetleri ile uyuşmuşlardı. Uyanmaları da kıyafetleriyle idi. Yavaş yavaş doğruldular. Yüzlerinde soğuk vardı. Kiminin derisi ‘ayaza tutuldum’ dercesine esmerleşmişti. Kiminin yüzünü soğuk ısırmıştı.

Derilerde yaralar çıkmıştı. Yüzleri beyazlaşmış ve hafifçe şişmişti. Bedenleri yetmiyor-muş gibi aynen bedenlerindeki benzer biçimde ellerindeki derilerde de kızarıklıklar ve kabuklanmalar oluşmuştu. Derinin düşmanı ne çoktu!

Sığınacakları bir yer yoktu. Ellerini içerisine daldırabilecekleri arpa torbası da yoktu. Çok soğuklarda evlerine geldiklerinde sobanın karşısına geçmeden önce ellerini arpa çuvalına daldırır, bir süre bekler sonra sıcak mekânlara girerlerdi. Böylece ellerini soğuk ısırığından korumaya çalışırlardı.

Kalktılar. Yavaş yavaş hareket etmeye çalıştılar. Birkaç küçük hareketten sonra canlanırlar gibi oldular. Daha iyiydiler. Ayağa kalkamayan bir arkadaşları olduğunu gördüler. Yanına gittiler. Seslendiler. Hafifçe omuzundan sarstılar. Göz kapakları aralandı. Tekrar yavaşça kapandı. Gözünün feri solmuştu. Ağzını açacak mecali yoktu. Bitlerin kıyafetinin üzerinde yürüdüğünü gördüler.

“Ölüyor” dedi birisi. İstilacılar artık alacakları bir şey kalmayınca bulundukları yeri terk eder. Derinin artık bunlara verecek kanı yok. Biraz sonra pirelerin zıpladığı göründü. Pirelerde onu terk ediyorlardı. İki yanına iki kişi çömeldi. “Gözlerini aç söylediklerimi göz kapaklarıyla onayla” dedi birisi. Kelime-i şehadet getirmeye başladı. Muhatap ne gözlerini açabildi ne de ses verebildi. Bütün dikkatlerini ona verdiler.

Hareketsiz durdular. Beklediler. Sadece son bir nefes. Duydukları son ses oldu. Ağzından burnundan çıkan sıcak hava buharı çıkmaz oldu. Sağmış gibi telkini tamamladılar. Fatihalar okundu.

“Güneydendir, yazık soğuğa alışık değildi.” “Bünyesi de çok zayıftı.”

“Çizmeleri dayısınınmış. Yola çıkmadan vermiş.” Bunu söylemekten apayrı bir gurur, mutluluk duyuyordu.

Çizmeleri sağlamdı. Özel yapılmışlardı. Cebinde iki kısa kalın ip taşırdı. Kaygan zeminlerde bu ipleri bağlar, yürürken çizmelerin kaymasını önlemeye çalışırdı.

“Artık ayakkabıya ihtiyacı yok. İlk kimin ayağına olursa onun olsun” dedi birisi. İki çizmeyi de çekip çıkardılar.

Çıkaranlardan birinin ayağına oldu. Sevindi. Artık çizmesi vardı. Yine de ayağından çıkan çarıklarını atmadı. Biraz sonra kahvaltılar olacaktı.

Çizmesiz kalanın yün çorapları da vardı. Çektiler. Çoraplar çıktı. İçerilerinde ayak derileri ve parmak parçacıkları. Ayakları yer yer beyaz, sarı, mor, mavi, siyah. Bazı bölgelerde bu renkler birbirine karışmışlardı. Derinin normal renginden eser yoktu. Bakılamayacak, dokunulamayacak durumdaydılar. Çorapsız kalanı yerinden kımıldatmadılar. Üzerine kar yağmaya başladılar. Yapabilecekleri bu kadardı. Biraz sonra ayrılacaklardı. Onun nerede kaldığını, başına neler geldiğinin kimse bilemeyecekti. Ondan öncekilere dendiği gibi “Gitti ve dönmedi.” diyeceklerdi. Açlık...

Dört gün önce birlikte bilinen yiyecekleri yemişlerdi. Son üç gündür sadece ağaç kabukları ile yetiniyorlardı. Bu sabah, yerini çizmelere terk eden bir çift çarık yemekleri olacaktı. Çarığı ıslattılar, biraz yumuşayınca oradakilerin sayısınca böldüler. Her birine birer lokma düştü. Bir kısmı ağaç kabuklarını arasına çeşni yaptı. Yiyecek başka bir şey yoktu. Güneş göründü...

Bedenleri biraz ısınmaya başladı. Burada kalamazlardı. Karınlarını doyuracak bir yer, bir şey bulmaları gerekiyordu. Üç gün boyunca aç olarak yürümüşlerdi. Ne bir köy ne de bir insana tesadüf edebilmişlerdi. Kaybolmuşlardı. Karda yürümek dağa çıkmaktan daha zordu. Üç adım sonra insanın yürümeye mecali kalmıyordu. Karda yürümek insanın bütün enerjisini tüketiyordu. Bugün son yürüyüşleri olabilirdi. Ali'nin arkadaşlarından biri yere düştü. Yavaşça yanına vardılar. Kaldırmaya yeltendiler. Kaldıramadılar. Güçleri tükenmişti. Yanına çömeldiler. Dikkatlice baktılar. Bitler bedenini terk etmiş, kıyafetlerinin üzerine çıkmıştı. Hedefleri yeni bir bedene geçmekti. Telkine de mecalleri kalmamıştı. Birbirleri ile konuşmadılar. Bedenlerinde yeni kan emicilerine yer yoktu. Doğruludular. Adımları onları gittikçe uzaklaştırdı.

Zaman evden uzak kalanların öldüğü zamandı. Zaman gençlerin öldürüldüğü zamandı. İşgalciler gençleri öldürüyordu. Soğuk öldürüyordu. Açlık öldürüyordu. Hastalıklar

öldürüyordu. Sanki bütün ölüm sebepleri birbirleri ile sözleşmişler ve gençlerin peşine düşmüşlerdi. Bu nasıl bir zamandı, anlayamıyorlardı. Evlerinde olsalar belki ölümün sebepleri azalabilirdi. Haşerelerden kurtulabilirdi. Açlıktan ölmezlerdi. Soğuktan ölmezlerdi. Onları öldürecek hastalıkların sayısı azalırdı. Evlerine bir dönebilseler!.. En güçlüleri önde diğerleri ardı sıra onu takip ediyor. Öndekinin açtığı yol diğerlerinin daha az enerji kullanarak yürümelerine imkân sağlıyor.

“Ah yiyecek biraz ekmek.”

“Yiyecek olsun da ne olursa olsun!” “Biraz daha yiyeceksiz kalır isek...”

Konuşmalar yarı duyulabilecek bir tondaydı.

Önde yürüyen durdu. Dikkatini bir noktaya verdi. Heyecanla “İleride bir karartı var” dedi. Bir yıl sonra...

Ali, evine dönmüştü. İlk hafta karnını doyurma ve banyo yapma dışındaki zamanlarda sadece uyumuştı. Onun için zaman uyku zamanıydı artık. Sonraki günlerde her namaz vaktinden önce banyo yapmaya başladı. Bu durum kırk gün sürdü.

Uyurken sürekli soba yaktılar. Kırk gün soba hiç sönmedi. Ali çok düşünmüştü. Kurban Bayramı’nda dışarı çıkmayacaktı. Buna kesin olarak karar vermişti. Bir de kasap kim ona karar verememişti. Haşereler mi, işgalciler mi, soğuk mu, hastalıklar mı, bakteri ve virüsler mi, yoksa kendisi mi? Kurban kim? Karar verememişti. “Hepsini unutmak en iyisi.” dedi kendi kendine. Uyudu.

Kurban Bayramı.

Mehmet Efendi bayram namazından çıktı, evine geldi. Evin atası oydu. Ev ahalisi bayram oldu eline sıralandı...

Mehmet Efendi kurban kesecekti. Kıyafetini değiştirdi, kan çukurunu açtı. Çocukları toplandı. Torunları toplandı... İri bir tosun. Evin önündeki ağaca bağlı. Meydan okur gibi sağa sola baktı. Başını salladı. Güreş tutacak boğa gibi sağ ayağı ile toprağı eşeledi. Rakip arayan ya da sahibine ağıt yaktıran boğalar gibiydi. Ayağına urgan bağladılar, iki kişi hayvanın boynuzlarından tuttu, boynunu bükmeye çalıştılar, yere yatıramadılar. Onlar uğraştı, hayvan direndi. Ne hayvanı yere devirebildiler ne de ayaklarını bağlayabildiler. Mehmet Efendi oğlu Ali’yi çağırttı.

Kasap Ali zamanının en iyi kasaplarından. Eti, et çeşitlerini iyi bilirdi. Kızılörük, gelinboğan, kurtyemez... Bütün bunların ve daha çoğunun hayvanın nereleri olduğunu bilirdi. Aynı zamanda pastırma ustasıydı. Hangi hayvanın sırt eti daha güzel pastırma olur, hangisi az yağlı hangisi çok yağlı olur elleri ile dokunarak gözü ile bakarak ayırt edebilirdi. Yaptığı pastırmaların çemenini, tuzunu çok iyi ayarlardı, pastırma ne az ne de çok tuzlu; tam kıvamında ve tadında olurdu.

Kurbanlık hayvanı yere indirmede ve kurban kesmede de üstüne yoktu Kasap Ali’nin. Hayvanın ayaklarını bağlamadan yere indirir, yine ayaklarını bağlamadan keserdi. Hayvanı kaçırmadan bunu nasıl başarır herkes hayret ederdi.

“Ağan seni çağırıyor” diye haber ulaştırdılar, Ali geldi. Babası, kardeşleri oradaydı, kurbanı tutuyorlardı. Ali, hayvanın boynuzlarından tuttu, boynunu bükte, yüzü kibleye dönük olarak, boynu tam kan çukuruna gelecek biçimde yere yıktı.

Bıçağını eline aldı, hayvanın boynuna sürerek tekbir getirmeye başladı. Ellerini, dizlerini kurbanı yaslayan hisse sahipleri de tekbire katıldılar. Kasap Ali “Bismillah” deyip, kurbanın boynuna bıçağı sürdü. Kurbanın kanı çukura akmaya başladı. Kurban hareketsiz kalıncaya kadar bekledi. Son olarak kurbanın can damarını kesti. Kesme işini bitirdi.

“Baba ben eve gideyim.”

“Deriyi de soyalım da sonra gidersin.”

Ali, babasına hayır diyemedi. Elindeki uzun kesme bıçağını bıraktı, deriyi soymada kullanacağı kısa bıçağı aldı. Bıçağı deriye sürdü. Deri. Bit, pire, kene, sinekler. Deri. Derideki tüyler, asalaklar... Kasap Ali aniden bıçağı bıraktı koşmaya başladı. Midesi altüst olmuştu. Baygın gibiydi. Kendisini eve attı. Ardından gittiler:

“Ne oldu?.. Gel gel daha işimiz bitmedi.” dediler.

Ali’nin onları duyduğu, duyacağı yoktu. Yorganı başına çekmiş, kendinden geçmişti. Oradakilerin her biri farklı bir sebep üretti:

“Kan tuttu.”

“Kasabı kan tutmaz.” “Hayır hasta.”

Herkes farklı bir yorumda bulundu. Ali’yi kurbanın başına döndüremeyeceklerini anladılar. Kalan işleri kendileri yapmak üzere yanından ayrıldılar.

“Kurban Ali’de bir şey çağırıştırıyor herhalde.” dediler.

Ali, kasaplığı bıraktı. Kurban Bayramı süresince zorunlu ihtiyaçlar dışında odasından dışarı çıkmadı. Sonraki yıllarda da Kurban Bayramlarında bir daha dışarı çıkmadı. Kurban Bayramı’ndan bir gün önce eve kapanıyor, bayram bitinceye kadar dört gün süreyle kendini eve hapsediyordu. Niye dışarı çıkmadığını kimseye söylemedi.

Ali, artık kasap değildi.

Ali, mesleğini değiştirmeye karar vermişti. Yeni meslek edinmek için inşaatlarda amelelik yapmaya duvarcılık, sıvacılık öğrenmeye başlamış ve bu işlerde usta olmuştu.

Kurban Bayramlarında dışarı çıkmayışı çevresindeki herkesi meraklandırıyordu. Sebebi neydi kimse bilmiyordu. Kurban ve kasap... Bu ikiliyi ayıran neydi, kasap kurbanın başından niye kaçmıştı, artık niçin kurban kesmiyordu, Kurban Bayramlarında niçin dışarı çıkmıyordu bilen yoktu. Vatan bedene emanet. Yılların aldıklarının yanı sıra verdikleri de vardı. Ali’nin torunu askeri okul kazanmıştı. Eve ilk dönüşünde üzerinde askeri okul üniforması vardı. Dedesinin elini öpmeye geldi. Oturdular. Hasbihâl ettiler. Dedesini mutlu gören torun, dedesine:

“Dede, Kurban Bayramlarında sokağa çıkmama sebebin nedir?” dedi. Dede, durdu. Düşündü. Başını önce yere eğdi, sonra gökyüzüne bakar gibi yukarı kaldırdı:

“Oğul!” dedi; “Askerdik. Vatan nöbetini bekleme sırası bizdeydi. Ruslar üzerimize geliyorlardı. Bu Ruslar niye geliyorlar? Yaşadıkları yerde kuraklık mı olmuş?.. Geldikleri yerde zulme mi uğramışlar?.. Kıtık mı başlamış, ne olmuş da ordularıyla geliyorlar, toplarıyla silahlarıyla geliyorlar. Bu topraklara onlardan önce çok insan geldi. Yanlarında aileleri, çocukları vardı. Hiç kimseye zarar vermediler, kimse de onlara zarar vermedi. Birlikte yaşayıp gittik. Buralarda kimse kimseye zulmetmedi.

Bunlar, oğulların çocukları ile büyümesine, çocukların babaları ile yaşlanmasına izin vermeme yemini etmişler sanki. Bunlar bizden ne istiyorlar?..”

Torunu okulda yeni şeyler öğrenmiş olmanın heyecanı ile dedesine bildiklerini sıralamaya başladı:

“Dede! Sadece buradan değil yedi düvel yurdumuzun dört bir yanından bize saldırıyordu. O kadar çok millet saldırdı ki... İşgalciler buraları elimizden almak istiyorlardı...

“Evet oğul! Hiç yurt verilir mi. Yurt namustur, insanın yeryüzündeki cennetidir. İyisi de kötüsü de sahibine aittir. Bura bizim cennetimiz. İnsan hem namusunu hem de cennetini korumak zorundadır.

Sarıkemiş harekâtına katılıyorduk. Yurdumuzu işgalcilerden kurtarmaya çalışıyorduk. Günlerce kursağımıza bir lokma girmeden aç ve perişan bir halde yürümüştük. İliklerimizde işleyen bir soğuk ve derilerimizi yiyen bitler, pireler, beden istilacıları... Bedenlerimizdeki işgalcilerin derdi bizim kanımızdı. Yurdumuzdaki işgalcilerin derdi de bizim kanımızdı. Derilerimiz perişan bir haldeydi.

Sonunda düşmana baskın verdik. Çatışmaya başladık. Hem çok kayıp verdik hem de çok kayıp verdirdik. Çatışma esnasında birliğimiz diğer birliklerden ayrı düştü. Nereye gideceğimizi bilmeden aç perişan günlerce yürüdük. Yolda bazı arkadaşlarımız açlıktan bazısı soğuktan önemli bir kısmı da hastalıklardan kırıldılar. Sayımız azalıyordu. Gücümüz azalıyordu. Ağaç kabuğu yemekten perişan bir haldeydik. Adım atamaz duruma gelmiştik. Eğer yiyecek bir şey bulamaz isek hayatta kalma şansımız yoktu. Derken uzakta bir karartı gördük. Ali, aniden yerinden kalktı, lavaboya yöneldi.

Biraz sonra tekrar döndü. Torunu sordu:

“Dede, sonra ne oldu?” Ali düşündü. Konuşup konuşmamakta tereddüt ettiği anlaşıyordu.

Beden akla emanet...

“Oğul, karartının yanına vardık. Bir katır derisiydi. Bizden önce buradan geçen bir grup asker de bizim durumumuza düşmüş, orduya ait bir katırı kesmiş, burada yemiştir. Yiyecek olarak sadece derisi kalmış. O açlıkla deriye saldırdık. Her birimiz bir parçasını yedik. Biraz sonra deriden eser kalmamıştı. Midemizdeydi.”

“Deri mi yediniz?”

“Yiyecek başka bir şey yoktu.” “İşgal...”

İşgalciler bedenimizi cansız istiyordu. Haşereler derimizi perişan etmişti. Soğuk derimizi değiştirmişti. Biz deri yemiştik. Üzerinde haşereler, kıllar. Biraz bekledi. Derin derin nefes aldı. Midesi alt üst olmuştu.

Odadan çıktı...

Geri geldi. Konuşmaya devam etti Ali:

“Deri görmeye dayanamam. Aklıma soğuk gelir, açlık gelir, kıl gelir, haşereler gelir, kendi derimizin hali gelir... Daha neler neler gelir aklıma... Düşünürüm... ‘Kurban ve kasap!’ Acaba kim kurban kim kasap?..”

“Şahlanış”

OĞUZHAN MERT EKİM

Dağlara sonbahar gelmiş, gürültülü bir yazdan sonra etraf dingin bir sonbahar sessizliğine dalmıştı. Otlar büyümüyor tam aksine kuruyorlardı. Dallarda asılı durmaktan yorulan yapraklar da yeri boyluyordu. Kararan yüce dağ başlarını tümüyle örten kar gümüş yansımalarını bırakıyor, vadilerde serin, dondurucu rüzgârlar ısıklığa başlamaya başlıyordu. Ama şimdilik gündüzleri hava açık ve kuruydu. Dağların tam altından akan çayın karşı yakasında bulunan sık ormanlar sonbahar giysilerini çabucak giyinmişlerdi. Bodur kalan bitkiler sanki yanıyor fakat dumansızdılar. Yamaçta dikili olarak kendini sergileyen ağaçlar daha parlak bir renge, al ve erguvan rengine bürünmüşlerdi ve edebi karlarla örtülü zirvelerin sınırına kadar süzülüyorlardı. Etraf şaşılacak derecede bir mabed kadar sade, temizdi. Toprağı halı misali kaplayan soluk, sarı yapraklar göze çarpıyordu. Güneş biraz evvel batmış, denizle bulutların birbirine karışarak ahenkle dans ettiği yerde katmer katmer kıvılcımsı yığınlar oluşmuştu. Kafasında binbir türlü düşüncenin yılan misali kıvrılarak dolaşıp durduğu Baybars, bu müphem düşünceleri belki bir nebze de olsa yenebilirim diyerek günlerce oturup kaldığı ve yoğun bir şekilde ahşap kokan masasının başından kalktı. Adımını evinin eşiğinden dışarı atan genç; külrengi gözleriyle tam karşısında yer alan, gökyüzünü delip deşen, zirvesini perde misali örtmüş olan karlı dağları; ince, pembemsi dudaklarının kenarında oluşan belli belirsiz bir çizgiyle izlemeye koyuldu. Kestane rengi saçları, küt burnu ve çimen gözlerinin altları şimdiden içi suyla doldurulmuş gibi şişmiş, hafif tombul yanaklarına doğru sarkmıştı. Üzerine geçirdiği kalın siyah paltosuna, sahilin kenarında yer alan sandalları hafifçe sallandıran, etrafta ısıklığa gezinen sert rüzgârdan korunmak amacıyla olabildiğince sarınıyor, yüzünü bir kaplumbağanın kabuğuna çekilişi misali yaka kısmının içerisine çekilebildiği kadar çekiyordu.

Adımlarını her atışında ıslak parke taşlarından çıkan seslere kafasında ritim uyduruyor, tam yanındaki dar yoldan geçmekte olan otomobillerin farları ince ince yağın yağmurunu aydınlatıyor, çamurlu kaldırımların üzerinden sürünerek uzaklaşıyordu. Gıcırdayan sandalyesinden kalkalı ortalama elli dakika kadar oluyordu. Karanlık etrafı sarmıştı. Hava kapalı olmasına rağmen arada bir bulutları aşan ve kendisini gösteren ayın berrak ışıkları, gökyüzünü öylesine güzelleştiriyordu ki, sırlıslıkla âşık olmuş bir erkeğin sevgilisinin yüzünü düşlemesi gibi kendisine bakan kişiye ruh sarhoşluğu aşıyordu. Denizin kırışıklarla dolu çalkanan yüzünün dalgaları yürümekte olduğu sahilin kenarında yer alan taşlara her değişimde adımlarını yavaşlatıyor, kapalı olan dudaklarını olabildiğince incelten gülümseyişle, berrak ışığın belirli aralıklarla üzerinde gezindiği

karanlık suya hayranlıkla bakıyordu.

Biraz daha mesafe kat ettikten sonra üstü kapalı boş bir oturağı gözüne kestiren genç adam, çardağın bulunduğu tarafa doğru yöneldi. Yağmur, rüzgârla karışık olarak yağdığından dolayı yüzüne kurşun misali değiyor, biraz olsun canını yakıyordu. Paltosunun üzerindeki ıslaklığı elleriyle temizlerken şemsiyesini unuttuğu için kendisine kızmış, unutkanlığının bir gün başına ciddi bir iş açacağından emin şekilde, kuru olan bölgeye, etrafına göz gezdirerek sakince oturmuştu. Esintili ancak ılık bir hava olduğundan dolayı sahil kenarı boşalmamış, tepesindeki şemsiyelerinin sap kısmını tutarak yağmurdan korunan insanların önünden geçişlerini oturduğu yerden seyre dalmıştı. Gülüşenler, tüttürenler, üzgün bir yüz ifadesi takınanlar ve daha nice... Üzerinde çoğu zaman mutsuz, kısmen de mutlu olarak yaşadığımız yeryüzünde bu kadar çok birbirinden farklı kişiliklerin bulunduğu bilincine şaşkınlıkla çoktan varmıştı ancak bir kez daha bunu görme fırsatı yakaladı. Şu bir gerçektir ki; fiziksel özelliklerimiz her ne kadar başka bir kişiyle benzerlik gösterse de, bedenlerimizin içerisinde yıpranmış hâlde duran ruhlarımız bir o kadar da farklı yaratılmışlardı. Bunun en açık örneğini; kenarları hafifçe kırışmaya başlamış olan gözlerini sol tarafında bulunan kafeye çevirdiğinde gördü. Bir masada arkadaş çevresiyle beraber hunharca gülerек eğlenen topluluk bulunurken, onların hemen arkasındaki masada kaskatı kesilmiş bir kadının, aynı topluluğa nefretle bakışlarını seçebiliyordu. Aslında delikanlımızın kendisi de pek farklı değildi. Çoğu zaman içine kapanık, konuşmayan, aklında sürekli belirli meselelerin dolaştığı, hayaller kuran ve bunları gerçekleştirebilmeyi çok isteyen, kendisine belirli bir yol çizebilmiş birisiydi. İnsanların nasıl oluyordu da bu kadar sık gülebildiklerine, hayattan zevk alabildiklerine şaşıyordu. Bu kadar kirliliğin, kötülüğün, kıskançlığın, ölümün bolca bulunduğu ve insanlığın yerlerde sürünerek çamurlaştığı bir ortamda nasıl gülünebilirdi ki? Hayatımızı güzelleştiren, onu rayına sokan duygunun sevgi olduğunu bildiğimiz hâlde ondan neden bu kadar uzaklaşmak istiyor, sevgi yerine nefreti istiyorduk?

Sokağına sessizce süzüldüğünde saatler on biri vurmuştu. Gecenin ilerleyen vakitlerinde ortaya çıkan ayazdan korunmak için çenesini göğsüne gömerek biraz daha hızlandı. Yüzü dışarıdaki dondurucu soğuktan dolayı şimdiden hışır hışır olmuş, kırışıklıklarına toz dolmuştu. Oturduğu bina kendisine ailesinden kalmıştı. İlk önce asker olan babasını günümüzün moda hastalığı kanserden kaybeden delikanlı, bir müddet annesiyle beraber yaşamış daha sonrasındaysa onu da toprağa vermişti. Gökyüzüne çıkıp, kendimizi özgürce havanın akıntısına bırakmak varken, kaderimiz olan çamurlu toprağın altına giriyor, bedenimizi çürümeye bırakıyorduk. Zaten insanın sıradanlığı, bitmişliği de böyle bir sonu hak etmez midir? Kaldığı dairenin kapısını açıp, içeri girdiğinde burnuna yoğun bir küf kokusu doldu. Oturmakta olduğu bina çok önceden inşa edilmiş, bakımsızlıktan dökülüyordu. Tavan ve duvarın sıvaları dökülür, bu aylarda dışarısı buz tuttuğundan dolayı su boruları patlar, kar yağınca da dam akardı. Isıtma sistemi zaten yarım yamalak çalışır, yılda bir kez bu sistemi kontrol etmeye gelen teknik servis elemanı, çatlamış olan dudaklarının arasından binaya küfürler savurarak özensizce yaptığı işinden sonra dış kapıyı sertçe çarpar, arabasına binerek hızla uzaklaşırdı.

Üzerindeki paltosunu çıkarıp tüycükle bulanmış olan askısına bıraktı. Kaldığı daire üç oda bir salondan oluşmasına rağmen sadece ahşap masasının bulunduğu, üzerinde kitap okurken veya yazı yazarken kullandığı, soluk sarı ışığının ortalığı sakince aydınlattığı lambasının yer aldığı, tam yanındaki duvarda ise boydan boya üzerleri toz tanecikleriyle kaplanmış olan kitapların boydan boya dizilip, sıralandığı kütüphanesi mevcuttu. Televizyonu olmasına rağmen nadiren açma düğmesine basar, yemek masası da gereğinden fazla büyük olduğu için genellikle yeme içme işlerini çalışma masasında görürdü. Geceleri salonun tam ortasında yer alan geniş pencereyi baştan aşağı kaplayan perdeyi gidebildiği yere kadar açar, gündüzleri ise sımsıkı kapatırdı. Güneş ışığını sokakta sever, evin içerisindeyse ondan nefret ederdi.

Daima solgun, soyut bir ortam isterdi. Bunun nedeni de sanırım bezgin, yılmış bir ruhunun bulunmasından ileri geliyordu. Tek tük kalmış, bir iki kişiyi geçmeyen arkadaş çevresiyle nadiren buluştuğunda güler, şakalar yapar, eğlenir ancak bir an önce evine gitmek, sandalyesine oturmak, kitabını açarak sayfaların ışığını içine sindirmek, kokusunu derince solumak isterdi. Bir romanı dikkatle okuduktan sonra kapağını kapatınca bedeni üzerinde oluşan dinginliğe, sakinliğe, aklının sanki bilgiyle dolup, taşmasını hissedişine kısacası üzerinde oluşan o tatlı duyguya bayılıyordu! Oturur, bir müddet sevdiği kızın kıvrıcık saçlarını, dudaklarının muhteşemliğini, her yan yana gelişlerinde burnuna kadar gelen teninin kokusunu, gülüşlerini, herhangi bir olayı anlatırken heyecanlanışını ve doğayı kendisine baş eğdirtecek güzellikteki ses tonunu düşler, kendini garip bir sarhoşluğa kaptırırdı. Her ne kadar elini tutamasa da, yumuşak saçlarına parmaklarını dokunduramasa da, dudaklarının nemli yumuşaklığını hissedemese de, gözlerini onun gözbebeklerine dikemese de, kader onları bir türlü bir araya getiremese de yüreğine ağır bir his çöker, o güzeli hayalinde bile düşlemenin sarhoşluğunu sonuna kadar tadardı. Evet! Delikanlı sevgilisini her gün, her an düşlüyordu. Onsuzluk o kadar zordu ki!

Ama insanoğlunun en nefret ettiği bir yanı da şüphesiz alışmaktır. Mutfağa yönelip birkaç lokma ağzına attıktan sonra karnının gurultusunu bastırmıştı. Mutlu olduğu tek yere; masasına oturdu ve açık olan romanını bıraktığı yerden okumaya devam etti. Her kelimenin üzerinden gözleriyle dikkatle geçiyor, cümlelerin kendisine vermek istediği duyguları sonuna kadar alıyordu. Dışarıdan kulaklarına kadar so-kulan sesleri duymuyor, tam üst katında oturan Naciye Hanım'ın şımarık torunlarının gürültü çıkararak, yüksek sesle bağırarak merdivenlerden inişlerini hissetmiyor, kitabın içerisinde kendisine sunulan çevrede geziyor, bankta oturuyor, kahvehanede çay içiyor, sigara dumanından dolayı gözleri yaşıyor, karakterlerin sohbetlerini kendisine seçtiği uzak bir masadan izliyordu. Allah tarafından bize bahşedilen en önemli yetenek hayal kurmaktır. Hayattaki amaçlarımız, ideallerimiz, fikirlerimiz daima hayal sayesinde oluşur. İşte bu delikanlı da okuduğu romanın satırları arasında hayal sayesinde geziniyordu. Ah! Hayal kurumasaydık, güzelliği hissedemeseydik, sevginin içimizde oluşturduğu o sıcaklığı tadamasaydık toplumun berbatlığından nasıl kurtulabilirdik? İşte göz bebek-

lerini kelimelerin üzerinde süzdüren bu adam da bu bataklıktan kitap sayesinde çıkıyor, duygularını bu şekilde kötülükten arındırıyordu.

Vakit gece yarısını geçiyordu ki daire kapısının baş ağrıtan kuş cıvıltılı zili çaldı. Başını kaldırıp kapının olduğu yöne bakan delikanlı bu saatte kimin gelebileceğini aklından kısaca geçirdi. En yakın arkadaşı Macit olabilir miydi? Hayır, onun şu an çoktan yatağında olması gerekirdi. Başka da gelecek herhangi birisini bulamadı. Kalkarak kapının gözetleme deliğine çimen rengi gözlerini yönelttiğinde Rahmi Bey'in zile bir kez daha sakince dokunduğunu gördü. Kilidi tutup yerinden sökerek kapıyı sonuna kadar açtı.

“İyi geceler Baybars Bey oğlum. Kusuruma bakma, gecenin bu saatinde rahatsız ettim.” Yetmiş yaşlarına yakın olan, çelimsiz, kamburu çıkmış bu adamı karşısında gören delikanlı biraz olsun afallamış, titrek ses tonuyla cevap vermişti:

“Ne rahatsızlığı Rahmi Bey, buyurun içeri gelin.”

Üstleri kahverengi beneklerle kaplanmış ellerini havaya kaldırıp, başını memnuniyetle sallandıran Naciye Hanım'ın eşi, ayakkabılarını çıkararak evin içerisine daldı. Salonun tam ortasına gelip, etrafı kalın siyah gözlüğünün camları ardında zeytin tanecığı kadar kalmış gözleriyle inceliyor, başını farklı yönlere her çevirişinde yağlanmış boyun derisi kıvrılıp, katlanıyordu. Baybars yaşlı adama geniş salonda bulunan tek oturağı gösterdi. Adam oturağa yayılırken kendisi de masasının başındaki sandalyesini tam karşısına çekerek oturmuştu.

“Ne içersiniz Rahmi Bey? Kahvem tazedir, isterseniz yapabilirim.” Adam, Baybars'a şefkati bol olan bir gülümseme atarak:

“Yok, yok oğlum. Teşekkür ederim, zahmet etme lütfen.” “Siz bilirsiniz.”

Ortamı derin, kasvetli bir sessizlik kaplamıştı. Pervazları yalayıp, içeri girmeye çalışan hırçın rüzgâr bunu başaramıyor, yağmur damlalarının ince ince aktığı buğulu camda ısıklar çalıyordu. Rahmi Bey bu donukluk içerisinde arkasını dönmüş, masaya göz gezdirmiş, duvara yaslanmış olan raflardaki kitaplara bakmış, perdelerin kirliliğine kalın dudaklarını büzerek tepki göstermişti. Sessizlikten, bu göstere göstere yapılan bakışlardan biraz rahatsız olan Baybars, karşısında bulunan ve kötü sabun kullanmaktan yüzü hışır hışır olmuş yaşlı adama ziyaretinin sebebini sordu. Rahmi birden kendisine gelerek tekrar oturağına yayıldı.

“Ha, evet. Baybars oğlum bilirsin ki ailenle yıllardır tanışıyoruz. Mekânları cennet olsun, rahmetliler hayattayken daima konuşur, birbirimizle iyi geçinirdik. Seni annen doğurduğunda kucağına ilk alanlardan birisiyimdir. Sen onların bize emanetisin. Naciye ve ben seni oğlumuz gibi görürüz bunu biliyorsun değil mi?” “Tabii ki, biliyorum efendim.”

“Güzel, çok güzel... Senin daima iyiliğini, mutlu olmanı isteriz. Eğer ki bir problemin, sıkıntın olursa, ya da var ise gelip bizimle paylaşabileceğini de biliyorsun?”

Baybars kafasını hafifçe biliyorum manasında salladı. Fakat bu sözlerden sonra gözlerini yerdeki motifli halıya dikmişti. Rahmi Bey devam ediyordu:

“Günlerdir Naciye teyzen ile oturup konuşuyoruz. Senin de yaştın epey ilerledi. Oğlum artık sana çeki düzen verecek, evinin kadını olabilecek, seni sevgisiyle sarıp sarmalaya-

bilecek bir ruh eşi bulman gerekir. Aşk, sevgi günümüzde nadir bulunan ancak insanı iyileştiren en önemli iki unsurdur. Ailen hayatta olsaydı inan onlar da böyle olmasını ister, bize hak verirlerdi.” Kollarını açarak etrafı işaret ediyordu. “Bak şu yaşadığın ortama! Pislik götürüyor evladım.”

Benekli, kırış kırış olmuş ve yeşil damarlarının kendisini sergilemekten kaçınmadığı elini uzatarak Baybars`ın omzuna dokundu. İnce bir ses tonuyla: “Baybars, oğlum. Hemen karşı apartmanımızda oturan bir kız var. Belki daha önce de görmüşsündür bilemem. İyi, terbiye görmüş bir aile kızı. Hem onlar bizi, biz de onları tanırız. Adı Süreyya. Ne dersin, tanışmak ister misin?”

Genç adam hiç tereddüt etmedi, kesin ve kararlı bir ses tonuyla; “Beni düşünmenizden dolayı teşekkür ederim Rahmi amca. Fakat kusuruma bakmayın, benim gönlüm başkasında!” Bu cevaptan sonra yaşlı adam gülümsemiş: “Ne iyi, ne iyi! Söyle kimmiş bu kız? Gidip isteyelim hemen oğlum.” Baybars düz çizgi hâlindeki dudaklarını biraz olsun gerdirerek: “Maalesef, biz bir türlü kavuşamıyoruz. Yine de ben onu bekliyorum, gönlüm bir başkasındayken yanımda bir başkasıyla yaşlanamam! Bu kötülüğü bahsettiğiniz kıza yapamam. Affedin.” Bir müddet olduğu yerde kalıp, anlayışlı bir ifadeyle ayağa kalkan adam: “Peki.” diyerek kapıya doğru yöneldi. Ayakkabılarını giyip, merdivenleri çıkmadan önce delikanlıya dönerek: “Biz daima arkadayız evladım. Bunu hiçbir zaman unutmam olur mu?” Baybars, sevgiyle yaşlı adamın gözlerine bakarak: “Unutmam.” dedi. Rahmi Bey merdivenleri soluk soluğa tırmanırken kapıyı arkasından yavaşça örten genç adam, masasının başına geçerek kitabını tekrardan okumaya devam etti. O, gözbebeklerini sayfalarda gezdirirken üst katta konuşmanın neticesini merakla bekleyen Naciye, kocasına ne olduğunu sorduğunda şu cevabı aldı: “Sorma Hanım, sorma. Gönlünde bir başkası varmış, bu oğlan kitaplarla, romanla, şiirle kafayı bozmuş. Delirmiş, delirmiş!”

Göz kapaklarını araladığında vakit öğleyi geçiyordu. Gecenin dinginliğini sevdiği için sabahlara kadar kitap okuyor, kahve içiyor, yazdığı yeni romanı üzerinde çalışıyor, tıkanıp kaldığı zaman oturduğu yerden kalkıyor, evinin içerisinde iki üç defa turluyor, kafası sakinleşince tekrar yazmaya koyuluyordu. Sabahın ilk ışıkları evinin dış cephesini yalarken perdeleri sımsıkı kapatıyor, yatağına giriyor ve kendisini uykunun tatlı sersemliğine bırakıyordu. Geceyi bu derece sevmesinin nedeni; sokakların bomboş olması, sessizliğin olduğu gibi ortalığı istila etmesi, sokak köpeklerinin arada bir havlamalarından başka bir şeyin işitilmemesinden geliyordu. Kendini daha bir özgür, daha bir serbest hissediyordu. Bir süre yatağında kalıp, tavanı izledi. Gözlerini, ellerini yumruk yaparak ovuşturduktan sonra doğrulup ayağa kalktı.

Lacivert kalın perdeyi aralayıp dışarıya baktığında havanın dünkünün aksine oldukça açık olduğunu fark etti. Duş aldı, yarım yamalak kahvaltısını yaptı, paltosunu üzerine geçirdi, evin kapısını açarak merdiven boşluğuna çıktı. Tam bu sırada üst kattan inmekte olan ve parmaklarıyla çöp poşetini sımsıkı kavramış Naciye`yi gördü. Kadın yüzünde gülücükler saçarak merdivenleri inerken seslendi: “Nasılsın oğlum?”

“İyiym Naciye teyze, sen nasılsın?”

“Şükür, iyiyiz. Çöpü atıp, benim kıza geçecektim. Torunları parka götüreceğim.” Baybars hafifçe gülümseyip, kısık sesle: “Ne güzel!” dedi.

“İnsanın çocuğu olması güzel, torunları olması ayrı bir güzel be oğlum!”

Bu sözü biraz dokundurucu bir ses tonuyla söylemişti. Dün Rahmi'nin kendisine evlilik meselesini açtığını hatırlayınca bu lafın ondan dolayı söylendiğini anladı. Paltosunun düğmelerini iliklerken: “Haklısınız.” cevabını verdi. “Benim çıkmam gerek Naciye teyze, size iyi günler.” “Sana da evladım, sana da.” Hızlı adımlarla taştan yapılmamış merdivenleri inen Baybars, apartmanın kapısını açarak sokağa telaşlı bir şekilde süzüldü. Sanki önemli bir işi çıkmış gibi adımlarını oldukça geniş atıyor, ayakkabısının altındaki parke taşlar inliyordu. Apartmandan epey uzaklaştığını anlayınca yavaşladı, gelişi güzel dolaşmaya başladı. Yanından geçen insanları dikkatle inceliyor, dükkânlarının önünde oturup, küfürlü konuşmalar yapan esnafları işitiyordu. Öğle tatiline çıkmış liseli öğrencilerin şebeklikle karışık davranışlarını, cahillik kokan konuşmalarını, okullarının hemen dışında bir nefes çektikten sonra yanlarındaki arkadaşlarına uzattıkları öldürücü maddeyi, koşuşan, cilveli hareketlerde bulunan kızları, bunların farkında olan ancak hafif utangaç kesilen erkekleri, ya da dikkat çekmek maksadıyla yüksek sesle bağırان, çağırان gençleri. Günümüz öğrencileri öyle bir hâle gelmişlerdir ki bütüncül konuşmuyorum. Tek dertleri sosyal medya için resimler çekmek, beğeni artırmak amacıyla türlü pozlara girmek, çeşitli saçmalıklar yaparak günümüzün sirkisi olan; ‘hikâye’ kısmına belirli boş şeyler koymaktı. Kitap okumaları, makaleler yazmaları, yazı denemeleri yapmaları, bilimsel uğraşlarla kafa yormaları, kendilerini düşünmeye adanmaları gerekirken bu tür davranışlar sergilemeleri ne içindi? Eğitimsiz milletlerin uyuması kaçınılmazdır ve bir devletin refah düzeyini arttırması için eğitim gören öğrencilerinin bilinçli, uyanık olması gerekir. Fakat ne yazık ki günümüzde bu bahsettiğimiz şeyler birer hayal ürününden ibarettir. İzlediği görüntüler karşısında kafasında oluşan bu düşünceler eşliğinde yürümeye devam etti. Baybars yalnız başına kalabileceği, doğayı dinleyebileceği, kaleme aldığı romanı için yeni buluşlar yapabileceği bir yer biliyordu. Halk otobüsüne binerek oraya doğru yol aldı.

Parka ulaştığında her zaman oturup kafa dinlediği, sakın ve kimsenin uğramadığı köşeye doğru yürüyordu. Bu sırada etrafı izliyor, muhteşem görüntünün keyfini çıkarıyordu. Güneşin eğik ışınları toprağı bir yaz akşamı gibi yaldızlıyor, hava insanın tenini okşuyordu. Çayırın karşı tarafında kalan ağaçların dalları hafif rüzgârda salınıyor, sarı yaprakları kadın saçları misali uçuşuyordu. Söğütlerin altındaki küçük gölcüklerde balıkların yüzdüğü durgun dere ağırca akıyordu.

Dalların arasından vuran ışıqla bir aydınlanıp, bir gölgelenen geniş yolda, altın rengine bürünmüş su birikintilerine basarak yürüyordu. Ağaçların altındaki soluk toprak çiçeklerden zar zor seçilebiliyordu. Oturacağı bankı gördüğünde her zaman ki gibi boş olduğunu fark etti. Yüreğine çöken hafif bir ezikle oturağı yayıldı. Bu yer nedense Baybars'ın üzerindeki belirsizliği, kaygıyı kısa bir süre de olsa alıp götürüyor, sanki buharlaştırarak havaya karıştırıyordu. Doğa, biz insanlar için ne büyük bir şans! Yeşillik, böcekler, kuşlar, sürüngenler, yapraklar, burnumuza gelen mis kokular, onlarca

çiçekler, renkler ve daha niceleri. İnsanoğlu her güzelliği mahvettiği, ona dayanamadığı ve daima kötülükten, karanlıktan yana olduğu için bu güzelliğe de katlanamıyor, onu mahvediyordu. Neden yıkmak, bozmak, ateşe vermek, istila etmek yerine bütünleştirmek, inşa etmek, yeşili korumak, en önemlisi de içimizdeki insanlığı bulmak istemiyorduk, neden?

Biraz eğilerek tam altındaki dikili çiçeklerden etrafa yayılan baygın kokuyu içine çekti. Üstündeki çınar ağacının sayısız yaprağı arasından sıyrılan güneş yüzünü yakıyordu. Bu sırada dala konan kuşu fark etti. Kanatlarını sonuna kadar açıp, kapadıktan sonra başını efendisine selamlarcasına eğmiş, cıvıdamaya başlamıştı. Bu ortam içerisinde onun ötüşünü gözlerini kapayarak dinledi. Baybars ruhunu temizliyor, aklına adeta bir terapi uyguluyordu. Dün ki şiddetli yağmur gökyüzünü yıkamış, arındırmıştı. Şimdi de güneşin güzelliği onu ısıtıp, kurutuyordu. Gözkapakları kapalı, hafif bir tebessümle etrafı dinliyor, dudaklarını yalayarak ıslatıyordu ki bir hareketlilik hissetti. Gözlerini açtığı anda karşısında dikilmiş bir kızın ona hayranlık içerisinde bakmakta olduğunu görmüştü. “İyi mi böyle?”

Bukle şeklinde örülmüş saçları, okka gibi burnu, elma kırmızısı yanakları, inci gibi görünen dişleri ve incecik boynundaki âdemelmasının yutkundukça narin bir biçimde inip, kalktığı bu kıızı gören Baybars afallamıştı.

“Anlayamadım?”

Nazar boncuğu gözleriyle havaya bakıp, ellerini iki yana açarak: “Doğa diyorum, bulunmaz bir nimet.” Sıkılır bir ses tonuyla cevaplamıştı delikanlı: “Evet, öyledir.” Kız elinde tuttuğu kısa dal parçasıyla yerdeki nemli toprağı eşelemeye başlamıştı. “Gizli yerimi keşfetmişsin.” dedi. Baybars bu soruyu ilk olarak anlamlandıramamış daha sonrasında oturduğu bankı kast ettiğini anlayınca: “İkimizin de gizli yeriymiş desene.” cevabını verdi.

“İzin verirsen oturabilir miyim?”

Yer açan delikanlı: “Tabii ki, buyurun.”

“Burası benim için çok ayrı bir yerdir. Bu banka her oturuşumda sanki hayattan soyutlanırım, bedenim buradadır ama ruhum bu muhteşem güzellikte süzülür durur.”

Gözlerini Baybars’ın gözlerine kısa bir anlığına da olsa dikmiş, sonrasında utanmış olmalı ki bakışlarını toprağı deştiği dal parçasına kaydırmıştı. Delikanlı ilk kez gördüğü bu kııda farklı bir şeylerin olduğunu seziyordu. İnsanlara güvenmeyen, onlara sıcak bakmayan Baybars, nedeni bilinmez, aniden karşısına çıkan bu güzelliğe karşı sıcaklık hissetmişti. Cevap gecikince tekrar genç adamın yüzüne bakan kız:

“Dilini mi yuttun be adam!”

Kendine gelen genç: “Yok, yok. Tesadüf düşünüyordum, ben de daima burada bahsettiğin duyguları hissederim.”

Birden ayağa fırlayan kız kollarını yukarı doğru açarak kendi etrafında dönüyor, güneşin güzelliği yüzüne düşüyor, bakan kişiyi sarhoş edebilecek gülüşünü etrafa gönderiyordu.

“Şu doğaya bir baksana! Şu mükemmelliğe, kuşların kulaklarımıza kadar gönderdi-

ği nahoş ötüşlere, sincapların ağaç kovuklarının arasından bize çekingen bakışlarına, yapraklarını sallandıran ağaçların çıkardığı hışırtılara, akan suların o tadı doyulmaz berraklığına bir bak! Şimdi söyler misin bana, bir insan burada oturur da nasıl şiir yazmaz?”

Şiir lafını duyan Baybars ayaklanarak kıza doğru hızla süzüldü. Güneş karşısındaki güzelliğin gözlerini kamaştırıyordu. “Şiir mi yazıyorsunuz?”

“Tabii ki!”

Gülümsemiş, yüreğini mutluluk sarmıştı. Kendisi gibi yazan, okuyan, en önemlisi de şiire meraklı birini bulmuştu. Bir insan şiir yazar da nasıl içi kötü olabilirdi ki? Şiir okur, şiirle uğraşır da ruhu nasıl körelebilirdi? Tabii ki tıpkı karşısındaki duru manzara gibi daima gülecek, etrafına mutluluk saçacak, yaşamının tadına varacaktı.

“İsterseniz size yazdığım bir şiiri okuyabilirim?” “Lütfen, okuyun.”

Kız biraz gerilerek elindeki dal parçasını yere koydu. Üzerindeki vişneçürüğü elbisesi, boynundaki inci kolyesi, parmaklarının zarıflığı, teninin beyazlığı, bukle saçlarından yayılan kokusu, doğayla birleşince Baybars sersemlemiş, ayakta zor durabiliyordu. O tatlı ses tonu etraftaki hafif rüzgârın fısıltısı eşliğinde duyuldu:

“Gönlümün içinden geçtin.

Benim yüreğimi paramparça ettin. Şimdi söylesene neden yoksun?

Bu bana verdiğin bir ceza mı, yoksa bir imtihan mı?

İmtihansa eğer, şunu bilmeni çok isterim. Ben bu sınavı fazlasıyla geçtim.”

Çakılmış bir çivi misali olduğu yerde hareketsiz duran Baybars'ın dudaklarının arasından şu tek kelime döküldü: “Enfes!” Kız yere doğru hafifçe eğilerek bacaklarını kırdı ve beden dili ile delikanlıya teşekkür etti. Gülümsüyor, yanağının biraz gerisinde bulunan siyah nokta hafif sıkışıyordu. Sakin adımlarla karşısındakine doğru yaklaşan Baybars: “Adınız nedir?” diye sordu. Şiir okumadan önce yere koyduğu dal parçasını tekrar eğilip eline alan kız: “Almila.”

cevabını verdi. “Çok güzel bir isim! Kızılalma demek.” “Biliyorum.” dedi ve arkasını dönerek etrafa bir kez daha göz atmaya başladı. Bu sırada pembemsi, nemli dudaklarının arasından şarkı fısıldamaya başlamıştı. Ses tonu uzman olmayan birisine oranla gayet yumuşak, netti. Bukleli saçları rüzgâr tarafından okşanırken tekrar yüzünü Baybars'a döndü.

“Şiire çok meraklısın sanırım.”

“Evet, hem de çok! Ben de, ben de.” birden söyleyeceklerini yutup, yere baktı. Almila karşısındakinin afalladığını, utangaç bir hâle büründüğünü fark etmişti. Biraz daha yaklaşarak:

“Sen de?”

Kendini toparlayıp, cesaretlendirdikten sonra cevap verdi: “Ben de roman yazıyorum.” Lafını duyar duymaz bir anda hayranlık besleyen bir yüz ifadesi takınan Almila: “Ciddi olamazsın!” dedi.

“Gayet ciddiyim.” “Ne hakkında peki?”

“Henüz yeni başladım, zamana bırakarak yazıyorum. Biliyorum ki roman yazmak

sakinliği, olgunlaşmayı sever ve ona göre biçimlenir. Konusu ise; yalnızlıkla boğuşup duran yazarın, İran halısı kadar mükemmel bir roman ortaya çıkarmak istemesidir.” Dudaklarını aralayıp kendisine hafif gülümseyen kızın özenle bakılmış dişlerini gördü. “Desene kendini yazıyorsun.”

Baybars kafasını kaldırıp Almila'nın yüzüne şaşkınca baktı. “Nereden anladın?” “Anlayamayacak bir şey yok ki! Buradasın; oturdukları bankı eliyle gösteriyordu. Gözünü kapatmış, doğayı dinliyorsun. Kuşların ötüşlerini kulağında hissediyor, yaprakların hışırtılar eşliğinde toprağı örtüşünü izliyorsun. Böyle bir ortama ancak yalnız kalmayı kendisine lüks olarak görebilen bir insan gelebilir öyle değil mi?”

Nasıl oluyordu da hislerini, duygularını bu kadar net biçimde görebiliyordu? Nasıl oluyordu da Baybars'ın aklından geçenleri bu derece okuyabiliyordu? Ve en önemlisi nasıl oluyordu da bu kadar tatlı gülebiliyordu? Dün etrafa gülücükler saçan insanları gereksizler topluluğu olarak niteleyen delikanlı, şimdi bunun ne kadar yanlış bir düşünce olduğunun ayırdına varıyordu. Eğer ki insan böyle gülebilecekse, kendisini izleyen kişinin mutlu hissetmesini sağlayabilecek, ruh yorgunluğunu üstünden atabilecekse sonuna kadar kahkahalar atmalıydı! Almila'nın içerisi öyle aydınlık, öyle berraktı ki delikanlımızın içerisindeki koyu karanlığı bu ufak ışık, aydınlatmaya fazlasıyla yetmişti. Bunun adı sevgi miydi? Evet, şüphesiz sevgiydi ve insanlığı kurtaracak olan yegâne yol bu duygudan geçiyordu.

“Haklısın, yalnızlık benim için lüktür.” dedi ve ekledi; “Yalnız kaldığımda neler düşünüyorum, neler hayal ediyorum bilemezsin. Salt iyilik düşünüyor, kurduğum hayallerde kötülüğü asla içeri sokmuyorum. Biliyorum ki yalnızlığım; benim iyi bir insan olmamı sağlayan en önemli etken. Çünkü koltuğa yaslanıp sessizliğin içerisinde gözlerimi kapadığım zaman büyük bir yazar olduğumu, yazdığım romanı öğrencilerden, emeklilere kadar herkesin okuduğunu, ellerinden düşüremediklerini ve kahvehanelerde bile okudukları satırlar hakkında tartışlarını görüyorum.”

“Ve öyle de olacak, bundan emin olabilirsin.” “Bilemezsin!”

“Bilirim.” yumuşak avuç içlerini yaklaşıp Baybars'ın tam kalbinin bulunduğu kısma değirdi. “Ruhu senin gibi temiz; kötülükten, nefretten arınmış insanlar bu hayatta istedikleri şeyleri daima alırlar. Çünkü bu yaşam karanlıkla yeteri kadar doldu, ufak da olsa bir ışık istiyor!”

Delikanlı, kızın gözlerinden, tenine değişinden, ılık rüzgârın saç kokusunu burnuna kadar getirmesinden, incecik beyaz ten dokusundan başı dönmüş bir hâlde cevap verdi: “O ışık sensin Almila!”

Elini paltosundan çekmiş, arkasını Baybars'a dönmüştü. Açık olan hava yavaş yavaş kararmaya başlıyor, akşam saatleri de kendini hissettiriyordu. Ilık olan esinti ayaza çekmeye başlamış, çevredeki sesler azalmaya yüz tutmuştu. Güneş, kara bulutların arasına hapsolmuş kendini kurtarmaya zorluyor fakat gökyüzündeki lacivertimsi gardiyanlar buna izin vermiyorlardı. Almila değişimi hissettiği zaman tekrar arkasına döndü.

“Benim ve arkadaşlarımla ortaklaşa beraber kurduğumuz bir edebiyat grubumuz var. Orada haftada iki-üç kez buluşur, birbirimize şiirler, romanlar, öyküler okuruz. Senin

de gelmeni çok isterim, ne dersin?”

“Tabii ki, çok sevinirim. Ama ben biraz çekingenimdir, yeni bir ortama girdiğim zaman suskunlaşıyorum.”

Yüzüne yaklaşıp, sevgisiyle Baybars'ı tekrar saran kız: “Sorun değil, hepsini çok seveceksin. Cana yakın insanlar, fesat değiller! Çünkü edebiyat ile uğraşıyorlar.” dedi.

Baybars kafasını anladım şeklinde hafifçe aşağı, geri sallandırdı. Narin bileklerini saran küçük altın rengi saatine bakan Almila telaşa kapılarak: “Vakit epey ilerlemiş, gitmem lazım.” diyerek hızlı adımlarla uzaklaşmaya başlamıştı ki arkasını dönüp delikanlıya bağırdı: “Salı akşamı saat sekiz buçukta, meydandaki saat kulesinde buluşalım. Sakın geç kalma!”

Almila gittikten sonra kendisi de parktan ayrılan Baybars, buraya gelirken bindiği halk otobüsünün yırtık ve demirleri pas tutmuş olan koltuğuna oturmuş, etrafı kısık gözlerle izliyordu. Parktayken kararan hava şimdi de damarlarını insanoğluna gösteriyor, çaktıkça çakıyordu. Yağmur yukarıdan öylesine gür boşalıyordu ki sanki gökyüzü, tam zıttı olan yeryüzüne çok kızgındı. Arada sırada bembeyaz bir ışığa bürünen, bakan kişinin gözlerini bir anlığına da olsa sürgüleyen şimşekler avlarını arıyor gibiydiler. Camı döven sert damlaların hızlı bir şekilde aşağı kaymasını izleyen delikanlı, bugün karşılaştığı kızı düşünüyordu. Aniden karşısına çıkan, kendisini yıllardır tanıyormuşçasına yakın davranan, hayata gelmekten ve onun içerisinde yaşamaktan zevk alan bu kız kimdi? Güzelliği, narinliği, kadınsılığı tamamdı ama Baybars'ın gönlünde de başkası yok muydu? Hiç kavuşamayacağı, aşkla, tutkuyla izleyemeyeceği birisi yok muydu?

Almila her ne kadar gencin ruhunu sarssa da duygularının içerisinde girebilmiş miydi? İnsanoğlu böyledir işte; kendisine iyi gelecek, onu gönlüyle sarabilecek birisi karşısına çıkar da, yine de ruhunu sömüren, kavuşamadığı sevgilisini düşler. Onu ister, onunla birlikte olmayı hayal eder. Gönüldür bu, vazgeçebilir misin?

Durağa yanaşan otobüsten indikten sonra oturduğu apartmanına giden yokuşu nefes nefese tırmanmaya başladı. Çamura benzeyen, vıcık vıcık yağmur durmadan ağılamaya devam ediyor, havanın rutubetliği, bulanıklığı insanın içini karartıyordu. Bu manzarayı gören kişi bir daha bu şehre güneş hiç doğmayacak sanırdı. Siyah kışlık ayakkabıları yolların pisliğinden dolayı olduğu gibi kire batmış, pantolonunun paçası çamurlaşmıştı. Tıpkı sahilde gezindiği o akşam gibi şemsiyesini yine yanına almamıştı. Saçları, gür akan bir ırmağın altında durmuşçasına ıslak ıslak olmuş, fönlü telleri alnından aşağı kendilerini sarkıtmışlardı. Çizgili alnının tam orta hizasından dudak kıvrımına kadar inen damlalar, kaşınmasına sebebiyet veriyordu. Siyah paltosunun yakalık kısmından ise yere sular düşüyordu. Zor da olsa apartman kapısını açmış, koşar adım dairesine girebilmeyi başarabilmişti. Üstünü çıkardı, kendini sıcak suyun altına yuvarladı.

Dışarıda gök deliniyor, sokakları sel götürüyor, parke taşlar çatırdıyordu. Ağaçlar, rüzgârın şiddetli şamarını yiyerek sağa-sola devriliyor, hayvanlar sığınacak bir yer arıyorlardı. Ah hayvanlarımız! Sokakta bir başına, bizlerin acımasız yüreğine bırakılmış biricik hayvanlar. Yazın susuzluktan çırpınan, kışın soğuktan titreyen canlar. Şu hayatta bir insanın güzel kalpli olduğunu anlamak için hayvanlara, böceklere, çiçeklere, doğaya

davranışına bakınız. Eğer ki kişi, bunları, tıpkı kendi bedeni gibi koruyor, onları çocukları gibi görüyor, elinden gelen yardımı esirgemiyorsa o kişinin önünde eğilir, güzel kalbine her zaman hayranlıkla bakarım. Tabiatı tek yaşayan canlı insan değildi, kat kat iyileri daima vardı bu böyle bilinsin. Duştan çıktıktan sonra kurulanıp kendine gelebilen delikanlı dolabını açarak aç karnını doyurmuştu. Kadife işlemeli, kenarları yırtık tekli koltuğuna oturarak gözlerini yumdu. Bugünün ağırlığını üzerinden atmak istiyor gibiydi. Salı günü Almila ile buluşacak ve kendisine bahsettiği edebiyat grubuyla tanışacaktı. Acaba nasıl insanlardı?

Ortamda nasıl karşılanacaktı? Daha önce böyle ortamlara nadiren girdiği için yılda bir, belki de hiç- tedirgindi. Bu meselelerle kafasında uğraşırken kendini uykuya teslim etti. Oturduğu apartmanın üzerinde oluşan dumanlı, isli bir havaya uyanmıştı. Gece geç saatte uyumasına karşın bugün erken vakitte ayağa dikildi. İçerisinde hafif bir heyecan, bekleyiş söz konusuydu. Bunun nedeni Almila ile buluşacak olmasıydı.

Günler salıyı vurmuş, saatler önceden belirledikleri buluşma anına doğru hızla ilerliyordu. Kapalı olan perdelerin ardından kulağına bir düdük sesi geldi. Her gün mahallenin biraz dışında yer alan fabrikada çalışan işçiler için mesai zili çalar, bu çağrıya uyan, uyku sersemliğini henüz üzerinden atamamış asık yüzlü insanlar, yeni doğmuş güneşin pencerelerini kızıl ışığıyla boyadığı evlerinden sokağa ürkmüş hamam böcekleri gibi boşanırlardı. Sabahın ayazında, çamurla dolmuş olan kaldırımlara basarak fabrikanın yüksek taş duvarlarına doğru uygun adım yürürlerdi. Boya fabrikasının iğrenç, dimdik, kapkara olmuş boruları mahallenin üzerinde kalın sopalar gibi göğe doğru yükselirlerdi. Kasım ayının ilk günü gelip çatmıştı. Yerler donmuş, gece boyu kum gibi ince kar atıştırmıştı. Ortalık sessizliğe bürünmüştü. Oturduğu dairenin parke taşlarla kaplı olan sokağına bakıp işine giden insanları izleyen Baybars geçim sıkıntısını, aile sahibi olan bireylerin çocukları için durmadan çalışmak zorunda kaldıklarını aklına getirdi. Kendisine hem anne hem de baba tarafından oldukça büyük bir miras kaldığı için çünkü tek evlattı. Çalışmak zorunda kalmıyor, günlerini gezinerek, kitap okuyarak, roman yazarak geçiriyordu. Peki, bu miras kalmasaydı ne olurdu? Kendisi de tıpkı izlemekte olduğu insanlar gibi erkenden kalkacak, yeni güne türlü laflar savurarak işçi tulumunu giyecek ve evinden çıkacaktı. Baybars emeğiyle çalışan kişiye, emekçiye daima saygı duymuştu. Biliyordu ki onlar olmasa üretim olmaz, belirli bir kazanım elde edilemezdi. Yeter ki emekçi de; dürüstlüğü, onuruyla çalışsın! Çünkü dikkatle izlediği esnafın bir kısmında daima hile hurda yapıldığını görüyor, içinden onlara kızıyordu. Müşterisinin yaşlı olmasından dolayı alacağı meyveyi eksik tartan manav, değerinden kat kat azını teklif eden kuyumcular, devletin mahallerini, otopark alanlarını sahiplenmiş bir takım çeteler. Daha neler yoktu ki? Peki, ağızlarından dürüstlüğü düşürmeyip de her türlü hileyi barındıranları ne yapacağız? Şu bilinmelidir ki; bir kişi en çok hangi lafı söylüyorsa, hangi davranışı eleştiriyorsa onu köküne kadar yapmaktadır!

Gerekli hazırlıkları yaptıktan sonra akşamı beklemeye başladı. Kitabına sarıldı, yeni romanı için yazı denemelerine girişti. Kalemni bir oynatıyor, bir duraklatıyordu. Ellerini alnında birleştirerek derin düşüncelere dalıyor, aklına birden bir ışık doğmuş gibi

bir müddet uzunca yazmaya devam ediyor, daha sonrasındaysa aniden donup, salonu turluyordu. Küçük küçük notlar alarak kitabının içerisinde geçecek olan karakterlerin özelliklerini karalıyordu. Bir kitapta olaylar kadar betimlemeler de çok önemliydi. Okuyucuyu memnun etmek çok zordu ve bunun kapısını aralayan etkili bir betimleme cümlesiydi. Bu sebeple Baybars da işini özenli, pür dikkat ilerletiyordu. Kurduğu alarm çaldığında vaktin nasıl ilerlediğini anlamamıştı. Kişi düşüncelerle uğraşınca geçmez dediği zaman nasıl da akıp gidiyordu böyle? İçinden nedeni bilinmez bir mutluluk geçince karşı duvarda asılı olarak duran aile tablosuna yüksek tonda seslendi; “Yaşasın sanat! Yaşasın kitaplar! Yaşasın insanlık! Yaşasın iyilik!” Üzerine geçirdiği siyah kalın paltosundan sonra boğazına sardığı beresini de aynada düzleyen delikanlı şemsiyesini de alarak apartman dairesinden dışarı çıktı.

Meydanda bulunan saat kulesine ulaştığında beklemeye başladı. Ayaklarının altında ki kar her hareketinde gıcırıyor, havanın karanlığı bir şeyi düşmanca kolluyormuş gibi ağır ağır kulenin yıpranmış sıvalarına çöküyordu. Taneler sakince yeri boyluyor, rüzgârın fısıltılarıyla beraber bir sağa, bir sola ayrılıyorlardı. Ortalık bir gelinlik misali beyazla kaplanmış, birbirlerine savaş açarak hunharca bağırان çocukların sesleri kulaklarda çınlar olmuştu. Ağız ve burunlarından bir ejderha misali şiddetle savrulan dumanları püskürten insanlar, ellerinde tuttukları ekmek poşetleriyle bir an önce sıcak evlerine varmak istiyor gibiydiler. Adımlarını o kadar sık, hızlı atıyorlardı ki karlar kalın botlarının altında ezilip can veriyorlardı. Burnu hafif kızarmış olan Baybars, bu görüntüleri titreyerek izliyordu ki arkasından bir elin sırtına dokunuşunu hissetti. “Geciktim, özür dilerim.”

Bukleli, etrafa nefis kokular yayan saçlarına geçirdiği krem rengi şapkası, ince ve narin olan boynuna sardığı kırmızı beresi ve tüm vücudunu saran montu ile kendisine gülümseyen Almıla'yı görür görmez nedensiz yumuşadı. “Önemli değil, sadece biraz üşüdüm o kadar.”

Kiraz rengi rujunun dudaklarını örttüğü, inci tanesi dişlerinin kendisini sanki bir pod-yumdaymışçasına sergilediği ve insanın kulaklarını ağır ezgisiyle dinlendiren ses tonuyla:

“Haydi, gidelim o zaman. Merak etme birazdan ısınırsın.”

Delikanlının koluna giren genç kız bir müddet tereddüt yaşasa da kendini geri çekmedi. İkili saat kulesinin altından ayrılarak yürümeye başladılar. Üç sokak sağa döndüler, üzerlerini kar taneciklerinin kapladığı büyük ağaçlı bir parkı geçtiler, çocukların haylazlık ederek annelerini sinir ettikleri üzeri kapalı oyun alanının önünden tebessüm ederek adımladılar ve en sonunda kapısının tahtadan yapılma olduğu bir mekânda durdular. Kapıyı, teninin beyazlığından dolayı damarlarının açıkça görüldüğü kız eliyle tıklattı. Bir süre bekledikten sonra kapı açıldı.

“Aman efendim kimleri görüyorum böyle! Buyurun, lütfen içeri buyurun.”

Kapıyı gıcırtiların eşliğinde ardına kadar açıp kendilerine girmeleri için yer açan bu orta boylu, ince yeşil gözlüklü, hafif göbekli, kaşları kalın, yayvan burunlu ve yüzü sivri adam Ragıp idi. İçeri girdiklerinde arkadaşına sarılan Almıla: “Merhaba, canım

arkadaşım.” dedi. Aynı samimiyet ve içtenlikle arkadaşına sarılan Ragıp da: “Canım benim, canım. Hoş geldiniz.” diyerek karşılık verdi. Baybars bu sarılmadan dolayı biraz kıskançlık duymuş olsa da üstünde pek durmadı. Almıla elleriyle kendisini işaret ederek: “Bu Baybars, yeni tanıştık, iyi birisidir. Kendisi tıpkı bizim gibi edebiyata fazlasıyla meraklıdır.” Adam geniş ağzını kısaca aralayarak: “A, öyle mi? Siz de hoş geldiniz. Memnun oldum efendim.” Uzatılan eli sıktıktan sonra Baybars da: “Ben de memnun oldum.” dedi. Aynı el, onlara yön gösterdi: “Geçin, içeri geçin buyurun.” Hep birlikte salona yürüdüler.

Baybars ortamı oldukça dağınık ve solgun buldu. Kışlık salon tavandan yere kadar inen yırtık kadife perdelerle, sarı atlas döşemelerine, kahverengiye boyanmış vernikli tahtalarına, ortada duran geniş masadaki renk renk abajura rağmen

salaşlığını koruyordu. Hafif yukarıda kalan bölüme çıkmaya yarayan merdivenin basamaklarından birkaçı kavlamış, dış kapıyı örten gri camların çoğu gazete kağıtlarıyla sarılmıştı. Özellikle salonun mutfığa açılan kısmı insanın nefesini tıkayacak kadar küf kokuyordu. Bu küf kokusu da ancak damın akmasıyla açıklanabilirdi. Oda tamtakırdı, sıvalar dökülmüş, bağdadiler toprak altındaki çürümüş etten arda kalan iskeletler gibi meydana çıkmış, sarkan tavan bakımsız, döşemeler çürüktü. Zemin her adımda beşik gibi sallanıyor, merdivenin bulunduğu kısımdaki trabzanların arası örümcek ağlarıyla istila edilmişti. Köşelerde süprüntü yığınları hâlen duruyordu. Ne manzara, ne bir şey vardı. Sefaletin ta kendisiydi! Tam bir oda dolusu loş ve karamsar çıplaklık görüyordu. “Baybars, paltonu çıkarıp şuradaki askılığa asabilirsin.”

Almila'nın sesiyle irkilen Baybars çekingen adımlarla üstünü çıkardı, askıya astı. Ortadaki masanın zorlukla ayakta duran sandalyelerine çökmüş olan kız arkadaşının yanına gelip oturan delikanlıya Ragıp:

“Ne içersiniz?” diye sordu.

“Teşekkür ederim, bir şey almayayım.”

Almila araya girerek: “Ragıp çok güzel kahve yapar, denemelisin.” dedi. Kafasını olur manasında sallayan delikanlı: “O zaman bir fincanınızı alırım.” cevabını verdi. Ellerini birbirine vurarak: “Hay hay,” diyen adam mutfığa yöneliyordu ki birden arkasını dönerek: “Kahvenizi nasıl içersiniz?” diye heyecanlı sordu. “Orta olsun lütfen.” Almıla'nın tam yüzüne bakmıştı ki; “Benimki de orta olsun.” dedi kız. Mutfak bölmesine girip kapıyı kapattıktan sonra bir müddet daha sağına soluna bakınan Baybars, Almıla'nın kendisine baktığını görünce ona gülümsedi.

“Nasıl buldun ortamımızı?” “Fena değil.”

“Güzel yalan söylüyorsun.”

Anlamsız bir bakış atan Baybars: “Nereden çıktı şimdi bu?” “Ortam salaş, dağınık ve fena... Tam edebiyatçılara yakışır bir yer!”

Kendisine gülümseyen kızın dudaklarını inceleyen delikanlı: “Haklısın, öyle.” dedi. “Isınabildin değil mi?”

Çok uzun zamandır kullanıldığı üzerinde kızartılan kestane kabuklarının artık kömürleşmiş olmasından anlaşılan, cayır cayır yanan sobaya bakan Baybars: “Fazlasıyla, ter-

lemeye bile başladım.”

“Bu ortama her girişimde nedense mutlu bir aile tablosunu gözümün önüne getiririm. Bir odaya sıkışmış anne, baba ve çocuklar. Tahtaları çıtlatarak yakan alevin, insana verdiği tatlı bir sersemlikle uyuyakalmak, bir hayal etsene!”

“Evet, güzel bir düş!”

Ortamı kahve kokuları sarmıştı ki Ragıp mutfaktan çıkarak konuklarına kahvelerini ikram etti. Teşekkür ettikten sonra ilk yudumlarını aldılar ve çok beğendiler.

“Gerçekten övüldüğünüz kadar varmışsınız Ragıp Bey! Kahveniz enfes.” “Aman efendim utandırıyorsunuz, abartıyorlar.”

Almila bir yudum daha höpürdetmişti ki; “Abartıyor muyuz? Hakkını veriyoruz efendi, hakkını!” dedi.

Uzun bir kakkahadan sonra kendi de bir yudum alan Ragıp: “Teşekkür ediyorum o zaman.” diyerek yanıtladı. Fincanlarını yarıya indirmişlerdi ki Almila söz alarak konuşmaya başladı.

“Baybars da roman yazıyor. Gerçi henüz yeni başlamış fakat herkesi sarsacak bir kitap ortaya çıkartacak, buna inancım tam.”

Ragıp, Baybars’a bakarak;

“A, öyle mi? Roman yazmayı o kadar çok istiyorum ki, ama ne yazık ki cesaret edemiyorum.” “Neden?” diye sordu Baybars. Adam hemen açıkladı:

“Efendim roman yazmak çok farklı bir iştir. Cesaret gerektirir, kendine güven gerektirir, korkusuzluk gerektirir. Okuyucuyu memnun etmenin bu kadar zor olduğu bir dönemde, sayfalarca yazı yazmak için insanın her şeyi göze alması gerekir. Edebiyat, korkaklık sevmez! Aksine korkusuzca savaşmayı gerektirir.” Baybars kafasını sallıyor, Ragıp devam ediyordu: “Şimdi siz bir roman yazıyorsunuz. İçerisinde neler olmalı? Hemen açıklayayım; mutluluk olmalı, iyilik olmalı, kötülük olmalı, nefret olmalı, insanlık olmalı, ruhsuzluk olmalı kısacası hayatın içerisinde olması gereken her şey olmalı!”

“Kötülük, ruhsuzluk neden olmalı?” diye sordu Baybars.

Tebessümle açıkladı Ragıp: “Okuyucu; sürekli iyilikle, mutlulukla, öğütlerle yazılmış bir kitap okuduğunda hem çabuk sıkılır, hem de roman demek hayatın kendisi demektir de ondan. Kişi biraz kötülük, karanlık bir taraf arar ki gerçekliği bulabilsin. Bunun nedeni nedir biliyor musunuz?”

Ragıp durmuş, karşındakilere bakıyordu. Almila sordu: “Neymiş?”

“Çünkü iyi bir insan olarak bildiğimiz kişinin içerisinde elbet bir kötü yan vardır. Bu kıskançlık olur, kibir olur, nefret olur, umarsızlık olur, olur da olur. Okuyucuya kendinde olan duyguyu vereceksin ki romana dört elle sarılabilsin.” “Doğru söylüyorsunuz.” dedi Baybars fincanını parmaklarıyla okşarken. “Fakat burada önemli olan okuyucunun içindeki bu duyguları pozitif olarak etkilemek değil midir?”

“Tabii ki efendim, tabii ki! Zaten yazarın amacı toplumda beraber yaşadığı kişilerin üzerinde bizzat gördüğü veya kendi üzerinde de farkında olduğu eksiklikleri tamir etmek olmalıdır. Yazar, önce değişmeye kendisinden başlayacak ki okuru da değiştirebilsin.”

“Siz edebiyatla uğraşıp da; kötü, ruhu körelmiş olan kimleri gördünüz beyefendi?”

Ragıp bacak bacak üstüne attı. Ellerini yağlanmış olan karnının üzerinde birleştirerek cevapladı: “Edebiyata henüz başlarken içi solmuş olan, fakat edebiyatın içerisine girdikçe tekrar filizlenen çok kişi gördüm efendim!”

“O zaman kitap okumayanlara ne demeli?”

“Ah, orasını düşünmek bile istemiyorum!”

Sohbetin epey ilerlemiş olduğunu gören Almıla hayranlıkla ikilinin konuşmasını dinliyor, herhangi bir müdahalede bulunmuyordu. Fincanlardaki kahve tükenmiş, artlarında bıraktıkları taneciklerle beraber kirli bir görüntü oluşturmışlardı Baybars devam ediyordu:

“Bence kitap okumaktan ziyade insanı konuşarak çözümlemek gerekir. Büyük yazarlar bizlere tabii ki büyük manada bilgiler verirler ancak kişi; yüz yüze konuşarak, onu tanıyarak, hareketlerini inceleyerek karşısındaki kişi hakkında çıkarımda bulunmalıdır.” Kalın burnunu bir süre işaret parmağıyla kaşıyan Ragıp, kafasını sallandırarak ona hak verdiğini belli ediyordu. Boğazını temizledi, oturduğu sandalyeyi biraz daha masaya yaklaştırarak:

“Haklısınız, çok haklısınız. Ama sorarım size Baybars Bey! Bugün hangi insan içini karşısındakine gerçek anlamda açıyor? Gördüklerimiz, sezdiklerimiz dağın sadece görülebilen yüzü ve inanın asıl meselenin yanında bir hiç kalıyorlar.” Almıla kendisini ilgilendiren bir konuşmaya şahit oluyordu. Birden kafasını arkasına doğru yaklaştırarak hafif titretilen bir ses tonuyla:

“Peki, bunu nasıl açacağız?” diye sordu.

“Aşamayacağız, insan asla çözülemeyen bir mekanizmadır. Bu özelliğini de güvensizliğinden, korkusundan alır. Bizim toplumumuz sözleriyle, duyguyu açıklamasını iyi biliyor da, yüreğiyle ona destek çıkmasını asla beceremiyor.”

Derin bir sessizlik oldu. Bu laf ortamdaki kişilerin yüzlerine gerçekleri tüm çıplaklığıyla vuran bir şamar gibiydi.

Masanın çevresinde oturup, sohbet eden hemen hepsi tıpkı bu açıklamanın aynısını hayatlarında uygulamıyorlar mıydı? Evet, sonuna kadar böyleydi.

Romandan açılan sohbet şimdi şiire kaymıştı. Ragıp Bey de tıpkı Almıla gibi şiir yazmakla meşguldü. Baybars şiire ayrı bir merak duyuyor, daima Nazım Hikmet’in, Atilla İlhan’ın, Ümit Yaşar Oğuzcan’ın dizeleriyle gecelerini tatlılıkla büyülüyordu. Şimdi masa da derin bir sohbet daha başlamıştı.

Duvar saatinin sarkacı saniyeleri tıklatarak ezip geçiyor, Almıla konuşuyordu; “Biz de Ragıp ile şiir yazıyoruz. Daha doğrusu yazmaya çalışıyoruz.”

Baybars memnun bir yüz ifadesiyle: “Evet, bana parkta okuduğun şiiri çok sevmiştim.” dedi. Ragıp bedenini esnettikten sonra araya girdi.

“Şiir çok farklıdır Baybars Bey! Şiirde bir insanda bulunması gereken her şey mevcuttur. Aşk vardır, mutluluk vardır, hüznü vardır, zifiri karanlık vardır aynı zaman da onu tamamıyla aydınlatan küçücük, berrak bir ışık vardır. Şiir ile uğraşan kişileri bazen kafamda düşünüyorum da hiçbirisinde bir kötülük bulamıyorum. Hayatın ilacı; şüphesiz

şiiirdir, dizelerin o açıklanamaz büyüüdür.”

Karşısındaki adamın zaman zaman sakın, zaman zamansa aniden heyecanlanarak ses tonunu değiştirmesine hayran oluyordu delikanlı. Ragıp'ın aklında şüphesiz büyük bir fikir, düşünce yatıyordu. Zaten hayatta daima tutunacağımız kişiler; bu şahıs gibi büyük fikirleri olan, onları çıkarsız destekleyen, uğruna ölümü göze alanlar değil midir? Ragıp burnunun ucuna doğru hafif kaymış olan gözlüklerini parmağıyla geriye itti. Sakallarını sıvazlayarak devam ediyordu:

“İzin verirseniz size bir anımı anlatmak isterim. Oldukça karışık, cümleleri insanı içeri- sine çeken fakat bir daha da bırakmayan bir romanı yeni bitirmiştım. Kafamı dinlendirmek amacıyla dışarı çıkıp dolaşmak istedim. Gökyüzü muhteşemdi. Güneş, ilkbaharın diri güzelliğine kendini bırakmıştı. Boş bir bank bulup, oturdum. Etrafı kısık gözlerle izliyordum ki yanıma telaşlı bir adam oturdu. İlk başta pek dikkatimi çekmese de cebinden çıkardığı not defterine bir şeyler karalaması gözlerimi ona kaydırmama yetti. Dizeler oluşturuyor, çevreyi gözlemliyor sonrasındaysa başını kağıda gömerek yazıyordu. Bir ara ona çaktırmadan sayfaya baktım ve şu güzel dizeyi gördüm; “Görüyorsun, beraber günlerce oturduğumuz bankımızdayım. Yanımda sen değil tanımadığım bir adam var. Bu bile içimi o kadar yakıyor ki anlayamazsın!” O kadar utandım, sıkıldım ki bir şey sezdirmemek için saatime bakıp sanki bir yere geç kalmışım gibi hızlı hızlı uzaklaştım. Yani şunu demek istiyorum; Tarih boyunca şiire o kadar çok kişi boyun eğmiştir ki sırf onların yaptıklarına bakarak da bu işin nasıl bir büyü olduğunu anlayabiliriz. Saf sevgi, saf iyilik kesinlikle samimiyet kokan o muhteşem dizelerden geçiyor.” Almıla bir süre yanan sobaya bakıp birtakım düşüncelere dalsada aniden ortaya bir soru attı. “Ragıp Bey yazdığınız şiirlerden bir tanesini bizlere okur musunuz?”

Baybars da aniden vücudunu dikerek kız arkadaşını desteklemişti. “Evet! Çok memnun olurum lütfen bizi kırmayın.”

Adam mahcup olmuş, utana sıkıla karşısında oturanlara bakıyordu. Bir anda gecelerce uğraşıp, ter döktüğü dizeleri burada bulunanlara okumak garip gelmiş olmalıydı. Neticede şiirlerinde duyulmasını istemediği birtakım özel duygular da yatıyor olabilirdi. Bu yüzden aklından en uygun olanını seçmeye çalışıyor, bu süre zarfında Baybars ve Almıla da birbirlerine bakıp gülümsüyorlardı. Aniden parmaklarını şaklatan adam:

“Tamamdır, okuyorum hazır mısınız?” diye sordu.

İki gençte sandalyelerine iyice yerleştiler, eskimiş masanın üzerinde ellerini birleştirerek: “Tabii ki buyurun.” dediler. Ragıp boğazını uzunca bir süre temizleyip, bir yudum suyu gırtlığına gönderdikten sonra okumaya başladı.

Bir canan ki bakmaya kıyamazsın. Bir canan ki öpmeye doyamazsın.

Bir canan ki gönlünü kaptırırsan, mümkünü yok geri alamazsın. Bir canan ki saçlarına mı ölmeli?

Bir canan ki bakışlarında mı erimeli?

Öyle bir canan ki uğruna dağları delmeli...

Ragıp sıkılarak karşısındakilerin yüzlerine bakıyor, Baybars gereken karşılığı şöyle veriyordu:

“Burada oturduğumuz süre zarfında anlattıklarınız yerine bu dizelerinizi bize söyleseydiniz, şiirin ne derece yüreklere işleyen bir düş olduğunu çoktan öğrenirdik!”

Gece saat on ikiyi çoktan geçmişti. Gece yarısının dinginliği yavaş yavaş kendisini hissettiriyordu. Soğuk ayaz ortalığa salınmış, uykudaki evlerin, apartmanların çatılarından karları döküyor, duvarlara sürtüyor, taneciklere fısıldıyor, onları çamurlu sulara gönderiyordu. Bu yapılan edebiyat sohbetinden sonra ortamdan oldukça dolmuş olarak ayrılan Baybars, daha önce geçirdiği akşamların bugüne oranla pek eksik, yetersiz kaldığının farkına üzülerek varmıştı. Kitap okuyor, yazıyor, düşüncelere dalıyor, kendi kendine incelemelerde bulunuyordu ama başka bir insanla yapılan sohbetin çok daha iyi olacağını, onu aydınlatacağını bilmiyordu. Gezip dolaştığı sokaklarda bulunan kahvelerin içerisine baktığında o kadar boş, o kadar seviyesiz konuşmalar dolduruyordu ki kulağını, kendine sormadan edemiyordu; nasıl oluyor da bu kadar kalabalık günlerini akıllarına bir şeyler katmadan geçirebiliyor, bu ihaneti üstüne üstlük gülererek, küfürler savurarak, seviyesiz hareketlerde bulunarak bedenlerine yapabiliyorlar? Oysa şimdi delikanlı, Ragıp gibi bir entelektüel ile konuşmuş, fikirlerini olgunlaştırmıştı. Düşünün! Sohbet ettiğiniz birisi kafanızın içerisindeki henüz olgunlaşmamış bir meyveyi kızartıyor, gereken suyu veriyor ve büyütüyor. En sonunda da ortaya bakmaya kıyamadığınız bir olgunluk çıkıyor. Ah, ne müthiş bir hayal değil mi? O bu meselelerle uğraşırken koluna sımsıkı sarılmış olan Almıla tüm zarafetiyle yanında yürüyordu. Rüzgar ayaklarına dolanıyor, paltosunun altındaki eteğini savuruyordu. İnce kar tanecikleri hafif yüzüne çarpıyor, yürümekte zorlanıyor, küçük ayakları kara bata çıka ilerliyordu. Çıplak kalmış ağaçların, hüznü kavakların yanından geçiyorlardı ki Almıla sordu:

“Nasıl buldun Ragıp Beyi?” “Muhteşem, tek kelimeyle muhteşem!”

Soğuktan kızarmış yüzünü delikanlıya çeviren kız:

“Değil mi? Tüm gün konuştuğumuz odadadır. Sürekli okur, şiir yazar, notlar alır. Kıscacı edebiyat olmasa, nefes alamaz.”

“Bu adamın evi yok mu?”

“Gittiğimiz yerin hemen üst katı evidir ama durmaz orada, duramaz. Kitapları oturduğumuz salonda olduğu için onları terk etmek istemez.”

“Yahu, bir de kendimi romanlarla kafayı bozmuş sanırdım. Ne enteresan şey!”

Almıla durdu. Baybars'ın yanağına krem rengi eldivenin sarmış olduğu parmaklarını götürerek cevap verdi; “Delirmiyorsun, tam aksine uyanıyorsun da henüz farkında değilsin.”

Bu kızda farklı olan birçok şey vardı. Diğerlerinden keskin zekasıyla değil, aniden, hiç olmadık bir zamanda sarf ettiği buna benzer sözleriyle ayrılıyordu. Sohbetlerinde bazen bir cümleyi tam yeri ve zamanında o kadar iyi söylüyordu ki Baybars tıpkı şimdi ki gibi sadece susuyor, cevap veremiyordu. Almıla'nın oturduğu evin önüne geldiklerinde birbirlerinden sevgi dolu, mutlu ayrıldılar. O arkasını dönüp tam gri, paslı apartman kapısından içeri girecekti ki delikanlı seslendi:

“Bir daha ne zaman buluşacağız?”

Kız tatlı tebessümüyle arkasını döndü: “Vakti geldiğinde!” diyerek cevapladı. İçeri girip, kapıyı kapattı.

Baybars, gece vakti çıkan soğuktan dolayı titreye titreye oturduğu apartmanına doğru yürüyordu. Ayaz, yüzüne o kadar sert çarpıyordu ki başını paltosunun yakalığına iyice gömmüştü. Yanından geçen arabaların lastikleri altında ezilen karlar feryatla bağııyorlar, gökyüzünden üzerlerine yenileri ekleniyordu. Kaldırımı aydınlatan sokak lambalarının üzerileri donmuş, sivri bir şekilde aşağı kayan buzlar, mızrak misali kurbanlarını arıyorlardı. Evden çıkalı saatler olmuştu.

Apartman gözükteğinde biraz rahatlamış hissetti. Adımlarını yavaşlatarak etrafa kısaca göz attı. Çöp kutusundan taşıp, yeri boylamış olan torbalar, burnunu dolduran yoğun pis koku, tek tük ışığı yanan daireler, havanın kuşsuz, sessiz cesedi, arada bir bulutları yarıp kendini gösteren küskün ay. Eksiği var, fazlası yoktu. Dairesinin dış kapısından içeri girdiğinde direk yanan kaloriferine koşan Baybars, ellerini güzelce ısıttı. Dışarısı sıfırın altında on iki dereceyi bulmuştu.

Rahatlayıp, kendine geldikten sonra üstünü çıkarıp, ağzına birkaç lokma atan genç adam masasının başına oturdu, lambasını yaktı, okuduğu romanı kenara itti ve önündeki boş sayfaya kalemini dokundurarak şöyle yazdı;

“Bir gün bir kız tanıdım; bana insanlığın, mutluluğun, iyilik dolu bir kalbin halen yer yüzünde yaşamakta olduğunu öğretti.

Bugün bir adam tanıdım; bana hayallerin, düşüncelerin, şiir okumanın ve yazmanın halen diğer insanları değiştirebileceği inancını verdi.”

Mevsim Değişti Çünkü Sen Geldin

HABİB U M U T K A Y G I S I Z

Saat kaç olursa olsun, yağmurun başlama sesiyle birlikte dinlerdi müzik. İçine hapsettği ruhları birer birer azat eden bir gardiyandı çünkü o. Zamansızdı kapı gürültüsü. Hep öyle olurdu zaten. Hiç olmadık bir anda zil çalardı. Bir kişi hariç, anahtar kullanmayı sevmezdi ev sakinleri. Gelen kişi, fırtınayı ve yağmuru da beraberinde getirmemek için, en az otuz saniye beklerdi kapı eşiğinde. Sonra aheste biçimde paltosunu ve ayakkabılarını çıkartır, hızla terliklerini giyer, doğruca oturma odasına girerdi. Sıcacık ve içten bir “Merhaba”, tüm yaraların üzerine sürülmüş merhem olurdu adeta.

Yine öyle olmuştu. Kapıyı açan annesini gülümseyerek karşılamıştı Hilal. Her zamanki gibi doyasıya öpmüşü yanaklarından. Sonra rutinini değiştirip, oturma odası yerine mutfağa girmişti. Bir bardak su doldurmuştu kendisine.

“Çok mu susadın kızım?” diye soran annesinin gözünde hala minik bir kuzuydu sanki. Kızının saçlarını okşuyordu kadın. Kız kardeşinin geldiğini işiten Timur, oturma odasından seslenme konusunda uzmanlaşmıştı artık. “Yine ne saçmaladı bu adam? Gürsel midir nedir? Her ne karın ağrısıysa?” Sorduğu ilk soru bu olmuştu. Hâlbuki bunun yerine, daha samimi bir karşılama veya en azından sıradan bir “Nasılsın? Günün nasıl geçti kardeşim? Yorgun musun?” gibi sorularını yeğlerdi Hilal. Ama ağabeyinin tabiatında yoktu incelik. Bir tutam varsa bile; o, bunu gösterme konusunda haddinden fazla cimriydi. Karısına karşı davranışlarını gözlemleyen birisi, zaten kesinlikle umudu keserdi Timur’dan. Boyun büküp ağabeyinin kabalıklarına razı olması, bu yüzden bu kadar kolay olmuştu. Mutfaka uğrayıp bir bardak su içtikten sonra doğruca içeri geçmişti genç kız. Ağabeyinin yüzüne bakıyordu, ondan bir şeyler anlatmasını bekliyormuş gibi sabırsızdı üstelik. Ama Timur’un ilave edeceği tek bir cümlesi dahi yoktu. O, sadece insanların zayıf noktalarını bilir; bu zayıflıklarla alay edip eğlenirdi. “Ne oldu? Neyin var senin bakalım?” diye sormuştu. Gözlerini kardeşinin yüzünde gezdirirken, Hilal’in kötü bir şey söyleme ihtimalinden endişe duyuyordu sanki. “O manyak adam ne yapıyor? Kötü bir şey olmadı ya? Konuşsana be kızım. Dilini mi yuttun?” Televizyonun karşısında uzanıp sırtını dayadığı çift yastığa iyice abanmıştı konuşurken. Bu, onun günün yorgunluğunu atma şekliydi aslında. Gececi olduğu için, bütün gün uyumuştur ve uyku sersemliğini üzerinden atma gayreti içerisindeydi tam şu an. Az sonra yemek yiyip, tekrar işe gidecekti. Normal bir işte çalışsaydı, her hafta vardiya dönerdi ve bir hafta gündüzcü, bir hafta da gececi olurdu. Ama getirisi yüksek olduğu için, sabit gece vardiyası olan bir işte çalışıyordu şu sıralar. Asgari ücretin hayli üzerinde maaş almanın verdiği güven ve huzur, hiçbir şey ile ölçülemezdi. O yüzden hayatı tersten yaşamaya

katlanıyordu bir şekilde dişlerini sıkarak. Zor günler geçiren karısından uzak geçirdiği gecelerse, aralarındaki uçurumun yüksekliğini arttırıyordu. Görünmeyen bir el, söylenmemiş bir söz ayırmaktaydı sanki onları. Her şeye rağmen hayat son sürat devam ediyordu ve Timur için önemli olan tek şey, o an geçirdiği saniyelerdi sadece. Kız kardeşinin bükük boynuna baktı, onun susmaya devam etmesi halinde epey endişelenecekmış gibi davranarak, tedirgin biçimde doğruldu koltuktan. Daha fazla susamazdı Hilal. Anlamıştı.

Dilini çözdü: “Aynı. Bildiğin şeyler hep. Değişen bir şey yok. Gürsel bey, statik biridir.” Diğer koltuğa da o oturmuş ve derhal televizyondaki yemek programına dikmişti gözlerini. Ağabeyinden bu konu hakkında gelebilecek bir tek soruya bile tahammülü yoktu. Lafı değiştirmek için, “Kim ev sahibi bugün? Kimin evindeler?” diye sordu.

Ağabeyi ile Gürsel bey hakkında konuşmayı hiç sevmezdi Hilal. Timur gibi o da iki yıllık üniversite mezunu olmasına rağmen, şansı yaver gitmemiş, güzel bir iş bulamamıştı bir türlü. Kısa süreli olarak değişik sektörlerde, muhtelif fabrika köşelerinde çalıştıktan sonra, iş ilanları arasında bulduğu yarı zamanlı bir işe başvurmak zorunda kalmıştı. İlk bakışta ürkütücü, insanda fazlasıyla tereddütler uyandıran bir adam olarak görmüştü Gürsel beyi o da. Kendisine modern çizgilerde olmayan, eski usul bir asistan arıyordu. Ne iş yaptığı bile belli değildi tam olarak. Kabaca, internet üzerinden çeşitli malzemelerin ucuz fiyata alınması ve sonra kar miktarı konularak satılmasıydı yaptığı iş. Piyasada talep edilen her şeyin alım ve satımına gönüllüydü bu adam. Ve Hilal’den beklentisi, tüm organizasyonu sadık kalması ve işlerin takibini akıllı bir yardımcı olarak yapmaysaydı. Tabi “Home office” dedikleri tarzda çalışıldığı için ve özellikle ikili diyaloglarda mesafe tanımama dürtüsüne sahip olduğu için, Gürsel beyin iş teklifini kabul etmek büyük cesaret işiydi. Hiç evlenmemiş, orta yaşlı, pımpirikli ve kendi kendine konuşup duran bir adamın evinde nasıl rahat edebilirdi ki insan? Paraya ve kendini ispatlamaya çok ihtiyacı olduğu için, tüm tereddütleri ve korkuları bir kenara bırakıp, adamın iş teklifine “Evet” demişti genç kadın. Tabi ki annesine ve ağabeyine işle ilgili pek çok kötü detayı anlatmadan.

İyi para veriyordu Gürsel. Hem de oldukça iyi. Bir şirkette orta halli memurun alamayacağı kadar iyiydi Hilal’in maaşı.

Belki de bir kurum yöneticisi olsa ancak bu kadar kazanırdı. Üstelik görünenin aksine, hiç de ürkütücü bir adam sayılmazdı Gürsel. Evet, çok ciddi problemleri vardı. Psikolojisi bozuktu. Sonlandıramadığı bir sürü iç hesaplaşmaları da mevcuttu. Bunların hepsi kolayca fark edilebilir biçimde, ayan beyan gözüküyordu zaten. Evin ortasında pijamayla koşturmaları, Hilal’i uykulu biçimde karşılamaları ve ona özel hayatının kapılarını ardına kadar açıp tüm çapkınlık maceralarını anlatmaları, asla normal sayılamazdı. Fakat tüm bunların yanında, altın gibi bir kalbi vardı Gürsel’in.

Gözlerinin içerisine bir kerecik bakmanız yeterli gelirdi, duygularını öğrenebilmeniz için. Ayrıca Hilal’e karşı daima nazik, anlayışlı ve samimi davranmıştı. Duygularını görünür kılmakla birlikte, psikolojisinin bozuk tarafını daima kaçırmıştı ondan. Ve Gürsel’i en özel kılan şey de, başarılı olamadığı randevularını baştan sona Hilal’e anlatmasıydı.

Hayatında ciddi bir ilişki olması için yapmayacağı çılgınlık yoktu bu adamın. En çok da bu hoşuna giderdi Hilal'in. Onun tatlı kaçık fakat çok dürüst, oyunu kuralına göre oynamayı beceremeyen hallerine bayılırdı güzel kız. Onun amatör çapkınlık maceralarını her dinlediğinde, keyiften deliye dönerdi adeta. Sonunda parıldayan gözlerini Gürsel'in üzerine cömertçe savurur, moralini bozmaması için teselli ederdi onu. Ve kalpten inanaarak hep aynı şeyi söylerdi: "Sen çok iyi bir adamsın. Evet. Fazla iyi."

Tuhaf, eşine az rastlanabilecek çalışma koşulları olan ve getirisi yüksek bir işti bu. Üstelik Hilal gibi kıvrak zekâya sahip birisi için çocuk oyuncağıydı işleri organize etmek. Günlük çalışma saati üç saati geçmiyordu. Takip edilecek alışveriş işlerini listeleyp alım satımları çabucak organize ettikten sonra, biraz da laklak ediyorlardı ve dolayısıyla hemen özgür kalıyordu genç kız. Bu açıdan mükemmel sayılabilecek bir işe sahipti Hilal. Geri kalan zamanlarda dilediğini yapabiliyordu. Ev işlerini yoluna koyuyordu, arkadaşlarıyla geziyordu, kimi zaman annesiyle dertleşiyordu veya tek başına alışveriş yapıyordu çarşı pazar dolaşıp. Annesi ve ağabeyinin işi hakkında bildikleri tek olumsuzluk, patronu olacak adamın uçuk kaçık birisi ve bu halinin, Hilal'e fazla maaş ödemesini kolaylaştırdığıydı. Tabi bunu olumsuzluk olarak mı kabul ediyorlardı yoksa bir avantaj olarak mı, orası tartışmaya açıktı. Çünkü özellikle ağabeyi, durumu işine geldiği gibi kullanmaya bayılırdı. Şayet maçoluğu o gün üzerindeyse, Hilal'i kıskanacağı tutar ve Gürsel'in deliliğinden dem vururdu. Ama maddi menfaatlerin ön planda olduğu bir dönemse, hiç sesini çıkartmaz, hatta Hilal eve olmadık bir saatte gelse bile, neden diye sormazdı. İşin aslı, Timur da hemfikirdi kardeşiyle. Hilal'den dinlediklerinden yola çıkarak, Gürsel'in bu dünyadaki en yalnız, en garip adamlardan birisi olduğunu düşünüyordu. Onu tanıyabilme başarısını gösteren ender insanlardan birisi olarak, Hilal kendisini bu adamın yanında inanılmaz derecede hafiflemiş hissediyordu.

Kafasını kaldırdı, tekrar baktı Timur'a. Televizyona öylesine kitlenmiş gözlerinde upuzun bir yol bulmuştu ve o yol, kesinlikle eğlenceli bir yere gitmiyordu. Çevresindeki insanların ruhunu analiz etme yetisine sahip olduğu fikrine kapıldığı günden beri, kendine mani olamayıp etrafındaki herkes hakkında fikir yürütme ve durmadan çıkarımlarda bulunma hastalığına kapılmıştı Hilal. Öyle söylemiş olmak için değil; ısrarla ve bastıra bastıra dikte etmeye çalışırdı analizlerini. Adamın yorgun ve tedirgin yüzünü kaplayan o yolun haritasını çizebilmek için sabırsızlanışı bundandı. "Annenler nasıl? Uğradın mı hiç yanlarına bugün?" Anlamıyormuş ve bu konuda çok ilgisizmiş gibi yapıp, "Hangi anneler?" diye sormuştu Timur. Oysaki karısının ailesi hemen üst katlarında oturuyordu. İç içe geçmiş üç aile gibiydiler resmen. "Of abi ya! Yengeminkiler işte. Sahi o nerde? Odasında mı? İlgilensene biraz şu kadınla. Konuşmuştuk hani bunları? Yardımcı olacaktın?" Kardeşini isteksizce dinlerken, koltuk boyunca uzattığı bacaklarını karnına doğru çekip hızla geri bırakarak, minik bir zinde kalma egzersizi yapıyordu Timur. Simay gibi ince yapılı ve vücudunda bir gram bile yağ tabakası bulunmayan, üstelik bebek yüzlü sayılabilecek bir kadının kocası olduğunun fazlasıyla

bilincindeydi genç adam. O da kendine bakmaya gayret ediyordu. Sporunu ihmal etmiyordu en azından. Daima fitti ve oldukça kaslı, gösterişli bir vücuda sahipti. Zaman zaman yemek konusunda ölçüyü kaçırsa da, spor sayesinde kilo almamayı becerebiliyordu. “İyiler, iyi” demişti ve derin bir nefes almıştı. Sonra soluğunu taksit taksit dışarı bırakırken, egzersizini tamamlamanın keyfi içerisindeydi. “Sabah uğradı kayınvalidem işte! Sevgili kayınvalidem. Bir şeyler bıraktı. Ben uyuyordum, oralı olmadım tabi. Onlar kadın kadına konuştular annemle. Git bak. Dolaptadır getirdiği.” Ağabeyine uyum sağlamak ister gibi, Hilal de hareketlenmişti. Ayaklarını avuçlarının arasına alıp, hafifçe sıkarak kendini rahatlatmaya çalışıyordu güzel kız. “Tamam, şimdi bakarım” demişti kafasını sallayarak. “Bir şeyler hazırlarım hem. Annem telaş yapmasın şimdi.” Sonra tekrar manasızca televizyon ekranına baktı ve aklından Gürsel’in o sabahki tuhaflığını geçirdi. Özür dilerken, yine onu hiç şaşırtmayan hallerini kazıdı hafızasına ve bugün ona sormadığı tüm soruları, peşinen yarına sakladı.

“Her şey masanın üzerinde duruyor öylece. Yarım bırakılmış yemek, yarısı dolu bardak, orta sayfalarında kalmış bir kitap ve söylenmemiş pek çok söz... Ama en çok... Ellerin duruyor öylece. Evet, hepsi aynı masanın üzerinde. Sen, ben ve aramızdaki bitmek tükenmek bilmeyen şu edebiyat. Bugün ev sahibimiz, yalnızca bu masa. Kimseyi çağırmadım yanımıza.” Zihninden tekrar etmişti bu cümleleri. Sırasını karıştırmadan hatırlıyordu hepsini. “Sen şiir de yazabiliyor musun?” diye sormuştu Gürsel’e, bu dizeleri okuduğunda. Bıyık altından gülümseyen adam için, zor bir soru sayılmazdı bu. “İyi bir okuyucu, yazmasını da becerebilir.” Tüylere diken diken olmuştu Hilal’in. Bu düşünceye hiç katılmasa da, Gürsel’in tok sesinden kurtulup geldiği için hayli etkileyici ve inanılabildi. Şimdi bile, her satır adeta yalnız başına nefes alıp veriyor gibi canlı ve tesirliydi. Onunla geçirdiği kısıtlı zaman dilimini özel ve olağanüstü kılan sihirli dokunuş da, esasen buydu zaten. Bir avuç şiirdi hepsi.

Mutfak penceresinden dışarıya bakarken dalıp gitmemek öylesine zordu ki... Ensesinde biten annesinin sesiyle irkilmmişti. “Ben hazırladım kızım. Hazır her şey. Sofra kurulacak sadece. Sen içeri geç, geliyorum ben de.” Bir annenin anneliği, hiçbir zaman elden bırakmayacağının en güzel örneklerini sergiler dururdu kadın. Kocasını vefat ettikten sonra mecburen oğlu ve kızı ile birlikte yaşıyordu. Timur evlendikten sonra da durum değişmemişti. Gelinin de anne ve babası yaşlıydı ve çok iyi insanlardı. Onların da kızlarından ayrı kalma lüksü yoktu. Dolayısıyla, hem maddi hem de manevi nedenler bir arada tutmuştu üç aileyi. İyi de olmuştu böylesi. Bunun, Timur ve Simay için avantajlarının da, dezavantajlarının da çok olması gerekiyordu normal koşullarda fakat Simay ile Timur’un özel hayatları, alışlagelenden çok farklıydı. Çocuğunu düşürdüğünden beri Simay, bambaşka birisi olup çıkmıştı. Bir süre çalışmaya ara vermiş, evde odalarına kapanmış, az konuşmuş, çok ağlamıştı. Sonra tekrar iş hayatına geri dönmüştü. Pasta ustası olduğu için iş bulma sorunu yoktu Simay’ın. Ve çalışma saatleri dışında, yine yatak odalarında tüm zamanını geçirmeyi sürdürüyordu. Değişen tek şey, hayatı olduğu

gibi kabullenebilmekti onun için. Zordu. Belki onun yaşadığının misli kötü tecrübelere sahip milyonlarca insan, hayatlarına rahat biçimde devam edebiliyordu ama Simay... Hiçbir şey olmamış gibi yapmayı öğrenememişti bir türlü. Belki de doğru olan buydu kim bilir? Doğacak çocuğuna kurtarıcı gözüyle baktığı için, sadece anne olamama üzüntüsünü taşıyor, aynı zamanda hayatında düzelmesini umut ettiği tüm olumsuzlukların sonsuza kadar var olacağını kabullenmeye çalışıyordu. Ama en zoru, sahip olduğu en güçlü duyguydu: Yetersiz, eksik bir kadın olmak. Anne olmayı becerememek. Ve dahası, doğanın onu annelik için uygun bulmaması.

Odanın kapısı çalınmıştı. Ritimsiz ve düzensiz biçimde. Her zaman Hilal'in yaptığı gibi. Panikle toparlanan genç kadın, telaşla söndürmüştü sigarasını. "Efendim?" diye sordu sesini iyice uzatarak. Yanılmamıştı. Görümcesiydi gelen.

"Girebilir miyim? Müsait misin?" Seviyordu bu kızı. Arada kabına sığmaz, uçarı kaçarı halleri oluyorsa da, seviyordu işte. "Tabi ki" demişti ve istirahat ettiği inandırıcı olsun diye, öylece uzanmıştı. İçeri girmemişti Hilal. Yalnızca kafasını uzattı kapının arkasından, gülümsedi. "İyi misin?" Yine numaradan, çok uyumuş ta, uyku sersemliğiyle toparlanmış gibi hızlıca kalkışmıştı Simay. "İyiym, iyi. Ne oldu? Saat kaç?" diye sordu. Başarılı bir oyuncuydu aslında ama karşısında, Gürsel'in talebesi duruyordu. "Saati boş ver yenge. İçeri gelmeyecek misin?" Üstüne başına çeki düzen verip, aynı telaşlı havayı estirmeye sadık kalmıştı Simay. "Yemek mi yiyoruz? Uyuyakalmışım tüh! Yemeğe de yardım edemedim. Hay Allah!" İstemedi de olsa içeri girmişti Hilal. Sabırla ve şefkatle dokundu Simay'ın ellerine. Genç kadının kalbine açılan bir kapı ver mi diye yoklama almayı sürdürüyordu genç kız tüm iyi niyetiyle. Yengesinin gözlerinin içerisine baktı ve yavaşladı. "Yemeğe çağırmak için gelmedim. İstersen biraz konuşabiliriz. Ne dersin?" diye sordu. Yaşından büyük davranan kızın sunduğu ifade, her gün eziyordu Simay'ı. Onun anaç tavırları altında kaldıkça, kaybettiği duyguları daha da belirginleştiriyor, adeta su üstüne çıkıyordu. O yüzden görümcesiyle konuşmayı sevmiyordu Simay. Anlayış beklemiyordu. Destek veya itici güç ummuyordu. Kocasını gibi etrafındaki herkesin sağır, dilsiz ve duygusuz olmasını diliyordu sadece. Genç kızın omzuna dokundu, bir bakıma "Yeter" demeye çalıştı ona. "Yemek yiyelim olur mu Hilal?"

Büyük bir sessizlik vardı yemekte. Kimsenin anlatacak bir şeyi yoktu veya herkes haddinden fazla yorgundu. "Bu şehrin insanları hep böyle" demişti anneleri. Durduk yere neden böyle bir şey söylediğini sormaya kimse cesaret edemedi. Sonra kadın da sustu. Timur duvardaki saate baktı ve "Oo saat gelmiş" dedi. Boşalan tabağının içine gelişigüzel biçimde bıraktığı kaşığının çıkarttığı ses, herkesin kulağında yankılandı. "Ziyade olsun. Haydi ben kaçıyorum. Yarın görüşürüz" dedi ve her gün bıkmadan usanmadan aldığı sıradan karşılıkları aldı. Arkasından kimse el sallamadı, o da dönüp arkasına bakmadı. Kapı kapandıktan sonra Hilal dudaklarını araladı: "İnsanlar değişiyor anne. Şehirler hep birbirinin aynı. Kimin geldiği belirliyor duygularımız arasındaki farklılıkları." Belki de konuşmaya hiç niyeti yokken, sırf bu cümle sayesinde ses vermek iste-

mişti Simay. Bir cümle kurmuş, sonrasında bütün gece susmuştu: “Kimse gelmezse hep yağmur yağar. Ama sen geldin Hilal.”

Mezarlıkta Bir Film!

SEHER COŞKUN

“İyi misiniz hanımefendi?”

Kim bilir kaçınıcı defadır sorduğu aynı soruya cevap alamayan reyon görevlisi kız, beni hafifçe sarsıp kendime getirmeye çalıştı. Soruyu bir kez daha sorarken anca “... hanımefendi?” kısmını yakalayan ben ise gözlerimi sonuna kadar açmış şaşkınca ona bakıyordum. Görevli, sabır taşını kışkandıracak fakat zorla ve üzerine uzunca bir zaman çalışılarak öğrenildiği belli bir yumuşaklıkla tekrarladı sorusunu. “İyi misiniz hanımefendi?” Ve ekledi “Yirmi, yirmi beş dakikadır öylece sırtımış reyonu seyrediyorsunuz, sizin için endişelendim.”

Hemen toparlandım. “Çok iyiyim, teşekkür ederim.” diye cevap verdim. Hala gülümseyordum. “Bu bahar gününde iyi olmamak mümkün mü?”

Görevli kız anlam veremedi bu gereksiz detaya. Ne tür vakalarla karşılaşıyorsa artık, garipsemedi de. Sorduğu yeni soruyu tonlayışı ile benden bir an önce kurtulmak istediğini hissettirdi.

“Hangi ekmekten istiyorsanız paketleyeyim.”

Yüzümde hala aynı gülümseme vardı. Raflardaki onlarca çeşit ekmeğin arasından hiç düşünmeden yaptım seçimimi. “Bir somun ekmek alacağım.”

Görevlinin ekmeğin üzerine etiketi yapıştırırkenki acelesinden ne düşündüğü rahatlıkla anlaşılıyordu. “Afiyet olsun!” derken de, ses tonunda aynı acelecilik vardı.

Marketten çıkıp eve yürümeye başladım. Olanları düşündüm. Kızcağız yüzüme anlamsız anlamsız bakmakta ve bir an önce benden kurtulmaya çalışmakta haklıydı. Bir insan yirmi beş dakika neden ekmek reyonuna sırtakalmış bir şekilde bakardı ki? Hem de en sonunda klasik bir somun ekmek almaya karar verecekken. Benim de kendimce haklı sebeplerim vardı tabi. Dinlese, görevli kızın bile anlayabileceği kadar haklı sebeplerim. Az önce markette, ekmek reyonunun önünde hayatım resmen gözlerimin önünden film şeridi gibi geçti. Hayatı film şeridi gibi gözlerinin önünden geçmek... Bu durumun sadece ölürken yaşanacağını sanırdım izlediğim filmler yüzünden. Halbuki bir şeye özlem duymak yetiyormuş. İnsan, öldüğünde dünyada yarım bıraktıklarına özlem duyduğu kadar yaşarken de geçmiş yıllarına özlem duyuyormuş. İzlediği filmde memnun kalmayınca ya da hangi filmi izleyeceğine karar veremeyince sevdiği eski bir filme sığınır ya insan. Bir sonraki sahnede ne olacağını, bir sonraki replikte ne söyleneceğini bilmemenin güvenine, mutluluğuna tutunur.

İşte ben de bir ekmek reyonunun önünde, dantelli bir minibüste, bir sigara dumanının altında böyle bir mutluluğa, rahatlığa ve güven duygusuna sığınyordum. Öyle büyük

prodüksiyonlara ihtiyaç duymuyor; bir ses, bir çift göz ya da bir sözle yetinebiliyordum. Yüzümde hala aynı gülümseme ile yolun karşısına geçtim, derin bir nefes daha alıp apartmana girdim. Dışarıdaki hava doyasıya nefes alıp onları biriktirmek isteyeceğiniz kadar güzeldi. Sabah atıştıran yağmurun ardından çıkan gök kuşağının renkleri o kadar canlıydı ki bir ressam az önce onu oraya özenle çizmiş sanırdınız. Büyüleyici bir nisan sabahıydı.

On iki yıl önce... Tam on iki yıl önce, bu tarihlerde yine bu güne benzer güneşin olanca cömertliği ile dünyayı kucakladığı bir bahar gününe uyanmıştım. Aydınlık ve kesinlikle aynı ressam tarafından çizilmiş olduğuna emin olabileceğiniz bir gökkuşağının altında. Kuşlar bu manzaranın altında kalmak istemezcesine, en güzel şarkılarını şakıyorlardı. O kadar etkileyicilerdi ki, kış boyunca bunun provasını yapmış olduklarına yemin edebilirdim. Çiçekler en güzel, en renkli elbiselerini giyinmiş, süslenip püslenmiş eşlik ediyorlardı bu güne. Büyüleyici kokuları sarmıştı dört bir yanı. Çocukların cıvı cıvı sesleri yankılanıyordu kaldırım taşlarında.

O yaşlarda, yine izlediğim filmler yüzünden, büyülu bahar sabahlarına masalsı uyanma planları yapardım. Zaten beni hep bu filmler mahvetti. Çok şey de istemiyordum aslında. Korodan kopan bir kuşun penceresinin önünde yaptığı serenatla açabilirdim mesela gözlerimi. Ya da ne bileyim, evi saran muhteşem börek kokusu beni hoş bir hisle ve dudağımda muzip, küçük bir gülümseme ile uyandırabilirdi. Ya da hiç olmazsa kendi tercihimle, gözlerimi ağır ağır açarak güneş ışınlarının odanın içinde raks edişine şahit olabilirdim. Ama ne mümkün! Bünyamin Abi ve 70 model külüstür -çok pardon, emektar- minibüsü her sabah iş başında olurlardı. Bir mahalle düşünün ki, çalar saat gibi bir buluştan mahrum olsun ama her gün aynı saatte yataktan fırlayıversin. İşte bu çelişkiyi mümkün kılan adamdı Bünyamin abi.

Şehir içi minibüs hatlarından birinde şoför olarak çalışırdı. Her gün işe gitmesi gereken vakitten en az yarım saat önce kalkar; emektarını çalıştırabilmek için inanılmaz bir çaba sarf ederdi. Eşinin dantellerle süslediği gazino havasındaki minibüsünün koltuğuna büyük bir hevesle oturur, kontağı çevirir ve gaza basardı. Ama gelin görün ki minibüs hepimize az sonra uçacakmış hissiyatı veren bir ses çıkarır fakat yerinden milim hareket etmezdi. Hemen ardından seremoni başlardı. Önce Bünyamin abinin küfürleri yankılanırdı sokakta:

“Hay ben senin gibi aleti yapanın da... Tövbe tövbe...”

Küfürün sonunu getirmezdi çocuklara kötü örnek olmasın diye. Sinirli ama düşünceli bir adamdı. Ardından arabanın tekerine sert bir tekme:

“Lan bir sabah yapma bari be.” Ve tüm mahallenin onun temennisine katılışı. “Evet, bari bir sabah yapma ne olursun!” Hemen sonrasında pişmanlık ve hak verme:

“Tamam, sen de emektarsın oluuuuuum anladık. Bu zamana kadar seni bir tamire, bir bakıma götürmüşlüğümüz de yok. Ona da tamam. Ama durum ortada be oluuuum. Elde avuçta olsa götürmem mi hiç?”

Ve seremoninin son adımı. Rica:

“Hadi be aslanım, hadi be mahcup etme beni!”

Her sabah istisnasız aynı sahneyi oynardı Bünyamin abi. Basamakları atlamaz, replikleri değişmezdi. Hatta bir gün onun emektar ilk hamlede çalışsa, bence ne yapacağını da bilemezdi. Bir genç kızın hayali son model bir minibüs almak olur mu? Olmaz demeyin. Benim o yaşlarda en büyük hayalim sıfır bir minibüs almaktı. Ah, Bünyamin abi...

Mahallede herkes bu mecburi uyandırılmalardan şikayetçiydi ama kimse ses etmezdi. Bir keresinde Cemal abi, öfkesine daha fazla hakim olamayıp yatak odasının camından Bünyamin abiye kırlent fırlatmış, eşi Selvi abla da örtüsünü kendi elleri ile işlediği dantel kırlentinin ardından, pijamalarıyla camdan sarkıp feryat figan bağırıyordu. Selvi abla ve Bünyamin abinin eşi minibüsteki dantelle, kırlentin dantelini aynı beş çayında birbirlerinden model alarak işlemişlerdi. Cemal abi karısının ağzını kapatıp eve zorla geçirebilmişti. O gün Bünyamin abi koca minibüsü tek başına itekleyerek sokağın başına kadar gitmiş, Cemal abinin elinden böylece kurtulmuştu. Aynı günün akşam saatlerinde ikisini beraber sarmaş dolaş, minibüsün bu halinin ne olacağını konuşurken gördüğümde kendi kendime demiştim ki burası mahalle değil, maaile...

Kimse kıyamazdı Bünyamin abi'ye. Yüzünde öyle bir ifadeyle dolaşırdı ki konuyu bile açamazdık. Üst dudağını alt dişleri ile kıştırır, gözlerini hafif kısar, az önce suç işlemiş yaramaz çocuklar gibi mahcup mahcup yere bakardı. Kimse bu haline dayanamaz, herkes sırtını sıvazlayarak ona destek olurdu. Çünkü bilirdik ki gerçekten de elinde avucunda yoktu.

Art arda dünyaya gelmiş dört çocuğuna kirada oturduğu, kendi deyimiyle “ağaç kovuğu kadar eve” servet ödeyerek ancak bakabiliyordu. Arada yaşlı annesi üç aylığı ile onlara destek çıkıyor, karısı da üç kuruş parayla koca evi çekip çeviriyordu. Deliler gibi aşkıktı Bünyamin abi karısına. Televizyonda ekonomik kriz yaşayan ülkelerin haberlerini görünce, “Benim hatunu koy başına bak kalıyor mu kriz miriz.” derdi. Akşam saatlerinde el ele parka çıkar, çocukları oynarken liseli aşıklar gibi diz dize oturur, çekirdek çitler gazoz içerlerdi. İmrenirdim onlara, bir aileyi ayakta tutan şeyin ne olduğunu öğrenmiştim onlardan. Böylece yuvarlanıp gider, mahalleye de farklı bir renk katarlardı. Ben ise her sabah yine masalsı bir uyanış yapamamanın mutsuzluğu ile kalkar, suratım iki karış çıkardım odamdan. Benim bu halime nazaran annem her sabah çok dinç ve neşeli olurdu. Çünkü sabah namazından sonra asla yatmaz, erken kalkan yol alır diyen kişiyle hemfikir olduğunu her fırsatta dile getirir ve ona rahmet okurdu. Her defasında okuduğu rahmetin ardına, kahvaltı için ekmek lazım olduğunu sıkıştırıverirdi. Tahminen kaç tane ekmek alırsam hafta sonu sabah vakti bakkala gitmem gerekmez hesabı yapmaktan hem ev ekonomisi bilgim hem de matematiğim ilerlemiş gitmişti fakat bu zulümden asla kurtulamıyordum. Annemin lafını asla ikiletmezdim. Her ne kadar neşeli ve tatlı görünse de ikinci ikazında pek kibar olmazdı.

Bakkala dualar ederek giderdim. Ekmek olmazsa, daha uzak olan diğerine yürümek zorunda kalırdım çünkü. Ve evet, garip ama bakkalda bazen ekmek olmazdı. Bize en yakın bakkalın sahibi olan Mümtaz amca, emeklilikten sonra girdiği depresyondan kurtulabilmek için, evinin altındaki kırk metre kare odayı bakkal yapmıştı. Mümtaz amca esnaf değildi, kendince kuralları olan tutumlu bir ihtiyardı. Bakkala sadece temel

şeyleri alır; ekmek, süt, yumurta, üç beş temizlik malzemesi ve çocukların gönlünü yapmak için birkaç çeşit çikolata haricinde, bakkalında pek bir şey bulunmazdı.

Bunları da sayıyla alır, bahane olarak da “Fazla alayım da kalsın mı?” derdi. Biz Mümtaz amca’yı oranın evinin mutfağı olmadığına ikna edememiştik. İkna edemediğimiz sadece o değildi. Odayı önceden istedikleri gibi kullanma özgürlüğüne sahip olan karıncalar da vardı sırada. Her gittiğimde ekmek dolabının içinde cirit atarlardı. Kendimi ekmek alırken kışık erzaklarını çalıyormuşum gibi hissederdim. Durumu Mümtaz amcaya şikayet ettiğimde, yastık ve minderlerle inanılmaz konforlu hale getirdiği koltuğundan zorla kalkar, yavaşça yanıma gelir, sürekli orada durmaktan artık burnunda iz yapmış gözlüğünün üzerinden bakarak dolaptan iki ekmek alır, onları birbirine vurarak kurtulurdu karıncalardan. Ve ardından “Bunlar temiz hayvan, zararları dokunmaz.” derdi. Evdekilere ekmeği hangi şartlarda aldığımı söylemezdim, yoksa diğer bakkala yürümek zorunda kalırdım. Bu yüzden çok kolay ikna olmuştum karıncaların tertemiz hayvanlar olduğuna. Bir gün tahmin edeceğiniz sebepten dolayı, malum filmler, Mümtaz amcaya neden sadece somun ekmek aldığını sormuş, arada buğday ya da kepek ekmeği alması gerektiğini önermişim. Önermez olaydım. Önce onu dakikalarca uğraşıp köpek değil kepek ekmeği dediğime ikna etmiş, ardından da “Niyee bu nimet değil mi, bunu bulamayanlar da var.” diye azar işitmişim.

Ben sadece bakkala belirli sayıda gelen somun ekmekleri kabullenmekle kalmazdım, bir de onlardan satın alabilmek için iyi bir zaman planlaması yapmam gerekirdi. Birkaç dakika oyuna dalsam geri dönüşü olmazdı. Bakkala gidip ekmek yok diye söylenince de “Neden geç kaldın?” diye azar işitirdim. Bu sebeple dakik olmayı ya da diğer bakkala söylene söylene yürürken tercihlerimin sonuçlarına katlanmayı öğrendim. O yaştaki birine bunu daha etkili nasıl öğretebilirdiniz ki?

Meşhur olan bir tek bakkal serüvenlerim değildi elbette. Bir de bunların eve dönüşü olurdu. Her biri üzerine bir film çekilebilirdi. Hayatımı anlatsam film olur deyimi tam bana göreydi yani. Hatta ben hayatımı anlatsam en kötü ihtimal bir üçleme çıkardı ondan. Bakkal dönüşlerinde hiç istisnasız Fahriye ablaya yakalanırdım. Bu yarım saatimin ayakta geçeceğinin göstergesiydi. Fahriye abla karşı komşumuzdu. Aslında gayet teyze denilecek yaşıydı ama biz ona ablayı yakıştırdık. İlerlemiş yaşına ve hastalıklarına rağmen çok enerjik ve neşe doluydu. Sohbet etmeye bayılırdı. Ellerini, rahatlıkla bir çay bardağı yerleştirebileceği büyüklükte olan göbeğinin üzerinde birbirine kavuşturur, mahalle boyunca yürüyüp sohbet edecek adam arardı. Ama en sevdiği şey evinin balkonunda otururken avının ayağına gelmesiydi. Her bakkal dönüşünde, abartısız yarım saat konuşurduk. Bana hastalıklarından, en son girdiği yoğun bakım hatıralarından bahsederdi. Hastaneye o kadar sık gider gelir, yoğun bakıma o kadar çok girerdi ki, bunları sanki komşunun evine çaya gitmiş rahatlığı ile anlatırdı. Oğulları onu her hafta ziyarete gelirler, arabaları ile gezdirirlerdi ama hiçbir araba ona ambulansa binmek kadar zevk vermezdi. İki haftada bir mahalleye gelen ambulansları yadırgamaz olmuştuk artık. Ambulans şoförü de neredeyse adres dahi almadan direk Fahriye ablaların evine gider, acil tıp teknisyenleri telaşsızca arabadan inerek onu artık ritüelleşen hastane zi-

yaretine götürürlerdi. O artık sadece mahallede değil, sağlık camiasında da bir efsane olmuştu.

Fahriye ablanın art arda kurduğu cümlelerin arasında aldığı uzun bir nefesten faydalanıp “Oldu o zaman, haydi görüşürüz!” diyerek eve koşar, uzun zamandır ayakta durmaktan tutulan belimin ağrısını hissederdim. Eve vardığımda sofraya kurulmuş hatta kahvaltıya yavaş yavaş başlanmış olurdu. Kimse neden geç kaldığımı sormazdı. Bizimkilerden biri “Fahriye abla mı?” derdi. Gülümserdim. Hep beraber gülümserdik...

Bakkal serüvenlerim ve eve dönüşlerim bu kadar zorlu olmasına rağmen yine de ne yazık ki mahalle bakkalında istediğim her şeyi bulamazdım. Bu yüzden çarşıya inmem gerekirdi. Ama çarşıya gitmek korkulu rüyalarımın biriydi. Hiç kolay olmazdı. Çünkü beş dakikalık minibüs durağına yirmi beş dakikada ancak varabiliyordum. Mahallemizin yetmişlik hatunları kapıların önlerine belli aralıklar ile konumlanır sorguya çekmeden yanlarından kimseyi geçirmezlerdi. Ben de çok mecbur olmasam onlardan korktuğum için dizimi kırar evimde otururdum. İhtiyaçlarım birikince de mecburen sabahdan hazırlık yapar, profesyonel bir dedektif havasında mahalleyi gözlemleyip çarşıya gitmek için en uygun vakti ayarlamaya çalışırdım. Hızlı adımlarla mahalleden geçmeye çalışırken evinin kapısını büyük bir gürültüyle açan Gülnihal teyze tam teçhizat çıkardı karşıma. Onu hep gözden kaçırdım. Ya da kapısının önünde bir alarm vardı, bilemiyorum. Sağ kolunda, çanta misali taktığı, yılların artık sarımtırak hale getirdiği plastik sandalyesi, sol elinde her daim bir parçası dışarı sarkmış olan renkli yün ipleri ve poşeti alttan deldiği için düşeyazmış şişleri, meraklı gözleri, konuşmaya aç dili ve çiğnemekten yorulduğu için başındaki tülbente yapıştırıp çoğu zaman da orada unuttuğu sakızı... İşte sohbete hazır yaşlı bir teyze. Bu tarz profesyonel teyzeler kendilerinden beklenmeyen bir performans sergileyip dakikada kırka yakın cümle kurabilirler. Bu bilgiye sahip birisi olarak ben de direnmez, kaderime razı olurum.

İşin açığı Gül teyze ile yaptığım sohbetleri içten içe severdim. (Ona kısaca böyle seslenirdim. Onu görseniz bu kısaltmanın ona nasıl yakıştığını anlardınız.) Gül teyze bana dualar eder, hazırlandığım üniversite sınavında iyi bir okul tutturacağıma yürekten inanırdı. Motivasyon kaynağımdı bir nevi. Benim minnoş psikoloğum. “Senden çok büyük adam olacak” derdi bana. Çok hoşuma giderdi. Öyle bir sarılırdı ki, sevgisini ta yüreğimde hissederdim. Diğer teyzeler de doluşana kadar uzun uzun konuşurduk. Her birine ayrı ayrı nereye gideceğimi, neler alacağımı ve tahminen kaçta döneceğimi anlattıktan sonra ayrılabilirdim mahalleden. Benim dönüşümü bekleyeceklerini bilir, o yüzden eve dönüş saatimi iyi ayarlar, akşam yemeği hazırlıkları için sokağı terk ettikleri zamanı kollardım.

Bu konuda uzmanlaşmıştım. Bomboş mahallede gururla yürürken Hüseyin amca arkamdan bana yetişir poşetlerimi taşımaya yardım etmek isterdi. O saatlerde ikinci ya da üçüncü paket sigarasını almak için bakkala giderdi. Yardım etmesine izin vermez “Yok, gerek yok Hüseyin amca” derdim ama ısrar ederdi. Eve yirmi adım kala dakikalarca poşetler için boğuşurduk. En son pes eder, eline en hafif olan poşeti verip kurtulurdum. Mahallemizin güvenlik şefiydi Hüseyin Amca. Evde olmasak bile endişelenmez, bırakın

eve, mahalleye dahi yabancı birinin girmesine izin vermeyeceğini bildirdik. Soruları ile geleni bunaltır, insanlar da çok enteresan bir şekilde ona teslim olur ve sorularına tered  t etmeden cevap verirlerdi. Bir keresinde biz evde yokken anahtarı emanet ettiğimiz bir akrabamız evi havalandırmaya geldiğinde Hüseyin amca'ya yakalanmış ve tüm  eresini nasıl dökmek zorunda kaldığını bize öfkeyle anlatmıştı. “Ben uğraşamam o deli adamla” deyip bir daha da anahtarımızı emanet almadı.

Deli doluydu, biraz farklıydı belki ama dünyalar tatlısı bir adamdı Hüseyin amca. Dersler ve sınavlar yüzünden uykusuz kaldığım gecelerin sabahında okula gitmek için evden çıktığımda her daim balkonunda olurdu. izgili pijaması ve yeşil e ofman  st yle... Tek ayağını balkondaki yükseltiye kaldırmış, korkuluklardan sarkmış sigarasını içerdi. Her sabah önce “Günaydın!” der sonra da zihin açıklığı dileyerek beni okula  urlardı. Kızardım ona. Hem elinde fırsatı varken uyumadığı için, hem de defalarca hastanede yatmak zorunda kaldığı halde günde en az iki paket sigara itiğı için. “Git uyusana Hüseyin amca ya!” diye sitem ederdim “Zaten bir gün ebediye uyuyacağız” derdi. Derinlere dalardı böyle söylerken. Ebediye uyumayı hem arzu ediyor hem de korkuyor gibiydi. Sonra kendine gelip, gülümserdi. Gün içine daha fazla sigara sığdırabilmek için bu kadar erken kalktığını d  nmeye başlamıştım artık.

Hayatımda onun gibi sigara içen kimseye rastlamadım. Sohbet ederdi adeta sigarayla. Kimse duymaz, söylesem de dalga geçip gülerdi belki ama Hüseyin amca resmen sigarayla arkadaşlık ederdi. Normalde özgüvensiz, mutsuz, düşünceli ve mahallede yabancı birini görmediyse kimseye doğru dürüst konu mayan bu adam, sigara içerken adeta devleşirdi.

Gözleri akmak akmak bakar, nasıl bir muhabbete girerse girsin muzaffer çıkacağı izlenimi verirdi. Sırtını sigara paketine dayayan bir adamdı Hüseyin Amca. Belki de bu hayatta bir ondan fayda görmüştü. E i Nevla teyze ile arası iyi değildi. Onun sakinliğinin, sessizliğinin aksine Nevla teyze dominant bir kadındı. Sürekli tartı ırlar, ki buna ne kadar tartışma denirse ama sadece Nevla teyzenin sesi yankılanırdı mahallede. Her tartışmanın ardından biraz daha içine kapanırdı Hüseyin amca. Ve daha çok sarılırdı sigarasına. Daha derin çekerdi dumanı içine. E i  ikayetiydi sigara ii inden, sürekli bunun için de söylenirdi ama o s ylendike Hüseyin amca daha çok hızlanırdı. Sesini çıkaramadığı bu kadına karşı kullanabildiğı tek kozu buydu.  ntikamını bu şekilde alırdı ondan. E inin “Yapma!” dediğı bir şeyi yapmak ona ayrı bir haz verirdi, belli. Kendi tercihi ile yaptığı tek şeydi sigara içmek. Bakkala gidip istediğı sigarayı seçmek, kibrit ya da akmaktan birini tercih edip sigarayı yakmak, biri bitince diğerini yakıp yakmamaya karar vermek, istediğı kadar içine çekip dilediğı kadar dumanı dışarı üflemek. Kimseden komut almadan yaptığı tek i  sigara içmektir. Ona bu dünyada yaşadığını hissettiren tek şeydi. Sigara onu  ld rm yordu, hiçbir şey yapamadığı bu hayatta yaşamaya devam etmesini sağlıyordu. Ve ben biliyordum ki, sigarayı bıraktığı gün ölecek Hüseyin amca.

Evin kapısına kadar eşlik ederdi bana. Sigara içmekten simsiyah olmuş di  etleri ve sararmı  dişleri vardı ama yine de o kadar güzel gülerdi ki... Gülerken di lerinden utanır,

gülüşü uzun sürecekse hemen eliyle ağzını kapatıverirdi. Bense dişlerine odaklanmazdım hiç. Soluk ve iç karartan renklere anlam katan adamdı benim için Hüseyin Amca. Demek ki renkler doğru yerde dururlarsa her halükarda parıldarlardı.

Teşekkür ederek alırdım poşetleri elinden. Elinin boşalmasıyla sigara yakması bir olurdu. O kadar hızlıydı ki takip edemiyorduk onu sigara yakarken. Bu konuda tahsilliydi. Sigara yakma yüksek mühendisi. Ve sigara içme uzmanı. Mahallemizin biricik güvenlik şefi...

Tam on sekiz yıl böyle bir mahallede sımsıcak, güvende, eğlenceli bir hayat yaşadım. Ama yaşıml büyüdükçe daha az eğlenip, sık sık şikayet eder olmuştum. Rahat hareket edememek, istediğim şeylere hemen ulaşamamak, sürekli gözaltında olmak huzursuz etmeye başlamıştı beni. Büyümenin insanı mutsuzlaştırdığını söylerlerdi film repliklerinde. Hak verirdim onlara ben de. Sonradan anlayacaktım ki insanı mutsuz kılan büyümek değil, yetinmeyi bilmemekmiş. Biraz acı ve zor olacaktı ama zaman bana da öğretecekti yetinmeyi bilmeyi. Üniversite sınav sonuçları açıklandığında sevinçten havalara uçmuştum. Metropol sayılan bir kente okumaya gidecektim. Hayallerim gerçek oluyordu. Annemi, babamı, kardeşimi, mahallemi, çocukluğumu arkamda bırakıp bindim otobüse. O kadar heyecanlı ve mutluydum ki uzun uzun veda etmek aklıma bile gelmemişti. Nasılsa yine geleceğimi düşünmüştüm. Tüm mahallede sevinçle karşılanmıştı bu başarıml. En çok da Gülnihal teyze sevinmişti bu duruma. Tahminlerinde hala isabetli oluşu da gururunu okşamamış değildi hani. Tüm yolculuk boyunca gözümü dahi kırpmamıştım. Ve işte ilk o anda hayatım gözlerimin önünden film şeridi gibi geçmiş ve bu veda filmi beni bir hayli etkilemişti. Yine de kıpır kıpırdı içim. Otobüsün gittiği her bir kilometre beni hayallerime bir adım daha yaklaştırıyordu. Kalbim duracak gibiydi.

Ben yeni hayatıma başladıktan kısa bir süre sonra ailem de yanıma taşındı. Böylece babam, gurbet ellerde bir başıma ne yapacağımı düşünmekten kendi hayatına odaklanamayan annemi büyük bir dertten kurtarmıştı. Durum böyle olunca uzun yıllar dönedim bizim deli dolu mahalleye. Bilseydim daha uzun bir veda ederdim. İçimdeki heyecanı, sevinci biraz bastırır sonradan her bir dakikasını özleyeceğim anlara yenilerini eklerdim. Ama olmadı.

Büyük şehir tam hayal ettiğim gibiydi. Tam da filmlerdeki gibi... İstedğim zaman istediğim şeye ulaşabiliyor, evden rahatlıkla çıkıp aynı rahatlıkla istediğim zaman dönebiliyor, herkes gibi çalar saatimin alarmlarına istediğim bir saatte uyanabiliyordum. Sürekli gözaltında gibi hissetmiyordum. Kimse bana karışmıyor, benimle uzun uzun sohbetler etmek istemiyordu. Hatta aynı apartmanda oturduğumuz kişiler selam verdiğim zaman selamımı dahi almıyorlar, güneydin demiyorlar, hızlıca kapılarını örtüp ardından da kilitlerini çevirip kare kutularına kapanıyorlardı.

“Hayatı gözlerinin önünden film şeridi gibi geçmek.” Bu deyim o zamanlar can simidim olmuştu. Dantelli bir minibüste, sigara içen bir adam gördüğümde, göbekli bir teyze ile karşılaştığımda ve neredeyse her ekmek aldığımda eski zamanları hatırlıyor ve yüzüme bir gülümseme yayılmasına engel olamıyordum. Son zamanlarda sık sık şikayet

etmeye başladığım o anlar, şimdi bu egzoz ve fabrika dumanlarıyla dolu kentte oksijen maskesi görevi görüyordu. En çok da bahar gelince özlüyordum bizim oraları. Gerçi bahar geldiğinde mi özlüyordum; yoksa ben oraları özleyince mi geliyordu bahar onu da bilmiyordum ama...

Dayanamayıp iki hafta önce tüm işlerimi ayarlayıp mahalleyi ziyarete gitmek için işten izin istedim. Oradan ilk ayrıldığım günkü heyecanın on katını yaşıyordum. Zaman içerisinde mahallemizin efsane üyelerinin ölüm haberlerini almıştık. Hüseyin amcanın, Fahriye ablanın. Kısa bir zaman önce de Kazım amcanın... Onları son bir kez görmemiştim belki ama şimdi o yollarda yürüyüp, hatıralarına bakıp, anacaktım hepsini. Şehre varınca hemen bir taksiye binip mahalleyi tarif ettim. Taksici on dakika sonra durdu, dikiz aynasından bana baktığını fark ettim. “Bir sorun mu var?” dedim. “Yoo, tarif ettiğiniz yere geldik” dedi. Sağıma soluma baktım.

“Emin misiniz?”

“Eminim tabi ki. Siz uzun zamandır gelmiyorsunuz sanırım buralara.” Uzun zamandır. Evet bir hayli uzun zamandır...

Taksiden indim, kocaman marketlerin, kafelerin, oyun salonlarının arasında kalakalmıştım. Ne bakkal kalmıştı geriye ne de mahallelinin toplanıp çay içtiği kıraathane. İzlediğim filmlerin sahnelerini aratmıyordu artık bizim buralar. Bizim buralar derken, lafın gelişi işte. Artık maaile değildi, sadece dümdüz, soğuk bir mahalleydi. Her yerde olanından.

Tanıdık bir şeyler bulabilmek umudu ile ilerledim. Gözlerim fır dönüyordu. Bir ayrıntı bulmak istiyordum. Bu yabancı sokağın bir yerinde çocukluğum ile karşılaşmak... Kafamı bir kaldırdım ki, Gülnihal teyze evinin balkonunda oturuyor.

Diğer her şey bulanıklaştı bir anda. Bu kareye odaklandım. Sevinçten eve nasıl girdiğimi bilemedim. Merdivenleri ikişer üçer çıkmayı oldum olası sevmişimdir ama sanırım bu defa beşer beşer çıkıyordum. Balkonda, bu yabancı manzarayı hayretle izleyebileceği bir yere konumlanmıştı Gül teyze. Aynı sandalyede oturuyordu. Yanında ne yün ipleri vardı ne poşeti delmiş şişleri ne de tülbentinin üzerinde sakızı. Eski gücü kalmamıştı demek ki. Artık çok az gören gözlerini iyice kısıtı, bana baktı. Ağlamaya başladı. Sarıldık. O yabancı yerde aynı kalan bir şey vardı neyse ki. Onun sarılığı... İçim ısındı. Beraber ağladık. Hüseyin amcaya ağladık, Fahriye ablaya, Kazım amcaya... Anılarımızın üzerine özensizce dökülen asfalta bakıp bakıp ağladık.

Oradan ayrılırken geriye dönüp mahalleye baktım. Anılarımın canını yakar mıyım diye düşünsem de beynimde yankılanan dizeyi susturamadım.

“Artık sen de herkes gibisin...”

Umduğumu bulamamıştım, kendimi kaybolmuş gibi hissettim. Hatıraları olmadan insan ne kadar boşmuş meğerse. Bu günden sonra, artık hayatımın gözlerimin önünden film şeridi gibi akıp gittiği zamanlara bel bağlayacak, bu filmlerle yetinmeyi bilecek ve mutlu olmaya çalışacaktım. Tıpkı geçenlerde, markette ekmek reyonunun önünde görevli kızın

anlam veremediği mutluluk gibi.

Şehrin mezarlığına uğradım otobüse binmeden önce. Mahallede bulamadıklarımı aramak için. Uzun uzun dolaştım. Önce Fahriye ablayı buldum. İşte sohbet etmek için yine yanına kadar gelmiştim. En sevdiği şeydi bu. Nasıl sevinmiştir kim bilir. Ardından Kazım amca'yı buldum, en son da Hüseyin amca'yı. Sesi yankılandı kulaklarımda. “Nasıl da bir gün ebediyen uyuyacağız.” Uykusunu doyasıya alıyor olduğunu düşünüp sevindim. Tek derdi sigara içemiyor olmasıdır herhalde. Bir onu özlüyordur yetmiş sene yaşadığı şu hayatta. Önce onların ruhları için fatiha okudum, sonra eski mahallemiz ve çocukluk hatıralarım için. Hüseyin amcanın mezarının yanında bir taşa oturdum. Gelirken, köşede bulduğum küçük bir bakkaldan aldığım tek dal sigarayı yaktım. Derin derin çektim dumanı içime ve mezarlığa doğru üfledim. Alışkın olmadığım için öksürüyordum fakat sanki önemli bir görevi ifa etmişçesine de mutluydum. Hüseyin amcanın gülümseyişi canlandı gözümün önünde. Diş etleri sağlıklı, dişleri bembeyazdı. Onları göstermek istercesine kocaman açmıştı ağzını. Fark etmezdi ki benim için. Hüseyin amca renklere anlam katan adamdı ne de olsa. Ve ben ondan öğrenmiştim, hangi renk olursa olsun doğru yerde durunca parıldardı.

Çocukluğumun peşi sıra koşarken kendimi şehrin mezarlığında buluvermiştim. Buz gibi bir taşın üzerinde, mezarlıkların arasında, sigaramın dumanı ile ısınmaya çalışırken, hayatım gözlerimin önünden film şeridi gibi geçti. Mezarlıkta bir film... Gülümsedim. Sanırım ben de sonunda yetinmeyi öğrendim.

İsimler Kader Midir?

AYŞE ARMAĞAN

Haftasonu eve, Ankara'ya gitmeye karar verdi. Aslında henüz evdekilere söylememiştir. Neşe, otobüse bindikten sonra ben geliyorum desem itiraz edemezler diye düşündü. Şimdiden söylese her kafadan bir ses çıkardı, babası ne gerek var der, abileri masraf olur der, der de der. Bursundan, harçlıklarından arttırmıştı işte, kimseden para istemeyecekti, gidiş için de dönüş için de parası vardı. Para lafını etmezse daha az sorun olurdu. Zaten iki güncük işte: cumartesi, pazar.

Özlüyordu anasını, onun sıcaklığını, kokusunu, saçlarını.. Sadece anası ve kendinden oluşan minicik bir hayali vardı ta küçüklüğünden beri. Yalnız kaldıklarında kısık sesle fısıldaşırlardı, evde kimse olmasa bile yükseltmezlerdi seslerini, belli mi olur ya kapıdan aniden babası, ağabeyleri giriverirse.

“ Oku sen büyük adam ol tamam mı?”

“ Anne ben kızım, nasıl adam olucam ki?”

“Yok o lafın gelişi kuzum, oku da meslek sahibi ol demek” “Ha anladım. Anne param olunca gidicez demi buradan.”

“Gideriz tabi nereye istersek.”

“Babam ve abimler gelmesin, onlar hep sinirli.”

Annesi cevap vermezdi buna, derin bir iç geçirirdi sadece.

(Ah Neşem ah benim güzel kızım, neşemsin sen benim, umudum, gidelim tabi burarlardan ya senle ben. Haklısın o erkekleri istememekle. Oğullarım iyilerdir aslında, hamurlarını ben yoğurdum. Ama işte naparsın, babalarını örnek aldılar kendilerine, kimi alsınlar, başka bir adam yok ki önlerinde. Buralarda böyledir erkekler, sert olmalıdır, çatık kaşı yakıştırırlar erkeklere. Neyse ki babaları kadar sinirli değildir ikisi de kıyamazlar analarına, karılarını da dövmezler.

Evlenirken ikisini de aldım karşıma yapmayın, el kaldırmayın, sütümü helal etmem dedim. Babanıza benzemeyin, üzmeyin onları ananız gibi. Ahlarını almayın, ağır olur vebali. Dinlediler sözümü, sorarım bazı gelinlerime, nasılsınız diye “iyiyiz ana” derler. Duymadım dayak lafını. Allah da duyurmasın. Benim yaşadıklarımı kimseler yaşamasın. İnsan dediğine yakışmaz dayak. Ben çekmeye devam ediyorum, kocadım artık, koymaz bana dayak falan. Ama yavrularımın acısını göstermesin Rabbim, o zaman yıkılırım ben.)

Bazen hayret ederdi anasının sabrına, derin sessizliğine, her şeyi olduğu gibi kabullenişine. Evdeki o kadar öfkeli anlarda hiç öfkelenmemiştir daha. Hakaret duysa da kendisine hiç suçu yokken el kalksa da aynı derin sessizliğini korurdu.

(Daha başka bir hayat bilmem ki ben, anam da sessizdi, suskundu, gerçi babam rahmetli merhametli adamdı etmedi anama eziyet. Napalım benim de kaderim böyleymiş. Bağırırsam çağırırsam ne olur ki yapamam ben başkasını, bilmem ötesini.)

Ama Neşe bu kadar sessiz kalamıyordu, haksızlıklar karşısında dişlerinin kenetlenmesine, ellerinin titremesine, gözlerinden alevler çıkmasına engel olamıyordu. İşte tam da bu yüzden liseyi başka bir şehirde yatılı okumasını en çok annesi istemiştir.

(Neşem her kavgada atılır önüme, yiğitçe geçer babasının önüne. Ağabeylerinden de sakınmaz lafını. Sen bunu çok şımarttın der ağabeyleri. Evet şımarttım o benim kızım, benim Neşem, benim umudum. Ben ötesini göremedim kavgadan, gürültüden, ama o görsün istiyorum hep. Başka bir dil vardır bundan öte onu bulsun istiyorum hep.) Aslında biraz kırılmıştı Neşe annesine, gitmesini istemez sanıyordu. Kal, beni yalnız bırakma der sanıyordu. Halbuki anası “Git dedi git Neşe, sen oku, sen kurtar kendini..” Giderken son defa yalvarırcasına baktı anasının gözlerine, kalmasını isteyen en ufak bir ışık görürüm belki diye. Ama göremedi, kırgınlığını da alarak bindi Neşe otobüse. (Buralardaki kızlar on yedisinde kaçtı hep kocaya, on sekizinde çocukları oldu. Neşem benzemesin istedim onlara. Okulu kazanınca nası sevindim, mahalledeki çocuklara şekerler dağıttım evdekilerden gizli. Hem de o kadar korktum ki ya göndermezlerse onu başka şehre. Neyse ki çok ses etmediler, burs da kazanınca Neşe, iyi dediler gitsin de okusun. Hem evde onlara diş bileyen biri de kalmazdı böylece. Neşem, umudum, gitsin okusun. Ben alışırım her şeye, katlanırım onsuzluğa, o yeter ki okusun.)

Cam kenarındaydı, gözleri annesinde. Ağlar belki dedi, anasının ağlamasına üzülürdü elbet ama onun için ağlaması da gitme demek olacaktı. Yavaşça ayrılırken otobüs otogardan hâlâ annesindeydi gözleri...

(Öyle derin bakıyordu ki korkuyorum akacak diye yaş gözümünden, sıktım kendimi, elimle bacağıma sıktım, akıtmamak için o bir damlayı var gücümle uğraştım. Otobüs çıkınca otogardan koyuverdim artık kendimi. “Madem bu kadar zırlayacaktın ne diye istedin gitmesini be kadın?” Sakinledim sonra. Çok da belli edersem üzüldüğümü geri getirmelerinden korktum. İçime akıttım yaşlarımı, eşyalarını sevdim her sabah, her akşam... Dualar ettim hep onun için, adaklar adadım. Güzelce okusun akli derslerinde olsun, kazansın üniversiteleri, taksın koluna altın bileziğini, kimseler alamasın o bileziği elinden. Zor zor kadının işi çok zor bu dünyada. Hele de cahilse, kimsesizse, muhtaçsa hepten zor. Muhtaç olmasın benim Neşem hiç kimseye, yolu hep açık olsun yavrumun. Üzüldüğümü belli edemem işte bu yüzden ona, ne zaman “Özledim anam gelmek istiyorum” dese telefonda ellerimi yumruk yapar sımsıkı tutarım titreyen sesimi

saklayarak “Yaza az kaldı be kızım sık dişini, derslerden geri kalma.”)

Anam sevmez mi ki beni hep dersler der durur derdi önceleri, tabi daha çocuk sayılırdı ilk geldiğinde, umurunda değildi dersler sadece anasını isterdi yanında. Ama zamanla alıştı okula, arkadaşlarına ve her gün biraz daha iyi anladı annesini, onun tek derdinin Neşe’nin geleceği olduğunu.

(Gelip geçiyor günler. Son sınıf artık Neşem. Hep iyiymiş dersleri, severmiş okulda hocaları onu. Sonra napcan kız diye sorduklarında mahallede “Hukuk okuyacağım, avukat olacağım.” der Neşem. “E sonra avukat olunca napcan ananla babanı mı boşucan?” deyip gülerler bizim mahallenin cahil kadınları. “Cahil onlar aldırma sözlerine.” der yatıştırırım. Neşemi, bozmaya değer mi neşesini. Bilmez onlar, ne bilsinler okuyan çocukları mı var ki evde? Hepsi erkenden evlenip ayrıldılar iki, üç tane çocuk yaptılar. Torun torba sahibi oldular bu kadınlar da şimdi tutmuş benim Neşemle kafa bulurlar, kıskanç karılar...

Servis yine erkenden getirmişti okula. Okul boştu. Eşyalarını sınıfa bırakmak için yukarıya çıktı. Küçük bir sırt çantası getirmişti yanında. Bugün yurda dönmeden doğru otogara gidecekti. Cumaydı bugün. Beklenen Cuma gelmişti. Nihayet bitecekti bu hafta da. Eşyalarını sıranın altına yerleştirmişti ki o sırada alt sınıftan bir çocuk girdi sınıfa, “Abla seni aşağıdan çağırıyorlar.” dedi. “Kim?” dedi Neşe. “Ali Hoca” dedi çocuk. Anladı Neşe. Dün izin dilekçesi yazmıştı, onu soracaktır diye düşündü. “Ailenin haberi var mı?” derse İnşallah demez dedi, derse de küçük bir yalan söyleyecekti. Çünkü yok derse Ali Hoca yanlış anlayabilirdi.

İndi aşağıya. Girdi odaya. “Efendim hocam” dedi. Elindeki telefonu Neşe’ye uzattı Ali Hoca konuşmadan. “Abin Neşe, seni istiyor.” “Abim mi, neden?” dedi belli belirsiz bir sesle. Acaba benim geleceğimi öğrendi de bana mı kızacak diye düşündü, daha fazlasını da düşünmeye vakit kalmadan aldı eline telefonu... Kötü bir şey duyacaktı telefondaki sestten, hissediyordu. Eline telefonu alıp kulağına kaç saniyede götürdü hatırlamıyordu. (Bugünlerde sık sık rüyama girmeye başladı Neşem. Uyanıyorum gece vakti, terlemiş oluyorum. Özledim onu çok. İki ay oldu görmeyeli. O da özlemiştir bilirim. Gel demeye de kıyamıyorum. Dersleri var, sınavları var yavrumun. Ben gitsem nası gideyim. Huysuz babası yine bugünlerde. Ağzında sürekli küfür, ağzımı açsam bağırmaya başlıyor, ne var aklında, neler düşünür bir bilsem. Geçende durduk yere vurmaya başladı. Tam da o an Neşem aramıştı, açamadım. Ertesi gün konuştuk, üzülmüş açmadım telefonunu diye. Diyemedim ki dün baban dellendi de o yüzden açamadım diye. Yaşı ilerledikçe iyice huysuz oldu bu adam. Herkes derdi yaş ilerleyince durulur, ama bunda tersi oluyor. Yeni huylar ediniyor, giydiğime karışır oldu, geçen gün komşunun evine giderken üstümdekini değiştirmemi istedi. Neymiş genç işiymiş üzerimdeki etek, yeni değil ki 20 yıldır giydiğim etek. Tövbe tövbe. Ses çıkarmadım, gittim değiştirdim. Sabır ya sabır...)

Gözünü açtığında başında üç tane öğretmen, ellerine, yüzlerine bir şeyler döküyorlar “Vah Yavrum” diye bir şeyler sayıklıyordu. Yeniden gözlerini kapadı Neşe. Neler olduğunu hatırlamaya çalıştı. Hayır hatırlayamıyordu. Ne olmuştu, neden yerde yatıyordu. Bu şekilde yere uzanmış halde yıllarca kalabilmek istedi. O an zamanın dışına çıkmak istedi. Gözünü açtığını fark ettiğinde kaldırmaya çalıştılar onu. Sorular soruyorlardı, onun ise duyduğu sadece uğultulardı.

Beyni sanki durmuş, tüm organları da sanki işlevini kaybetmişti. Dili dönmüyordu hiçbir kelimeye, gözleri önünü göremiyordu, kulakları ise sesleri değil yalnız uğultuları işitiyordu.

“Şimdi Ankara’ya kaçta otobüs var ?” dedi bir öğretmen. Ankara lafını duyunca merak kesildi. Birkaç telefon görüşmesi yapıldı, öğretmenler içeriye girip çıkıyordu, bir ara yanına sınıf arkadaşlarının da geldiğini görür gibi oldu, ağlayanlar vardı sanki aralarında. Öğretmenler uzaklaştırdılar onları sonra. Bir taksiye bindirdiler derken onu, yanında bir öğretmen de vardı. “ Otobüse yetiştir bizi” dedi öğretmeni taksiciye. Hangi otobüs diye sormadı. O da gidecekti bugün evet ama o okul bitince gidecekti, daha dersler başlamamıştı ki... Hem sırt çantası da sıranın altında kalmıştı. O ise bunları aklına getirmesine rağmen hiç şey söyleyemiyordu. Taksici yetiştirdi otobüse. Hemen geçtiler, boş koltuklara. Muavin sordu “ Nerede ineceksiniz?” diye. “Otogar.” dedi öğretmeni. “Ankara otogar.” Ankara’ya gidiyoruz dedi Neşe içinden. Hafifçe tebessüm etti. İlk defa anlamıştı uzunca bir aradan sonra. Evet evet Ankara otobüsüydü bu. Annesine gittiğini fark etti.

Nasıl da özlediğini onu. Elini tuttu yanındaki öğretmen. Hiç konuşmuyordu. Belki de kelime bulamıyordu, tükenmişti onun da kelimesi. Muavin birkaç defa yanlarına geldi. “Hasta mı küçük hanım” diye. Öğretmen uzaklaştırdı onu, bakışlarıyla anlatmaya çalıştı bir şeyler. Diyemedi “evet çok hasta, annesi öldü bugün, babası öldürdü annesini, rüya görmüş babası, kıskanmış rüyasında annesini, kalkmış yatağından almış bıçağı deşmiş anasının karnını. Şimdi annesi mezarda babası hapiste kendisi de hasta işte böyle” diyemedi. Yol boyu el ele tutuştular sadece ağladılar, üç saat boyunca tek kelime edemediler... Kelimeler anlamsızdı çünkü ve de çok eksik. Bu anlarda, bu acılara iyi gelecek bir kelime icat edilmemişti ve de hiç edilemeyecekti...

(Ben koydum onun adını Neşe. Koymak istemedi babası, ananın adını koyucam dedi. Kaynanam hayattaydı o zaman, yeter bu kadına ettiklerin istediğini koysun dedi, beni savundu o zaman ses etmedi. Koyduk Neşe’nin adını. Bizim buralarda yok onun gibi adı olan. Başlarda gülüştüler hep. Kız nerden buldun böyle ismi dediler. Bulurum ben dedim. Hep Ayşe Fatma olacak değil ya. Neşe olsun benim yavrum. Neşe getirsin hepimize, hem kendi de neşeli olsun, mutlu olsun hep, yüzü gülsün hep. Gözyaşlarına inat Neşe olsun. Kız evlat başka derlerdi de inanmazdım. Neşem doğunca anladım. Gerçekten de başkaymış. Neşem oldu o hep, benim dert ortağı, huzurum.

Başkadır benim Neşem çok başka...) İsmi kaderi olur diye bu ismi seçmişti belki de annesi. Neşe koyunca hep neşeli olur hüzün ona hiç uğramaz sanmıştı, kendi tadamayınca sevinci, neşeyi kızı tatsın istemişti. Ama ismi koruyamadı Neşe'yi hayata karşı. Neşe artık hiçbir zaman annesinin istediği kadar neşeli olamayacaktı. İsmi kaderi olamadı, kederiydi annesinden yadigâr...

kayseri büyükşehir belediyesi

4. Hikâye Yarışması

Kitap ister bir şiir kitabı olsun, ister bir araştırma inceleme veya tarih kitabı olsun; ya da bir roman, hikâye, fotoğraf, sanat, anı vb. olsun fark etmez. Aynı misyonu taşır. İnsanın zaman içinde anlamını korumasını, mekân içinde anlamını somutlaştırmasını sağlar. İşte bu bilinç de kültür, sanat ve medeniyetin ortaya çıkmasının temel sebebidir.

Tarihsel ve coğrafi anlamda medeniyetlerin merkezi olan Kayseri, “Âlimler şehri” olarak bilinmektedir. Dolayısıyla biz de bu aidiyete ve tanıma uygun olarak tarihimizi, geleneğimizi, kültürümüzü ve sanatımızı yansıtan eserleri yayınlamaya halkımıza ulaştırma kaygısındayız. Biliyoruz ki yayınladığımız eserler geleceğe bıraktığımız işaret taşlarıdır. “Okuyan Şehir” bilinci ile açtığımız her kütüphane ve kültür merkezi, yayınladığımız her dergi ve kitap, Kayserimize olan saygı ve sevgimizin somut bir göstergesidir.

ISBN: 978-605-9117-41-8

9 786059 117296 >